

II.

AZ EGYETEM TÖRTÉNETE

MDCCCCIX—MDCCCX-BEN.

Az egyetemi év alább közrebocsátott részletes története öt fejezetre oszlik, ú. m.:

- I. Tanerők.
- II. Hallgatóság.
- III. Intézetek.
- IV. Egyetemi háztartás.
- V. Egyetemi kormányzat.

E főcímek keretén belül az alcímek is az utóbbi évtizedben készült évtörténetek beosztásához igazodnak, azon czél szolgálatában, hogy az egyes intézményekre vonatkozó hiteles följegyzések a későbbi időkben is könnyen feltalálhatók, csoportosíthatók s feldolgozhatók legyenek.

(A szíves érdeklődők e forrásmunka esetleges hiányairól méltóztassanak a rectori hivatalt levelező-lapon értesíteni, hogy jövőben az újabb kívánalmaknak is lehetőleg megfelelhessünk.)

AN EPIGRAM TO THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

I. FEJEZET.

TANERŐK.

A) Tanári személyzet.

A tanerők létszámának általános képét a következő négy táblázat tünteti fel.

a) A tanerők összes létszáma a következő volt:

Karok	Melyik félévben?	Nyílv. rendes tanár	Czímz. és jell. s címzetes rendes tanár	Nyílv. rendkív. tanár	Czímz. és jell. s címzetes rendkív. tanár	Helyettes tanár	Magántanár	Tanárhelyettes	Előadó, meghívott szakfelelős	Szaktanító	Adjunctus	Tanársegéd	Összesen
Hittudományi kar	I.	11	1	.	.	.	12
	II.	10	1	1	.	.	.	12
Jog- és államtud. kar	I.	24	.	.	6	.	19	49
	II.	23	.	1	6	.	20	50
Orvostudom. kar	I.	26	.	2	26	.	82	2	.	.	8	47	193
	II.	26	.	2	31	.	77	2	.	.	8	49	195
Bölcsészettud. kar	I.	39	.	5	9	1	51	.	.	9	1	17	132
	II.	41	1	5	8	1	48	.	.	9	1	17	131
Összesen	I.	100	.	7	41	1	152	2	1	9	9	64	386
	II.	100	2	8	45	1	145	2	1	9	9	66	388

b) Az előadások és az előadást tartott tanárok száma és részletes megoszlása:

α) Az első félévben.

Tudományszak		Előadások		T a n e r ö k						
		száma	heti óra-száma	rendes tanár	rendkív. tanár	helyettes tanár	magántanár	előadó	tanító	összesen
Az orvostudományi karban	A hittudományi karban . . .	29	97	11	.	.	.	1	.	12
	A jog- és államtud. karban . .	70	254	24	6	.	19	.	.	49
	Bonczatani tudomány . . .	10	47	1	1	1	1	.	.	4
	Élettani "	4	18	.	.	1	1	.	.	2
	Kórbonczatani "	8	48	2	2
	Ált. kór- és gyógytani tud. .	7	34	1	1	.	3	.	.	5
	Gyógyszerészeti "	5	23	1	1	.	1	.	.	3
	Belgyógyászati "	24	83	4	6	.	14	.	.	24
	Sebészet	25	90	2	2	.	20	.	.	24
	Szemészet	8	39	2	3	.	3	.	.	8
	Szülészet és nőgyógyászat .	5	29	2	2	.	4	.	.	8
	Elme- és idegkórtan	8	10	1	.	.	2	.	.	3
	Gyermekegyógyászat	7	21	1	1	.	5	.	.	7
	Fülgyógyászat	5	9	.	1	.	2	.	.	3
	Fogászat (stomatologia) . .	7	16	.	1	.	4	.	.	5
	Bőrbajok és bujakórtan . . .	6	17	.	4	.	2	.	.	6
	Közegészségtn	6	19	1	1	.	2	.	.	4
	Törvényszéki orvostan . . .	4	15	1	.	.	2	.	.	3
	Bakteriologia	5	21	1	.	.	2	.	.	3
	Orvosi történelem	2	2	.	.	.	1	.	.	1
A bölcsészettud. karban	Orr-, torok- és gégebajok .	6	14	.	2	.	4	.	.	6
	Philosophia és paedagogia .	23	51 ^{1/2}	6	.	.	6	.	.	12
	Classica-philologia	23	47	4	3	.	3	.	1	11
	Ált. s kel. nyelvészet . . .	10	18	1	1	.	3	.	.	5
	Magyar nyelv és irodalom .	21	42	5	1	.	6	.	.	12
	Modern nyelvek s irodalmak	40	64	5	2	.	3	.	7	17
	Történelem s földrajz . . .	28	60	8	1	.	7	.	.	16
	Mathematika és csillagászat	14	34	1	.	.	3	.	.	4
	Physica és chemia	23	114	4	3	1	3	.	.	11
	Leíró természettudomány .	37	137	5	1	.	9	.	.	15
	Ügyességek	2	4	1	1
Összesen .		472	1543 ^{1/2}	94	44	3	135	1	9	286

β) A második félévben.

Tudományszak		Előadások		T a n e r ő k							
		száma	heti óra-száma	rendes tanár	rendkív. tanár	helyettes tanár	magántanár	előadó	tanító	középisk. tanár	Összesen
A hittudományi karban		29	84	10	.	.	.	1	.	.	11
A jog- és államtud. karban		69	243	23	7	.	20	.	.	.	50
Az orvostudományi karban	Bonczattani tudomány	9	43	1	.	1	1	.	.	.	3
	Élettani "	4	22	1	.	1	1	.	.	.	3
	Kórbonczattani tudomány	9	49½	2	1	3
	Ált. kór- és gyógytani tud.	6	30	1	1	.	1	.	.	.	3
	Gyógyszerészeti "	7	53	1	1	1	3
	Belgyógyászati "	25	83	4	6	.	13	.	.	.	23
	Sebészet	22	81	3	1	.	17	.	.	.	21
	Szemészet	10	45	2	3	.	5	.	.	.	10
	Szülészet s nőgyógyászat	8	30	2	1	.	5	.	.	.	8
	Elme- és idegkórtan	5	10	1	.	.	3	.	.	.	4
	Gyermekgyógyászat	7	19½	1	1	.	5	.	.	.	7
	Fülgyógyászat	5	14	.	1	.	2	.	.	.	3
	Fogászat (stomatologia)	6	16	.	1	.	3	.	.	.	4
	Bőrbajok s bujakórtan	6	14	4	.	.	2	.	.	.	6
	Közegészségktan	7	20	1	2	.	2	.	.	.	5
	Törvényszéki orvostan	4	12	1	.	.	2	.	.	.	3
	Bakteriologia	6	21	1	.	.	2	.	.	.	3
Orvosi történelem	2	2	.	.	.	1	.	.	.	1	
Orr-, torok- és gégebajok	4	10	.	2	.	2	.	.	.	4	
Philosophia és paedagogia	25	56	5	1	.	5	.	.	.	11	
Classica-philologia	21	36	4	2	.	.	4	1	.	11	
Ált. s kel. nyelvészet	9	16	1	1	.	3	.	.	.	5	
Magyar nyelv s irodalom	20	40	5	.	.	7	.	.	.	12	
Modern nyelvek s irodalmak	41	74	6	2	.	2	.	7	.	17	
Történelem s földrajz	31	78	8	1	.	7	.	.	.	16	
Mathematikai tudomány	14	33	1	1	.	3	.	.	.	5	
Physica és chemia	23	131½	5	2	.	3	.	1	.	11	
Leíró természettudomány	38	159	5	1	.	9	.	.	.	15	
Ügyességek	2	4	.	.	.	1	.	.	.	1	
Összesen		474	1499½	99	39	3	127	5	9	.	282

c) Az 1909—10. tanév I. és II. felében lefolyt előadások és a tényleg előadást tartott tanárok összesítő kimutatása a következő:

Tanulmányi kar		Előadások		T a n e r ő k							
		száma	óraszám	rendes tanár	rendkív. tanár	helyettes tanár	magántanár	előadó	tanító	középisk. tanár	összesen
A hittudományi karban	I. félév	29	97	11	.	.	.	1	.	.	12
	II. félév	28	84	10	.	.	.	1	.	.	11
A jog- és államt. karban	I. félév	70	254	24	6	.	19	.	.	.	49
	II. félév	69	243	23	7	.	20	.	.	.	50
Az orvostudom. karban	I. félév	152	485	20	26	2	73	.	.	.	121
	II. félév	152	575	26	21	2	68	.	.	.	117
A bölcsészettud. karban	I. félév	202	567 $\frac{1}{2}$	39	12	1	43	.	9	.	104
	II. félév	224	627 $\frac{1}{2}$	41	11	1	39	.	9	.	101

B) Halálozás, lemondás, nyugdíjazás.

Szomorú kötelességet teljesítünk, midőn Egyetemünk tanári karát a lefolyt tanévben ért súlyos veszteségekről beszámolunk.

1909. évi november hó 9-én hunyt el dr. GYULAI PÁL nyugalmazott ny. r. tanár, életének 84-ik, budapesti egyetemi tanárságának 32. évében.

Ravatalozása a Magyar Tudományos Akadémia előcsarnokában történt, az Egyetem nevében gyászjelentés adatott ki s a ravatalra koszorú helyeztetett; a november hó 11-én végbement temetésen pedig az Egyetemi Tanács képviselete, a tudománykarok tanárai,

a tudományos és írói világ, valamint a társadalom számos kitűnősége vett részt.

A ravatalnál a tudományegyetem nevében dr. HEGEDÜS ISTVÁN egyet. ny. r. tanár mondott megindító gyászbeszédet, a Rector Magnificus az elhunyt családjához részvétiratot küldött, az Egyetemi Tanács pedig a boldogult emlékét jegyzőkönyvileg örökítette meg.

GYULAI PÁL.

GYULAI, aki 1902 szeptember havában vonult nyugalomba, a magyar irodalomtörténet tanszékén Toldy Ferencz utódja volt. Irodalmi működése is mintegy kiegészíti a Toldy Ferenczét. Toldy megvetette irodalomtörténetünk történeti alapját, Gyulai pedig aesthetikai alapját. Gyulai volt irodalmunk legnagyobb

A fénykép rézkarczatát a Franklin-Társulat volt szíves átengedni.

kritikusa is. A legtöbb fontos magyar irodalmi értéklés tőle származik. Amit mindannyian vallunk Vörösmarty-ról, Katonáról, Aranyról, Petőfiről, azt ő mondta ki először, vagy legalább ő fejezte ki abban a formában, melyet általánosan elfogadtak. Főművei: *Katona József és Bánk Bánja* (1861), *Vörösmarty élete* (1864) s *Emlékbeszédei*. Egyetemünkön első előadásait 1876-ban tartotta. Mint tanár, a lényegest és tanulságost minden egyes tárgynál világosan és sok izléssel tudta feltüntetni. Aesthetikai ítéletének rendkívüli biztonsága természetesen a katedrán is érvényesült. Különösen nagy hatást tettek Petőfiről tartott előadásai.

Gyulai nemcsak elsőrangú kritikus, hanem jeles költő is volt. A *Hadnagy uram*, *Három árva* és még néhány költeménye az idők forгатagán át is meg fog-nak maradni, mint a magyar költészet változatlan kincsei. Novellái közül a *Régi udvarház utolsó gazdája* jellemző-művészetére nézve valódi remek.

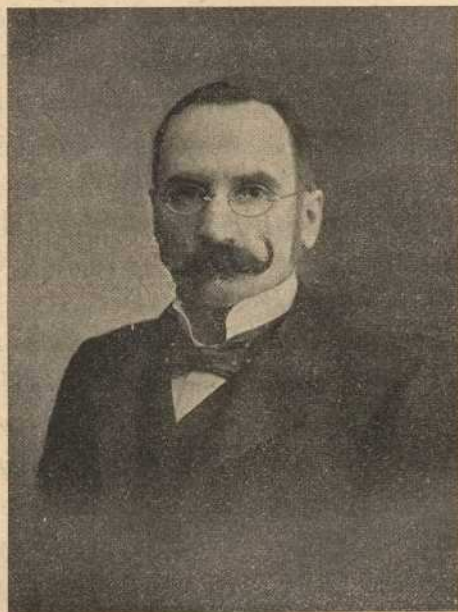
Gyulai Pál élete nagyobbreszt két városban folyt le: Kolozsvárt (hol 1826 január havában született) és Budapesten, melynek állandó lakosa volt 1862 óta. Gyulai 1858—1862 közt a kolozsvári reform. collegium tanára volt; 1870-ben a M. Tud. Akadémia első osztályának titkára lett; 1873 óta szerkesztette haláláig a *Budapesti Szemlét*. 1879-ben a Kisfaludy-Társaság elnöke, 1885-ben pedig főrendiházi tag lett (1556/1909—10. r. sz.).

1910. évi augusztus hó 3-án rövid szenvedés után húnyt el dr. KATONA LAJOS, a magyar irodalom-történet nyilv. rendes tanára, életének 49. és budapesti egyetemi tanárságának 3. évében.

Az Egyetem nevében gyászjelentés adatott ki s a ravatalra koszorú helyezettett, az 1910. évi

aug. hó 5-én végbement temetésen pedig az Egyetemi Tanács képviselte, a tudománykarok tanárai, valamint a társadalom számos kitünősége vett részt.

A ravatalnál dr. BALLAGI ALADÁR egyet. nyilv. r. tanár mondott gyászbeszédet, a Rector Magnificus az elhunyt családjához részvétiratot küldött, az Egye-

DR. KATONA LAJOS.

temi Tanács pedig a boldogult emlékét jegyzőkönyvileg örökítette meg.

KATONA LAJOS csak rövid ideig működhetett mint a magyar irodalomtörténet nyilvános rendes tanára Egyetemünkön: 1908 február 4-én neveztetett ki tanárrá és a folyó tanévben már meghalt.

A fénykép rézkarcolatát az „Élet” szerkesztősége volt szíves átengedni.

Elsősorban jeles kutató volt és különösen kivált philológiai módszerével. Ha életben marad, 10—15 év alatt átalakította volna a régi magyar irodalom történetét.

Katona különösen három tudománykörrel foglalkozott: a folklóre körével (e részben legkitünőbb tanulmányai a magyar mesetypusokkal foglalkoznak) a román nyelvekkel és irodalmakkal (e körből Petrarca életrajza legjelesebb műve) és a régi magyar irodalom-történettel. Régi vallásos jellegű irodalmunk forrásait senki sem mutatta ki oly nagy tudománynyal mint ő. E téren legfontosabb művei: *Alexandriai Sz. Katalin Legendája Középkori Irodalmunkban* (1903). *Az Ehrenfeld és Domonkos Codex forrásai* (1903). *A Teleki Codex legendái* (1904). *Temesvári Pelbárt Pildái* és a philológiai akribia két mintája: *Hrosvittha Dulcitusának régi magyar fordítása* (1901) és *Petrarca bünbánati zsoltárai* (1905).

Katona Lajos 1862-ben született Váczon, ahol a gymnasium hat alsó osztályát is végezte. Esztergomban maturált. Felsőbb tanulmányait Budapesten, Váczott (a kath. seminariumban) és Gráczban folytatta Már mint egyetemi hallgató nagy kitüntetés érte: Gráczban, idegen létére, *sub auspiciis imperatoris* avatták doctorrá. 1887—1889-ig a pécsi reáliskolában, 1889—1908-ig a budapesti II. ker. gymnasiumban működött mint tanár (6251/1909—10. r. sz.).

Czímzetes rendk. tanáraink sorából thurzóbányai ELISCHER GYULA dr. 1909. évi november hó 28-án (611/1909—10. r. sz.) és dr. RÓNA SÁMUEL 1910. évi február hó 15-én (3476/1909—10. r. sz.), — magántanáraink sorából pedig dr. KASSAI GUSZTÁV 1909. évi október hó 4-én (821/1909—10. r. sz.), dr. HOFFMANN JÓZSEF 1909. évi november hó 11-én (1623/1909—10.

r. sz.) s végül dr. SIMONKAY LAJOS 1910. évi január hó 2-án (2474/1909—10. r. sz.) hűnytak el.

C) Tanári kinevezések.

a) A hittudományi karon:

Ő császári és apostoli királyi Felsége Budapesten, 1910. évi május hó 18-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. KMO SKÓ MIHÁLY egyetemi magántanár, tanárhelyettes, központi papnevelő-intézeti tanulmányi felügyelőt az *őszövetségi szentírás tan és héber nyelv* nyilvános rendes tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1910. évi június hó 11-én tette le (5372/1909—10. r. sz., 55.821/1910. VI. 3. vkm. sz.), a Minister úr pedig tanulmányi felügyelői tiszteletdíját tanári illetményeinek kiutaltványozásával egyidejűleg beszüntette (6038/1909—10. r. sz., 63.969. 1910. VI. 29. vkm. sz.).

b) A jog- és államtudományi karon:

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1909. évi október hó 11-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. NOTTER ANTAL nagyváradi kir. jogakadémiai nyilv rendk. tanárt a budapesti kir. m. tudományegyetem jog- és államtudományi karán üresedésben levő *második egyházjogi tanszék* nyilvános rendkívüli tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott (1184/1909—10. r. sz., 120.067/1909. X. 18. vkm. sz.). A kinevezett tanár hivatali esküjét 1909. évi december hó 17-én letevén, tanári működését Egyetemünkön a jelen tanév II. felében kezdette meg (1184/1909—1910. r. sz.).

c) Az orvostudományi karon:

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1909. évi november hó 27-én kelt legfelsőbb elhatározásával

dr. UDRÁNSZKY LÁSZLÓ kolozsvári tud.-egyetemi nyilv. rendes tanárt a budapesti kir. m. tud.-egyetemen az *élettan* nyilvános rendes tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. A Minister úr a kinevezett által viselt kolozsvári tud.-egyetemi rectori tisztségben beálló évközi változást az egyetemi administratio érdeke szempontjából kerülendőnek tartván, úgy intézkedett, hogy a hivatali eskü letévése és új állásának elfoglalása végett tud.-egyetemünk tanácsánál az 1909—10. tanév II. felének végén jelentkezzék (2239/1909—10. r. sz., 142.218/1909—10. XII. 14. vkm. sz.). A kinevezett tanár úr hivatali esküjét, a kolozsvári tud.-egyetem kormányzatának átadása után, 1910. évi augusztus hó 31-én tette le Egyetemünkön (6406/1909—10. r. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Budapesten, 1910. évi május hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. NÉKÁM LAJOS tudományegyetemi címzetes ny. rk. tanárt a budapesti kir. m. tud.-egyetemhez a *bőr- és bújakórtan* nyilvános rendes tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1910. évi június hó 25-én tette le (5702/1909—10. r. sz., 58.290/1910. VI. 3. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1910. évi június hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. ÓNODI ADOLF tudományegyetemi címzetes rendkívüli tanárt a budapesti kir. m. tud. egyetemhez az *orr- és gégegyógyászat* nyilvános rendkívüli tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1910. évi június hó 25-én tette le (5777. 1909—10. r. sz., 66.246/1910. VI. 23. vkm. sz.).

d) *A bölcsészettudományi karon:*

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bad-Ischlben, 1909. évi augusztus hó 11-én kelt legfelsőbb elhatá-

rozásával dr. HARASZTI GYULA kolozsvári tud.-egyetemi nyilvános rendes tanárt a budapesti kir. magyar tudományegyetemhez a *francia nyelv és irodalomtörténet* nyilvános rendes tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1909. évi szeptember hó 10-én tette le (89/1909—10. r. sz., 100.943/1909. VIII. 31. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bad-Ischlben, 1909. évi augusztus hó 21-én kelt legfelsőbb elhatározásával a dr. Than Károly ny. r. tanár elhunytával megüresedett *vegytani tanszék*re dr. WINKLER LAJOS ny. rk. tanárt — aki e minőségben hivatali esküjét 1902. évi augusztus 31-én tette le — nyilvános rendes tanárrá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott (161/1909—10. r. sz., 100.944. 1909. IX. 3. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bad-Ischlben, 1909. évi augusztus hó 21-én kelt legfelsőbb elhatározásával a dr. Winkler Lajos nyilv. rendes tanárrá kinevezése folytán megüresedett *vegytani tanszék*re dr. BUCHBÖCK GUSZTÁV egyet. magántanárt és adjunctust nyilvános rendkívüli tanárrá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1909. évi szeptember hó 25-én tette le (161/1909—10. r. sz., 100.944/1909. IX. 3. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1910. évi január hó 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. SIEGESCU JÓZSEF budapesti állami főgymnasiumi rendes tanárt a *román nyelv és irodalom* nyilvános rendkívüli tanárává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Hivatali esküjét 1910. évi január hó 14-én tette le (2600/1909—10. r. sz., 3880/1910. I. 10. vkm. sz.).

D) Helyettesítések és tiszteletdíjak.

a) *A hittudományi karon:*

Dr. HANUY FERENCZ egyet. ny. r. tanár részére Pázmány Péter egybegyűjtött levelei című mű I. kötetének összeállításáért és sajtó alá rendezéseért 2650 K tiszteletdíj utalványoztatott (5648/1909—10. r. sz., 51.436/1910. VI. 11. vkm. sz.).

Ugyanis az Egyetemi Tanács megbízásából a hittudományi kar 1894—1905. években adta ki Pázmány Péter összes munkáit két sorozatban, latin és magyar nyelven. A latin sorozat hat, a magyar hét kötetre terjedt. Jóllehet a nagy fáradsággal és gonddal szerkesztett mű Pázmány Péter összes műveit felölelte s Egyetemünk alapítójának századokra kiható tudományos és nemzeti irányú működését híven feltárta, mégis mindenki érezte azt, hogy Pázmány Péter egyéniségének teljes nagysága nem domborodik ki a maga őseredetiségében összegyűjtött műveiben az ő leveleinek közlése nélkül. Ezért nemcsak kíváncsiaknak, de egyenesen szükségesnek látszott Pázmány leveleinek összegyűjtése és kiadása, már műveinek teljessé és befejezetté tétele szempontjából is, de azért is, mert a nagy lélektani jelentőségen kívül az ő levelezése oly gazdag kincsesházát képezi kora történetének, oly hű tükre a XVII. század elejét mozgó vallási, egyházi, állami és társadalmi törekvéseknek, hogy enélkül a vezető kor-szellemet teljesen meg nem érthetjük.

Ezért az illetékes tényezők már 1905-ben megtették a szükséges lépéseket e levelek kiadása érdekében, s mihelyt a levelek felkutatása és összegyűjtésére az anyagi fedezet nagyjában rendelkezésre állott, az

Egyetemi Tanács a hittudományi kart megbízta a levelek kiadásával.

A kar az egyháztörténelmi tanszék akkori birtokosát, dr. HANUY FERENCZET részesítette abban a megtisztelő megbízásban, hogy e leveleket összegyűjtse.

A megbízott, a szükséges előtanulmányok után, 1907 májusától 1908 novemberéig végezte kutatásait s fáradságot nem ismerő buzgóságának eredményét mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy úgy belföldi, mint külföldi lelőhelyekről sikerült 1106 Pázmány-levelet és 26 Pázmánnyal kapcsolatos levelet összegyűjtenie. A gyűjtő kiváló gondosságának és szorgalmának az elért eredmény a legékesebb szószólója, mert az eddigi gyűjtők mindössze 313 Pázmány-levelet közöltek egész terjedelemben, ezzel szemben az új kiadás mint többletet 793 levelet tartalmaz, melyek közül sok teljesen ismeretlen volt.

A levelek több mint kétharmada latinnyelvű (812), mintegy negyedrésze magyar (267), vannak ezenkívül olasz-, német- és spanyolnyelvű levelek is.

A levelek két kötetben jelennek meg. A sajtót az első kötet már el is hagyta, s immár a második kötet is készen áll.

Az első kötet negyvennégy oldalra terjedő latin- és magyarnyelvű bevezetésen kívül, a tartalomjegyzék után 752 lapon az 1601-től 1628. év végéig írt leveleket tartalmazza, összesen 514-et. Minden levél élén jelezve van esetleges kiadatlan volta, írási ideje és helye, címe és rövid tartalma, a levél végén lelőhelye, a sor alatt pedig felvilágosító jegyzetek állanak.

Az első kötetet nemsokára követni fogja a második is, mellyel teljessé válik és befejezést nyer ama

vállalkozás, mellyel az Egyetemi Tanács nagynevű alapítója iránti kegyeletét, a hittudományi kar érdemes tagjainak szellemi — és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi minisztérium anyagi hozzájárulásával, leróni igyekezett.

Dr. Kmoskó Mihály volt egyetemi tanárhelyettes és központi papnevelő-intézeti tanulmányi felügyelő részére, az Egyetem hittudományi karán az ó-szövetségi szentírástudomány tanszékének az 1908—09. tanév II. felében helyettesítőleg való ellátásáért 1080 K, ugyanannak az 1909—10. tanév I. felében helyettesítőleg való ellátásáért 720 K helyettesítési díjat engedélyezett a Minister úr (1495/1909—10. r. sz., 115.980. 1909. X. 23. vkm. sz., 5015/1909—10. r. sz., 30.075. 1910. IV. 30. vkm. sz.).

b) A jog- és államtudományi karon:

Dr. Liebermann Leó egyet. ny. r. tanárnak a budapesti kir. m. tud.-egyetemi joghallgatók részére az 1909—10. tanév I. felében tartott közegészségtani előadásaiért 600 K tiszteletdíj engedélyeztetett (3252. 1909—10. r. sz., 154.331. ex 1909/10. I. 25. vkm. sz.).

Dr. Csillag Gyula cz. ny. rk. tanár a telekkönyvi rendtartás és perenkívüli eljárásból hirdetett előadásait betegsége következtében az 1909—10. tanév folyamán nem tarthatván meg, a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette, hogy a f. tanévre járó 3000 K tiszteletdíjára igényt nem tart (4619/1909—10. r. sz., 34.669/1910. IV. 8. vkm. sz.).

c) Az orvostudományi karon:

Dr. Liebermann Leó egyet. ny. r. tanárnak a gyógyszerészettan-hallgatók részére az 1909—10. tanév I. felében tartott közegészségtani előadásaiért 600 K

tiszteletdíjat engedélyezett a Minister úr (3252/1909—1910. r. sz., 154.331. ex 1909/1910. I. 25. vkm. sz.) s az élettani tanszéknek végleges betöltéséig az élettani intézet felügyeletével is megbízott (2295/1909—10. r. sz., 123.909/1909. XII. 9. vkm. sz.).

Dr. KÉTLY LÁSZLÓ egyet. magántanár, I. sz. belklinikai adjunctus, az 1909—10. tanévre a belső betegségek diagnostikájának rendszeres előadásával bízott meg (1526/1909—10. r. sz., 124.143/1909. X. 29. vkm. sz.), részére ezen előadásokért félévenként 1100 K tiszteletdíj engedélyeztetett (2399/1909—10. r. sz., 153.974/1909. XII. 24. vkm. sz., 5538/1909—10. r. sz., 52.572/1910. VI. 2. vkm. sz.).

Dr. FENYVESSY BÉLA cz. egyet. rk. tanár, közegészségtani intézeti adjunctus részére a gyógyszerészetan-hallgatók közegészségtani laboratóriumi munkásságának az 1909—10. tanévben teljesített vezetéseért a Minister úr 500 K tiszteletdíjat engedélyezett (2801/1909—10. r. sz., 142.274. ex 1909/10. I. 7. vkm. sz.).

Dr. PEKÁR MIHÁLY élettani intézeti adjunctus az élettani tanszéknek végleges betöltéséig az élettani előadások és gyakorlatok tartásával bízott meg (2295/1909—10. r. sz., 123.909/1909. XII. 9. vkm. sz.) s részére az előadásoknak helyettesítőleg való ellátásáért, illetőleg ezen helyettesi minőségben naponként kétszer tartott párhuzamos előadásokért az 1909—10. tanév I. felére 1440 K (2295/1909—10. r. sz., 123.909/1909. XII. 9. vkm. sz.), az 1909—10. tanév II. felére pedig 2160 K helyettesítési díj engedélyeztetett (6155/1909—10. r. sz., 56.509/1910. VII. 14. vkm. sz.).

Dr. BORBÉLY LÁSZLÓ II. sz. szemklinikai I. tanársegéd, a szabadságon levő dr. Hoór Károly ny. r. tanár

előadásainak 1910 január 24-től február 6-ig való megtartására szóló megbízatását a Minister úr tudomásul vette (3343/1909—10. r. sz., 11.647/1910. II. 3. vkm. sz.).

Dr. TELLYESNICZKY KÁLMÁN cz. rk. tanárnak az 1909—10. tanév I. felére, a leíró boncztni és szövettani előadásoknak és a boncztni gyakorlatoknak helyettesitanári minőségben való tartására adott megbízást, valamint az orvosdoctori szigorlatokon vizsgálóbizottsági tagként való közreműködését illetőleg adott felhatalmazást (6728/1908—09. r. sz., 82.419/1909. VII. 15. vkm. sz.) a Minister úr az 1909—10. tanév II. felére is kiterjesztette (3839/1909—10. r. sz., 24.756/1910. III. 5. vkm. sz.) és részére az előadásoknak az 1909—10. tanév folyamán helyettesítőleg való ellátásáért 1800 K tiszteletdíjat engedélyezett (6154. 1909—10. r. sz., 60.635/1910. VII. 14. vkm. sz.).

Dr. BÓKAY ÁRPÁD egyet. ny. r. tanárnak az 1909—1910. tanév II. felében tartott balneologiai előadásaiért a Minister úr 400 K tiszteletdíjat utalványozott (6139. 1909—10. r. sz., 57.487/1910. VII. 8. vkm. sz.).

d) A bölcsészettudományi karon:

Dr. BEKE MANÓ egyet. ny. r. tanár dr. Scholtz Ágoston nyugalomba vonulása következtében megüresedett matematikai tanszéknek az 1909—10. tanév I—II. felében helyettesítőleg való ellátásával, úgyszintén a matematikai seminarium igazgatásával bízván meg (77/1909—10. r. sz., 85.773/1909. VIII. 27. vkm. sz., 1783/1909—10. r. sz., 114.610/1909. XI. 10. vkm. sz., 2620/1909—10. r. sz., 146.999/1910. I. 6. vkm. sz.), részére a kérdéses tanszéknek az 1909—10. tanév I. felében helyettesítőleg való ellá-

tásáért 1200 K (1682/1909—10. r. sz., 114.674/1909. XI. 4. vkm. sz.) és ugyanezen tanév II. felében való ellátásáért 1800 K helyettesítési díjat engedélyezett a Minister úr (4690/1909—10. r. sz., 22.512/1910. IV. 6. vkm. sz.), a matematikai seminarium igazgatásának 1910—11. tanév tartamára helyettesítőleg való folytatólagos megbízását pedig tudomásul vette (6145/1909—10. r. sz., 71.971/1910. VII. 13. vkm. sz.).

Dr. HARASZTI GYULA nyilv. r. tanár részére a modern filológiai seminariumban való közreműködésre adott meghívást a Minister úr jóváhagyta (2650/1909—10. r. sz., 149.722/1910. I. 6. vkm. sz.).

Dr. WINKLER LAJOS nyilv. r. tanárnak és dr. BUCHBÖCK GUSZTÁV nyilv. rk. tanárnak az I. számú vegytani intézet igazgatójává, illetve igazgató-helyettesévé történt megválasztását a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette (4050/1909—10. r. sz., 26.632/1910. III. 10. vkm. sz.).

Dr. HEGEDŰS ISTVÁN nyilv. r. tanárnak a classica-philologia tanszékének 1910. évi február hó 21-től helyettesítőleg való ellátásáért 1350 K engedélyeztetett (5987/1909—10. r. sz., 62.136/1910. VI. 25. vkm. sz.).

Dr. BUCHBÖCK GUSZTÁV volt tudományegyetemi adjunctus, egyet. ny. rk. tanárnak az I. sz. chemiai tanszéknek az 1908—09. tanév II. felében helyettesítőleg való ellátásáért 1080 K helyettesítési díjat engedélyezett a Minister úr (2262/1909—10. r. sz., 129.853/1909. XII. 2. vkm. sz.).

Dr. CSAPODI ISTVÁN címz. ny. rk. tanár részére az 1909—10. tanév II. felében a bölcsészettudományi karon tartott egészségügyi előadásokért 600 K tiszteletdíj engedélyeztetett (6398/1909—10. r. sz., 65.895/1910. VIII. 5. vkm. sz.).

Dr. TUZSON JÁNOS egyetemi magántanárnak a hirdetett növényrendszertani előadások 1909—10. tanév II. felében leendő megtartásával történt megbízatását a Minister úr jóváhagyta s részére tanévi 3000 K tiszteletdíjat engedélyezett (6248/1909—10. r. sz., 47.094/1910. VII. 19. vkm. sz.); szintúgy jóváhagyta nevezett előadások és gyakorlatok tartására az 1910—11. tanévre folytatólágosan történt megbízását is és részére tanévi 3000 K tiszteletdíjat engedélyezett (6215/1909—10. r. sz., 47.095/1910. VII. 20. vkm. sz.).

Dr. RÉVÉSZ GÉZA egyetemi magántanárnak az 1909—10. tanévben tartott kísérleti lélektani előadásokért 1000 K tiszteletdíjat engedélyezett a Minister úr (5719/1909—10. r. sz., 54.852/1910. VI. 14. vkm. sz.);

SHARP R. MOUNTAGUE angolnyelvi lectornak lectori tiszteletdíja fejében az 1909—10. tanévre szólólag 2000 K (1103/1909—10. r. sz., 116.083/1909. X. 2. vkm. sz.);

BALLENEGGER HENRIK megbízott francia nyelv-tanítónak a kezdők számára tartott előadásaiért az 1909—10. tanév I. felében 320 K (4489/1909—10. r. sz., 22.869/1910. III. 29. vkm. sz.), az 1909—10. tanév II. felére pedig 480 K tiszteletdíj engedélyeztetett (6219/1909—10. r. sz., 61.769/1910. VII. 15. vkm. sz.).

MORAND HUBERT megbízott francia lectornak a haladók részére az 1909—10. tanév II. felében tartott előadásokért 480 K tiszteletdíj engedélyeztetett (6220/1909—10. r. sz., 65.289/1910. VII. 15. vkm. sz.).

Dr. SÁGHY GYULA Rector Magnificus 1910. évi márczius hó 23-tól számított 8 napi távolléte alatt dr. SZÉKELY ISTVÁN prorektor (4307/1909—10. r. sz.,

33.050/1910. III. 25. vkm. sz.), 1910. évi július hóban dr. DUDEK JÁNOS hittudománykari prodeán, augusztus hóban pedig dr. SZÉKELY ISTVÁN prorektor helyettesítette (6109/1909—10. r. sz., 70.172/1910. VII. 11. vkm. sz.).

E) Tanároknak adott megbízások és felmentések.

1. A jog- és államtudománykari alap- és államvizsgálati bizottságoknak az 1909—10. tanévre történt megalakítását a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette s egyúttal dr. SZENTMIKLÓSI MÁRTON és dr. KIRÁLY JÁNOS ny. r. tanárokat az I. alapvizsgálati bizottságban, dr. FÖLDES BÉLA és dr. KMETY KÁROLY ny. r. tanárokat a II. alapvizsgálati bizottságban, dr. MAGYARY GÉZA és dr. DOLESCHALL ALFRÉD ny. r. tanárokat a jogtudományi államvizsgálati bizottságban s végül dr. MARISKA VILMOS és dr. CONCHA GYÖZÖ ny. r. tanárokat az államtudományi államvizsgálati bizottságban elnöki, illetőleg elnökhelyettesi minőségeikben megerősítette.

Az államvizsgálati bizottságok azon kültagjai részére pedig, akik ezen minőségükben az elmúlt tanévben működtek és közreműködésüket a jövő tanévre is felajánlották, elismerésének és köszönetének kifejezése mellett egyúttal kinevezési okiratuk hatályát az 1910—11. tanévre is kiterjesztette (5911/1909—10. r. sz., 63.966/1910. VI. 23. vkm. sz.).

2. Dr. HAVAS ADOLF cz. rk. tanárnak a súlyosan megbetegedett dr. Róna Sámuel cz. rk. tanár helyébe a bőrkórtani szigorlatokhoz vizsgálóként történt meghívását a Minister úr tudomásul vette (3491/1909—1910. r. sz., 17.961/1910. II. 11. vkm. sz.).

Dr. LENGYEL BÉLA ny. r. tanárnak az I. gyógyszerészi és dr. WINKLER LAJOS ny. r. tanárnak a II. (záró) gyógyszerészi szigorlatokhoz vizsgálóul meg-

hívását a Minister úr addig is, míg a gyógyszerészet-tanhallgatók szigorlatain közreműködő vizsgáló tanárok hatásköre véglegesen meg lesz állapítható, tudomásul vette (5397/1909—10. r. sz., 58.638/1910. VI. 2. vkm. sz.); majd a gyógyszerészmesteri elővizsgálatokon és szigorlatokon a folyó tanévben működött vizsgáló-bizottság tagjainak és kormányképviselőinek megbízását az 1910—11. tanévre is kiterjesztette azzal, hogy mindaddig, míg a közreműködő vegytanárok hatásköre véglegesen megállapítható lesz, dr. LENGYEL BÉLA ny. r. tanár az I., dr. WINKLER LAJOS ny. r. tanár pedig a II. (záró) vizsgálatra hívassék meg (6229. 1909—1910. r. sz., 73.856/1910. VII. 21. vkm. sz.).

3. Az Egyetemi Tanács 1909. évi október hó 9-én tartott I. r. üléséből kelt határozattal az 1909—10. tanévre:

a) a szám- és pénztárvizsgáló-bizottságba: dr. DUDEK JÁNOS hittudománykari, dr. KATONA MÓR jog- és államtudománykari és dr. LENHOSSEK MIHÁLY orvostudománykari prodékánokat;

b) a könyvtári bizottságba: elnökül dr. SZÉKELY ISTVÁN prorectort, tagokul dr. BREZNAY BÉLA, dr. BALOGH JENŐ és dr. BALLAGI ALADÁR ny. r. tanárokat küldötte ki s egyúttal kimondotta, hogy addig is, a míg az orvostudományi kar tanártestülete a saját kebeléből megválasztott tag nevét bejelenti, mint ideiglenes képviselő dr. BÓKAY ÁRPÁD ny. r. tanár, kari könyvtárnok hívandó be (733/1909—10. r. sz.).

Az orvostudományi kar 1910. évi október hó 12-én tartott I. r. üléséből a könyvtári bizottságba dr. BÓKAY ÁRPÁD ny. r. tanár delegáltatott (1174. 1909—10. r. sz.).

Az 1909—10. tanévi szám- és pénztárvizsgáló-

bizottság ülésein az ellenőrző ügyvitel folytonossága érdekében, mint rectori megbízott, dr. MIHÁLYFI ÁKOS hittudománykari dékán vett részt (1094/1909—10. r. sz.).

4. A „*Budapesti Népszerű Főiskolai Tanfolyam*“ központi bizottságának újból való összeállítása czéljából az Egyetemi Tanács a bizottságba a maga részéről dr. SZÉKELY ISTVÁN, dr. FÖLDES BÉLA, dr. GRÓSZ EMIL és dr. BEKE MANÓ egyet. ny. r. tanárokat delegálta (3694/1909—10. r. sz.).

5. *Külföldi tudományos congressusokra és ünnepélyekre történt megbízatásokról a következőkben számolunk be:*

A Brüsszelben 1909. év szeptember havában megtartott *nemzetközi tengerjogi értekezleten* a magyar kormány képviselőjében dr. NAGY FERENCZ ny. r. tanár jelent meg (430/1909—10. r. sz., 108.135/1909. IX. 20. vkm. sz.).

A Bruxellesben 1910. évben megtartott *közigazgatási tudományi I. nemzetközi congressuson* való képviselőre tud.-egyetemünk részéről dr. TOMCSÁNYI MÓRICZ magántanár kérietett fel (1102/1909—10. r. sz., 4659. eln. 1909. X. 9. vkm. sz.).

A Münchenben 1909. évi szeptember hó 16—20-ig tartott *IX. nemzetközi művészettörténeti congressuson* egyetemünket dr. PASTEINER GYULA egyet. ny. r. tanár képviselte (165/1909—10. és 1143/1909—10. r. sz., 108.141/1909. X. 5.).

A Grácban 1910. évi augusztus hóban megtartott *VIII. nemzetközi zoológiai congressuson* tud.-egyetemünk képviselőjével dr. ENTZ GÉZA egyet. ny. r. tanár bízott meg (1600/1909—10. r. sz.).

A Bruxellesben 1910. évi május hó 14—22 közötti időben megtartott *III. nemzetközi növénytan congressuson* tud.-egyetemünk képviselőjével dr. MÁGÓCSY-

DIETZ SÁNDOR egyet. ny. r. tanár bízott meg (2360. 1909—10. r. sz.).

A római lateráni székesegyházban a magyar szent korona adományozásának emlékére felállított magyar milleniumi emlék 1910. évi április hó 16-án megtartott leleplezési ünnepélyén tud.-egyetemünket dr. SZÉKELY ISTVÁN prorektor, egyet. ny. r. tanár képviselte (3553/1909—10. r. sz.); a jog- és államtudományi kar képviselőjében pedig GROSSCHMID BÉNI egyet. ny. r. tanár vett részt (4377/1909—10. és 4665/1909—10. r. sz., 39.266/1910. IV. 13. vkm. sz.).

A párisi *III. nemzetközi physio-therapeutikai congressuson* a tud.-egyetemet dr. BÓKAY ÁRPÁD és dr. GRÓSZ EMIL egyet. ny. r. tanárok képviselték (3874/1909—10. r. sz., 21.365/1910. II. 28. vkm. sz.).

A Stockholmban 1910. évi augusztus hó 18—25. napjain megtartott *XI. nemzetközi geológiai congressuson* és az ugyanakkor tartott *II. nemzetközi agrogeológiai conferentián* Egyetemünk képviselőjében dr. KRENNER JÓZSEF egyet. ny. r. tanár vett részt (4365/1909—10. r. sz.).

A berlini Friedrich Wilhelm egyetem 100 éves fennállásának emlékére tartott jubileumi ünnepségeken Egyetemünk képviselőjével dr. KEVEHÁZI KOVÁTS GYULA egyet. ny. r. tanár bízott meg s a Senatus az ünneplő egyetemet meglehangú üdvözlőirattal kereste fel (5282/1909—10. r. sz.).

Egyetemi tanároknak adott kormányképviselői megbízásokat lásd V. fejezet 226. oldalon.

6. *Hazai hatóságok, testületek és intézetek által rendezett ünnepélyek közül*, melyeken egyetemünk hatósági képviselője megjelent, kiemelendők:

Az aradi Kossuth Lajos szobor 1909. évi szept.

hó 19-én tartott leleplezési ünnepélye, melyen az Egyetem képviselőjében a Rector Magnificus és dr. BALLAGI ALADÁR ny. r. tanár vettek részt. A szoborra az Egyetem koszorúját a Rector Magnificus a következő szavak kíséretében helyezte el:

„Én, mint a budapesti kir. m. tudományegyetem rectora, az Egyetemi Tanács megbízásából, az egyetem nevében teszem le a koszorút, hálás emlékezetül szeretett hazánk azon nagy fiának emlékoszlopára, aki 1848-ban törvényalkotási működésével egyetemünk részére a tanszabadság nagy elvét megvalósította.“ (97/1909—10. r. sz.).

A m. kir. állatorvosi főiskola 1909 szept. 13-iki tanévmegnyitó-ünnepélyén Egyetemünket dr. MIHÁLYFI ÁKOS hittud.-kari dékán képviselte (130/1909—10. r. sz.).

Nagynevű történetírónk, a Rákóczi-kor lelkes művelőjének, THALY KÁLMÁNNAK 1909. évi szeptember hó 30-án Pozsonyban megtartott temetésén az Egyetemi Tanács képviselőjében a Rector Magnificus megjelent és a ravatalra koszorút helyezett.

Az „*Országos Magyar Iskola-Egyesület*“ fennállásának huszonötödik évfordulója alkalmából, 1909. évi október hó 7-én megtartott jubileumi ünnepségen Egyetemünk képviselőjében dr. MIHÁLYFI ÁKOS hittudománykari dékán és dr. HEGEDŰS ISTVÁN nyilv. r. tanár jelentek meg (620/1909—10. r. sz.).

A budapesti ref. theologiai akadémia teljessé lételének 50. évfordulóján, 1909. évi október hó 16-án tartott emlékünnepevényen dr. HEGEDŰS ISTVÁN nyilv. r. tanár (1034/1909—10. r. sz.),

néhai dr. KISS ÁRON, volt paedagogiumi igazgató emlékezetének szentelt és 1909. évi október hó 31-én megtartott gyászünnepevényen pedig dr. SZINYEI JÓZSEF

bölcsészettudománykari dékán képviselték Egyetemünket (1243/1909—10. r. sz.).

Dr. Fehér Ipoly pannonhalmi főapát, Egyetemünk tiszteletbeli hittudományi doctorának 1909. évi október hó 30-án végbement temetési gyászünnepélyén Egyetemünket dr. DUDEK JÁNOS egyet. ny. r. tanár képviselte (1317/1909—10. r. sz.).

A Petőfi-társaság által Budapesten létesített „Petőfi-Ház” 1909. évi november hó 7-én tartott megnyitó-ünnepélyén Egyetemünk képviselőjében a Rector Magnificus jelent meg (1423/1909—10. r. sz.).

Az „Erdélyi Múzeum Egyesület” 50 éves fennállásának emlékére Kolozsvárott, 1909. évi november hó 23. és 24. napjain tartott ünnepélyen az Egyetemet a Rector Magnificus képviselte és üdvözölte a jubiláló egyesületet (1460/1909—10. r. sz.).

Gróf ZICHY NÁNDOR v. b. t. t., a Szent István Társulat elnökének 80-ik születésnapja alkalmából, a Szent István Társulat által 1909. évi november hó 18-án tartott díszközgyűlésen Egyetemünk képviselőjében a Rector Magnificus jelent meg és személyesen adta át az ünnepeltnek az Alma Mater meleghangú üdvözlőiratát (1605/1909—10. r. sz.).

Kossuth Lajos hamvainak a kerepesi-úti temető Kossuth-mauzoleumában elhelyezése alkalmából Budapest székesfőváros közönsége által, 1909. évi november hó 25-én rendezett országos ünnepségen Egyetemünk is kivette részét. Ez ünnepélyen a Senatus teljes díszben vett részt, tanáraink közül pedig számosan megjelentek s az Egyetem koszorúját a Rector Magnificus a következő beszéd kíséretében helyezte el:

„A budapesti királyi magyar tudományegyetem Tanácsának megbízásából, ezen Egyetem nevében

hazafias kegyelettel teszem le Kossuth Lajosnak, hazánk újabb kora legnagyobb történeti alakjának síremlékére e koszorút, annak a nagy férfiúnak mauzoleumára, aki hazánk alkotmányát és jogrendjét új, a haladó kor követelményeinek megfelelő alapokra fektette. Legyen örökké áldott az ő emlékezete és szolgáljon mindenha buzdításul a hazaszeretet legnemesebb érényének gyakorlására s aczélozza meg erőinket a haza javára, a haza nagyságára és felvirágoztatására irányzott törekvéseinkben és küzdelmeinkben. Úgy legyen!” (1744/1909—10. r. sz.)

Budapesten, 1909. évi december hó 27—29-ik napjain megtartott magyar országos testnevelési congressuson Egyetemünket dr. KLUPATHY JENŐ egyet. ny. r. tanár képviselte (2148/1909—10. r. sz.).

JÓZSEF főherczeg Úr, Ő cs. és kir. Fensége legfőbb védősége alatt, a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István halálának félszázados évfordulója megünneplése alkalmából alakult bizottság a Rector Magnificus tiszteletbeli tagjává választotta (4031/1909—10. r. sz.) s a Budapesten 1910. évi április hó 8-án megtartott országos Széchenyi-emlékünnepen s az azt követő napon a budapesti Széchenyi-szobornál megtartott szobor-koszorúzó ünnepen Alma Materünk méltó módon adózott a dicsőült emlékének. Az Egyetem Tanácsa mindkét ünnepségen díszben jelent meg és a nagy hazafi szobrára az Egyetem koszorúját a Rector Magnificus a következő beszéd kíséretében helyezte el:

„A budapesti kir. magyar tudományegyetem tanácsának megbízásából Egyetemünk képviselőjében és nevében teszem le e koszorút a legnagyobb magyar-nak, Széchenyi István grófnak emlékszobrára, azon hő óhajításomnak adva kifejezést, hogy Széchenyi István

grófnak eszméi mindenha termékenyítsék meg a magyar közéletet s hozzák meg azokat a szép gyümölcsöket, amelyekre ő a mag elhintésekor számított s azoknak az eszméknek a gyakorlati életben minél intenzívebb és extenzívebb elterjedése és megvalósulása tegye boldoggá, nagygyá, hatalmassá, egyszersmind államilag és gazdaságilag függetlenné hazánkat; olyanná, aminőnek a jövő Magyarországot Széchenyi István gróf magának elképzelte s látnoki ihlettséggel megjövendőlte. Úgy legyen!” (4189/1909—10. r. sz.).

Dr. Bognár István nagyváradi latin szertartású kanonok, Egyetemünk volt ny. r. tanára, dékánja és rectora 1910. évi április hó 30-án végbement temetési gyászünnepélyén Egyetemünket dr. KISS JÁNOS egyet. ny. r. tanár képviselte (4701/1909—10. r. sz.).

A Magyar Tudományos Akadémia 1910. évi május hó 1-én tartott ünnepélyes évi közülésén a Rector Magnificus képviselőtében dr. MIHÁLYFI ÁKOS hittud.-kari dékán jelent meg (4788/1909—10. r. sz.).

Mikszáth Kálmán írói működésének 40 éves évfordulója alkalmából 1910. évi május hó 16-án a fővárosi vigadóban rendezett jubileumi ünnepélyen Egyetemünk szintén kivette részét, s a Rector Magnificus a Senatus élén a jubilánsnak az ünnepség keretében, melyen számos egyetemi tanár is részt vett, az Alma Mater tiszteletbeli bölcsészetdoctori oklevelét a következő üdvözlőbeszéd kíséretében nyújtotta át:

„Tisztelt Díszdoctorunk! A Te 40 éves írói jubileumod ünnepléséből a Budapesti Királyi Magyar Tudomány-Egyetem is kivenni óhajtja a maga részét. Ez okból az egyetem tanácsa, midőn a bölcsészeti kar bölcséleti díszdoctorrá avatásodat indítványozta, ezen indítványhoz egyértelműleg egész lelkével és szívével

hozzájárult s azt pártolólág terjesztette a legfelsőbb helyre, ahonnan a legmagasabb kegyes megerősítés leérkezvén — immár Tégedet ezennel díszdoctorainak sorába avat és felszólít általam az egyetem tanácsa, hogy nyujtsd felénk kezedet, hogy kézfogás által ünnepélyesen is doctortársunkká fogad hassunk.

(Oklevél átadása.)

* * *

Ez a legnagyobb kitüntetés, amelyet Egyetemünk nyujthat s amellyel Téged, a világhírű író, aki műveiddel nemcsak erős nemzeti érzéssel és valódi őserővel törekedtél diadalra juttatni a magyar irodalomban az igazi magyar szellemet és geniust, hanem annak egyszersmind elismerést és bámulatot szerezte a külföldön is, — meleg érzéssel ezennel megtisztelni kíván Alma Materünk. Fogadd ezt szívesen és emeld még sokáig kiváló írói működéseddel Egyetemünknek dicsőségét, mint annak díszdoctora. Isten tartson, Isten sokáig éltessen!“ (4879/1909—10. r. sz.)

A kir. József-műegyetem új épületének 1910. évi május hó 25-én, Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb jelenlétében megtartott zárókö-ünnepélyén tanácsunk teljes díszben vett részt (5111/1909—10. r. sz.).

VII. EDUÁRD angol király emlékére a kálvintéri ref. templomban 1910. évi május hó 20-án tartott gyászisteniszteleten az Egyetem képviseletében dr. KATONA MÓR nyilv. rendes tanár jelent meg (5077/1909—10. r. sz.).

Mikszáth Kálmánnak, Egyetemünk tiszteletbeli bölcsészetdoctorának 1910. évi május hó 31-én végbe ment temetési gyászszerartásán az Egyetemi Tanács hatósági képviselete részt vett s a ravatalra az Alma Mater nevében koszorút helyezett (5262/1909—10. r. sz.).

7. MORAND HUBERT tartósan szabadságolt francia középiskolai tanárnak az eltávozott dr. Reynier János francia lector utódjaként a francia nyelv tanításának lectori minőségben s a haladók részére való ellátására a folyó tanév II. felétől adott megbízást a Minister úr tudomásul vette s nevezettet ezen minőségében megerősítette (2052/1909—10. r. sz., 133.422/1909. XI. 30. vkm. sz.).

F) Magántanári képesítések.

Tudományegyetemünk magántanári létszáma az 1909—10. tanévben a következő docensekkel gyarapodott:

a) *A hittudományi karon:*

dr. JEHLICKA FERENCZ budapest-tabáni segédlelkész a „társadalmi erkölcesstan“ című tárgykörből (4201. 1909—10. r. sz., 27.725/1910. III. 16. vkm. sz.) nyert venia legendit.

b) *A jog- és államtudományi karon:*

dr. TÓTH LAJOS debreczeni jogakadémiai tanár a „magyar magánjog“-ból (4085/1909—10. r. sz., 27.728. 1910. III. 11. vkm. sz.) nyert habilitatiót.

c) *Az orvostudományi karon:*

dr. PÁNDY KÁLMÁN lipótmezei elme- és ideggyógyintézeti főorvos az „általános elme- és idegkórtan“-ból (1827. 1909—10. r. sz., 132.534/1909. XI. 16. vkm. sz.);

dr. RANSCHBURG PÁL székesfővárosi gyakorlóorvos az „orvosi psychologia“ című tárgykörből (2043. 1909—10. r. sz., 143.491/1909. XII. 6. vkm. sz.);

dr. KOVÁCS JÓZSEF tüdőbeteggondozó-intézeti főorvos a „mellüri szervek betegségeinek kór- és gyógytaná“-ból (2249/1909—10. r. sz., 143.193/1909. XII. 13. vkm. sz.);

dr. LÉNÁRT ZOLTÁN székesfővárosi gyakorlóorvos az „orr-, torok- és gégegyógyászat, különös tekintettel a sebészeti eljárásokra“ című tárgykörből (2294. 1909—10. r. sz., 146.583/1909. XII. 13. vkm. sz.) és

dr. ALEXANDER BÉLA, a budapesti kir. m. tudományegyetemi Röntgen-laboratorium vezetője, a „radiologia“ című tanból magántanárrá habilitáltatott (2309. 1909—10. r. sz., 143.490/1909. XII. 11. vkm. sz.).

Dr. HÁRI PÁL magántanárnak az „orvosi chemiai diagnostika“ című tárgykörből történt habilitálása (7168/1906—07. r. sz., 77.255/1907. VII. 11. vkm. sz.) az „élet- és körvegytan“ című tárgykörre kiterjesztett (4063/1909—10. r. sz., 27.729/1910. III. 10. vkm. sz.).

Dr. GEBHARDT FERENCZ közkórházi főorvos a „belgyógyászati gümőkóros betegségek kór- és gyógytana“ című tárgykörből (5969/1909—10. r. sz., 66.673/1910. VI. 28. vkm. sz.);

dr. PAUNCZ MÁRK Stefánia-gyermekekórházi főorvos az „orr-, torok- és gégebetegségek“ tanából (5970. 1909—10. r. sz., 66.672/1910. VII. 2. vkm. sz.);

dr. NAVRATIL DEZSŐ műtőorvos az „orr- és gége-sebészet“ című tárgykörből (6196/1909—10. r. sz., 73.317/1910. VII. 20. vkm. sz.);

dr. RITOÓK ZSIGMOND gyakorlóorvos a „szív- és véredény-rendszer“ című tárgykörből (6197/1909—10. r. sz., 73.321/1910. VII. 19. vkm. sz.);

dr. SCIPIADES ELEMÉR tanársegéd a „terhességi és szülési pathologia“ című tárgykörből (6198/1909—10. r. sz., 73.322/1910. VII. 20. vkm. sz.);

dr. MANSFELD GÉZA tanársegéd a „kísérleti gyógyszer-tan“-ból (6205/1909—10. r. sz., 73.320/1910. VII. 20. vkm. sz.);

dr. BÁLINT DEZSŐ tanársegéd a „rendszeres idegkórtan“-ból (6206/1909—10. r. sz., 73.323/1910. VII. 20. vkm. sz.);

és dr. JUBA ADOLF iskolaorvos az „iskolaegészségtan, tekintettel a fejlődő kor hygienéjére“ című tárgykörből (6244/1909—10. r. sz., 73.319/1910. VII. 20. vkm. sz.) habilitáltatott.

d) A bölcsészettudományi karon:

dr. RADOS GUSZTÁV műegyetemi ny. r. tanár a „matematiká“-ból (4228/1909—10. r. sz., 30.070/1910. III. 23. vkm. sz.);

és dr. DARKÓ JENŐ debreczeni főiskolai tanár a „közép- és újjörög philológiá“-ból (6243/1909—10. r. sz., 73.316/1910. VII. 20. vkm. sz.) habilitáltatott.

(Lásd még V. fejezet C) 265—269. oldalt.)

G) Magántanári jutalmak.

Érdemes magántanáraink jutalmazására engedélyezett 21.000 K átalányból a Minister úr által a lefolyt tanévben a következő jutalomdíjak folyósítottak:

dr. REINER JÁNOS, dr. MELICHÁR KÁLMÁN, dr. FERDINÁNDY GÉZA cz. ny. rk., dr. CSAPODI ISTVÁN cz. rk., dr. KROMPECHER JENŐ cz. ny. rk. tanárok részére egyenként 1000 K,

dr. PAP JÓZSEF cz. ny. rk. tanárnak 800 K,

dr. EXNER KORNÉL cz. ny. rk. tanárnak 700 K,

dr. SCHAFFER KÁROLY cz. rk., dr. GERLÓCZY ZSIGMOND, dr. GYÖRY TIBOR magántanárok részére egyenként 600 K,

dr. POLNER ÖDÖN cz. ny. rk., dr. KOVÁCS GYULA, dr. JANKOVICH BÉLA, dr. HORVÁTH JÁNOS, dr. TOMCSÁNYI MÓRICZ magántanárok, dr. MAHLER EDE, cz. ny. rk. tanár, dr. ALEXICS GYÖRGY magántanár részére egyenként 500 K,

dr. MATOLCSY MIKLÓS, dr. SCHOLTZ KORNÉL, dr. PÓLYA JENŐ, dr. LOVRICH JÓZSEF magántanárok, dr. FENYVESSY BÉLA cz. rk. tanár, dr. HÁRY PÁL, dr. VEREBÉLY TIBOR magántanárok, dr. VÁMOSSY ZOLTÁN cz. rk. tanár, dr. SCHMIDT JÓZSEF, dr. RÉVÉSZ GÉZA magántanárok, dr. VÁRI REZSŐ, dr. KONEK FRIGYES cz. ny. rk. tanárok, dr. SUTÁK JÓZSEF, dr. ZEMPLÉN GYÖZÖ, dr. LÁNG NÁNDOR, dr. STEINER LAJOS, dr. BÁNÓCZI JÓZSEF, dr. MANGOLD LAJOS, dr. BOKOR JÓZSEF, dr. HORVÁTH CYRILL, dr. FILARSZKY NÁNDOR, dr. MELICH JÁNOS és dr. BERNÁTSKY JENŐ magántanárok részére egyenként 400 K (6123/1909—10. r. sz., 67.919/1910. VII. 11. vkm. sz.).

H) Kitüntetések és elismerések.

Ő császári és apostoli királyi Felsége dr. MÜLLER KÁLMÁN cz. rk. tanárt a magyar bárói méltósággal kitüntetni,

dr. SZÉKELY ISTVÁN, dr. GRÓSZ EMIL és dr. FINÁCZY ERNŐ egyet. ny. r. tanároknak pedig a m. kir. udvari tanácsosi méltóságot legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bad-Ischlben, 1909. évi augusztus hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. KROMPECHER ÖDÖN egyet. magántanár- és adjunctusnak, érdemes tudományos és tanári működése jutalmául, az egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (203/1909—10. r. sz., 100.942/1909. IX. 9. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1909. évi november hó 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával dr. FENYVESSY BÉLA egyetemi magántanárnak az egyetemi rendkívüli tanári címet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (2250/1909—10. r. sz., 144.270/1909. XII. 11. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Bécsben, 1909. évi december hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. VEREBÉLY LÁSZLÓ egyet. magántanárnak az egyetemi rendkívüli tanári czímet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (2626/1909—10. r. sz., 156.451. ex 1909/10. I. 7. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége Budapesten, 1910. évi május hó 16-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. SZONTÁGH FÉLIX egyetemi magántanárnak az egyetemi rendkívüli tanári czímet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (5521/1909—10. r. sz., 54.649/1910. VI. 1. vkm. sz.).

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr az orvostudományi kar dékánjának, valamint dr. KÉTLY KÁROLY, dr. RÉCZEY IMRE, dr. DOLLINGER GYULA, dr. GRÓSZ EMIL és dr. NÉKÁM LAJOS egyet. ny. r. tanároknak a cs. és kir. közös hadügyminister úr legbensőbb köszönetét tolmácsolta ama előzékenységükért, melyet az egyetemre, szakismeretük kibővítése céljából, vezényelt katonaeorvosok iránt tanusítani szívesek voltak (6445/1909—10. r. sz., 88.617/1910. VIII. 18. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felségének Bécsben, 1910. évi április hó 17-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján dr. DOLESCHALL ALFRÉD egyetemi nyilv. rendes tanári szolgálatát megelőző időben állami szolgálatban eltöltött szolgálati ideje az egyetemi ny. r. tanári ötödéves korpótlék megállapítása szempontjából megfelelő arányban beszámíttatott s részére az I. ötödéves korpótlék 1910. évi április hó 17-től folyósíttatott (5374/1909—10. r. sz., 43.850/1910. V. 26. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felségének Budapesten, 1910. évi május hó 21-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján dr. PREISZ HUGÓ egyetemi nyilv.

rendes tanári szolgálatát megelőző időben állami szolgálatban eltöltött szolgálati ideje az egyetemi ny. r. tanári II. ötödéves korpótlék megállapítása szempontjából és dr. ÁRKÖVY JÓZSEF egyetemi nyilv. rendkívüli tanári szolgálatát megelőző időben az egyetemi nyilv. rendkívüli tanári cím és jelleg birtokában eltöltött szolgálati ideje az egyetemi nyilv. rk. tanári I. ötödéves korpótlék megállapítása szempontjából megfelelő arányban beszámíttatván, dr. PREISZ HUGÓ részére a II. rendes tanári korpótlék 1910. évi április hó 1-től kezdve, dr. ÁRKÖVY JÓZSEF részére pedig az I. rk. tanári korpótlék 1910. évi május hó 21-től folyósított (6034/1909—10. r. sz., 57.023/1910. VI. 28. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felségének Bécsben, 1910. évi június hó 10-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján dr. KIRÁLY JÁNOS egyet. nyilv. rendkívüli tanári szolgálatát megelőző időben a honvédhadbírói karban eltöltött szolgálati ideje, az egyetemi nyilv. rendes tanári ötödéves korpótlék megállapítása szempontjából megfelelő arányban beszámíttatván — a Minister úr értesített, hogy részére a III. ötödéves korpótlék, a nyilv. rendkívüli tanári szolgálatban eltöltött idő aránylagos beszámításával, 1911. évi június hó 10-től válik esedékessé (6097/1909—10. r. sz., 63.850/1910. VII. 12. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felségének Bécsben, 1910. évi június hó 9-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján dr. ZUBRICZKY ALADÁR egyetemi nyilv. rendes tanári szolgálatát megelőző időben az esztergomi hit-tudományi főiskolán eltöltött szolgálati ideje az egyetemi nyilv. rendes tanári ötödéves korpótlék megállapítása szempontjából megfelelő arányban beszámíttatván — a Minister úr értesített, hogy részére ez alapon

az I. ötödéves korpótlék 1910. évi augusztus hó 1-től folyóvá tétetett (6317/1909—10. r. sz., 63.849/1910. VII. 28. vkm. sz.).

I) Egyetemi ünnepélyek, meghívások, repraesentationális működés, egyetemi szünetek.

A szokásos beiktatási, illetőleg tanévmegnyitó, májusi újjáalakítási és tanévzáró ünnepélyeket az 1909—10. tanévben is megtartotta Egyetemünk s kivette részét mindannyiszor a nemzeti gyász vagy dicsőség, a tudomány vagy a hazaszeretet apostolai és vértanui emlékére rendezett ünnepségekből is (2/1909—10. r. sz., 4524/1909. r. sz., 5396/1909—10. r. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége, legmagasabb születésnapja alkalmából Egyetemünk részéről küldöttségileg kifejezett hódolatteljes szerencsekívánatokért, legmagasabb köszönetét nyilvánítani méltóztatott (137/1909—10. r. sz., 4483/1909. IX. 7. M. E. sz.).

Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb névünnepe alkalmából 1909. évi október hó 4-én a budavári koronázó-templomban tartott ünnepélyes szentmisén az Egyetemi Tanács részt vett. Ugyanakkor tisztelgett a miniszterelnöknél is, akit felkért az Egyetem üdvkívánatainak Ő Felsége előtt leendő tolmácsolására, mit Ő Felsége legkegyelmesebben, legmagasabb köszönettel fogadni méltóztatott (35/1909—10. r. sz., 5360/eln. 1909. IX. 24. B. M. sz., 4616/eln. 1909. IX. 30. vkm. sz., 1494/1909—10. r. sz., 5243/1909. X. 26. M. E. sz.).

Nemzetünk feledhetetlen őrangyala, dicsőült Erzsébet királyné gyászos elhunytának évforduló napja alkalmából 1909. évi szeptember hó 10-én a budavári

koronázó-templomban tartott ünnepélyes gyászmisén Egyetemünk Tanácsa szintén megjelent (3/1909—10. r. sz., 5037/eln. 1909. IX. 2. B. M. sz. és 4308/eln. 1909. IX. 7. vkm. sz.).

A dicsőült királyné emlékére a szokásos alapítványi ünnepélyes gyászszenntmisét az egyetemi templomban 1909. évi november hó 19-én ez évben is celebráltattuk s azon az Egyetemi Tanács megjelent (1451/1909—10. r. sz.).

Dicsőült Mária Terézia királynő, az Alma Mater feledhetetlen újjáalakítójának emlékére 1909. évi nov. hó 29-én az egyetemi templomban gyászistentisztelet tartatott s azon a Senatus részt vett (1452/1909—10. r. sz.).

Ugyancsak részt vett a Senatus boldogult V. Ferdinánd ausztriai császár és magyar apostoli király Ő Felsége lelki üdvéért a Nagy Boldogasszonyról nevezett budavári koronázó-templomban 1910. évi július hó 1-én tartott ünnepélyes gyászmisén (5726/1909—10. r. sz., 4110/eln. 1910. VI. 20. M. E. sz. és 2467/eln. 1910. VI. 27. vkm. sz.).

Részt vett a Rector Magnificus az 1909. évi szeptember hó 1-én tartott udvari fogadtatáson (98/1909—10. r. sz.) és

gróf APPONYI ALBERT vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr és neje 1909. évi szeptember hó 3-án a Park-clubban tartott estélyén (99/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács a Rector vezetése mellett bemutatkozó tisztelegését gróf APPONYI ALBERT vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úrnál 1909. évi szeptember hó 23-án tette meg. A Rector üdvözlő beszédében hangoztatta, hogy az Egyetem Tanácsa nemcsak szokásból, hanem szívbéli hajlamát követve,

jelent meg a Minister előtt, nemcsak hogy tisztelegjen, hanem hogy kifejezést is adjon abbeli óhajtságának, hogy vajha a politikai viszonyok kialakulása után is megmaradna ministeri székében (397/1909—10. r. sz.).

Majd 1910. évi márczius hó 13-án küldöttségileg tisztelgett utódjánál, gróf ZICHY JÁNOS vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úrnál, amikor is a Rector Magnificus a következő beszédet intézte a Minister úrhoz:

„A budapesti királyi magyar tudományegyetem képviseletében az egyetem kisebb tanácsa nemcsak pusztá hivatalos kötelességből, hanem eddigi ismert közéleti tevékenységeden alapuló s ahhoz fűződő őszinte tiszteletből is jelenik meg előtted, hogy bemutatkozzék, és hogy a maga részéről az egyetem életét és tevékenységét illető s érintő hatáskörödben és működésedben Téged buzgó és odaadó támogatásáról biztosítson, egyszersmind azon biztos reményének és tiszteletteljes kérelmének adva kifejezést, hogy viszont a Magad részéről is, mint a magyar culturának ezidőszert legelső hivatalos intézője, kegyeskedjél egyetemünket a magyar nemzeti tudomány minél intensivebb művelésére és minél extensívebb terjesztésére és annak felvirágoztatására irányzott munkálkodásában és tevékenységében magas és hathatós támogatásodban részesíteni.

Adja Isten, hogy harmonikus együttműködéssel a magyar culturának ezen legfelsőbb intézményét a világculturában nemzeti tudományosságunk súlyának gyarapításával a fejlődésnek a lehető legmagasabb fokára emelhessük.

Midőn szívből kívánjuk, hogy a magyar cultura egységes fejlesztésére és erősítésére irányuló fáradozá-

saidat a legteljesebb siker koronázza, anyaegyetemünket, a mi kedves, szeretett Alma Materünket meleg gondozásodba és magunkkal együtt annak minden tagját szíves jóindulatodba ajánljuk.“

Az újesztendő előestéjén, 1909 deczember 31-én tiszteltet a Rector Magnificus a m. kir. udvarnál, a bíboros hercegprímás úrnál, a m. kir. Ministerelnök úrnál, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minister úrnál (2153., 2154., 2155., 2156/1909—10. r. sz.). Ő császári és apostoli királyi Felsége a legalázatosabb üdv- és szerencsekívánatokat legkegyelmebben köszönettel fogadni méltóztatott (2949/1909—1910. r. sz., 203/M. E. 1910. I. 18. sz.).

Az 1910. évi április hó 11-iki nemzeti ünnep alkalmából a Senatus megjelent a budavári koronázó-templomban tartott ünnepi istenítiszteleten (4292. 1909—10. r. sz., 2183/el. 1910. III. 30. B. M. sz.).

Ünapján, május hó 26-án pedig részt vett a budavári koronázó-templomban tartott ünnepélyes szentmisén s az azt követő körmenetben (4848/1909—1910. r. sz., 1948/el. 1910. V. 21. vkm. sz.);

majd 1910. évi augusztus hó 18-án, Ő császári és apostoli királyi Felsége legmagasabb születésnapján megjelent a budavári koronázó-templomban tartott hivatalos istenítiszteleten, mely alkalomból a Rector Magnificus a Ministerelnök úr által azon napon adott ebéden részt vett (6194/1909—10. r. sz.), s végül a Szent István napi körmenetben részt vett az Egyetemi Tanács (6327/1909—10. r. sz., 3156/el. 1910. VIII. 13. vkm. sz.).

Egyetemünk fényes ünnepélyei közé kell sorolnunk dr. NEMESHEGYI TIBOR államtudományi, dr. VÁMOSSY LÁSZLÓ és dr. DÉVAY ISTVÁN jogtudományi doctorjelöl-

teknek Ő császári és apostoli kir. Felsége legmagasabb pártfogásával 1910. évi május hó 20-án az Egyetem aulájában történt felavatását. Ezen legfelsőbb védnökk-ség alatti ünnepélyes felavatáson Ő császári és apostoli királyi Felségét MOLNÁR VIKTOR vallás- és közoktatásügyi ministeriumi államtitkár úr képviselte, akinek hazafias érzelmű beszéde nagyban hozzájárult az ünnepély fényének emeléséhez (2673/1909—10. r. sz., 2929/1910. I. 8. vkm. sz.).

Külföldi tudományos congressusokra és ünnepélyekre szóló meghívók érkeztek:

a *bostoni közkórház* fennállásának 63. évfordulója alkalmából 1909. évi október hó 16-án tartott ünnepélyre (345/1909—10. r. sz.);

a *Bruxellesben*, 1909. év szeptember havában megtartott nemzetközi tengerjogi értekezletre (430/1909—1910. r. sz., 108.135/1909. IX. 20. vkm. sz.);

a *Bruxellesben*, 1910. évben megtartott közigazgatási tudományi I. nemzetközi congressusra (1102/1909—10. r. sz.);

a *Münchenben*, 1909. évi szeptember hó 16—20-ig tartott IX. nemzetközi művészettörténeti congressusra (165/1909—10. és 1143/1909—10. r. sz.);

a *Buenos-Ayresben*, 1910. évi május hó 16—21. napjain megtartott XVII. nemzetközi amerikanista-congressusra, mely alkalomból a Senatus üdvözlőirat útján kívánt sikert a congressus működéséhez (1118/1909—10. r. sz.);

a *Grácban*, 1910. évi augusztus hóban megtartott VIII. nemzetközi zoologiai congressusra (1600/1909—10. r. sz.);

dr. TINTER VILMOS bécsi műegyetemi tanár 70 éves születési évfordulója alkalmából rendezett ünnepélyre,

amikor is a jubilánst a Senatus az ünnepélyt rendező Egyetemi Tanács útján táviratilag üdvözölte (2088/1909—10. r. sz.);

a *Bruxellesben*, 1910. évi május hó 14—22. közötti időben megtartott III. nemzetközi növényteni congressusra (2360/1909—10. r. sz.);

a *bécsi IV. nemzetközi gazdasági tanfolyamra* és IX. nemzetközi kereskedelmi kiképzésre vonatkozó congressusra (2877/1909—10. r. sz.);

a *Rómában*, 1910. évi április hó 16. napján megtartott Szilveszter-ünnepre (4377/1909—10. és 4665/1909—10. r. sz.) és ezen ünnepély keretében;

a *római lateráni székesegyházban* a magyar szent korona adományozásának emlékére felállított magyar millenniumi emlék leleplezési ünnepélyére (3553/1909—10. r. sz.);

a *berlini* Friedrich Wilhelm egyetem 100 éves fennállásának emlékére rendezett jubileumi ünnepségekre (3107/1909—10. r. sz.);

a *párisi* III. nemzetközi physio-therapiái congressusra (3874/1909—10. r. sz.);

a *stockholmi* XI. nemzetközi geológiai congressusra és II. nemzetközi agrogeológiai conferentiára (4365/1909—10. r. sz.);

Dr. MERTENS FERENCZ bécsi egyet. nyilv. r. tanár 70. születésnapja alkalmából 1910. évi május hó 4-én tartott ünnepélyre, amely alkalomból a jubilánst Egyetemünk a bécsi matematikai társulat útján táviratilag üdvözölte (4675/1909—10. r. sz.);

VII. EDUÁRD angol király emlékére a kálvintéri ref. templomban 1910. évi május hó 20-án tartott gyászistenitiszteletra (5077/1909—10. r. sz.);

a *Párisban*, 1910. évi augusztus hó 2—7-ig tartott III. nemzetközi iskolaegészségügyi congressusra (5310/1909—10. r. sz.);

a *bruxellesi*, 1910. évi október hó 4—8-ig tartott II. nemzetközi egészségügyi és táplálkozási congressusra (5572/1909—10. r. sz.);

a *római*, 1911. évi október hó 15—22. napjain tartott X. nemzetközi földrajzi congressusra (6296/1909—10. r. sz.);

a *bécsi*, 1910. évi október hó 6—12. napjain tartott II. hűtőipari congressusra (6324/1909—10. r. sz.);

a *grand-forksi* (Dakota-állam) egyetem fennállásának 25. évfordulója és az új Rector inauguratiója alkalmából 1910. évi szeptember hó 27—29. napjain tartott ünnepélyre (6362/1909—10. r. sz.);

a *Nápolyban*, az ottani egyetem által Carolini Fülöp tanár tiszteletére 1910 szeptember 12-én rendezett díszünnepélyre (6386/1909—10. r. sz.).

Az 1910. év augusztus havában megtartott *bruxellesi* III. nemzetközi családi nevelésügyi congressus magyar bizottsága a Rector Magnificust tiszteletbeli elnökévé választotta. A választást Rector Magnificus köszönettel fogadta el (1553/1909—10. r. sz.).

A *cambridgei Harvard-egyetem* 24. elnökének inauguratiója és az egyetem 273. évi fennállásának emlékére 1909. évi október hó 6. és 7. napjain megtartott ünnepély alkalmából küldött üdvözlőiratunkra (6300/1908—09.) a *cambridgei egyetem* tanácsa köszönőirattal válaszolt (3536/1909—10. r. sz.).

Hazai hatóságoktól, intézetektől és egyesületektől meg-hívások érkeztek:

az *aradi Kossuth Lajos szobor* 1909. évi szeptember hó 19-én tartott leleplezési ünnepélyére (97/1909—10. r. sz.);

a *m. kir. állatorvosi főiskola* 1909. évi szeptember hó 13-iki tanévmegnyitó ünnepélyére (130/1909—10. r. sz.);

Ferenczy Istvánnak, az első magyar szobrász rimaszombati síremlékének 1909. évi szeptember hó 26-iki leleplezési ünnepélyére, mely alkalommal a Rector Magnificus táviratilag fejezte ki kegyeletét a művész emléke iránt (269/1909—10. r. sz.);

az *erzsébetfalvai Kossuth-szobor* 1909. évi október hó 3-iki leleplezésére, amikor is a Rector Magnificus levél útján rótta le a kegyelet adóját (551/1909—10. r. sz.);

az „*Országos Magyar Iskola-Egyesület*“ fennállásának 25. évfordulója alkalmából 1909. évi október hó 7-én megtartott jubileumi ünnepségre (620/1909—10. r. sz.);

a *budapesti ref. theologiai akadémia* teljessé léételének 50. évfordulójakor, 1909. évi október hó 16-án tartott emlékünnepelelyre (1034/1909—10. r. sz.);

Thököly Imre fejedelem hamvainak a késmárki mausoleumban 1909. évi október hó 30-án történt végleges elhelyezése alkalmából rendezett ünnepélyre (1239/1909—10. r. sz.);

néhai dr. Kiss Áron, volt paedagogiumi igazgató emlékének 1909. évi október hó 31-én szentelt gyász-ünnepélyre (1243/1909—10. r. sz.);

a „*Petőfi-Társaság*“ által Budapesten létesített „*Petőfi-Ház*“ 1909. évi november hó 7-én tartott megnyitó-ünnepélyére (1423/1909—10. r. sz.);

az „*Erdélyi Múzeum-Egyesület*“ 50 éves fennállásának emlékére Kolozsvárott 1909. évi november hó 23. és 24. napjain tartott jubileumi ünnepségekre (1460/1909—10. r. sz.);

Gróf Zichy Nándor v. b. t. t., a Szent István Társulat elnökének 80. születésnapja alkalmából a Szent

István Társulat által 1909 november hó 18-án tartott díszközgyűlésre (1605/1909—10. r. sz.);

Kossuth Lajos hamvainak a kerepesiúti temető Kossuth-mausoleumában elhelyezése alkalmából Budapest székesfőváros közönsége által 1909. évi november hó 25-én rendezett országos Kossuth gyászünnepélyre (1744/1909—10. r. sz.);

a Budapesten, 1909. évi deczember hó 27—29. napjain megtartott magyar országos testnevelési congresszusra (2148/1909—10. r. sz.);

Ő cs. és apost. kir. fensége, József főherczeg úr legfőbb védősége alatt a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István halálának félszázados évfordulója alkalmából 1910. évi április hó 8., 9. és 10. napjain megtartott országos Széchenyi emlékünnepélyre (4189/1909—10. r. sz.);

a felsőmagyarországi Rákóczi-Múzeum államosítása alkalmából 1910. évi április hó 2-án megtartott átadási ünnepélyre, amely alkalommal az Egyetemi Tanács áldást és szerencsét kívánt a culturintézmény jövő fejlődéséhez (4221/1909—10. r. sz.);

a „*Magyar Tudományos Akadémia*“ 1910. évi május hó 1-én tartott ünnepélyes közülésére (4788/1909—10. r. sz.);

az „*Országos Magyar Kertészeti Egyesület*“ által Budapesten, 1910. év május havában rendezett II. nemzetközi jubiláris kertészeti kiállítás megnyitó-ünnepélyére, amikor is a Rector Magnificus sok sikert kívánt az egyesületnek (4844/1909—10. r. sz.);

Mikszáth Kálmán írói munkásságának 40 éves évfordulója alkalmából 1910. évi május hó 16-án rendezett jubileumi ünnepségre (4879/1909—10. r. sz.);

a kir. József-műegyetem új épületének 1910. évi május hó 25-én, Ő cs. és apost. kir. Felsége legmagasabb jelenlétében megtartott zárókő-ünnepélyére (5111/1909—10. r. sz.).

Meghívások érkeztek még:

A *Museumok és könyvtárak országos szövetségének* Nagy-Enyeden 1909. évi szeptember hó 25. és 26. napjain megtartott közgyűlésére (84/1909—10. r. sz.);

a kolozsvári Ferencz-József tudományegyetem 1909. évi szeptember hó 19-én tartott beiktatási és tanév megnyitó-ünnepélyére (212/1909—10. r. sz.);

a m. kir. József-műegyetem 1909. évi november hó 28-án tartott megnyitó-közgyűlésére (1771/1909—10. r. sz.);

a *Nemzeti tornaegylet* 1909 deczember hó 11-én tartott dísztornázására (1998/1909—10. r. sz.);

a pécsi püspöki jogakadémia polgársága által 1910 február hó 2-án rendezett tánczestélyre (2498/1909—10. r. sz.);

a kolozsvári m. kir. Ferencz József tudományegyetem által gróf Széchenyi István halálának 50. évfordulója alkalmából 1910. évi április hó 8-án tartott emlékünnepre (4431/1909—10. r. sz.);

VII. Eduárd angol király ő Felsége emlékére a kálvintéri ref. templomban 1910. évi május hó 26-án tartott gyászisteniszteletre (5077/1909—10. r. sz.);

a kolozsvári m. kir. Ferencz József tudományegyetem által legfelsőbb védnökség alatt 1910. évi május hó 24-én tartott doctoravató ünnepre (5131/1909—10. r. sz.);

A „*Budapesti Egyetemi Athletikai Club*“ által 1910. évi május hó 29-én tartott nemzetközi atletikai viadatra, mely alkalomból az egyesület a Rector Magnifi-

cusnak a verseny védőségét ajánlotta fel (5149/1909—10. r. sz.);

a kolozsvári m. kir. Ferencz József tudományegyetem alapításának 38-dik évfordulója alkalmából 1910. évi május hó 20-án tartott ünnepélyre (5179/1909—10. r. sz.);

a „Szepesvármegyei Óraker” által Lőcsén, 1910 június hó 25. és 26. napjain országos kisededővi kiállításal kapcsolatban tartott IV. közgyűlésre (5385/1909—10. r. sz.);

a „Dunántúli Közművelődési Egyesület” Budapesten, 1910. évi június hó 26-án tartott XX. évi közgyűlésére (5549/1909—10. r. sz.);

az „Országos Pártfogó-Egyesület” Budapesten, 1910. évi június hó 26-án tartott alakuló közgyűlésére (5776/1909—10. r. sz.).

A „Magyar Országos Diákszövetség” 1909. év november havában Pécsen megtartott congressusának üdvözlő-táviratára a Rector Magnificus hasznos és áldásos munkát kívánt a congressus ifjúságának (1863/1909—10. r. sz.);

dr. Tóth Lajos m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministeri tanácsost a Lipót-rend lovagkeresztjével és dr. Gopcsa László m. kir. vallás- és közoktatásügyi osztálytanácsost a III. oszt. vaskoronarenddel történt legfelsőbb kitüntetésük alkalmából az Egyetemi Tanács őszinte örömmel üdvözölte (1311/1909—10. r. sz.);

Rectori szünnapok voltak: 1910 november hó 3-ika (1272/1909—10. r. sz.); november hó 25-ike (Kossuth Lajos hamvainak a kerepesi-úti mausoleumba való végleges elhelyezése) (1756/1909—10. r. sz.); 1910 február hó 7., 8. és 9-ike (farsangi szünnapok) (3042/1909—10. r. sz.) és május 1-je (4525/1909—10.

r. sz.); a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr pedig 1910. évi április hó 8. napját, gróf Széchenyi István halálának félszázados évforduló napját, rendelte szünnapul megtartatni (4189/1909—10. r. sz., 576. eln/1910. III. 22. vkm. sz.).

J) Szabadságolások.

Az 1909—10. tanévben egyetemi tanároknak a következő szabadságidők engedélyeztettek:

dr. BREZNAY BÉLA ny. r. tanárnak 1909. évi október hó 5-től—november hó 5-ig (1157/1909—10. r. sz., 115.979/1909. X. 14. vkm. sz.); majd 1909. évi nov. hó 25-ig terjedő időre (1642/1909—10. r. sz.; 132.221/1909. XI. 9. vkm. sz.);

dr. TAUFFER VILMOS ny. r. tanárnak 1910. évi január 10-től—február 15-ig (3197/1909—10. r. sz.; 12.114/1910. II. 1. vkm. sz.);

dr. ANGVAL DÁVID nyilv. r. tanárnak 1910. évi szeptember hó 1-től október hó 15-ig (6188/1909—10. r. sz., 71.960/1910. VII. 15. vkm. sz.);

dr. VÁMBÉRY RUSZTEM egyetemi magántanárnak az 1910—11. tanév elejétől—1910. évi október hó 27-ig (589/1909—10. r. sz., 63.967/1910. VI. 22. vkm. sz.).

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It is a summary of the work done by the various departments and a statement of the results achieved.

2. The second part of the report deals with the financial statement of the year. It shows the income and expenditure of the various departments and the balance of the accounts at the end of the year.

3. The third part of the report deals with the progress of the work in the various departments. It gives a detailed account of the work done in each department and the results achieved.

4. The fourth part of the report deals with the progress of the work in the various departments. It gives a detailed account of the work done in each department and the results achieved.

5. The fifth part of the report deals with the progress of the work in the various departments. It gives a detailed account of the work done in each department and the results achieved.

6. The sixth part of the report deals with the progress of the work in the various departments. It gives a detailed account of the work done in each department and the results achieved.

II. FEJEZET.

HALLGATÓSÁG.

THE END

HALLGATOSAG

A) Létszám.

Az egyetemi *hallgatóság* 1909—10. tanévi általános viszonyaira nézve a következő táblázatok adnak áttekinthető felvilágosítást:

a) A hallgatók száma.

Melyik félévben	Hallgató volt		Össze- sen	
	rendes	rend- kívüli		
A hittudományi karban:				
Az I. félévben	86	11	97	
A II. félévben	81	11	92	
A jog- és államtudományi karban:				
Az I. félévben	3.619	309	3.928	
A II. félévben	3.111	260	3.371	
Az orvostudományi karban:				
Orvostanhallgató	az I. félévben	1.877	55	1.932
	a II. félévben	1.835	28	1.863
Gyógyszerészettan- hallgató	az I. félévben	.	129	129
	a II. félévben	.	130	130
A bölcsészettudományi karban:				
Bölcsészettanhallgató	az I. félévben	1.101	131	1.232
	a II. félévben	1.042	102	1.144
Gyógyszerészettan- hallgató	az I. félévben	.	161	161
	a II. félévben	.	151	151
Összesen:				
Az I. félévben	6.683	796	7.479	
A II. félévben	6.069	682	6.751	

b) A hallgatók kimutatása vallás szerint.

Melyik félévben	Róm. kath.	Gör. kath.	Gör. kel.	Református	Ágost. hitv. ev.	Unitárius	Izraelita	Felekezeten kívüli	Összesen	
A hittudományi karban :										
Az I. félévben .	71	26	97	
A II. félévben .	67	25	92	
A jog- és államtudományi karban :										
Az I. félévben .	1.771	68	99	416	252	14	1.307	1	3.928	
A II. félévben .	1.512	66	86	370	238	11	1.087	1	3.371	
Az orvostudományi karban :										
Orvostan- hallgató	I.	505	38	94	153	152	4	984	2	1.932
	II.	497	35	90	149	145	3	942	2	1.863
Gyógysz.- tanhallgató	I.	52	2	3	17	5	.	50	.	129
	II.	53	2	3	17	5	.	50	.	130
A bölcsészettudományi karban :										
Bölcsészet- tanhallgató	I.	655	39	34	144	123	4	231	2	1.232
	II.	596	36	32	136	119	4	220	1	1.144
Gyógysz.- tanhallgató	I.	64	1	2	22	9	.	63	.	161
	II.	60	1	2	20	8	.	60	.	151
Összesen :										
Az I. félévben .	3.118	174	232	752	541	22	2.635	5	7.479	
A II. félévben .	2.785	165	213	692	515	18	2.359	4	6.751	

c) A hallgatók kimutatása anyanyelv szerint.

Melyik félévben	Magyar	Német	Román	Tót	Szerb	Horvát	Ruthén	Olasz	Bolgár	Cseh	Lengyel	Egyéb	Összesen
A hittudományi karban:													
Az I. félévben . .	48	10	15	8	.	7	4	5	97
A II. félévben . .	46	9	15	7	.	6	3	.	.	.	1	5	92
A jog- és államtudományi karban:													
Az I. félévben . .	3.622	108	81	31	53	14	2	13	.	.	1	3	3.928
A II. félévben . .	3.113	92	70	27	47	8	1	10	.	.	1	2	3.371
Az orvostudományi karban:													
Orvostan- hallgató	I.	1.641	143	78	26	29	5	2	7	.	.	1	1.932
	II.	1.591	135	75	23	25	5	2	5	.	.	1	1.863
Gyógysz.-tan- hallgató	I.	120	4	3	1	.	.	.	1	.	.	.	129
	II.	121	4	3	1	.	.	.	1	.	.	.	130
A bölcsészettudományi karban:													
Bölcsészettan- hallgató	I.	1.006	123	43	26	14	5	3	3	.	.	5	1.232
	II.	934	119	38	22	12	6	2	3	.	.	5	1.144
Gyógysz.-tan- hallgató	I.	147	7	5	1	1	161
	II.	139	6	5	1	151
Összesen:													
Az I. félévben . .	6.584	395	225	93	97	31	11	24	.	.	7	12	7.479
A II. félévben . .	5.944	365	206	81	84	25	8	19	.	.	8	11	6.751

d) A hallgatók kimutatása honosság szerint.

Melyik félévben	Helybeli	Magyarországi	Fiumei	Horvát-szlavon-országi	Ausztriai	Külföldi	Összesen	
A hittudományi karban:								
Az I. félévben	2	85	.	2	3	5	97	
A II. félévben	2	80	.	2	3	5	92	
A jog- és államtudományi karban:								
Az I. félévben	874	2.985	19	16	26	8	3.928	
A II. félévben	801	2.514	16	11	23	6	3.371	
Az orvostudományi karban:								
Orvostanhallgató	I.	191	1.704	7	4	11	11	1.932
	II.	181	1.651	6	4	11	10	1.863
Gyógyszerészetan-hallgató	I.	8	120	.	.	.	1	129
	II.	9	120	.	.	.	1	130
A bölcsészettudományi karban:								
Bölcsészettanhallgató	I.	274	924	10	9	5	10	1.232
	II.	250	867	8	7	4	8	1.144
Gyógyszerészetan-hallgató	I.	16	145	161
	II.	14	137	151
Összesen:								
Az I. félévben	1.569	5.963	36	31	45	35	7.479	
A II. félévben	1.257	5.369	30	24	41	30	6.751	

e) A hallgatók kimutatása szüleik polgári állása szerint.

Melyik félévben																	
	Állami	Törvényhatósági		Községi	Magán, egyleti, iparvállalati		Tanár, tanító, lelkész	Orvos, gyógyszer-, ügyv., mérnök, ált. okl. bíró	Hadi szolgálatban álló	Más értelmiségi s magázó	Nagy- és középbirtokos	Kisbirtokos, gazda, földmives	Gyáros, nagykereskedő, nagyiparos	Kisiparos s flynemű kereskedő	Házmeester, szolgál	Nagykorú hallgató	Összesen
	tisztviselő																
A hittudományi karban :																	
I. félévben	6	2	1	1	15	2	.	11	7	25	.	21	6	.			97
II. félévben	5	2	1	1	15	3	.	9	7	25	.	17	6	1			92
A jog- és államtudományi karban :																	
I. félévben	460	107	91	226	294	310	24	697	187	222	82	810	52	366	3	928	
II. félévben	390	83	88	197	236	263	22	611	150	204	73	665	50	339	3	371	
Az orvostudományi karban :																	
Orvostan- hallgató	I.	169	29	24	91	159	232	7	270	74	174	57	544	24	78	1	932
	II.	163	28	24	90	156	221	8	268	72	165	58	512	23	75	1	863
Gyógysz- tanhall- gató	I.	7	1	8	6	9	23	1	26	14	3	4	23	.	4		129
	II.	7	1	9	6	9	23	1	26	14	3	4	23	.	4		130
A bölcsészettudományi karban :																	
Bölcsész- tanhall- gató	I.	153	40	33	71	241	85	30	138	29	107	26	177	31	71	1	232
	II.	126	33	31	68	230	81	26	131	27	101	25	173	30	62	1	144
Gyógysz- tanhall- gató	I.	15	10	.	6	16	24	2	15	7	23	20	19	1	3		161
	II.	13	10	.	6	13	21	2	15	7	21	20	19	1	3		151
Összesen :																	
I. félévben	810	189	157	401	734	676	64	1157	318	554	189	1594	114	522	7	479	
II. félévben	704	157	153	368	659	612	59	1060	277	519	180	1409	110	484	6	751	

f) Nőhallgatók az 1909—910. tanévben.

Tanfélév		I.					II.					A két félévben összesen
A hallgatók		orvostudományi kar	bölcsészettudományi kar	I. é. gyógyszerész	II. é. gyógyszerész	Összesen	orvostudományi kar	bölcsészettudományi kar	I. é. gyógyszerész	II. é. gyógyszerész	Összesen	
száma	Rendes	62	134	.	.	196	53	115	.	.	168	364
	Rendkívüli	16	33	9	7	65	14	23	8	7	51	122
	Összesen	78	167	9	7	261	67	143	8	7	225	486
vallása	Róm. kath.	23	77	4	3	107	21	68	3	3	95	202
	Gör. kath.	1	.	1	.	2	1	.	1	.	2	4
	Gör. keleti	2	3	.	.	5	2	.	.	.	4	9
	Református	9	16	.	.	25	7	12	.	.	19	44
	Ágost. hitv. ev.	4	12	1	1	18	2	9	1	1	13	31
	Unitárius	2	1	.	.	3	1	1	.	.	2	5
	Izraelita	36	58	3	3	100	32	51	3	3	89	189
	Felekezetnélküli	1	.	.	.	1	1	.	.	.	1	2
	Összesen	78	167	9	7	261	67	143	8	7	225	486
anyanyelve	Magyar	66	162	6	7	241	56	139	5	7	207	448
	Német	8	3	1	.	12	7	2	1	.	10	22
	Román	2	.	.	.	3	2	.	1	.	3	6
	Tót	1	.	.	.	1	1	.	.	.	1	2
	Szerb	1	2	.	.	3	1	2	.	.	3	6
	Horvát	1	.	1	.	.	1	.	1	2
	Ruthén
	Francia
	Lengyel
	Összesen	78	167	9	7	261	67	143	8	7	225	486
honossága	Helybeli	20	77	1	1	99	16	68	1	1	86	185
	Magyarországi	54	82	7	6	149	48	72	6	6	132	281
	Fiumei	1	2	.	.	3	1	1	.	.	2	5
	Horvát-Szlavonországi	2	1	.	3	.	2	1	.	3	6
	Ausztriai	1	3	.	.	4	1	.	.	.	1	5
	Külföldi	2	1	.	.	3	1	.	.	.	1	4
	Összesen	78	167	9	7	261	67	143	8	7	225	486
szüleinek polgári állása	Állami	8	15	.	2	25	7	13	.	2	22	47
	Törvényhatósági	1	2	.	1	4	1	2	.	1	4	8
	Községi	2	7	.	.	9	2	4	.	.	6	15
	Magán, egyll., iparváll.	7	21	1	.	29	6	15	1	.	22	51
	Tanár, tanító, lelkész	8	31	2	.	41	6	26	2	.	34	75
	Orvos, gyógyszerész, ügyvéd, mérnök, ált. okl. bíró	7	15	2	.	24	5	14	1	.	20	44
	Hadi szolgálatban álló	2	7	1	.	10	2	6	1	.	9	19
	Más értelmiségi és magánzó	23	25	2	3	53	20	23	2	3	48	101
	Nagy- és középbirtokos	2	.	.	2	.	2	.	.	2	4
	Kisbirtokos, gazda, földműves	3	2	.	.	5	3	2	.	.	5	10
	Gyáros, nagykereskedő, nagyiparos	5	7	.	.	12	5	6	.	.	11	23
	Kisiparos, kiskereskedő	8	19	1	.	28	6	19	.	.	25	53
	Házmester, szolgáló	1	1	.	.	2	1	2	.	.	3	5
	Nagykorú hallgató	3	13	.	1	17	3	9	1	1	14	31
	Összesen	78	167	9	7	261	67	143	8	7	225	486

g) Pályavégzés. Távozás.

Távozási és végbizonyítvány kiadatott, és pedig:

Végbizonyítvány.

Hittanhallgatóknak . . .	I. — II.	24
Joghallgatóknak . . .	I. 208 II.	468
Orvostanhallgatóknak . . .	I. 23 II.	187
Bölcsészettanhallgatóknak .	I. 35 II.	112
Összesen	I. 266 II. 791	
		1057

Távozási bizonyítvány.

Hittanhallgatóknak . . .	I. — II.	1
Joghallgatóknak . . .	I. 134 II.	155
Orvostanhallgatóknak . . .	I. 50 II.	32
Bölcsészettanhallgatóknak .	I. 20 II.	23
Összesen	I. 204 II. 211	
		415

B) Vizsgálatok.

a) Vizsgálatok és szigorlatok a hittudományi karban.

[illegible]

c) Szigorlatok a jog- és államtudományi karban.

Jogtudományi	Államtudományi				Államtud., doktorság tudományi		Jogdoktorság tudományi		Regi- rend- szer szerinti		Kánon- doktori		Össze- sen	Öklevél kiadott																				
	I-ső szigor- lat	II-ik szigor- lat	III-ik szigor- lat	pót- szigor- lat	I-ső szigor- lat	II-ik szigor- lat	I-ső szigor- lat	pót- szigor- lat	I-ső szigor- lat	II-ik szigor- lat																								
tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	Összesen szigorlat és pót- szigorlat	jogdoktori																			
tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	államtud. doktori	államtud. doktori																			
tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	sub auspiciis Regis	sub auspiciis Regis																			
tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	összesen	összesen																			
787	375	650	395	432	254	450	380	421	197	188	54	193	167	23	12	20	13	3	3	12	3	3	3	9	7	4	3	31	90	855	108	4	3	470

d) Vizsgálatok az orvostudományi karban.

	.	tartatott	vizsgálat	Állattan b61
	.	elfogadtatott		
	.	tartatott	pótvizsgálat	
	.	elfogadtatott		
	.	tartatott	vizsgálat	Ásványtan b61
	.	elfogadtatott		
	.	tartatott	pótvizsgálat	
	.	elfogadtatott		
	.	tartatott	vizsgálat	Növénytan b61
	.	elfogadtatott		
	.	tartatott	pótvizsgálat	
	.	elfogadtatott		
	.	tartatott	vizsgálat	Összesen
	.	elfogadtatott		
	.	tartatott	pótvizsgálat	
	.	elfogadtatott		

e) Szigorlatok az orvostudományi karban.

Orvosi elő-	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
I-ső orvos- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
II-ik orvos- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
III-ik orvos- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
I-ső GYÓGY- SZERÉSZ- MESTER	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
II-ik GYÓGY- SZERÉSZ- MESTER	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Összesen	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
Orvosi elő- gyakorlati	szí- gorlat	tartatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7	15	117
	pót- szí- gorlat	elfogadtatott	166	140	24	12	153	112	19	17	4	4	•	319	252	43	29	7		

f) Vizsgálatok és szigorlatok a bölcsészettudományi karban.

Bölcsészetdoktori				Régi rendszer szerint I-ső gyógyszerészi				A természetanból gyógyszerészi				A növénytanból gyógyszerészi				A vegytanból gyógyszerészi				Összesen		Bölcsészetdoktori oklevél kiadatott
szigorlat		pót-szigorlat		szigorlat		pót-szigorlat		elő-vizsgálat		pótelő-vizsgálat		elő-vizsgálat		pótelő-vizsgálat		elő-vizsgálat		pótelő-vizsgálat		gyógyszerészi elővizsg. és pótvizsg.		
tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	tartatott	elfogadtatott	
102	97	2	1	189	172	16	15	168	134	32	26	166	134	11	10	582	491	96

g) A budapesti országos középiskolai tanárvizsgáló-bizottság előtt a lefolyt 1909/10. tanévben összesen 946 tanári vizsgálat ment végbe, és pedig:

Alapvizsgálat	314
Szakvizsgálat	311
Paedagogiai vizsgálat	276
Harmadik tárgyból alapvizsgálat	11
Harmadik tárgyból szakvizsgálat	6
Harmadik tárgyból alap- és szakvizsgálat	8
Kereskedelmi alapvizsgálat	7
Kereskedelmi szakvizsgálat	11
Francia nyelvtanítói vizsgálat	1
Angol nyelvtanítói vizsgálat	1
Összevont vizsgálat (nostrificatio)	—
A lefolyt tanévben sikeres paedagogiai vizsgálat alapján kiadott „tanári oklevelek” száma	243
„Felső kereskedelmi iskolai tanári oklevél” kiadatott	1
Tanári oklevélhez kiegészítő-bizonyítványt kapott	3
Francia nyelvtanítói bizonyítvány volt	1
Angol nyelvtanítói bizonyítvány volt.	1
Tanképesítő-igazolvány	—

Szakok szerint a vizsgálatok a következőképen oszlanak meg:

Melyik félév ?	Bölcsészettani vizsgálatok				Történelmi vizsgálatok				Mennyiségtan- természettan- mányi vizsgálatok				Nyelvészeti és irod. vizsg.			
	Jelentkezett	Elfogadott	Felfüggesztett	Visszautasított	Jelentkezett	Elfogadott	Felfüggesztett	Visszautasított	Jelentkezett	Elfogadott	Felfüggesztett	Visszautasított	Jelentkezett	Elfogadott	Felfüggesztett	Visszautasított
I. . .	67	60	2	5	47	25	7	15	108	75	3	30	74	61	6	7
II. . .	209	193	5	11	76	58	2	16	142	110	5	27	178	137	6	35

Továbbá kereskedelmi iskolai tanári alapvizsgálat volt 7, szakvizsgálat 11; harmadik tárgyból alapvizsgálat 11; szakvizsgálat 6; összevont alap- és szakvizsgálat 8. Francia nyelvtanítói vizsgálat 1; angol nyelvtanítói vizsgálat 1.

Kiadatott 243 tanári oklevél; 1 felső kereskedelmi iskolai tanári oklevél; 3 kiegészítő bizonyítvány a tanári oklevélhez; 1 angol nyelvtanítói bizonyítvány; 1 francia nyelvtanítói bizonyítvány.

n) Külföldi egyetemeken nyert oklevelek honosítása.

REHÁK GÉZA *bécsi* egyetemen nyert orvostudori oklevelének Magyarországon honosítását a Minister úr azon feltételhez kötötte, ha nevezett a hazai új orvosi szigorlati rendben előírt II. és III. orvosi szigorlatot valamelyik hazai tudományegyetemen leteszi s a fennálló szabályok értelmében az egyévi kötelező kórházi gyakorlat eltöltését igazolja (1643/1909—10. r. sz.; 129.360/1909. XI. 9. vkm. sz.);

REINER HENRIK *gráci* orvosdoctori és DEUTSCH ZSIGMOND *bécsi* orvosdoctori oklevelének honosítása ugyanazonos feltételek alatt engedélyeztetett (1644/1909—10. r. sz., 129.363/1909. XI. 9. vkm. sz., 2307/1909—10. r. sz., 140.557/1909. XI. 13. vkm. sz.);

SERÉDI JUSZTINIÁN pannonhalmi benzés áldozópap a *római* Szt Gergely egyetemtől nyert hittudori, HEKLER ANTAL és RESCH IGNÁCZ *müncheni* philosophiai oklevelük honosítására vonatkozó határozatokat a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette és megerősítette (1229/1909—10. r. sz., 116.007/1909. X. 16. vkm. sz., 3114/1909—10. r. sz., 7049/1910. I. 26. vkm. sz., 3115/1909—10. r. sz., 7050/1910. I. 26. vkm. sz.);

szintűgy tudomásul vette és megerősítette a Mi-

nister úr KÁRMÁN TIVADAR göttingai egyetemi magántanárnak *göttingai* bölcsészettudori és FUCHS ANTAL okl. gépészmérnöknek *genfi* bölcsészettudori oklevelük honosítására vonatkozó határozatokat is (6191/1909—10. r. sz., 72.784/1910. VII. 17. vkm. sz. és 6204/1909—1910. r. sz., 72.617/1910. VII. 17. vkm. sz.).

Egy konkrét esetben az Egyetemi Tanács 1910. évi július hó 1-én hozott határozatával egy zürichi orvosi oklevél honosítása alkalmából kimondotta, hogy folyamodó a nostrificáláshoz szükséges feltételeket közokiratilag tartozik igazolni; nevezetesen bemutatandó folyamodó kellően hitelesített születési anyakönyvi kivonata, hitelesített tudori oklevele s igazolandók a Svájcczal szemben fennálló viszonyosság bizonyítására a szükséges adatok. Kimondotta a Senatus azt is, hogy, ha folyamodó minden feltételt igazol, a honosítási kérdés akkor veendő újból érdemleges kari tárgyalás alá, a megkívánt kiegészítő szigorlatok azonban csak magyar nyelven tehetők le (3743/1909—10. r. sz.).

SUTORIS GOTLIEB GYÖRGY Berlinben nyert okleveleinek honosítása és azután Magyarország területén orvosi gyakorlatra való bocsátása iránti kérelmét, tekintettel arra, hogy a bemutatott okmányok a hazai orvostudori oklevéllel nem vehetők egyenértékűeknek, a Minister úr teljesíthetőnek nem találta (5522/1909—1910. r. sz., 56.501/1910. VI. 5. vkm. sz.).

PAP DEZSŐ aziránti kérelmét, hogy az *amerikai* „University of Pennsylvania“ által kiállított fogorvosi oklevele alapján, akár az 1883. évi I. t-cz. 31. §-a értelmében nyerendő királyi kegyelem útján, akár pedig anélkül, honosítás útján Magyarország területén fogorvosi gyakorlatra bocsáttassék, — a Minister úr a fennálló szabályok és gyakorlat értelmében teljesíthető-

nek nem találta (4928/1909—10. r. sz., 41.955/1910. IV. 30. vkm. sz.);

Dr. GUSBETH HERMANN brassói lakos *innsbrucki* egyetemen nyert orvosdoctori oklevelére a Minister úr kimondotta, hogy nevezett orvos a monarchia két államában szerzett orvostudori oklevelek kölcsönös érvényességének megszüntetése tárgyában kelt 93.289. 1898. évi szab. rend. 1. §-a második bekezdésében előírt egyik kelléknek, az egyetemi tanfolyamnak az 1897—98. tanév I. felének végével történt befejezése által eleget tévén, — orvostudori oklevele honosításra nem szorul, miért is megengedte, hogy Magyarország területén orvosi gyakorlatra bocsáttassék (1781/1909—1910. r. sz., 132.260/1909. XI. 13. vkm. sz.).

A hittudományi kar 1909. évi november hó 8-án tartott II. r. ülésében a külföldön szerzett hittudományi oklevelek honosítása és külföldi szigorlatok beszámítása tárgyában a következő szabályzatot alkotta meg:

122/1909—10. hittud.-kari sz.

„I. A honosításra vonatkozólag:

a) *Római egyetemeknél:*

A Kar honosítja a doctori oklevelet, ha oly főiskolától származik, mely a pápától doctori avatás jogával van felruházva. Ámde megkívánja a következőket:

1. legyen az illető magyar honos;
2. legyen érettségi bizonyítványa;
3. hallgatta legyen a hittudományt 8 féléven át oly intézetben, melynek bizonyítványát szigorlathoz elfogadhatjuk;

4. fel kell mutatnia az összes hittani rendes tárgyak hallgatását; a hallgatás mértéke a Kar mérlegelése alá tartozik, s ha egyben-másban fogyatéknél van máshol mutatkozó többlet pótlásul számítható;

5. az egyházjognak és egyháztörténelemnek legalább a magyar részeiből pótvizsgálatot kell tenni két órán át; ha azonban az illető kánonjog-doctor is, akkor csak az egyháztörténelemből s az egyházjog magyar vonatkozású részeiből egy órán át;

6. nyomtatott értekezést kívánunk, a nálunk szokásos mértékben; tárgya a dékánnal egyetértőleg állapítandó meg.

Az 5. és 6. alatt elősorolt kívánalmaktól a Kar egyes esetekben, irodalmi és tudományos munkálkodásra való tekintetből, eltekinthet.

b) Osztrák egyetemekenél.

A Kar az osztrák egyetemeken szerzett hittudományi doctori oklevelet a következő feltétel mellett honosítja: a kérvényező abból, amiből szóbeli szigorlatot nem tett, hanem írásbeli dolgozatot készített, nálunk szóbeli szigorlatot tegyen. E kötelezettség alól a Kar irodalmi és tudományos munkálkodásra való tekintettel felmenthet. A Bécsben készített írásbeli dolgozatot a Kar doctori értekezésül elfogadja s annak kinyomatását nem kívánja.

c) Egyéb egyetemekenél.

Ahol kinyomatott értekezés kötelező, ott ilyen többé Karunk nem kíván; ellenben egy óráig tartó szigorlatot kíván az egyházjog és egyháztörténelem magyar vonatkozású részeiből. Az esetleges felmentésre ugyanaz áll, mint a római és osztrák okleveleknél.

II. Más hol megkezdett szigorlatozásra vonatkozólag:

Az osztrák egyetemeken letett szigorlatokat érvényesekül fogadjuk el.

Aki más egyetemeken kezdett szigorlatozni, annál a Kar minden egyes esetben külön határoz arról, hány szigorlatul fogadja el a már letetteket.

III. A fizetendő díjakra vonatkozólag:

A honosítás díja, mint kari szabályzatunkban már meg van határozva, 16 #. Aki szigorlatot tesz, 2 órás után 4 #, 1 órás után 2 #-at fizet. A kinyomatott doctori értekezés bírálati díja: 2 #.

Mindezek a szabályok a mostani állapotot tartják szem előtt, miért is a Kar újból tárgyalás alá fogja ezeket venni, ha majd az új tanrend életbe lép.

Végül a bekebelezést a Kar honosításnak tekinti, úgy, hogy aki bekebelezett tag, annak oklevele, bármely külföldi egyetemen szerezte is, honosításra nem szorul. (1650/1909—10. r. sz.)

Ezen szabályrendelet kiegészítéseként a hittudományi kar kimondotta azt is 1910. évi január hó 24-én tartott IV. r. ülésében, hogy „minden nostrificálás — amint az különben magától is értendő — a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr jóváhagyása után válik érvényessé“ (3556/1909—10. r. sz.).

A johannesburgi (Transvaal) cs. és kir. consulátus két új transvaáli törvény tartalmát közli, melyek a külföldön szerzett orvosi, fogorvosi, gyógyszerészi és építészeti diplomák egyenjogúsítására vonatkozólag tartalmazznak szabályokat. Ezek szerint az 1904. évi orvosi, fogorvosi és gyógyszerészi gyakorlatra vonatkozó szabályokhoz póthatározmányként kimondatik, hogy „oly egyének, kik brit állampolgárok, a transvaáli orvosi

tanács javaslata alapján praxisra bocsáthatók még akkor is, ha nem brit egyetemnek vagy vizsgálóbizottságnak oklevelét vagy bizonyítványát mutatják is elő; feltéve, hogy azoknak tanterve, illetőleg vizsgálati szabályai ama követelményeknek, melyeket az egyesült brit királyság orvosi beiktatási és tanulmányi tanácsa megállapított, megfelelnek és hogy Transvaál kormányzója (tanácsi elnök) ezen jogértéket megerősíti“ (1232/1909—10. r. sz., 111.572/1909. X. 16. vkm. sz.).

C) Tandijelengedés.

A tandijelengedésről a következő táblázat tájékoztat:

A karok megjelölése	Félév	Egész tandíjmentességet nyert hallgatók száma	Fél tandíjmentességet nyert hallgatók száma	Az elengedett tandíj összege	
				kor.	fill.
Hittudományi kar	I.
	II.
Jog- és államtudományi kar	I.	501	228	46.125	.
	II.	530	116	44.100	.
Orvostudományi kar	I.	334	162	31.125	.
	II.	321	232	32.775	.
Bölcsészettudományi kar	I.	444	53	35.287	50
	II.	483	38	37.650	.
Gyógyszerészek	I.	22	19	2.362	50
	II.	30	12	2.700	.
Összesen	I.	1301	462	114.900	.
	II.	1364	398	117.225	.

D) Kitüntetéssel vizsgázott egyetemi hallgatók névsora.

a) A hittudományi karon.

Szigorlatok :		Simsik János	III. é.
Drahos János		Szviscsa Ignác	" "
Duh Ferencz		Tihanyi Béla	" "
Kovács Ferencz		Viglás Lajos	" "
Sashegyi Aladár		Wagner Alajos	" "
Szopkó István.		Zsigovits Béla	" "
II. félévi kötelező vizsgálatok :		Bitterer Károly	II. é.
Elszner József	IV. é.	Hufnagel Károly	" "
Ferencz Ferencz	" "	Kovács József	" "
Gutheil Jenő	" "	Ocskó Lajos	" "
Jánosy József	" "	Pichler Emil	" "
Klima István	" "	Schriffert Béla	" "
Kövér Lajos	" "	Baumgartner Alán	I. é.
Paclisán-Zenob	" "	Bárdos István	" "
Plank Ferencz	" "	Cretin Miklós	" "
Scheffler János	" "	Fekete Géza	" "
Tóth Tihamér	" "	Halász Béla	" "
Walter János	" "	Halász Pál	" "
Zseltvay Fedor	" "	Hetényi Gyula	" "
Bürchner László	III. é.	Horváth József	" "
Čerček Gusztáv	" "	Kis György	" "
Duh Ferencz	" "	Kostyál Gáspár	" "
Galló Simon	" "	Manu Demeter	" "
Georgescu János	" "	Paveloniú Valér	" "
Gerbery Elemér	" "	Petrik Jenő	" "
Király János	" "	Rokiczky Pál	" "
Kovács Ferencz	" "	Sánta Pál	" "
Nagy Sándor	" "	Taksonyi János	" "
Precup János	" "	Toman Ferencz	" "
Sárközy Lajos	" "	Tóth Gábor	" "

b) A jog- és államtudományi karon.

I. Alapvizsga :		Balogh Gábor
Bakonyi László		Baross Tibor
Ballai József		Bátor Viktor

Blazsur Arthur
 Brunovszky Pál
 Dallary Ákos
 Delnár Dezső
 Druga Sándor
 Fischer Imre
 Fráter András
 Glaszner Oszkár
 Gerley Dezső
 Grün Ármin
 György Imre
 Haják Andor
 Hajós Gyula
 Hegedüs János
 Hochstrasser Oszkár
 Imrédy Béla
 Izsák László
 Just László
 Kádár Dezső
 Kántor Dezső
 Kirschner Hugó
 Kiszely Tibor
 Ifj. Kristóffy József
 Krnő Iván
 Kubinyi Ödön
 Kuhl Lajos
 Lévy Imre
 Lippe Ferencz
 Löwy József
 Mezey Lajos
 Oszkár Sándor
 Polgár György
 Pólya László
 Rakovszky László
 Rhörer Aladár
 Salgó Sándor
 Simon András
 Schreintzer József

Schönbeck János
 Szerviczky György
 Szondy Viktor
 Tulea Jenő
 Tibay Ferencz
 Vágó István
 Vati Gábor
 Veinhold Frigyes
 Veisz Árpád
 Vermes Ödön
 Zimmer Ferencz.

II. Alapvizsga :

Berend Béla
 Bertók Géza
 Csetényi Andor
 Devecseri Béla
 Dulin Jenő
 Éderer István
 Fabinyi Tihamér
 Fögler Béla
 Földes Zoltán
 Frankl Imre
 Görög Frigyes
 Halász Tibor
 Horn Ferencz
 Kvassay László
 Magyary Lajos
 Makay Pál
 Nagy Lajos
 Neményi Bertalan
 Nyeiczky Loránd
 Ötvös Róbert
 Pintér Károly
 Ruber József
 Sebestyén Sándor
 Strem István

Szabó Sándor
Szamek Gyula
Szigeti László
Tänzer Hugó
Vajda Ernő
Veyl Róbert
Vörös Ernő
Widder Gyula
Weiss Jenő
Zilahi László.

**Államtudományi állam-
vizsga :**

Sigray Pál József Károly
Gróf Edelsheim Gyulai
Lipót Ferencz.

Jogtudományi szigorlat :

Andreánszky István
Andru Szever
Arányi István György
Babocsai Gyula
Balázs Győző
Berényi Ármin
Bogsch Árpád
Bogyó István
Czigler István
Deák Miklós
Deutsch Leon
Dirsztay Andor
Fekete Miklós
Félegyházy László
Felczides Román
Gózonny Aladár
German Lőrincz
Harágus István
Hollaender Béla

Hunyadi Ferencz
Kalledey Jenő
Kammerer Gusztáv
Kanász Nagy Sándor
Kanász Nagy István
Kelényi Jenő
Keresztury Lajos
Kormann Frigyes
Kovács Sebestény László
Zoltán
Lénárd Miklós
Lénárd Hugó
Löwinger Ignác
Lutitszky Jenő
Mandel Zoltán
Miklós Kálmán
Ifj. Mikszáth Kálmán
Nemes Pál
Novotny Lajos
Óhegyi Lajos
Orbán László
Paresetich László
Paiss Mihály
Rapoch Jenő
Reiner Ernő
Rózsa Andor
Sárffy Andor
Steinitz Jenő
Stolpa József
Schwarz Aladár
Szegő Miklós
Szenes Andor
Szilassy István
Szokola Leó
Timon Aurél
Vágó János
Vermes József
Vizi Ferencz.

Államtudományi szigorlat:

Ágoston Jenő
 Andriská Emil
 Babocsai Gyula
 Benke Lajos
 Bogsch Árpád
 Bozóki Lengyel Ervin
 Deutsch Leó
 Halasi Béla
 Holl Béla
 Hollaender Béla
 Kelemen Imre
 Komarniczky Román
 Konkoly Thege Sándor
 Korman Ferencz

Kovács Ferencz
 Mandel Zoltán
 Markovich Miklós
 Marsovszky Iván
 Miklós Kálmán
 Miskei Jugovics Andor
 Nyevezky Zoltán
 Polgár Imre
 Répási Gyula
 Richliczky Jenő
 Spehár Ferencz József
 Spóner Ferencz.

Canonjogi szigorlat:

Ozoray István.

c) Az orvostudományi karon.**I. Orvosi szigorlat:**

Pfeifer Zsigmond
 Hárnik Jenő
 Hermann Imre
 Keszler Jenő
 Irányi Andor
 Böhm Artur
 Hönigsfeld Jenő
 Gózonny Ibolya
 Kroó Hugó
 Eckstein Lajos
 Bozsán Jenő
 Weisz László
 Gracza György
 Kaplonyi Győző
 Nagy Miklós
 Lengyel József
 Kelemen György
 Cserna István
 Alexander Ferencz

Loránt István
 Reich Ödön
 Bereczeller László
 Ditrich Ferencz
 Wilhelm Aranka
 Szórády István
 Oxhorn Ilona
 Pollák Joachim
 Winter Margit
 Révész Lajos
 Kohn Malvin
 Winter Margit
 Schlézinger Márton
 Zinner Sándor
 Grimm Gabriella
 Toppler István
 Babarczy Mária
 Teőke György
 Polányi Mihály
 Rudó Kamilla

Brüll Aladár
Holló Gyula
Orphanides Etelka
Csáky Jenő
Arnstein Lajos.

II. Orvosi szigorlat:

Markó Viktor
Wéber József
Wein Zoltán
Horváth Dezső
Klein Laura
Butean Márta
Neumann József
Moga Kornélia
Jankovich László
Lukács Elek
Szegő László
Halmos Dezső
Feldmann Jakab
Schöngut Ernő
Gál M. Illés
Kende Béla
Hortobágyi Béla
Eisenmann Oszkár
Piltz József
Somogyi Rezső
Csépai Károly.

III. Orvosi szigorlat:

Schwartz Márton
Werzár Frigyes
Ujj Ilona Sára
Schütz János
Szász Tibor
Gózonny Lajos
Bársony Tivadar
Wecei Nándor
Belák Sándor.

I. Gyógyszerészi szigorlat:

Cserenyey Géza
Dobler Béla
Eger József
Fehér Béla Károly
Fejes István
Fischer József
Kertai Nándor
Mandl Jenő
Schröder Gyula
Szőnyi Margit
Ulreich Ernő
Weszelovszky Erzsébet
Zaka Mariska
Budai Mariska.

II. Gyógyszerészi szigorlat:

Budai Mariska
Weszelovszky Erzsébet
Ambrus Lajos
Fáy Elvira
Herz János
Fehér Béla Károly
Dobler Béla
Berthothy Aranka
Zaka Mariska
Klein Imre
Klinovszky József
Rosenthal Géza
Szőnyi Margit
Kertai Nándor
Hönig Zsigmond
Schröder Gyula
Gruber Árpád
Györkös Pál
Sadlon Sándor.

d) A bölcsészettudományi karon.

Tanári alapvizsgálat:	Klein Magda
Benigny Gyula	Lautner János
Ertl Viola	Molnár Imre
Frenyó Lajos	Nendtvich Zsófia
Fried László	Oravecz Károly
Gellért Hugó	Pollner Arnold
Gizsik Géza	Ruzsonyi Béla
Halmos Flóra	Somogyi Antal
Hittrich József	Schiff Péter
Kalocsay Ferencz	Schütz József
Katona Károly	Skrzypiec József
Keresztury György	Szilasi Vilmos
Kmetty Béla	Váradi László
Mellinger Kamilla	Váradý Zoltán.
Németh Sándor	
Peisner Károly	Tanári paedagogiai vizsgálat:
Pózder Sándor	Dr. Csakó L. Ambró
Reinwalter Alfréd	Dr. Gragger Róbert
Róna Erzsébet	Kelecsényi János
Rózsa Dezső	Dr. Király György
Schrott István	Dr. Raichard Piroska
Szentirmay Gizella	Sik Sándor
Tóth Zoltán	Dr. Zibolen Endre.
Újhelyi Gizella	
Verndl Mária	Doctori szigorlat:
Woyciechowsky József.	Balanyi György
	Braun Margit
Tanári szakvizsgálat:	Dengi János
Balanyi György	Dékány István
Bálint Elemér	Budó Jusztin
Ballenegger Andor	Freund Mária
Bartonek Emil	Germán Zakariás
Dezső Irén	Hankó Béla
Grossmann Malvin	Holub József
Heinrich János	Kelecsényi János
Heppner Antal Ernő	Koren Dénes
Kelecsényi János	

Kováts Lajos
 Lukács György
 Nagy Pál
 Olariu Terentius
 Schiff Péter
 Schütz József
 Schwarcz Jakab
 Schweitzer József
 Selényi Pál
 Sík Sándor
 Szilasi Vilmos
 Vajda György
 Vendl Aladár
 Zibolen Endre.

Gyógyszerészi elővizsgálat:

Barna Margit
 Bátori Ferencz

Bokor Ferencz
 Chripkó Zsuzsanna
 Csitári G. Olivér
 Déri Aladár
 Fáncsik Lajos
 Fenyő Gyula
 Fenyvesi Ferencz
 Fleischmann Imre
 Gyurovits Mária
 Havas József
 Kapás Pál
 Kaufmann Gyula
 Molnár László
 Pfeiler Lajos Pál
 Révész Gyula
 Sárkány István
 Szentmiklósi Sándor
 Vajda Andor
 Weinrich Anna.

F) Ösztöndíjak.

a) Utazási ösztöndíjak.

A külföldi tudományos élet közvetlen megismerhetésére a lefolyt tanévben is több utazási ösztöndíj engedélyeztetett és pedig úgy a közoktatásügyi kormány, mint pedig az egyetemi hatóságok részéről.

A Minister úr az 1909—10. tanévre szólólag a következő utazási ösztöndíjakat engedélyezte:

a jog- és államtudományi karon: dr. SEMTEI RÓBERTNEK és dr. BOZÓKY FERENCZNEK egyenként 2000 K-t;

az orvostudományi karon: dr. KIRÁLYFI GÉZÁNAK 2000 K-t;

a bölcsészettudományi karon: dr. RIESZ MARCZELLNEK és dr. ECKHARDT FERENCZNEK 2000—2000 K-t, dr. GRAGGER RÓBERTNEK pedig a f. tanév I. felére vonat-

kozólag 1000 K-t (1391/1909—10. r. sz., 75.463/1909. X. 19. vkm. sz.).

Dr. GRAGGER RÓBERT a részére az 1909—10. tanév I. felére engedélyezett (1391/1909—10. r. sz., 75.463/1909. X. 19. vkm. sz.) 1000 K külföldi utazási ösztöndíjat nem fogadhatván el, arra való figyelemmel, hogy az *utazási ösztöndíjak csakis tanévek keretében utalványozhatók*, a Minister úr folyamodó részére az 1909—10. tanév II. felére az utazási ösztöndíjat nem engedélyezhette. Nem tett kifogást azonban az ellen, hogy Gragger Róbert 1910. év június hó végével külföldi utazási ösztöndíjért újból folyamodjék, s ez esetben kérvénye a többi összes külföldi utazási ösztöndíj-kérelmekkel együtt az 1910—11. tanévre szólólag felterjesztessék (2563/1909—10. r. sz., 151.077/1909. XII. 30. vkm. sz.).

Dr. KIRÁLYFI GÉZA, dr. RIESZ MARCZELL és dr. ECKHARDT FERENCZ ösztöndíjának a f. tanév I—II. felére eső részlete kiutalványozást nyert (3313/1909—1910. r. sz., 4906/1910. I. 21. vkm. sz.; 6203/1909—1910. r. sz., 69.433/1910. VII. 13. vkm. sz. és 6395/1909—10. r. sz., 72.907/1910. VIII. 6. vkm. sz.), valamint kiutalványoztatott a dr. *Bozóky Ferencz* 2000 K-s ösztöndíja is (4193/1909—10. r. sz., 27.313/1910. III. 14. vkm. sz.).

Értesített a Minister úr arról is, hogy:

a jog- és államtudományi karon: dr. EGYED ISTVÁN joggyakornoknak;

az orvostudományi karon: dr. VERZÁR FRIGYES kór- és gyógytani tanszéki gyakornoknak;

a bölcsészettudományi karon: dr. GRAGGER RÓBERT okl. középiskolai tanárjelöltnek az 1910—11. tanévre fejenként 2000 K;

a jog- és államtudományi karon: ARÁNYI ISTVÁN m. kir. jogügyi fogalmazógyakornoknak;

az orvostudományi karon: ifj. dr. LIEBERMANN LEO I. sz. szemklinikai tanársegédnek;

a bölcsészettudományi karon: dr. FEKETE MIHÁLY és dr. CZEBE GYULA okl. középiskolai tanárjelölteknek az 1910—11. tanév I. vagy II. felére fejenként 1000 K utazási ösztöndíjat engedélyezett (6269/1909—10. r. sz., 73.315/1910. VII. 27. vkm. sz.).

Az 1910. évi július és augusztus hónapokban az angol és francia egyetemeken: Oxfordban, illetőleg Párisban tartott szünidei tanfolyamokon való részvétel céljából kiküldött egyetemi hallgatóknak, még pedig az Oxfordba kiküldött: PLESCH ÁRPÁD joghallgatónak, ROHONYI GYULA orvostanhallgatónak, BLASKOVICH IZABELLA bölcsészettanhallgatónak egyenként 750 K, a Párisba kiküldött: VÖRÖS ERNŐ joghallgatónak, GOLDBERGER JAKAB orvostanhallgatónak, WÉBER ARTUR és PETERNEK KÁROLY bölcsészettanhallgatónak 600—600 K ösztöndíjat, illetve útisegélyt engedélyezett a Minister úr (5775/1909—10. r. sz., 58.537/1910. VI. 14. vkm. sz.).

Az egyetemi hatóságok által adományozott utazási ösztöndíjak a következők:

Az orvostudományi kar:

dr. IMRE JÓZSEF és dr. LIEBERMANN PÁL orvosgyakornokokat a *Schordann-féle alaptól* egyenként 2000 K,

dr. KORTSÁK REZSŐ műtőnövendéket a *Kovács Sebestyén Endre féle alaptól* 2400 K és

dr. MANSFELD GÉZA tanársegédet a *Bene-féle alaptól* 1650 K utazási ösztöndíjban részesítette.

A *Wagner-féle utaztató ösztöndíj-alapítvány* kamatai a f. tanévben nem adattak ki.

A Minister úr közölte az Egyetemi Tanácscsal,

hogy az 1909. év augusztus havában lefolyt XVI. nemzetközi orvosi congressus folyamánként a francia kormányképviselők kezdeményezése folytán Párisban a francia tudósok, művészek és tanárok egyesültek arra, hogy a magyarországi, felsőbb iskolai és tanulmányi úton Franciaországban levő hallgatóknak ott folytatott tanulmányi idejük alatt útbaigazítást adjanak. Ezen a „Comité de Patronage des Etudiants Hongrois“ elnevezés alatt a leghírnevesebb francia tudósokból, művészekből és tanárokból megalakult comité, melynek főtitkára KONT, a párisi egyetemen a magyar nyelv és irodalom előadója, a Párisba, vagy Franciaország más városába külföldi tanulmányútra induló főiskolai hallgatókat a szükséges útbaigazításokkal fogja ellátni; a tanulmányúton levők tehát KONT főtitkárhoz forduljanak, az orvostanhallgatók és orvosdoctorok e mellett helyesen járnak el, ha LENDOUZY orvostanárt, a párisi orvosi kar dékánját is felkérlik útbaigazítás kinyerése végett.

A Minister úr a jelenleg Franciaországban tanulmányi úton levő vagy a jövőben tanulmányi útra menő főiskolai hallgatóknak kötelességévé tette, hogy tanulmányi útjukról szóló jelentéseikben arról is számoljanak be, hogy vették-e igénybe és mennyiben az útbaigazításokat?

Egyben megjegyezte a Minister úr, hogy ezentúl franciaországi tanulmányútra mindenkor csakis a legeslegkiválóbb oly jelöltek hozhatók javaslatba, akik teljes biztosítékot nyújtanak arra, hogy ottani tanulmányukkal a magyar névnek dicsőséget fognak szerezni (1742/1909—10. r. sz., 126.280/1909. XI. 11. vkm. sz.).

A Minister úr közölte az Egyetemi Tanácssal, hogy a francia és angol egyetemek szünidei tanfolyamán

való részvételre szóló ösztöndíjak az 1911. évtől kezdve mindenkor az eddiginél korábbi időben, lehetőleg március hóban fognak pályázat alá bocsáttatni (4664/1909—10. r. sz., 39.265/1910. IV. 14. vkm. sz.).

b) Pályadíjak, szorgalmi díjak, ösztöndíjak és segélyek.

1. Állami ösztöndíjak és miniszteri segélyek.

A jog- és államtudományi karnál a f. tanév kezdetétől üresedésben levő két állami 600 koronás versenyvizsgálati ösztöndíjat LUTILSZKY JENŐ és KELÉNYI JENŐ IV. éves joghallgatóknak, a f. tanév II. felétől megüresedett egy 600 koronás ösztöndíjat SPUR KÁLMÁN II. éves joghallgatónak (2564/1909—10. r. sz., 147.937/1909. XII. 22. vkm. sz.); az orvostudományi karnál a f. tanév II. felétől megüresedett négy hasonló ösztöndíjat pedig RADOS ENDRE, KARSA GÉZA, GOLDBERGER JAKAB IV. éves és NESZTLINGER MIKLÓS III. éves orvostanhallgatóknak adományozta a Minister úr (3362/1909—10. r. sz., 2683/1910. II. 2. vkm. sz.).

SIMON ISTVÁN joghallgatónak 100 K (3753/1909—10. r. sz., 138.820 ex 1909/1910. II. 17. vkm. sz.) és MOLNÁR GUSZTÁV bölcsészettanhallgatónak 150 K (5157/1909—10. r. sz., 41.072/1910. V. 3. vkm. sz.), HERCZEGFY GÉZA joghallgatónak pedig 100 K tanulmányi segélyt engedélyezett a Minister úr (5789/1909—10. r. sz., 46.623. 1910. VI. 15. vkm. sz.).

2. Az Egyetem újjáalakítási ünnepélyén kiosztott pályadíjak és szorgalmi díjak.

Komoly munkára ösztönző díjak azok is, amelyeket az Egyetemi Tanács a május 13-iki ünnepélyen pályadíjak és szorgalmi díjak czímén osztott ki az Egyetem érdemes hallgatóinak.

E czímen a lefolyt tanévben kiosztatott:

a Pasquich-alapból	1575 K,
a Schopper-alapból	80 „
a Margó A) alapból	200 „
a Lyka-alapból	200 „
a Bita-alapból	80 „
az Arenstein-alapból	80 „
a Budapest székesfővárosi alapból	250 „
a Senger-alapból	440 „
a Kautz-alapból	150 „

Összesen: 3055 K.

3. Alapítványi ösztöndíjak és segélyek.

A rectori hivatal alapítványi pénztárában kezelt I—XLIV. alapítványok terhére az Egyetemi Tanács adományozási jogkörébe tartozó alapítványokból a következő ösztöndíjak, illetve segélyek adományoztattak:

A *Bujanovics Jánosné—Koppy Mária-féle* két, egyenként 150 K-t kitevő szigorlati segélyt az Egyetemi Tanács III. r. ülésében dr. TÓTH IMRE jogszigorlónak és TÓTH PÁL V. éves orvostanhallgatónak adományozta (1885/1909—10. r. sz.).

A *Szitányi-féle* 420 K-s ösztöndíjat az alapító-család seniorának nevezése alapján HAMVAI ANNA ERZSÉBET III. éves bölcsészettanhallgató nyerte el (2592/1909—10. r. sz.).

A *Rökk Szilárd A)* jelzésű alapítvány kamataiból az 1909—10. tanév I. félévétől kezdődőleg megüresedett s a jog- és államtudományi kar hallgatóit illető egy 600 K-s ösztöndíjat az Egyetemi Tanács RUBER JÓZSEF II. éves joghallgatónak adományozta (1806/1909—10. r. sz.).

A *Rökk Szilárd-féle* ösztöndíj élvezetében az Egye-

temi Tanács által meghagyattak: TURV GYÖRGY joghallgató az 1910—11. tanévre, mint szigorlati évre (2535/1909—10. r. sz.), MARKOS OLIVÉR jogszigorló az 1909—10. tanév II. és az 1910—11. tanév I. felére, mint szigorlati évre (4699/1909—10. r. sz.) és SAL BÉLA tanárjelölt az 1910—11. tanévre, mint katonai szolgálati időre (4734/1909—10. r. sz.).

A *Pray-féle alap* kamataiból dr. SZTRACHON PETRONELLA orvostanhallgató 100 K; DONÁSZY ALADÁR gyógyszerésztanhallgató 52 K (3110/1909—10. r. sz.) és SAL BÉLA tanárjelölt 60 K betegsegélyt kaptak (3301/1909—10. r. sz.).

4. A tudománykarok adományozási jogkörébe tartozó, vagy kezelése alatt álló alapítványokból még a következő ösztöndíjak, illetve segélyek osztattak ki az 1909—10. tanévben:

a) A hittudományi karon:

A *Fogarassy-Dercsik-alapból* kitűzött 140 K-s pályadíjat POPP LAJOS IV. éves hittanhallgató nyerte el.

A *Szabó Alamizsnás János-alap* 40 K kamata TÓTH TIHAMER IV. éves hittanhallgatónak adományoztatott.

A beiktatási díjakból a hittudományi kart összesen megillető 298 K 86 fillér jutalék, könyvjutalom címén, egyenlő részesedési arányban BALÁZS LAJOS, ELSZNER JÓZSEF, JÁNOSY JÓZSEF, SZOPKÓ ISTVÁN, GUTHEIL JENŐ és KLIMA ISTVÁN IV. éves hittudománykari hallgatók között osztatott ki.

β) A jog- és államtudományi karon:

A *Majláth-alapból* dr. SULOKY ISTVÁN 200 K szigorlati ösztöndíjat nyert (5375/1909—10. r. sz., 55.628/1910. V. 30. vkm. sz.);

a *Frank-alap* kamataiból SZINTE JÁNOS és FABINYI TIHAMÉR II. éves joghallgatók 200—200 K, PLESCH

ÁRPÁD és STOLPA JÓZSEF végzett, MALONYAI BÉLA IV. éves, BÖHM IGNÁCZ és MIHAJLOVITS PÁL III. éves, TEDESCO JENŐ, BURSICS LÁSZLÓ és SZONDI VIKTOR I. éves joghallgatók egyenként 100—100 K szorgalmi díjat nyertek;

az igazolatlanul visszalépők alapvizsga-díjaiból és a szigorlati ösztöndíj-alapból EHRENFELD BERTALAN és TURI GYÖRGY IV. éves, HORONYI PÁLFY AURÉL, NÁNÁSSY BÉLA, GÁL ENDRE, ZSOLNAY OSZKÁR III. éves, HERCZEGFY GÉZA, HERCZEGFY ALADÁR, SIMON LÁSZLÓ, VÁMOS HUGÓ és WIDDER GYULA II. éves és végül FOGD LAJOS I. éves joghallgatók egyenként 100—100 K jutalomdíjban részesültek.

γ) *Az orvostudományi karon:*

A *Rupp-, Jendrassik- és Korányi-féle pályadíj-alapok* kamatai — minthogy abban a tanévben esedékesek, mikor a rectori méltóság sora az orvostudományi karon van — a jelen tanévben nem adattak ki.

A *budapesti orvoskari alaphoz* — melynek célja elszegényedett orvosok és azok özvegyeinek segélyezése — az idei tanévben 2800 K,

a *Koller-féle alaphoz* pedig 1550 K segély osztott ki.

A *Róthmann Ármin-féle alaphoz* SENKEY DEZSŐ és ZILCZER JÓZSEF IV. éves orvostanhallgatók 49—49 K segélyt nyertek.

A *Csausz-alaphoz* 8 orvostanhallgató, névszerint: BURZSÁK LÁSZLÓ, GIMES MIKLÓS, KARDOS MIKLÓS, KLEIN ZSIGMOND, MANNÓ KÁLMÁN, SCHUKKER MIKLÓS, BURGER GÉZA IV. évesek és LÁPOSSY KÁLMÁN V. éves 200—200 K ösztöndíjat nyertek.

A *Capdebó-féle* 120—120 K-s szorgalmi díjat POTYONDY LÁSZLÓ IV. éves, ROHONYI HUGÓ és URBÁN ISTVÁN V. éves orvostanhallgatók nyerték el.

A *Jakobovits-féle alapítvány* kamata — 348 K — segély czímén LÉP KÁROLYNÉNAK íteltetett.

A *Woga-féle* 400 K-s gyógyszerész-ösztöndíjat THALLER GYULA II. éves gyógyszerészettan-hallgató nyerte el.

A *Fischhof-féle* 800 K-s szigorlati ösztöndíjra ERDÉLYI SÁNDOR IV. éves orvostanhallgató találatot érdemesnek.

A *Barna Ignác-féle* alapból MANDL HENRIK V. éves orvostanhallgató 130 K-t nyert.

A *gróf Andrássy Szeráfin-féle* ösztöndíjalapból BICKEL ANDRÁS IV. éves és KESZLER JENŐ III. éves orvostanhallgatók 400—400 K ösztöndíjat nyertek.

Az orvoskari tanártestület által alapított *Balogh Kálmán-féle millenáris alapból* dr. FEKETE SÁNDOR, dr. NÁDOSSY ISTVÁN és dr. GÓZONY LAJOS részesültek jutalomban.

Az *özregy Gárdos Jánosné-féle* orvostudományi vizsgálódásra ösztönző alapítvány kamataiból dr. MOLHAY JÁNOS és dr. GERGŐ IMRE egyetemi gyakornokok jutalmaztattak.

A *Högyes-féle* pályadíj fejében 180 K-t POLÁNYI MIHÁLY II. éves orvostanhallgató nyert el.

Az *Arányi-féle* pályadíjat, 200—200 K-t, MÓCZÁR LÁSZLÓ és HUZELLA TIVADAR IV. éves orvostanhallgatók nyerték el; ugyanezen alapból VIRÁG MÁRIA és ORSÓS IMRE II. éves orvostanhallgatók 80 K, illetve 40 K kórboncztnai pályabonczolási díjat nyertek.

A *Korányi-féle* tanársegédi pályadíjalapítvány kamatai e tanévben nem adattak ki.

Dr. Grósz Emil ny. r. tanár által adományozott 100 K FEUER EGON V. éves orvostanhallgátónak íteltetett

és egy magát meg nem nevező adományából BOZSÁN JENŐ III. éves orvostanhallgató 40 K jutalmat nyert.

δ) *A bölcsészettudományi karon:*

A *Mitterpacher-Hadaly-alapítvány* kamataiból ALBL ISTVÁN 50 K, BETKOVSKY JENŐ 50 K, BUDAY PÉTER 60 K és HORVÁTH ISTVÁN 50 K;

a *beiktatási jutálékalapból* BUDAY PÉTER 60 K, BETKOVSKY JENŐ 60 K, HERMAN GYŐZŐ 50 K, SCHIFF PÉTER 40 K, KOCSISOVSZKY PÁL 40 K, BALLA ANTAL 75 K, ORAVETZ GYÖRGY 20 K, JOLBEY MIKLÓS 20 K, FRISCH FERENCZ 20 K, VÁMOS SÁNDOR 20 K, BRÁM ALAJOS 20 K, HECKENSHOFFER LÁZÁR 20 K, SIMONYI MIKLÓS 40 K, TÓTH JÓZSEF két ízben 100—100 K, egy ízben 50 K, DUBOVITZ ISTVÁN egyszer 50 K, máskor 40 K, PÁRKÁNY DEZSŐ 22 K, majd 20 K, PÁVAI VAJNA FERENCZ egyszer 20 K, majd 30 K, GÍRSIK GÉZA 50 K, majd 20 K segélyben részesültek;

az *Imre-Rescia alapítványból* MILLER ANTAL 600 K ösztöndíjat nyert;

a *Klamarik-alapítványból* LÉHNER ÖDÖN 100 K segélyt kapott;

a *Schmidt Antal-féle alapítvány* kamataiból FÁNCSIK LAJOS I. éves és THALLER GYULA II. éves gyógyszerész-hallgató 65—65 K jutalmat kapott;

a *székesfőváros* által az Egyetem újjáalakításának 100-ik évfordulója alkalmával alapított ösztöndíjakból WALDBAUER OLGA és PRÉM LORÁND 600—600 K ösztöndíjat nyertek;

a *Szőnyi Paulina-féle alapítványból* pedig CSEKE DOMOKOS 500 K ösztöndíjat nyert (6044/1909—10. r. sz., 65.897/1910. VII. 3. vkm. sz.)

A Magyar Tudományos Akadémia SCHÜTZ JÓZSEFET és BALLA ANTALT könyvjutalomban részesítette.

5. Az egyetemi hallgatóknak adományozott különböző ösztöndíjak összege (ide nem értve a tudománykarok kezelése alatt álló alapítványi ösztöndíjakat és az utazási ösztöndíjakat) 462.333 K 87 f, melynek az egyes Karok közötti megosztását a következő táblázat tünteti fel:

K a r	Ösztöndíjak száma	Ösztöndíjak értéke	
		K	f
A hittudományi karban I. félévben	7	1.750	.
" " " II. "	7	1.750	.
A jog- és államtud. karban I. "	224	107.725	70
" " " II. "	256	118.569	70
Az orvostud. karban I. "	122	67.440	.
" " " II. "	151	89.370	.
A bölcsészettud. karban I. "	69	35.694	.
" " " II. "	80	40.034	47

Jegyzet. Az ösztöndíjaknak nemek szerinti feldolgozása nem tartozik az évtörténet keretébe.

Ezen összegben a törvényhozás (a közoktatásügyi kormány) által engedélyezett 18.920 K, valamint a kebelbeli alapítványoknak ezen egyetem látogatásához kötött ösztöndíjai is bennfoglaltatnak. Hozzájárulnak ehhez az egyetemi műtőnövendékek, gyakornokok és demonstrátorok által élvezett s mintegy 54.000 K-ra rúgó jutalomdíjak is.

F) Ifjúsági egyesületek.

1. Alapszabálytervezetek.

Az „*Egyetemi Munkakör*“ alapszabálytervezete az alakítás jogi kellékeit teljesen nélkülözvén, másrészt mint határozatlan és fölösleges s végül hiányos felszerelése miatt mint tárgyalásra alkalmatlan, az Egyetemi Tanács által hivatalból visszautasított (4388/1909—10. r. sz.).

A „*Perun*“ horvát egyetemi ifjak körének a m. kir. belügyministeriumtól a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium útján leérkezett alapszabálytervezetét a Senatus a jog- és államtudományi kar által javasolt formában és tartalommal és az általa jelzett kiegészítésekkel elfogadhatónak találta s ily értelemben pártoló felterjesztést intézett a vallás- és közoktatásügyi Minister úrhoz, annak hangsúlyozása mellett, hogy a m. kir. belügyministerium jogkörének alá nem rendelt, sőt attól teljesen független, autonom kir. Egyetemünk kizárólagos joghatósága alá tartozó ifjúság sorából toborzott ifjúsági egyesület, mint a belügyministerium ellenőrzése alatt álló közpolgári egyesület meg nem alakítható, így tehát kérdéses egyetemi ifjúsági egyesület alapszabályainak jóváhagyása sem tartozhat a m. kir. belügyministerium joghatósága alá (3821/1909—10. r. sz.).

2. Egyesületi működés.

a) Az „*Egyetemi Kör*“ 1909—10. egyesületi éve csendes, de eredményes munkában telt el. E munkának legszebb eredményét a Kör újjáalakításának s ezzel jövőendő fejlődése biztosításának megvalósulása képezte. Az eddig „*Egyetemi Olvasó-Csarnok*“ gyanánt működő

kör ugyanis az Egyetemi Tanács jóindulatából visszanyerte régi önkormányzatát s ezzel azt a lehetőséget, hogy az ifjúsági életben, vezető hivatásához képest, céljának megfelelően, erőteljes működést fejthessen ki s a komoly ifjúsági közélet vezetésében és fejlesztésében teljes erkölcsi súlyát érvényesíthesse.

Az „Egyetemi Olvasó-Csarnok“ bizottsága által még a múlt egyesületi évben kiküldött négyes bizottság által elkészített „Egyetem Kör“-i alapszabálytervezet, a bizottság előzetes tárgyalása után, az 1909. évi szeptember hó 25-én tartott alakuló közgyűlésen egyhangúlag elfogadtatott, s a nagy érdeklődés mellett lefolyt alakuló közgyűlés az új alapszabályok szerinti választásokat ejtette meg, miután az új tisztikar megalakítása, majd az intéző-bizottság kiegészítése következett.

Az alapszabálytervezet az Egyetemi Tanács pártoló javaslatával terjesztetett fel a Minister úrhoz (678/1909—10. r. sz.), honnan az többrendbeli kiegészítés és pótlás beiktatása végett visszaérkezvén (3364/1909—10. r. sz.), ezek foganatosítása után újlag jóváhagyás alá terjesztetett fel (3951/1909—10. r. sz.), majd a tanév végén ministeri jóváhagyást nyert (6425/1909—10. r. sz., 76.330/1910. VIII. 12. vkm. sz.).

A Kör az ifjúsági közéletben az idén is jelentős szerepet játszott. Abból az alkalomból, hogy a „Magyar Társadalomtudományi Egyesület Szabad Iskolája“ megnyílt, több ifjúsági értekezletet hívott össze, melyeken a „M. T. T. E.“ képviselőin kívül az ifjúsági egyesületek vezetősége is részt vett. Az értekezletek célja az ifjúságban is felburjánzó nemzetellenes törekvések elleni küzdelem volt. Az a lelkesedés, amelylyel az egyetemi ifjúság a „Szabad Iskola“ ügyét fölkarolta, jórészt ez értekezleteknek volt tulajdonítható.

A „Magyar Országos Diákszövetség“ pécsi congressusára is elküldte a Kör képviselőit, akik a budapesti egyetemi ifjúság és „M. O. D. Sz.“ érdekeiért nagy sikerrel szálltak síkra. A congressuson a Kört az a megtiszteltetés is érte, hogy annak elnökévé TÓTH LÁSZLÓT, a Kör akkori alelnökét, a „M. O. D. Sz.“ budapesti vezérképviselőjévé pedig KIRNER VILMOST, a Kör elnökét választották meg.

A Kör rendezte a tudomány egyetemi és műegyetemi ifjúsági egyesületek megbízásából és hozzájárulásával az ifjúság két nagy hazafias ünnepélyét: *október 6-át és márczius 15-ét.*

Az október 6-iki ünnepélyen az emlékbeszédet BALLAGI ALADÁR dr., egyetemi tanár tartotta, a megnyitóbeszédet pedig TÓTH LÁSZLÓ mondotta. Az ünnepélyen S. FÁY SZERÉNA és BAKÓ LÁSZLÓ, a Nemzeti Színház művészei, KOCZÉ ANTAL és az „*Egyetemi Énekarok*“ is közreműködtek.

Márczius idusának ünnepén gróf APPONYI ALBERT v. b. t. t. úr mondotta az ünnepi beszédet s már magában ez is országos jelentőségűvé emelte az ünnepet. A megnyitóbeszédet TÓTH LÁSZLÓ a Kör elnöke, a zárószavakat SZÁSZ BÉLA mondotta. Az ünnepély közreműködői: P. MÁRKUS EMILIA és Cz. PAULAY ERZSI, a Nemzeti Színház művésznői, ÁBRÁNYI EMIL, KOCZÉ ANTAL és az „*Egyetemi Énekarok*“ voltak.

Ezen napon a Kör zászlója alatt az ifjúság kegyelettel kereste fel a nagy nap emlékezetes helyeit s megkoszorúzta Petőfi Sándor szobrát.

Mindkét ünnepélyen megjelent az Egyetem Rector Magnificusa és Tanácsa, ezzel szorosabbra fűzve a kapcsolatot, mely az ifjúságot eddig is hozzájuk fűzte.

A Kör szakosztályai közül az irodalmi ez évben

nem fejthetett ki akkora tevékenységet mint eddig, mert csak egy nyilvános és alig egy-két zárt felolvasó-ülést rendezhetett. Annál nagyobb eredménynyel működött a társadalomtudományi szakosztály, amely közel húsz előadást, illetőleg vitaülést rendezett, az egyetemi ifjúság nagy részvétele mellett.

Ama, minden oldalról felhangzó kívánság eredményekép, mely a Kör működésének súlypontját a tudományos és művészeti szakosztályokra akarja helyezni, a Kör ez évben két új szakosztályt állított fel. És pedig a *természettudományit*, a természettudományok intenzívebb művelésére, illetőleg népszerűsítésére az ifjúság körében, és a *diákügyit*, amelynek feladata a diákság kulturális és gazdasági életkérdéseivel való mély és beható foglalkozás lesz. Különösen az utóbbi szakosztály — melynek felállításával a Kör minden más ifjúsági egyesületet megelőzött — a diákság ügyének rendkívül hasznos szolgálatokat fog tehetni.

A Kör részt vett minden nagyobb társadalmi mozgalomban és ünnepen, így: a Kossuth-mausoleum felavatásán, az országos Széchenyi-ünnepen, a Mikszáth-ünnepen stb.

A Kör az ifjúság iránt tanúsított atyai jóindulatukért és támogatásukért dísztaggá választotta: gróf APPONYI ALBERT, volt vallás- és közoktatásügyi minis-tert, gróf ZICHY JÁNOS vallás- és közoktatásügyi minis-tert, dr. SÁGHY GYULA Rector Magnificust és dr. KATONA MÓR jogkari prodékánt. Ugyancsak dísztaggá választotta az országos jubileumi ünnepségek kapcsán MIKSZÁTH KÁLMÁNT, de akinek, sajnos, oly hamar a gyász koszorúját kellett elvinnie.

Örvendetes jelenség, hogy a Kör tagjainak száma a tavalyihoz képest rendkívüli módon megnövekedett.

A Kőr ezidei eredményes működése a jövő fejlődés biztos zálogának tekinthető.

A Minister úr a folyó évben is 5000 K segélyt volt kegyes engedélyezni (3891/1909—10. r. sz., 11.141/1910. II. 23. vkm. sz.);

a Rector Magnificus pedig a függő tartozás kifizetésére 168 K 36 f rendkívüli segélyt (1101/1909—10. r. sz.), majd 500 K segélyt engedélyezett a nyomtatványjövedelem terhére (5113/1909—10. r. sz.).

A legfelső Védőség alatt álló „*Egyetemek Kórház-Egylete*“ a régi ügybuzgalommal s a folyton fokozódó szükségletnek megfelelően növekedő intenzitással folytatta nagyszabású működését. Az 1908. évben saját épületébe költözött és felavatott „Egyetemek Kórháza“ a tanév folyamán állandóan igénybe volt véve s minden tekintetben megfelelt annak a nagy feladatnak, a melyet az egyetemek hallgatóinak betegség esetére való támogatása megkíván.

Az elmúlt tanévben kifejtett működésnek összefoglalását annak az igazgatótanácsi ülésnek tárgysorozata adja, mely az 1910. évi május hó 29-én a legmagasabb védőhelyettes, JÓZSEF főherczeg úr Ő fensége részvételével folyt le.

Ez ülésen az igazgató-tanács összes tagjai jelen voltak és pedig a tiszteletbeli tisztviselőkön: dr. ZSEMBERY ISTVÁN igazgatótanácsi elnökön, dr. HINDY ZOLTÁN tb. alelnökön s dr. KÉTLY ENDRE tb. főtitkáron kívül résztvettek dr. SÁGHY GYULA Rector Magnificus, K. JÓNÁS ÖDÖN, a kir. József-műegyetem prorectora, dr. KÉTLY KÁROLY egyetemi tanár, dr. TÖTÖSSY BÉLA műegyetemi tanár, dr. MARGITAI ANTAL kir. tanácsos, egyetemi tanácsjegyző és alapítványi jogtanácsos, dr. BRADÁCH EMIL kórházi főorvos és dr. FRECÔT ISTVÁN.

Az egyesület a szerb háború kitörhetésének veszedelmekor gondoskodott a kórháznak oly irányban való ideiglenes kibővítéséről és felszereléséről, hogy ott 60 sebesült ápolása megfelelően biztosíttassék.

Ugyanekkor érintkezésbe lépett a Magyar szent korona országainak Vöröskereszt-Egyesületével arra vonatkozólag, hogy bármikor előforduló háború esetén a kórház sebesültek ápolására rendelkezésre álljon, s az a megállapodás létesült, hogy az egyesület ily esetre 15 ágyat biztosít.

A vezetőség a kórházmegnyitással kapcsolatosan és különösen jövő fejlődésének előmozdítása érdekében országos gyűjtés megindítását vette tervbe. Ezt eddig a viszonyok alakulása akadályozta, most azonban, remélve azok kedvező fordulatát, az igazgató-tanács az elnököt az 1910—11. tanév kezdetével, az actio kellő megindítására teljhatalmúlag megbízta s egyúttal örömmel vette tudomásul, hogy az Egyetemi Tanács (3796/1909—10. r. sz.) hathatós támogatását előre biztosította, s annak a műegyetem részéről való megnyilvánulását is bizton reméli.

Az igazgató-tanács örömmel és megnyugvással vette tudomásul, hogy a Minister úr az 1910. évi 31.456. számú rendeletével az érvényben álló s nem is régen jóváhagyott alapszabályokban megállapított szervezetre vonatkozólag úgy nyilatkozott, hogy annak megváltoztatását nem kívánja; ami egyedül felel meg annak a helyzetnek, melyben a kórház e jellege szerint egy másik kormányzati ággal, az egyesület pedig legfelső Védőivel és mindkét egyetemmel szemben van.

Az igazgató-tanács tudomásul vette dr. ZSEMBERY ISTVÁNNAK tiszteletbeli elnökké, dr. HINDY ZOLTÁNNAK tiszteletbeli alelnökké és dr. KÉTLY ENDRÉNEK tiszteletbeli

főtitkárrá történt újabb megválasztatását s az egyesületi administratio terén a status quo fenntartása érdekében határozott.

Dr. SÁGHY GYULA Rector Magnificus a következő beszédet mondotta:

„Császári és királyi Fenség! Midőn az Egyetemek Kórház-Egyletének igazgató-tanácsa ülésén felszólalok, mindenekelőtt a kir. magyar tudományegyetem képviselőjében és nevében hódoló mély köszönetemet óhajtom tolmácsolni császári és királyi Fenségednek, mint a legmagasabb Védő helyettesének magas megjelenéséért s az igazgató-tanács ülésén való részvételéért, amelynek jelentőségét ezáltal emelni kegyeskedett.

Egyúttal, mint az egyetem ezidőszerinti rectora, s mint ilyen, ezen igazgató-tanácsnak tagja, elismerésemet óhajtom kifejezni az Egyetemek Kórház-Egyletének eddigi érdemdús működéseért, s midőn a magam részéről helyeslőleg hozzájárulok az elnöki előterjesztésekhez, azon óhajtásnak adok kifejezést, hogy ezen humánus célú követő egyesület a beteg ifjak érdekében továbbra is minél eredményesebben működhessék.”

Ezután K. JÓNÁS ÖPÖN, a műegyetem prorectora emelkedett szólásra:

„Császári és királyi Fenség!

Tisztelt Igazgató-tanács!

A kir. József-műegyetem nevében hálatelt szívvel emlékezem meg Fenséged meleg érdeklődéséről, melyel ifjúságunk ügyeit, különösen pedig ez egyesület jelentős működését mindenkor kíséri. Hódolattal mondok köszönetet most, mikor közvetlen közelből van alkalmunk élvezni kegyes jóindulatának megnyilvánulását, mely arra készítette Fenségedet, hogy ez ülésen

megjelenve, az Egyetemek Kórház-Egyletének haladásáról tapasztalatot szerezzen.

Nem mulaszthatom el ez alkalommal, hogy őszinte elismerésemet ne fejezzem ki az egyesület működése felett és a műegyetemnek köszönetét ne tolmácsoljam én is azért a lelkes munkáért, mely ily virágzó intézményt hozott létre s visz tovább a haladás útján. Kijelentve, hogy a helyes működést egyedül ama szervezetnek tulajdonítom, mely az egyesületi vezetés kérdését oly szerencsésen oldotta meg, a magam részéről az itt hozott határozatokhoz külön is hozzájárulok.“

Ő császári és királyi Fensége, JÓZSEF FŐHERCZEG úr a következőleg válaszolt:

„Tisztelt Igazgató-Tanács!

Készséggel és örömmel teszek eleget az alapszabályokban foglalt ama jogomnak, hogy az igazgató tanácsülésén résztvehetek.

Az embernek a földön legnagyobb kincse az egészség; a tanulóifjúságnál még többet ér, hisz jövője attól függ, hogy ép testtel, friss lélekkel, teljes erővel készülhessen az élet vihardúlta pályájára és ha egészsége megrendült, legyen helye, hol fejét pihenésre hajtva, hamar visszanyerje épségét, hogy újult erővel hozzáfoghasson a betegség által elmulasztottak pótlásához. Hány szegény ifjú fog hálát rebegni, hogy a másutt drága ápolást itt szerető szívek neki szeretetből, készséggel nyújtják!

Lehet-e emberbarátibb dolog, mint az Egyetemek Kórház-Egyletének e nemes működése, mely lehetővé teszi azt, hogy szegény is jó ápolásban részesülve, újra visszaadassék az életnek s pályája kecsegtető reményeinek.

Íme, ez itt megvalósul és örömmel, kiváló elégtétellel látom, hogy e kiváló jelentőségű egylet működése a mult tanévben kitűnő sikerrel járt, amit csakis az önök fáradhatatlan buzgóságának köszönhetünk. Nem fogom elmulasztani legfelsőbb Védőnknek, Ő császári és apostoli királyi Felségének egyletünk sikeres működését bejelenteni.

Reménylem, hogy az illetékes tényezők kötelességszerű támogatása a jövőben is minél hathatósabban fog megnyilvánulni és olyan fáradhatatlan buzgalommal segítettik nemes törekvésünket elő, mint eddig; reménylem, hogy a most megindítandó akció — az országos gyűjtés — sikerrel járand.

Mindazoknak, kik az egyesület érdekében bármiképen is közreműködtek, őszinte, benső köszönetet mondva, multhatatlan hálámról biztosítva őket: kívánom, hogy a Mindenható áldása kísérje egyletünk további fejlődését és működését.“

Ezek voltak a főbb mozzanatok, melyek az egyesület működését az elmúlt évben emlékezetessé tették s amelyek az igazgató-tanács ülésén kifejezést nyertek.

A betegforgalomról a következőket jelenthetjük:

1. a kórházi kezelés volt:

a) belgyógyászat	384	beteg	1927	kezeléssel
b) bőr- és bűjakórtan . .	379	„	4119	„
c) sebészeti urologia . . .	65	„	1230	„
d) sebészet	122	„	1646	„

összesen 950 beteg 8922 kezeléssel;

e) műtét volt 108;

f) a fekvőbetegek összesen 4405 ápolási nappal vették a kórházat igénybe;

2. az ambulans (kórházon kívüli) kezelés volt:

Kimutatás az „Egyetemek Kórház-Egylet”-nek betegforgalmáról az 1909-ik évben, facultások szerint.

Sorszám	Rendelő orvos	S z a k m a	Jog- hallgató	Bölcsész- hallgató	Orvostan- hallgató	Gyógysz.- hallgató	Műgyet. hallgató	Hittud.- hallgató	Össze- sen
1	Dr. Elischer Gyula . .	Belbetegségek	79	31	24	2	34	.	170
2	Dr. Kétly László . . .	"	3	3	2	1	2	.	11
3	Dr. Tauszk Ferencz . .	"	86	24	30	7	20	.	167
4	Dr. Ritoók Zsigmond . .	"	21	9	17	10	15	.	71
5	Dr. Zirkelbach Antal . .	"	141	79	56	20	54	.	352
6	Dr. Guszman József . .	Bőr- és nemi betegségek	130	82	72	21	59	.	364
7	Dr. Kollarits Béla . . .	" " " "	190	82	92	29	90	.	475
8	Dr. Nékám Lajos . . .	" " " "	55	26	20	10	24	.	135
9	Dr. Hlatky Tivadar . . .	" " " "	140	90	43	25	45	.	343
10	Dr. Poór Ferencz . . .	" " " "	65	38	31	13	26	.	191
11	Dr. Tóth Gyula . . .	" " " "	123	57	29	41	12	.	262
12	Dr. Dietzl Ferencz . . .	Fogbetegségek	64	36	30	.	42	.	172
13	Dr. Hollósy Ede . . .	"	96	74	46	12	38	.	266
14	Dr. Omazta Sándor . . .	"	44	36	20	13	1	.	114
15	Dr. Krepuska Géza . . .	Fülbetegségek	50	32	18	7	29	1	137
16	Dr. Horváth Ferencz . .	"	42	18	14	4	16	.	94
17	Dr. Kortsák Rezső . . .	Nemi bajok és urologia	29	15	5	3	17	.	69
18	Dr. Némái M. József . .	Gége- és orrbetegségek	58	29	25	5	30	.	147
19	Dr. Navratil József . . .	"	48	38	12	3	27	1	129
20	Dr. Láng Kornél . . .	"	45	34	16	2	22	.	119
21	Dr. Hudovernig K. . . .	Idegbajok	39	23	7	3	16	.	88
22	Dr. Kollarits Jenő . . .	"	21	10	6	1	9	.	47
23	Dr. Bradách Emil . . .	Sebészeti bajok	58	35	23	8	32	.	143
24	Dr. Blaskovich László . .	Szembajok	51	25	20	6	34	.	136
25	Dr. Siklóssy Gyula . . .	"	47	20	14	2	16	.	95
26	Dr. Kuthy Dezső . . .	Tüdőbajok	26	19	7	1	10	.	62
27	Dr. Gebhardt Ferencz . .	"	13	22	1	1	5	.	42
28	Dr. Safranek János . . .	Vizgyógyászat	14	8	4	1	9	.	36
		Összesen	1688	1015	764	251	724	2	4444

Kimutatás az „Egyetemek Kórház-Egylet”-nek betegforgalmáról az 1909-ik évben, hónapok szerint.

Sorszám	Rendelő orvos	S z a k m a	Jan.	Febr.	Márcz.	Ápril.	Május	Június	Július	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Decz.	Össze- sen
1	Dr. Elischer Gyula . . .	Belbetegségek	2	4	12	6	5	3	2	4	15	63	33	21	170
2	Dr. Kéty László . . .	„	1	2	2	.	1	1	.	1	.	1	.	2	11
3	Dr. Tauszk Ferencz . . .	„	5	16	13	18	5	9	2	5	51	16	17	10	167
4	Dr. Ritoók Zsigmond . . .	„	5	9	5	2	6	3	.	5	12	15	10	6	71
5	Dr. Zirkelbach Antal . . .	„	64	40	47	82	50	53	16	352
6	Dr. Guszman József . . .	Bőr- és nemi betegségek	43	36	31	18	48	50	13	9	37	31	20	28	364
7	Dr. Kollarits Béla . . .	„ „ „ „	37	47	31	60	51	14	7	48	47	49	54	20	475
8	Dr. Nékám Lajos . . .	„ „ „ „	30	10	4	13	11	9	12	5	2	16	13	9	135
9	Dr. Hlatky Tivadar . . .	„ „ „ „	92	28	77	34	40	28	7	2	23	20	33	9	343
10	Dr. Poór Ferencz . . .	„ „ „ „	15	22	16	16	21	19	8	2	11	25	22	14	191
11	Dr. Tóth Gyula . . .	„ „ „ „	26	34	30	21	23	20	20	2	34	19	24	9	262
12	Dr. Dietzl Ferencz . . .	Fogbetegségek	27	11	23	13	16	15	5	4	23	14	13	8	172
13	Dr. Hollós Ede . . .	„	16	33	49	12	23	17	18	3	28	33	23	11	266
14	Dr. Omazta Sándor . . .	„	8	22	13	8	8	11	10	2	8	6	10	8	114
15	Dr. Krepuska Géza . . .	Fülbetegségek	15	11	17	12	13	16	10	2	10	14	10	7	137
16	Dr. Horváth Ferencz . . .	„	13	12	5	4	5	9	2	1	12	13	7	10	94
17	Dr. Kortsák Rezső . . .	Nemi bajok és urologia	15	7	5	4	6	4	2	1	7	5	7	6	69
18	Dr. Némái M. József . . .	Gége- és orrbetegségek	9	17	18	29	7	9	5	7	10	18	8	10	147
19	Dr. Navratil József . . .	„	14	8	17	15	7	8	5	3	15	18	12	7	129
20	Dr. Láng Kornél . . .	„	6	12	20	7	8	9	13	4	12	9	12	7	119
21	Dr. Hudovernig Károly . . .	Idegbajok	11	9	11	7	6	10	5	6	7	6	12	7	88
22	Dr. Kollarits Jenő . . .	„	18	10	4	3	1	2	1	2	1	1	2	2	47
23	Dr. Bradách Emil . . .	Sebészeti bajok	25	10	12	13	13	16	4	2	8	27	5	8	143
24	Dr. Blaskovich László . . .	Szembajok	11	10	20	8	24	12	5	1	15	13	13	5	136
25	Dr. Siklóssy Gyula . . .	„	7	8	13	6	15	5	4	4	10	10	9	4	95
26	Dr. Kuthy Dezső . . .	Tüdőbajok	5	2	6	7	6	7	1	1	5	7	12	3	62
27	Dr. Gebhardt Ferencz . . .	„	5	2	5	4	1	1	1	1	3	6	9	4	42
28	Dr. Safranek János . . .	Vízgyógyászat	4	2	4	5	5	.	.	.	1	9	3	3	36
		Összesen	499	454	432	430	425	260	198	143	407	486	468	238	4444

A Rector Magnificus a nyomtatványjövödelem terhére 300 K. segélyt engedélyezett (5113/1909—10. r. sz.); a „Medikus Tánczestély“ pedig tiszta jövedelméből 500 K-t juttatott az egyesületnek (5027/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács jóváhagyólag vette tudomásul, hogy az egyesület alapítványi tárczájának folyó tanévi jövedelme terhére, az Üllői-út 22. sz. alatti új kórház megvételi, átalakítási és berendezési költségeire az 1907—08. tanévben megállapított 91.400 K. összegben felül felmerült túlkiadás fedezésére, illetve az építési vállalkozó esedékessé vált hátrálékos követelésének kifizetésére 5674 K. 76 f. fordítottatott az egyesület vezetősege által (656/1909—10. r. sz.).

c) A „Mensa Academica Egyesület“ az 1909—10. tanévben 25.690 K. 30 f. értékű étkezési segélyt nyújtott.

A segélyezésnek hónapok szerinti eloszlása a következő volt:

Év és hó	A segélyt kapott hallgatók száma	A segély összege koronaértékben
1909 szeptember	18	244·22
„ október	220	3242·60
„ november	222	3621·62
„ deczember	223	3347·18
1910 január	65	1155·76
„ február	218	3236·14
„ márczius	218	3399·82
„ április	214	2989·18
„ május	219	3318·50
„ június	97	1135·28

A segélyezett egyetemi polgárok facultások szerinti eloszlását tekintve, a segélyezettek közül: 42⁰/₀

volt a bölcsészethallgató, 36⁰/₀ a joghallgató, 17⁰/₀ az orvostanhallgató, 4⁰/₀ a gyógyszerészethallgató és 1⁰/₀ a műegyetemi hallgató.

Az elmúlt évben a következő vármegyék, illetőleg városok és egyesek bírtak alapítványi helyekkel az egyesületben: Arad város (1), Budapest székesfőváros (6), Háromszék vármegye (1), Hódmezővásárhely város (1), Pozsony város (2), Szatmárnémeti város (3), Szabadka város (1), Székesfehérvár város (1), Temesvár város (2), Torontál vármegye (1), Trencsén vármegye (1), Ung vármegye (2), továbbá gróf Vigyázó Sándor (4), azaz összesen 25 alapítványi hely volt.

A fenti alapítványi helyek fenntartására, továbbá az egyesület alaptőkéjének növelésére a lefolyt tanévben a következő alapítványi járulékok, illetve adományok érkeztek be:

Budapest székesfőváros	1800 K.
Ung vármegye	600 „
Pécs szab. kir. város	50 „
Varga János	4 „
Versecz szab. kir. város	100 „
Id. Zichy Nep. János gróf	200 „
Nemzeti Casino	200 „
Czegléd r. t. város	50 „
Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár	200 „
Temesvár szab. kir. város	600 „
Szabadka szab. kir. város	300 „
Hódmezővásárhelyi takarékpénztár	50 „
Szent Imre Collegium	200 „
Szatmárnémeti szab. kir. város	900 „
Háromszék vármegye	300 „
Arad szab. kir. város	300 „

Pozsony szab. kir. város	600 K.
Székesfehérvár szab. kir. város	300 „
Hódmezővásárhely város	300 „

E nyilvános nyugtázás alkalmával is kifejezi az egyesület hálás köszönetét azon nemeslelkű adakozóknak, akik adományaikkal oly nagyszámú szegénysorsú egyetemi polgárnak tették lehetővé tanulmányaik folytatását és befejezését.

A székesfőváros által létesített alapítványi helyekkel járó kedvezményt az 1909—10. tanévben: BALOGH BÉLA III. é. bölcsészettanhallgató, KRÁTKY ISTVÁN IV. é. joghallgató, LESTYÁN PÁL V. é. joghallgató, MOLNÁR BÉLA IV. é. bölcsészettanhallgató, PONGOR GÁBOR IV. é. joghallgató és RHILICZKY JENŐ IV. é. joghallgató élvezték (1653/1909—10. r. sz., 88.286/1909. X. 28. főv. tanácsi szám).

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr az egyesület részére ez évben is 4000 K lakbérsegélyt engedélyezett (3891/1909—10. r. sz., 11.141/1910. II. 23. vkm. sz.) s megengedte, hogy a gazdasági hivatal a „Mensa Academica“ egyesületnek kiszolgáltatni szokott szénmennyiséget az eddigi mérvben ezentúl is kiszolgáltathassa (4054/1909—10. r. sz., 135.216 ex 1909/10. III. 10. vkm. sz.).

Az 1909. év karácsony estéjén az egyesület a családi tűzhely melegét nélkülözni kénytelen egyetemi polgárok részére sikerült és hangulatos estélyt rendezett, amelyre számos nagylelkű adomány érkezett be; e karácsony-est céljaira és a nyomtatványjövdelem terhére pedig a Rector Magnificus 50 koronát volt kegyes engedélyezni (2068/1909—10. r. sz.).

d) Az Ő csász. és kir. Fensége, József főherczeg legmagasabb védősége alatt álló „Általános Egyetemi

Segély-Egylet“ működésének első mozzanataként kell említenünk azt az örömdetes eredményt, hogy az 1908. évben felavatott Diákotthon, mely az első évben 30 egyetemi hallgató lakásáról díjtalanul gondoskodott, az elmúlt tanév elejétől már úgy bővült, hogy 38 helyet biztosított a szegény egyetemi hallgatók részére.

A fejlődés útján történő haladásnak bizonyosságát képezi az, hogy rövid egy év alatt már kibővíthetett az az otthon, mely a segélyezés terén az elsőrangú életszükséglet hiányának pótlására hivatott.

A Diákotthonban való elhelyezésen kívül gondoskodott az egyesület vezetősége arról is, hogy azok számára, kiknek ott hely nem jutott s életkörülményeik azt indokoltta tették, pénzben adott lakássegélyeket nyújtson.

Emellett nem maradt figyelmen kívül az sem, hogy az egyesület, jellegének megfelelően, másirányú szükségletek pótlásánál is segítségére legyen az Egyetem szegény hallgatóinak. Így, a lakássegélyen kívül, különösen tandíj- és vizsgadíj-segítséget is adott.

Az Általános Egyetemi Segély-Egylet, az összes fakultások hallgatóira kiterjedő jellegénél és a Diákotthon fenntartására s fejlesztésére irányuló céljánál fogva, egyike a legjelentősebb ifjúsági egyesületeinknek. Az a cél tudatos vezetés, mely évről évre fokozódó energiával az eddig elért eredményeket létrehozta, biztosítékot nyújt a további előrehaladásra s jogosulttá teszi a reményt, hogy úgy az egyesület, mint annak nagyra hivatott intézménye, mindig hatályosabban fog megfelelni a beléhelyezett várakozásnak.

A főiskolai hallgatók részére alakult internátus-jellegű intézetek mellett, melyek a vidékről felkerülő hallgatók csoportos és célszerűbb ellátására alakultak,

a Diákotthon tölti be azt a hivatást, mely az étellel küzdő szegény egyetemi hallgatóknak lakásszükségletét biztosítja.

Az egyesület, feladatának teljes tudatában, az évekkel ezelőtt megindított mozgalmat folytonosan ébren tartja s nem szűnik meg arra törekedni, hogy az intézmény folyton bővíthessen s ezzel azt a kiváló, áldásos működést minél szélesebb alapokra fektesse.

Az egyesület az általa fenntartott Diákotthon állandó elhelyezése körül nyújtott támogatásért háláját kifejezendő: dr. TÖRÖK AURÉL 1907—908. tanévi Rector Magnificust dísztaggá választotta.

A Minister úr az egyesület részére az 1909. évre is 2000 K segélyt utalványozott (3891/1909—10. r. sz., 11.141/1910. II. 23. vkm. sz.), a Rector Magnificus pedig a nyomtatványjövdelem terhére 300 K-t engedélyezett (5113/1909—10. r. sz.).

e) „*Budapesti Egyetemi Athletikai Club*“. Az egyesület 1908—09. tanévben fölterjesztett alapszabály-tervezetét a Minister úr jóváhagyási záradékkal ellátta és jóváhagyta az Egyetemi Tanács azon határozatát is (6494/1908—09. r. sz.), amellyel a Senátus dr. GERENCSÉR LÁSZLÓ vívómesternek megengedte, hogy a „tudományegyetemi vívómester“ címet használhassa. Egyben a vívómesteri cím adományozására és annak ellenében teljesítendő vívómesteri szolgálatra vonatkozólag megállapított irányelvek helyeslőleg tudomásulvétele mellett elrendelte a Minister úr, hogy ezen irányelvek szabályzat alakjában újra szövegeztessenek és függelékül az alapszabályokhoz csatoltassanak (96/1909—10. r. sz., 84.190/1909. VIII. 28. vkm. sz.). Ezen rendelet végrehajtásában az alapszabályok életbeléptettek; mihez képest az 1909. évi október hó 27-én tartott alakuló

közgyűlésen a tisztikar megválasztatott, majd a függelék megszövegeztetvén, tanácsi tárgyalás után fölterjesztett a Minister úrhoz, s az alapszabályok értelmében dr. KLUPÁTHY JENŐ egyet. ny. r. tanár az 1911—12. tanévig terjedő időtartamra a Club tanárelnökévé választatott meg (1498/1909—10. r. sz.).

A függeléknek, mint az alapszabályok kiegészítő részének, a Minister úr részéről jóváhagyási záradékkal történt ellátása után (3571/1909—10. r. sz., 2682/1910. II. 12. vkm. sz.) dr. GERENCSÉR LÁSZLÓNAK a „tudományegyetemi vívómester“ cím használhatására vonatkozó időleges engedély kiadatván, felkéretett, hogy a „Függelék“-ben foglalt rendelkezésekre vonatkozó nyilatkozatát — melyek az egyetemi vívómesteri köteleességekre vonatkoznak — mutassa be (3571/1909—10. sz.).

A Rector Magnificus a Club által 1910. évi márczius hó 5-én és 6-án rendezett főiskolai kardvívóverseny alkalmából 200 K tiszteletdíjat (3589/1909—1910. r. sz.); nemzetközi athletikai versenye alkalmából 100 K segélyt (5149/1909—10. r. sz.) engedélyezett; a Minister úr pedig 6000 K államsegélyt utalványozott ki (4750/1909—10. r. sz., 30.069/1910. IV. 13. vkm. sz.).

f) A „*Budapesti Egyetemi Gyorsíró-Egyesület*“ egyévi szünetelés után, a lefolyt tanév elején újból munkába állt, hogy eredményesen folytathassa előző tevékeny munkálkodását és előmozdíthassa tagjainak erkölcsi és anyagi érdekeit. Az egyesület életében a legfontosabb momentum az volt, hogy a központi egyetem első emeletén a jog- és államtudományi kar külön helyiséget bocsátott rendelkezésére, miáltal a többi ifjúsági egyesületekkel egyenrangúságot nyerve, szintén részt vett az általános diákmozgalmak intézésében. A hiva-

talos helyiséget az elnökség kérelmére az egyetem gazdasági hivatala csinosan bebútorozta és felszerelte a szükséges dolgokkal.

Az egyesület, alapszabályaiban meghatározott céljaihoz képest, a lefolyt évben az előzőknél nagyobb mértékben igyekezett a gyorsírást tudó egyetemi hallgatóság tömörítése mellett a gyorsíráshoz nem értő hallgatókat és főképen a bölcsészettan-hallgatókat, mint a gyorsírás jövő tanárait, a gyorsírásban való jártasságra oktatni. Ezért mindkét félévben, három cykluson keresztül, a kezdők és haladók részére, hét ingyenes magyar és német gyorsírási tanfolyamot tartott fenn, valamint gondoskodott a teljesen képzett gyakorló gyorsírók igényeiről is, hogy tehetségük érvényesítésére teret találhassanak. Újításképen az egyesület ez évben hirdetett először a gyorsírást tudományosan művelők részére elméleti és történelmi cursust, az első „A gyorsírás elméleti vizsgálatának módszere“, a másodikat „Vázlatok a magyar gyorsírás történelméből“ czímen, melyek igen alkalmasaknak bizonyultak szakemberek képzésére.

Az egyesület ez évben három közgyűlést, tíz választmányi ülést, öt felolvasó és vitaülést tartott, melyeken az administratív ügyek lebonyolításán kívül a stenographia tudományának, történelmének, gyakorlatának és módszerének tudományos alapon való művelésére iparkodott közrehatni. Ily alkalmakkor a legjelesebb szakférfiak is megtisztelték az egyesületet felolvasó-asztalánál való megjelenésükkel. A tagok baráti érintkezése érdekében minden héten kedélyes összejövetelek is rendeztettek.

Az egyesület lapot is adott ki „Gyorsírási Szemle“ czímmel, mely az egész országban széleskörű elterje-

désnek örvend és több vidéki gyorsírókörnek volt elfogadott hivatalos lapja. Az egyesület szakosztálya, az „Egyetemi Gyorsíroda” állasközvetítéssel foglalkozott és mindenkor készen állott gyűlések, dictátumok gyorsírói felvételére.

Az egyesület, mint az „Országos Diák Gyorsíró-Szövetség”-nek központi vezetősége, Nagyváradon írásversenynyel egybekötött gyorsíró-nagygyűlést rendezett, melyen a vallás- és közoktatásügyi Minister úr őnagyméltósága is képviseltette magát. Ez alkalomból a Rector Magnificus 50 K segélyt utaltványozott ki. Ezenkívül az egyesület correct levelező és vitairási stenogramm, valamint elméleti pályázatot is hirdetett, szép eredménynyel.

A „Magyar Országos Diák-Szövetség” pécsi congressusán az egyesület magát elnöke által képviseltette. Részt vett a „Sorompó Liga” márczius 15-iki vidéki kiszállásain, valamint dr. Gopcsa László ministeri osztálytanácsosnak a vaskorona-renddel történt kitüntetése alkalmából rendezett gyorsíró-ünnepségen.

A lefolyt évben az egyesület tiszteletbeli tagjai közé választotta dr. KATONA MÓR jog- és államtudománykari prodékánt és BÁLINT ANTALT, a modern ismeretelméleti alapokon nyugvó gyorsírástudomány megteremtőjét.

Segély gyanánt a bölcsészeti kartól 100 K-t kapott az egyesület, a Rector Magnificus pedig a nyomtatványjövedelem terhére 200 K segélyt engedélyezett (5113/1909—10. r. sz.).

g) A „Budapesti Tudományegyetemi Énekkar” 1909 október 28-án tartott tisztújító közgyűlése után azonnal teljes erővel hozzáfogott az intensiv munkához s már

1909 november 26—27-én a pécsi országos diákcongressus keretében rendezett hangversenyt. Ez alkalommal az énekkarnak jutott a feladat, hogy a vidék által dologtalannak vádolt fővárosi ifjúság jóhírét sikerrel megvédje.

1910. márczius 3-án eseményszámba menő hangversenyt rendezett a Zeneakadémia nagytermében, amely alkalommal a nagyközönség és a sajtó osztatlan tetszését vívta ki.

1910. évi márczius 12-én a hódmezővásárhelyi patronage-egyesület javára,

április 9-én pedig a nagyváradai Mensa Academica javára rendezett önálló hangversenyt, mindenütt hatalmas anyagi és erkölcsi sikerrel;

április 17-én részt vett az egyesület ROOSEVELT, volt amerikai elnök fogadtatásán; május 16-án pedig az országos Mikszáth-ünnepélyen.

1910 május 25-én a Műegyetem felavatásán, s ugyanezen napon az esti órákban. az összes magyar ifjúság nevében, s a többi társegyesületek felkérésére és megbízásából Ő császári és apostoli királyi Felsége előtt szerenád útján tolmácsolta a magyar ifjúság hódolatát. A szerenád után Ő Felsége az énekkar vezetőit legmagasabb színe elé hívatván, előttük legmagasabb megelégedésének adott kifejezést. Ő császári és ap. kir. Felsége az énekkar vezetőit, köztük GOLL ALADÁR tb. és KIRCHNER GYULA e. i. tud.-egy. elnököt, valamint HACKL N. LAJOS karigazgatót azon kitüntetésben részesítette, hogy nekik egy-egy briliánsokkal ékített mell-tűt ajándékozott, melyen Ő Felsége nevének kezdőbetűi, s a magyar korona láthatók.

Az énekkar az elmúlt tanévben összesen 22 alkalommal szerepelt a nyilvánosság előtt.

Rendes tagjainak száma meghaladta a 200-at; működő tagja 110 volt.

Pénztári összfordalma az 1909—10. évben: bevétel 7913 K 02 f, kiadás 7062 K 43 f.

Az énekkar részére 1000 K segélyt engedélyezett a Minister úr (5022/1909—10, r. sz., 21.759/1910. IV. 23. vkm. sz.).

A márczius 3-iki hangverseny költségének részben való fedezésére 20 koronát (3550/1909—10. r. sz.), az egyesület folyó kiadásainak fedezésére pedig a nyomtatványjövedelem terhére 400 K-t engedélyezett a Rector Magnificus (5113/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács az egyesületnek országos gyűjtés engedélyezése tárgyában benyújtott kérvényét pártolással terjesztette fel a Minister úrhoz (5515/1909—10. r. sz.).

h) A „*Budapesti Egyetemi Turista-Egyesület*“ a hegy-mászás, de különösen a magas hegyek szeretetének felébresztését és ápolását tűzte ki céljának. E cél szolgálatában működésének színhelye elsősorban hazánk egyetlen magas hegysége, a Magas-Tátra volt.

A húsvéti és nyári szünidőben jártak a tagok Tirol jég- és sziklahegyei között és a Magas-Tátrában és mindenütt szép eredményeket értek el. A Tátrának csaknem valamennyi csúcsát megmászták s közülök 25-re új úton jutottak fel.

Augusztus 8-án több mint száz magyar és lengyel hegymászó jelenlétében leleplezte az egyesület az emléktáblát, amelyet a tátrai Békás-tavak mellett egyik oszlopos tagjának, WACHTER JENŐNEK állított, aki 1907. augusztus 8-án a Timontoronyról lezuhant. A magyarok részéről dr. KOMARNICZKI GYULA, a lengyelek részéről JAN NOWICKI dr. mondott hosszabb emlékbeszédet.

A leleplezésen a legtöbb hazai és külföldi turista-egyesület képviseltette magát.

Október 10-én az egyesület vándorgyűlést tartott Badaacsonyan, a Kisfaludy-múzeumban s ekkor eszméinek terjesztésére nagyszámú közönség előtt felolvasást rendezett.

November 27-én a M. O. D. Sz. pécsi congressusa megkoszorúzta Wachter Jenő sírját, utána az egyesület eszméit terjesztő felolvasást tartott.

Az idei tél igen rövid volt s a sí-sportnak nem igen kedvezett. De azért a tagok igyekeztek kihasználni az alkalmat s szorgalmasan gyakorolták ezt az egészséges, testedző sportot.

Február 20-án az egyesület a börzsönyi hegységben, a Csoványoson rendezte a III. sí-versenyt, amely egyúttal hazánkban az első nyilvános sí-verseny volt. A rossz hó miatt csak a nagy lesikló-versenyt lehetett megtartani, amelyet KACZANDER ERNŐ, egyesületünk tagja nyert meg.

A főváros környékére az egyesület minden vasárnapon és ünnepnapon rendezett kirándulást, amelyeken a tagok nagy számmal vettek részt. Ezek részben séták (de mindig egésznaposak), részben sziklamászási gyakorlatokkal vannak egybekötve. Az egyesület tagjai sok barlangot is felkerestek és részt vettek a Magyarhoni Földtani Társulat barlangkutató-bizottságának munkálataiban is.

Az egyesület tagjai számára két, felolvasásokkal egybekötött teaestélyt tartott. Élénk összeköttetésben állott a hazai és külföldi turista- és alpinista-egyesületekkel is. Tagjai irodalmilag is igen tevékenyen működtek. Könyvtára ajándék és vétel útján gyarapodott s jelenleg kb. 200 kötetből áll.

A Rector Magnificus az egyesületnek a nyomtatványjövedelem terhére 250 K-t engedélyezett (5113/1909—10. r. sz.).

j) A budapesti növendékpapság „*Magyar egyház-irodalmi iskolá*”-ja, melynek az elmúlt iskolai év folyamán 54 rendes tagja volt, ez évben 21 rendes és 3 ünnepélyes ülést tartott. Az összes beérkezett dolgozatok száma 60, melyekhez azonban még több költemény is járul.

k) „*Joghallgatók Tudományos Egyesülete*.” Az 1909—1910. tanévben az egyesület első közgyűlését 1909 október hó 21-én tartotta, melynek legfontosabb tárgya a múlt tanévben megüresedett tisztviselői állások betöltése volt. A közgyűlés ezúttal egyhangú választást hozott s a tisztkart kiegészítette. Ugyanezen közgyűlés hagyta jóvá az új könyvtárkezelési szabályzatot is.

A felolvasóülések sorát a folyó tanévben, november hó 30-án dr. KÁDÁR ZOLTÁN ügyvédjelölt, egyesületünk volt tagja, nyitotta meg. „Az eszmei javak jogi védelméről” szóló s a nagyméltóságú igazságügyminister úr által 200 K-val jutalmazott terjedelmes értekezéséből olvasott fel egyes részleteket. Felolvasásához, melyet mindvégig élénk érdeklődés kísért, BODA GYULA vitaintéző fűzött érdekes bírálatot. Az ülésen jelen voltak: dr. REINER JÁNOS és dr. VÁMBÉRY RUSZTÉM egyetemi rk. tanár urak, kik szintén kifejtették e tárgyra vonatkozó nézetüket.

December hó 3-án LUDISZKY LAJOS ismertette egyesületünk tagjai előtt „a traid unionismus” történetét. A kiváló gonddal megírott műből ifj. HÉDER JÁNOS vitaintéző vonta le a jelenlegi állapotokra vonatkozó következtetéseket, melyek fölött élénk vita támadt,

a megjelent dr. JANKOVICS BÉLA egyetemi m.-tanár úr pedig elismerését fejezte ki az előadáshoz.

Az egyesületi év a polgári évvel érvén össze, a rendes tisztújító közgyűlés a folyó tanév második felében, 1910 január hó 31-én tartatott meg. Ezen közgyűlés csak a tisztújítást eszközölte, míg az 1909. évi tisztikarnak a felmentvényt az 1910 február 17-ére halasztott folytatólagos közgyűlés adta meg, amely egyhangú lelkesedéssel az egyesület tanár-elnökét, dr. MAGYARY GÉZA jog- és államtud.-kari dékánt első dísztagjává is választotta.

1910 márczius hó 8-án volt az első közjogi vitaülés, a következő tárggyal: „A személyes szabadság a magyar közjogban“. A vita KENESSEY GYULA vitaintéző exposeja után oly széles mederben indult meg, hogy a vita folytatására egy újabb ülésnek márczius 17-ére kitűzése vált szükségessé, amikor a vita dr. FERDINANDY GÉZA cz. ny. rk. és dr. HORVÁTH JÁNOS egy. m.-tanár urak becses hozzászólásai után befejezést nyert. Mindkét vitaülésen megjelentek még: dr. MAGYARY GÉZA és dr. REINER JÁNOS egyetemi tanár urak is.

1910 május havában tartott büntetőjogi felolvasóülésen HALÁSZ JÁNOS joghallgató értekezett „a beavatkozás jogi természetéről“. LUTILSZKY JENŐ vitaintéző bírálata után dr. BALOGH JENŐ ny. r. és dr. VÁMBÉRY RUSZTEM egyetemi magántanár urak szóltak a napirenden lévő tárggyhoz. Jelen voltak még: dr. MAGYARY GÉZA dékán úr és dr. HORVÁTH JÁNOS tanár urak.

E vitaülést megelőzőleg, 1910 márczius 30-án tartatott meg a költségvetés-megállapító közgyűlés. Egy újabb közgyűlés tartását tette szükségessé a tanév végén megüresedett tisztviselői állások betöltése.

Az egyesület nem is tartott e tanévben több

vitaülést, mert tagjainak tudományos munkálkodását a folyó évben lejárt pályamunkák foglalták le. Az egyesület főtörekvését különben is az képezte, hogy a gyakran csupán feltűnni vágyástól vezetett és egyébként üres külső szereplések helyett a fösúlyt az egyesület belső fejlődésére és tagjainak erőteljes tudományos munkálkodására fordítsa. Így az egyesület anyagi helyzetének jelentős megszilárdítása mellett sikerült elérni, hogy tagjai szorgalmasan látogatták az előadásokat és különösen élénken vettek részt a seminariumi (különösen a büntetőjogi, politikai és társadalomtudományi) munkálkodásokban. Így a többi között a büntetőjogi seminariumban HACKER ERVIN: „A rehabilitációról“, BODA GYULA pedig „A jogi személy büntethetőségéről“ tartott értékes felolvasást. Ugyancsak a büntetőjogi seminarium hallgatói előtt számolt be MARKOS OLIVÉR, az oxfordi egyetem nyári cursusa alkalmából az igazságügyminister úr megbízása folytán az angol fiataikorúak fogházberendezésének (Borrtál-rendszer) tanulmányozásáról tett tapasztalatairól is.

A felolvasó- és vitaüléseken kívül pályadíjak kitűzése által is igyekezett az egyesület tagjainak tudományos működését előmozdítani és jutalmazni. A folyó tanévben a következő pályatételek jártak le:

I. *A társadalomtudományok köréből*: „Fejtsék ki kritikai alapon Marx értéktöbblet-elmélete“. Beadási határidő: 1909 október 31. Díj: 100 K.

II. *A magánjogból*: 1. „Van-e mentesítő hatása a ‚casus‘-nak és a ‚vis maior‘-nak a váltócelemekények elmulasztása esetén“. Beadási határidő: 1910 január 31. Díj: 100 K. 2. „A vis ac metus tényálladéka és hatása az ügyletre“. Beadási határidő: 1910 márczius 5. Díj: 100 K.

III. *A büntetőjogból*: „Az orvosi beavatkozás joga“. Beadási határidő: 1909 szeptember 30. Díj: 100 K.

IV. *A közjogból*: 1. „A házfelosztási jog a magyar alkotmányban“. Beadási határidő: 1910 január 15. Díj: 100 K. 2. „A ministeri felelősség elve a magyar közjogban“. Beadási határidő: 1910 május 1. Díj: 100 K.

A büntetőjogi pályadíj nyertese: HALÁSZ JÁNOS joghallgató „Reason is the prul of the law“ jeligéjű dolgozatával; dícséretet nyert HALLER PÁL joghallgató. Ugyancsak dícséretet nyert KASSAI REZSŐ joghallgató a társadalomtudományi pályatételre beérkezett értekezésével. A többi pályatételre munka nem érkezett be.

Bár az egyesület egyetlen feladata a tudománynak művelése, mégis szükségesnek látszott, hogy részt vegyen az egyetemi ifjúság társadalmi életében is és minden alkalommal kifejezésre juttassa erős hazafias érzését, mely tudományos működésének is mindenkor irányítója volt. Ezért támogatta azon hazafias mozgalmat, mely az egyetemi ifjúság körében elharapódzó destructiv irányzat ellen irányult s amely mozgalomnak alkotása a „Magyar Társadalomtudományi Egyesület Szabad Iskolája“ lett. Közreműködött az egyesület a magyar egyetemi ifjúság nagy ünnepélyeinek: az október 6-iki és márczius 15-iki matinéknak rendezésében; képviseltette magát az 1909 október 6-iki aradi gyászünnepélyen. Részt vett a folyó év április havában Budapesten tartott első országos socialis diákcongressuson 10 delegatussal; volt elnöke, MARKOS OLIVÉR a congressuson előadást tartott a magyar ifjúság charitativ tevékenységéről; ugyancsak e congressus alkalmával megkoszorúzta a „legnagyobb magyar“ sírját Nagyczenken, s végül a „Magyar Jogász Egyletnek“

1910 április 10-iki pozsonyi vándorgyűlésén az egyesület két tisztviselőjével képviseltette magát.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr az egyesületnek 1000 K segélyt engedélyezett (3891/1909—10. r. sz., 11.141/1910. II. 23. vkm. sz.).

1) Az „*Orrostanhallgatók Segélyző- és Önképző-Egyesülete*“ 1909. évi október hó 18-án tartott alakuló közgyűlésén egyhangúlag alakította meg választmányát, melynek tagjai között a közgyűlést követő választmányi ülésen az egyes tisztségek ugyancsak egyhangú választással töltettek be.

A tisztikar a segélyezésen és önképzésen kívül, mely az egyesület alapcélját képezi, programjába vette az egyesület régi bajainak orvoslását, melyek helyiségei alkalmatlan és szűk voltán kívül a könyvtár ügyének rendezetlenségében csúcsosodtak ki. A IX. ker. Tűzoltó-utca 58. sz. alatti bonczteni intézetben bírt eddigelé az egyesület a II. emeleten 2 szobát, melyek nagyobbika olvasó- és társalgóhelyiségül, kisebbike pedig irodahelyiségül szolgált. Eltekintve attól, hogy e helyiségek csak a bonczteni intézetben foglalkoztatott I. és II. éves hallgatók számára voltak hozzáférhetők, már régtől fogva szűkeknek bizonyultak a tagok számának rohamos szaporodása folytán. Az egyesület ugyanis immár közel 700 tagot számlál, nem is szólva arról, hogy az ügykezelés, rendfenntartás és ellenőrzés mennyire meg volt nehezítve, a főkép klinikai elfoglaltságú felsőbb éves tisztviselők számára, épp a távolság nagysága miatt.

Az eddigi vezetőségek hosszú éveken át kifejtett ezirányú fáradozása eredménytelen lévén, annál komolyabb elhatározással és törekvéssel kellett tehát e programmpont megvalósításához fogni. 1909. évi októ-

ber hó 23-án tartott rendes választmányi ülésen egy bizottság alakult e tervezett helyiségváltoztatás tanulmányozására és keresztülvitelére. E bizottság a legnagyobb igyekezettel és odaadással dolgozott céljának megvalósítása érdekében, s a sok utánjárást végül siker koronázta, amennyiben az egyesület belső klinikai telepen leendő ingyenes elhelyezésének terve dr. LIEBERMANN LEÓ egyet. nyilv. rendes tanár úr, orvoskari dékán kegyes pártfogása következtében ajánlólag terjesztetvén fel az Orvoskari Tanártestület által a m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministeriumba, ott kedvező elintézésben részesült, melyért az egyesület hálája mindenekelőtt dr. TÓTH LAJOS min. tanácsos úr ő méltóságát illeti meg, ki hathatós támogatásával biztosította az ügy részére a sikert.

Ilyenformán a régi óhaj teljesezésbe ment s a központi klinikán (VIII. Üllői-út 28. sz.), a volt szemészeti klinika megüresedett helyén, megfelelő helyiségekre tett szert az egyesület, elnyervén a középépület első emeletének Szentkirályi-utca felé eső tractusát. E helyiségek egy külön bejáratú hosszú folyosó mentén fekszenek és egy nagy olvasóteremből, egy nagy társalgóteremből, egy kis női társalgóból, egy tanulószobából (mely alkalomadtán ülésteremként is szolgálni fog), egy elnöki, egy irodai, egy könyvtárosi és egy önképzőköri hivatalos helyiségből állanak, a megfelelő mellékhelyiségekkel.

E helyiségek átalakítását és felfrissítését a ministerium megbízásából az Egyetemi Gazdasági Hivatal végezte (4310/1909—10. r. sz., 145.951. ex 1909/1910 III. 22. vkm. sz.); a bebútorozási költségek pedig nagyrészt az 1910. évi medikus-tánczestélynek e célra adományozott jövedelméből, kisebb részében

pedig az 1909/10. tanévre eső alaptőke kamatainak megtakarított részéből nyertek fedezetet s mintegy 5000 K-ra rúgtak.

Az átköltözködés az új otthonba 1910 szeptember hó második felére van tervezve, hogy a beszámoló évzáró közgyűlés már az új helyiségekben legyen megtartható, kapcsolatosan az egyesület 50 éves fennállásának ünneplésével.

Ami a könyvtár rendezésére irányuló igyekezetet illeti, a könyvtárosok minden lehetőit elkövettek a zilált állapotú, elhanyagolt könyvtár rendezése érdekében, törekvésükkel egyúttal odahatván, hogy a régebben kiadott, de vissza nem szolgáltatott kötetek lehetőség szerint visszaszereztesse; fáradozásuk, sajnos, csak részleges eredménnyel járt. Majd a könyvtár avultsága következtében multhatatlanul könyvbeszerzés vált szükségessé; a segélyző-egyesület és önképző alosztály választmányának az 1910. évi február hó 12-én tartott együttes ülésén élénk vita után elhatároztatott, hogy — elvetvén a hosszabb időre szóló nagyobb befektetés tervét — kisebb, de évente megismétlendő beszerzésekkel fog az egyesület igyekezni könyvtárát a tudományos szakirodalom színvonalán megtartani. E határozathoz képest 25 modern, becses művet be is szerzett, lehetőleg az orvostudomány minden ágára kiterjeszkedvén, mintegy 590 K-nyi értékben. Ha e befektetést évről-évre fenntartja az egyesület, néhány esztendő alatt gazdag, változatos és értékes könyvtár lesz birtokában.

Az 1910. évi február hó 21-én tartott közgyűlésen gondos revisio kapcsán benyújtott indítványra egyhangú határozattal az alapszabályok módosítottak, mely módosítások főként a tagdíjak befizetésének és

a választási rendszernek czélszerűsítésére vonatkoznak. Az Egyetemi Tanács ajánló felterjesztésében került ez ügy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium elé (4528/1909—10. r. sz.), honnan az alapszabályok jóváhagyási záradékkal ellátva, a tanév végén leérkeztek (6424/1909—10. r. sz., 82.173/1910. VIII. 13. vkm. sz.).

Az alapszabályok módosításával egyidejűleg hagyta jóvá az Egyetemi Tanács az egyesület ügykezelési szabályait (4528/1909—10. r. sz.).

Itt említjük meg, hogy a medikus-tánczestély alkalmából a Rector Magnificus 50 K-t volt kegyes a nyomtatványjövdelem terhére kiutaltványozni (2731/1909—10. és 5330/1909—10. r. sz.).

Ami az egyesület segélyző ténykedését illeti, e tanév folyamán 5130 K. segély osztatott ki, főkép 10 K-s havi segélyek alakjában az egyesület szegénysorsú tagjai között, amellet az adott helyzet szerint támogatván esetről-esetre a megszorultakat. 1800 K-nyi szigorlati kölcsönt is folyósítottatott 2 évre, 6⁰/₁₀-os kamattal, az egyesület kebelébe tartozó szigorló-orvosok részére.

A vagyoni alap állására vonatkozólag álljanak itt a Tudományegyetem Rectori hivatalának alapítványi pénztára által szerkesztett kimutatás adatai.

Eszerint az egyesület:

értékpapírokban 106.100.00 K

takarékpénztári betétben 2.382.68 „

összesen 108.482.68 K

fölött rendelkezik.

Közvetített az egyesület correpetitori állásokat, orvosi megbízatásokat és pályázati felhívásokat.

Az egyesület titkárai fáradságos utánjárással számos műintézet, kiállítás, színház, mulató- és szórakozó-

hely vezetőségétől kedvezményes árú jegyeket eszköztek ki a tagok számára, nemkülönben a fővárosi fürdők nagy része mérsékelt áron állott a tagok rendelkezésére.

Számos közérdekű napilap és szakfolyóirat állt egész éven át az olvasóhelyiség látogatóinak rendelkezésére.

Részt venni igyekezett az egyesület a hazafias mozgalmakban, a kegyelet ünnepein, az egyetemi és főiskolai ifjúság életében és támogatta a közczélok érdekében indított vállalkozásokat.

Tudományos hivatását az egyesület az *önképző-
alosztály* által szolgálta, mely az intézők nagy ügybuzgalma daczára sem vált a tagok érdeklődésének annyira részesévé, amint az a tartott négy előadás tudományos becsénél fogva méltán várható lett volna. Ennek okát minden bizonynyal abban kell keresni, hogy az orvoskari hallgatóság kötelező előadásokkal amúgy is annyira túl van terhelve, hogy figyelméből nem juttathat érdem szerint részt a tudományos szórakoztatás jegyében tartott önképzőkori felolvasásoknak és bemutatásoknak. Az egyesület hálás köszönete illeti a kiváló munkásságú előadókat: CHRÁPEK JENŐ KÁLMÁN, CSÉPAI KÁROLY, TAMÁSSY GÉZA és VAS BÉLA tagjainkat, kik fáradságot nem ismerő készséggel tettek eleget a vezetőség felszólításának.

Az önképző-alosztály három pályázatot írt ki a tanév folyamán. A 100 K-s bacteriologiai pályadíjat HOLLAENDER LEÓ IV. éves orvostanhallgató nyerte el, dr. PREISZ HUGÓ tanár-elnök úrnak, a bacteriologia nyilv. r. tanárának szakbírálata alapján, mely a munkát kitünősége folytán közlésre ajánlja; az egyesület évkönyvében fogjuk a nyilvánosságnak átadni. A két

20 K-s szövettani pályázat eddigelé még nem nyert elbírálást.

Nem mulaszthatja el az egyesület végül, hogy dr. PREISZ HUGÓ egyet. nyilv. r. tanár úrnak, az egyesület tanár-elnökének ezúton is benső háláját ne tolmácsolja azon hathatós támogatásáért, melylyel az egyesület összes érdekeit előmozdítani kegyeskedett, bölcs útmutatásaival és tanácsaival mindenkor biztosítván a vezetőség működése részére a sikerdús eredményt.

m) A „Bölcsészethallgatók Segítő-Egyesülete“ tagjainak száma az 1909—10. tanévben 372 volt. Az állomáshelyi ügykör 237 állást közvetített tagjainak különböző családoknál helyben és vidéken. Az egyesület 3500 K-t fordított pénzbeli segélyekre. Azonkívül részint teljesen ingyenes, részint kedvezményes jegyeket, színházi, fürdői utalványokat bocsátott tagjai rendelkezésére. Könyvtárának teljesebbé tételére, hogy 6000 kötetből álló könyvtárát czélszerű művek beszerzésével gyarapítsa, 460 K-t fordított.

December 13-án emlékvacsorát rendezett a tisztikar az egyesület 36 évi fennállásának emlékére, melyen dr. BALLAGI ALADÁR, dr. KÖVESLIGETHY RADÓ, dr. HEGEDŰS ISTVÁN, dr. ZEMPLÉN GYŐZŐ, dr. LÁNG NÁNDOR egyetemi tanárok, az összes ifjúsági egyesületek elnökei, az Egyetemi Énekkar és számos tag vettek részt. Az egyesület RÉZLER GYULA és BAGYÓ JÁNOS által képviseltette magát a pécsi országos diákkongresszuson. Az egyesület tisztikara rendezte meg a november 1-ei gyászünnepeket, azonkívül részt vett a november 6-iki, március 15-iki ünnepélyek rendezésében. Az egyesületi szellem ápolására hetenkint bölcsészvacsorákat tartott, s tagjai művelődésére kedvezményes díjú angol kurzust

rendezett be. A bölcsész-bál az elmúlt tanévben pénzügyi okokból nem tartatott meg. Tagjai anyagi jólétének biztosítására társadalmi akciót indított, évégből helybeli és vidéki ujságok útján felkérte a társadalom figyelmét a tanárjelöltek helyzetére, folyamodványok útján pedig a törvényhatóságokat és pénzintézeteket adományok nyújtása iránt kereste meg. A tanintézetek igazgatóságai útján a szülők figyelmét oly irányban hívta fel az egyesületre, hogy a magánoktatást az oda nem valók, a zug tanügyi intézetek kezéből kiragadják a magyar tanügyet e téren ért támadásoktól megóvják.

Végül megemlítjük, hogy a Rector Magnificus a nyomtatványjövedelem terhére 150 K segélyt volt kegyes az egyesületnek engedélyezni (5113/1909—10. r. sz.).

n) Az „*Egyetemi Természettudományi Szövetség*“ az elmúlt tanévben az eddigieknél eredményesebb munkálkodásnak adta tanujelét. Az egyesületi élet békéjémi sem zavarta meg, miért is a szövetség nemes céljaitól vezérelt vezetőség minden eszközt igyekezett felhasználni arra, hogy a természettudományokkal foglalkozó bölcsészethallgatók körében minél élénkebb és gyümölcsözőbb szellemi életet teremtsen.

Nagy számban tartott repetitoriumokat, melyeken az egyes előadók a tanárvizsgálati anyag egyik-másik részéből nyújtottak közelebbi tájékoztatást; rendszerezítette a szakösszejöveleteket azáltal, hogy hétről-hétre tartotta azokat, megosztva az időt az egyes szakcsoportok között. Tartott nyilvános felolvasó-üléseket is, melyeket a nagyközönség s nem egyszer a szakemberek kiváló érdeklődése kísért s elismerése méltányolt. Kisebb-nagyobb kirándulásokat rendezett a

főváros környékére s folytatta a múlt években is nagy sikerrel eszközölt gyűjtéseket. Különös gondot fordított a könyvtár fejlesztésére, melynek forgalma az elmúlt tanévben az eddigieket jóval túlhaladta.

A szövetség tudományos működésének leghívebb kifejezője a nagy szünetben a több mint nyolcz év terjedelemben megjelent évkönyv, mely az év rövid történetén kívül egyes tagok tudományos értekezéseit is közli.

Meg kell még említenünk, hogy a Rector Magnificus az egyesületnek az egyetemi nyomtatványjövdelem terhére 300 K segélyt engedélyezett (5113/1909—10. r. sz.).

o) „Gyógyszerésztanhallgatók Segélyző- és Önképző-Egyesülete.“ Az egyesület 1909 október hó 5-én tartotta évi rendes közgyűlését. Az év legnevezetesebb mozzanata az egyesület azon ténykedése, hogy állást foglalt a gyógyszerészképzésben az érettségi kötelező behozatalára és ez irányban küldöttséggel járult a vallás- és közoktatásügyi Minister úr elé. Ez idén a szokásos gyógyszerészbál helyett az egyesület estélyt rendezett, melynek azonban jóval kevesebb jövedelme volt, mint az előző években. Mint minden évben, úgy az elmúlt tanévben is a lehetőséghez képest több szegénysorsú hallgatót kisebb vagy nagyobb segélyben részesített. Az egyesület 50 éves fennállásának 1913. évben leendő megünneplésére bizottságot alakított és a bizottság elnökül dr. LENGYEL BÉLA egyetemi ny. r. tanár urat kérte fel, aki az elnökséget el is fogadta.

Az „Országos gyógyszerésztétel“ alkalmából a Rector Magnificus a nyomtatványjövdelem terhére 50 K-t engedélyezett (2674/1909—10. és 5330/1909—1910. r. sz.).

p) *Különféle segélyek az ifjúság és hallgatók részére:*

Az egyetemi nyomtatványjövdelem terhére a Rector Magnificus még a következő összegeket folyósította:

a kebelbeli ifjúsági egyesületeknek az 1909. évi november hó 1-jei gyászünnepély költségeinek fedezésére 200 K-t (1410/1909—10. r. sz.),

ugyanannak a pécsi országos diákcongressuson való részvétel céljából 500 K segélyt (1733/1909—10. r. sz.),

a „Joghallgatók Segítő-Egyesületé“-nek „Jogász-Bál“ céljaira 50 K-t,

a „Szent Margit Kör“ tánczestélye alkalmából 20 K-t (2803/1909—10. és 5330/1909—10. r. sz.),

a „Szent Imre Kör“ tánczestélye alkalmából 50 K-t (3039/1909—10. és 5330/1909—10. r. sz.),

a „Szent Imre collegium“ tánczestélye alkalmából 20 K-t (3111/1909—10. és 5330/1909—10. r. sz.),

a „Bethlen Gábor Kör“-nek Bethlen-estélyre 20 K-t jegymegváltás címén (5330/1909—10. r. sz.),

az „Egyetemi Lapok“ nyomtatási költségeinek részbeni fedezésére 400 K-t (3582/1909—10. r. sz.), majd a folyó szükségletek fedezésére 500 K-t (5113/1909—10. r. sz.),

az ifjúsági egyesületeknek a márczius 15-iki ünnepély költségei részbeni fedezésére 150 K-t (3950/1909—10. r. sz.),

az „Országos Diák Gyorsíró-Szövetség“ nagyváradi írásversenyére jutalomdíj kitűzése céljából 50 K-t (4497/1909—10. r. sz.),

a „Corda Fratres“ nemzetközi diákszövetség magyar osztályának 250 K segélyt (5113/1909—10. r. sz.).

SAL BÉLA tanárjelöltnek a Rector Magnificus

200 K rendkívüli tanulmányi segélyt engedélyezett (1842/1909—10. r. sz.).

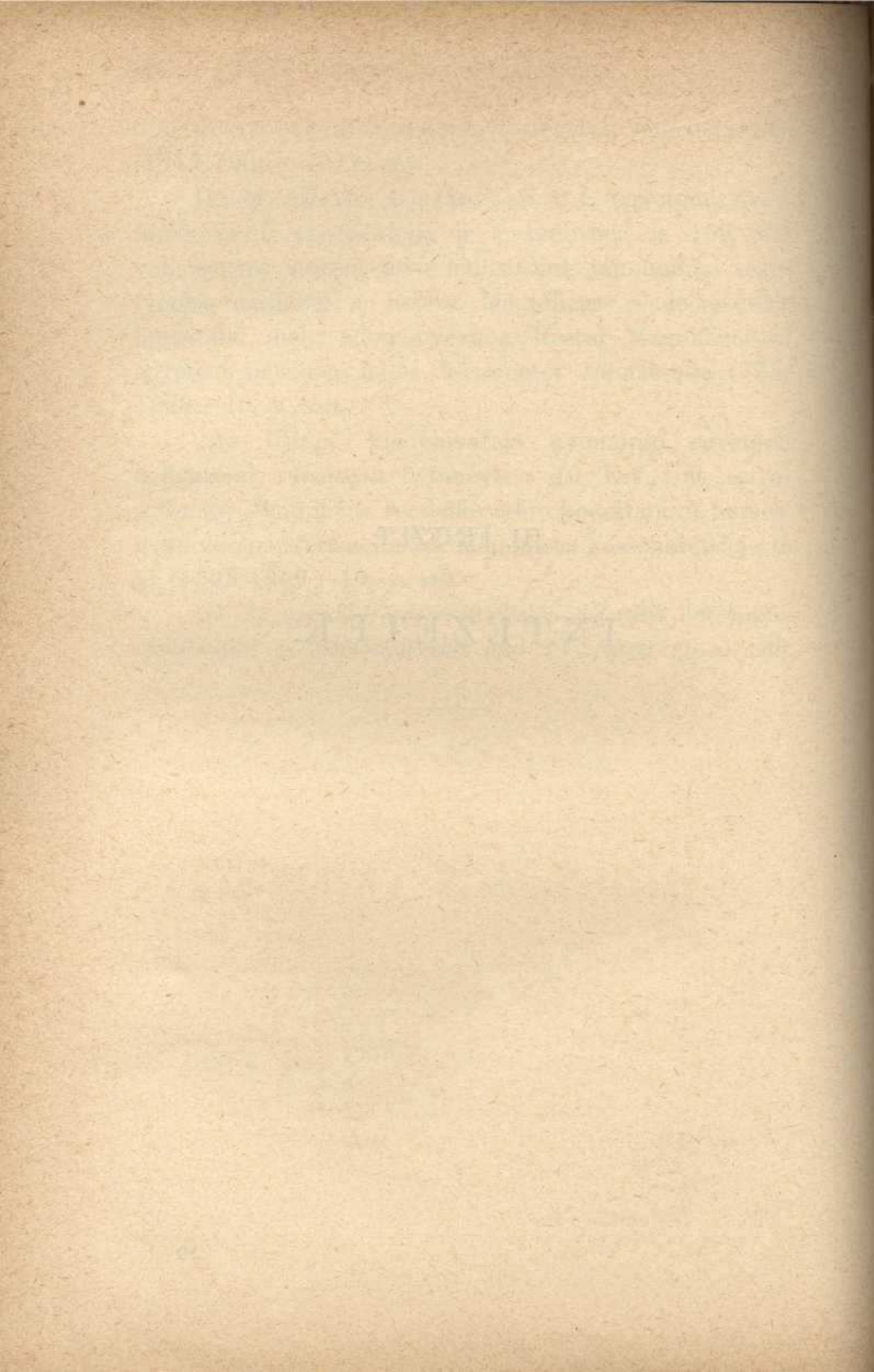
Dr. br. EÖTVÖS LORÁND v. b. t. t., egyetemi ny. r. tanár úr ő excellentiája a f. tanévben is 150 K-t volt kegyes szegénysorsú hallgatóink tanulmányi segélyezése céljából a Rector Magnificus rendelkezésére bocsátani, mely adományért a Rector Magnificus az egyetem nevében hálás köszönetét tolmácsolta (775/1909—10. r. sz.).

„Az Ujság” kiadóhivatala nyomorgó egyetemi hallgatóink részére a f. tanévben 40 K-t volt szíves a Rector Magnificus rendelkezésére bocsátani. A nemeslelkű adományért a Rector Magnificus köszönetét fejezte ki (4598/1909—10. r. sz.).

G) Az egyesületi vagyonkezelésben előfordult értékpapírvásárlásokat és alaptőkésítéseket lásd IV. fejezet C) c) alatt.

III. FEJEZET.

INTÉZETEK.

A) Egyetemi könyvtár.

Az egyetemi könyvtár 1909. közigazgatási évi forgalmát a következő négy táblázat tünteti fel:

I. TÁBLÁZAT.

Az egyetemi könyvtár olvasótermét látogatók foglalkozási ág szerinti kimutatása az 1909. évben.

	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Szeptember	Október	November	December	Össze- sen
Jog- és államtud.-hallgató	77	69	28	10	15	5	460	265	146	85	1160
Orvostanhallgató	39	39	6	3	3	.	211	134	118	31	584
Bölcsészettanhallgató . . .	43	22	21	6	9	4	384	180	74	26	769
Gyógyszerésztanhallgató	2	1	1	.	.	.	1	.	1	2	8
Hittanhallgató	1	1	.	.	.	2	1	1	2	8
Műegyetemi hallgató . . .	14	7	4	6	.	2	25	27	31	7	123
Közép- és szakisk. tanuló	2	3	2	.	2	2	8	1	4	6	30
Állatorvostanhallgató . . .	1	1	4	.	.	3	9
Jog- és államtudományi szigorló	1	4	1	.	.	.	5	8	5	1	25
Orvostani szigorló	—
Bölcsészeti szigorló	—
Ügyvédjelölt és joggya- kornok	20	10	6	8	3	4	50	36	30	13	180
Tanár- és tanítójelölt . . .	1	2	.	.	1	.	12	4	11	4	35
Magánzó	4	1	.	.	2	.	.	1	.	.	8
Hivatalnok	6	3	2	4	8	1	18	10	3	4	59
Hírlapíró és író	1	.	.	2	.	.	.	4	.	.	7
Tanár és tanító	5	4	4	3	1	.	11	19	5	4	56
Ügyvéd	1	1	2	1	2	.	7	1	7	4	26
Orvos	1	1	.	.	.	1	1	2	.	6
Lelkész	4	1	.	5
Katonatiszt	1	1
Kereskedő	—
Mérnök	1	3	.	1	1	.	1	4	3	.	14
Művész	1	.	.	.	1	.	2	.	4
Vegyész	—
Műiparos	2	2	2	1	.	7
Gazdász	—
Közigazg. tanf. hallg.	1	1
Gyógyszerész	1	.	.	.	1
Állatorvos	—
Összesen	218	174	80	45	48	18	1204	692	435	192	3126

A 3126 látogatási jogosultsággal bíró olvasó 86.524 ízben vette igénybe az olvasótermet és itt 97.357 művet használt. Az erre vonatkozó részletes kimutatás a II. táblázatban foglaltatik.

II. TÁBLÁZAT.

Az egyetemi könyvtár nagy olvasótermének forgalma az
1909. évben.

Hónap	Olvasók összege	A használt művek szakok szerint									A használt művek összege
		A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	I.	
		Hittudom.	Jogtudom.	Államtud.	Orvostud.	Mathematika és term.-tudom.	Bölcsészet- és nevelés-tud.	Történelmi és földrajzi tud.	Nyelvészet és irodalom	Egyet. encycl. és vegyesek	
Január . . .	8434	41	2070	918	1532	1140	637	1100	1232	777	9447
Február . .	9762	82	2449	1105	1684	1252	634	1265	1483	863	10817
Márczius . .	10121	137	2875	1194	1760	1339	633	1441	1722	913	12014
Április . . .	5508	15	1596	739	830	720	234	738	801	466	6139
Május . . .	6236	46	1928	861	962	839	165	904	1000	552	7257
Június . . .	2137	11	773	228	205	270	65	251	378	185	2366
Szeptember	3927	24	968	330	570	581	296	585	741	334	4479
Október . .	11071	69	2908	1623	1566	1193	1125	1802	1341	801	12428
November .	16187	75	7521	1755	1806	1580	1069	2063	1236	691	17796
Deczember	13141	53	5223	1652	1445	1287	1064	1928	1158	804	14614
Összesen	86524	553	28311	10455	12360	10201	5922	12077	11092	6386	97357

Az olvasóterem július és augusztus hónapban zárva volt.

III. TÁBLÁZAT.

A budapesti egyetemi könyvtár tanári dolgozó- és folyóirati termében a használati forgalom az 1909. évben.

H ó n a p	Az olvasók száma	A használt művek száma
Január	371	703
Február	403	775
Márczius	443	806
Április	321	751
Május	307	543
Június	346	793
Szeptember	331	747
Október	420	786
November	503	955
Deczember	369	717
Összeg	3814	7576

Az olvasóterem július és augusztus hónapban zárva volt.

IV. TÁBLÁZAT.

A budapesti egyetemi könyvtár könyvkölcsönzési forgalma
az 1909. évben.

H ó n a p	A kölsönzők száma	A kölcsön- vett művek száma
Január	428	1050
Február	417	1464
Márczius	420	1098
Április	393	867
Május	423	1200
Június	667	1597
Július	760	1300
Augusztus	370	513
Szeptember	566	1078
Október	679	1566
November	644	1656
Deczember	712	1635
Összeg	6485	15024

Könyvtárunk személyzetének ügyeit a következőkben ismertetjük:

Az Egyetemi Tanács a könyvtárigazgatónak a könyvtári tisztviselők statusrendezésére vonatkozó előterjesztését 1910. évi február hó 25-én tartott III. r. üléséből pártolással terjesztette fel a Minister úrhoz (3350/1909—10. r. sz.).

Dr. FERENCZY ZOLTÁN könyvtárigazgató a temesvári és nagybecskereki, továbbá a budapesti VIII. ker. felső kereskedelmi iskolák érettségi vizsgálataihoz mint ministeri biztos küldetett ki. Távolléte idejére a Rector Magnificus DEDEK CRESCENS LAJOS könyvtárörzt bízta meg a helyettesítéssel (509/1909—10. sz.).

A „Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének Nagyenyeden, 1909. évi szept. hó 25. és 26. napjain megtartott évi rendes közgyűlésén a könyvtár képviselőtében az igazgató jelent meg s távolléte alatt az igazgatói teendőket DEDEK CR. LAJOS könyvtárör látta el (84/1909—10. r. sz.).

A „Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa“ megbízásából részt vett az igazgató az „Országos Magyar Iskola-Egyesület“ ünnepélyén; az „Erdélyi Múzeum-Egyesület“ 50 éves fennállásának jubileumi ünnepélye alkalmából pedig meglehangú táviratban üdvözölte a jubiláns egyesületet.

Dr. MÁTÉ SÁNDOR könyvtári első őr szolgálatképtelensége alapján 1909. év szeptember hó 30-ával állandó nyugalomba helyeztetett (909/1909—10. r. sz., 102.337/1909. IX. 29. vkm. sz.).

KUDORA KÁROLY könyvtári másodőr, illetményeinek érintetlenül hagyása mellett, az üresedésben levő könyvtári elsőőri állásra, az ennek folytán megüresedett másodőri állásra pedig a VII. fizetési osztálynak meg-

felelő illetményekkel DEDEK CRESCENS LAJOS könyvtár-
őri czímmel és jelleggel felruházott könyvtártiszt nevez-
tetett ki (1487/1909—10. r. sz., 122.042/1909. X. 27.
vkm. sz.).

KUDORA KÁROLY könyvtári első őr az 1908—09.
tanév II. felére engedélyezett szabadságát a Minister
úr a „Jogászkönyvtár“ című bibliographiai munkájá-
nak befejezhetése czéljából az 1909—10. tanév I. felére
meghosszabbította (80/1909—10. r. sz., 80.562/1909.
VIII. 27. vkm. sz.).

DEDEK CRESCENS LAJOS könyvtárőrnek a Minister
úr 1910. évi márczius hó 8-tól június hó végéig
szabadságidőt engedélyezett (4075/1909—10. r. sz.,
24.188/1910. III. 8. vkm. sz.).

Ő cs. és apost. kir. Felsége TETZEL LÖRINCZ könyv-
tártisztnek könyvtárőri czímet és jelleget adományozni
méltóztatott (4730/1909—10. r. sz., 38.647/1910. IV.
18. vkm. sz.).

Dr. HÓMAN BÁLINT könyvtártiszt tényleges kato-
nai szolgálatának teljesítése végett engedélyezett egy-
évi szabadságát (155/1909—10. r. sz., 80.566/1909.
IX. 4. vkm. sz.) — felülvizsgálat folytán a katonai köte-
lekből elbocsáttatván — megszakította és szolgálatra
jelentkezett (1166/1909—10. r. sz.).

Dr. PASTEINER IVÁN fizetéstelen könyvtári kisegítő-
tiszt a IX. fizetési osztálynak megfelelő illetményekkel
könyvtártisztté neveztetett ki (1525/1909—10. r. sz.,
122.040/1909. X. 27. vkm. sz.).

FIÁTH KÁROLY ISTVÁN kisegítő könyvtártisztnek
egészsége helyreállítása czéljából 4 heti szabadságidő
engedélyeztetett (1785/1909—10. r. sz., 125.927/1909.
XI. 9. vkm. sz.); majd ezen szabadságidő 6 héttel meg-
hosszabbítatván, részére a Minister úr 100 K segélyt

engedélyezett (2462/1909—10. r. sz., 143.192/1909. XII. 21. vkm. sz.).

Dr. PASTEINER IVÁN kinevezésével megüresedett gyakornoki állásra napidíjas minőségben dr. KIRÁLY GYÖRGY tanárjelölt alkalmaztatott (2460/1909—10. r. sz., 138.960/1909. XII. 22. vkm. sz.), majd fizetéstelen könyvtártisztté neveztetett ki (3182/1909—10. r. sz., 122.038. ex 1909/1910. I. 28. vkm. sz.). Dr. KIRÁLY GYÖRGY még a hivatali eskü kivétele előtt állásáról lemondott (4064/1909—10. r. sz., 22.074/1910. II. 25. vkm. sz.).

Dr. SCHMIDT ERZSÉBET fizetéstelen könyvtártisztté történt kinevezését (3183/1909—10. r. sz., 122.039. ex 1909—10. I. 28. vkm. sz.) nem fogadta el. A Miniszter úr a lemondást tudomásul vette (3965/1909—10. r. sz., 21.372/1910. III. 5. vkm. sz.).

WALDBAUER ILONA tanárjelölt fizetéstelen kisegítő könyvtártisztté neveztetett ki (4815/1909—10. r. sz., 29.250/1910. IV. 25. vkm. sz.) és részére 1910 május hó 1-től 3 K 50 f napidíj engedélyeztetett (6280/1909—10. r. sz., 74.597/1910. VII. 15. vkm. sz.).

A könyvtár bevételei az 1909. évben a következők voltak:

a) rendes évi átalány	35.400 K — f,
b) a beiktatási díjnak az egyetemi könyvtárra eső fele része és könyvtári illeték címén	5.247 K 90 f,
c) egyéb bevétel	4 K — f,
összesen	40.651 K 90 f.
Ezzel szemben kiadások	40.983 K 12 f.
Túlkiadás tehát	331 K 22 f.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr megengedte, hogy az egyetemi könyvtár részére 30 db

kézi tűzoltó-készülék a rendelkezésre álló fedezethez mérten a gazdasági hivatal által beszereztessek (4773/1909—10. r. sz., 24.184/1910. IV. 21. vkm. sz.).

A lefolyt évben könyvtárunk gyarapodott:

1. Ajándék útján:

a) rendes kisebb ajándékok . . . 2.176 kötet,
ebből egyetemi irat 257 db, doktori disz-
sertáció 788 db, iskolai értesítő 228 db.

b) Baranyay Ödön könyvtárából, mint

Baranyay Etelka úrhölgy ajándéka . . .	136 „
összesen	2.312 kötet.

2. Vétel útján	3.332 „
--------------------------	---------

Az 1909. évi gyarapodás összesen	5.644 kötet.
----------------------------------	--------------

Az ajándékok közül külön meg kell emlékeznünk Baranyay Etelka úrhölgy adományáról, ki fivére, Baranyay Ödön, a földművelésügyi minisztériumba szolgálattételre beosztott jószágfelügyelő elhunyt alkalmából ennek könyvtárát az elhunyt rendelkezéseinek megfelelőleg az egyetemi könyvtárnak felajánlotta, melyből könyvtárunk részére 136 kötetet választottunk ki. Megemlítendő továbbá, hogy dr. Rothschild Henrik báró (Páris) könyvtárunk javára előfizetett a „Cahiers de la Quinzaine“ című francia kiadványra, mely a X. sorozattól kezdve rendszeren jár. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület pedig kérelmünkre elküldte mindazon kiadványait, melyek még könyvtárunkban meg nem voltak. Ugyanígy küldte meg kiadványait a nagyszebeni „Verein für Siebenbürgische Landeskunde“ is.

Könyveket ajándékoztak még:

I. Hatóságok, intézetek, egyesületek és szerkesztőségek.

a) Magyar országgyűlés képviselőháza; M. kir. kormány (belügy-, földművelési, honvédelmi, igazságügy-, kereskedelmi, pénzügy-, vallás- és közoktatásügyi minisztérium); Horvátországi orsz.

kormány; Cs. és kir. közös kormány; Osztrák cs. kir. kormány (keresk. minisztérium); felsőausztiai, cseh, dalmát, galicziai tartományi kormányok; Indiai angol, Japán, Olasz kormányok. Békés, Fejér, Lika-Krbava, Somogy, Szerém és Varasd vármegyék; Budapest székesfőváros, székesfővárosi m. kir. állami rendőrség főkapitánysága, továbbá Sepsiszentgyörgy, Temesvár, Zágráb városok; Drezda, Marienbad. M. kir. központi statisztikai hivatal, K. k. oesterr. statistische Central-Commission (Bécs), Direzione generale della Statistica del Regno d'Italia (Róma). M. kir. államnyomda. Esztergomi érseki hivatal, Kalocsai érseki egyházmegye, Pannonhalmi főapátság, Veszprémi ciszterciarend főnöksége; Dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerület; Budapesti ev. egyház püspöki hivatala. Magyar Tudományos Akadémia, Kaiserliche Akademie der Wissenschaften (Wien), Academia Romana (Bukarest), Académie royale de Belgique (Bruxelles), Accademia dei Lincei (Róma), Académie de Neuchâtel, Académie de Paris, Academia polytechnica do Porto, Stockholmi tud. akadémia. Smithsonian-Institution (Washington), Harvái Agricultural Experiment Station. M. kir. földtani intézet, A magyar meteorológiai és földmágnassági intézet, Observatoire de Belgique (Bruxelles); Budapesti kereskedelmi és iparkamara, Miskolci kereskedelmi és iparkamara. Közlekedésügyi tanfolyam vezetősége; Államvasutak igazgatósága. Budapesti kir. orvos-egyesület, Stefánia szegénygyermekkorház-egyesület, Pécsvárosi közkórház; John Hopkins hospital (Baltimore). The Massachusetts general Hospital (Boston). New-York state hospital. Hunyadmegyei történelmi és régészeti egyesület. Bács-Bodrog vármegyei történelmi társulat. Budapesti növendékpapság magyar egyház-irodalmi iskolája. Magyar jogászegylet; Wiener Zweigverein der deutsch. Schiller-Stiftung; Julius Bertram Gibb memorial trustees. (London); K. preussische geodätisches Institut (Berlin); K. u. k. Kriegsarchiv. (Wien); Australasian medical Congress; Bureau central de l'association internat de sismologie; Departement of the interior, the Bureau of Science. (Manila); A gazdasági egyesületek szövetsége. A budai várhegyi alagút-vízmentesítési bizottság.

b) *Szerkesztőségek*: Akadémiai Értesítő, Aradi Közlöny, Bolond Istók, Budapest statisztikai heti kimutatása, Budapestester

Tagblatt, Budapesti Közlöny, Budapesti Szemle, Corvina, Egyházi Közlöny, Ellenzék, Erdély, Gesetz- u. Verordnungsblatt für das Herzogth. Schlesien, Gyógyászat, Gyógyszerészeti Hetilap, Gyógyszerészeti Közlöny, Gyorsírási Szemle, Gyorsírászati Lapok, Igazságügyi Közlöny, Jézus szentséges szívének Hírnöke és Szűz Mária virágos kertje, Jogtudományi Közlöny, Kakas Márton, Landesgesetz u. Verordnungsblatt für Mähren. 1909, Magyar Ipar, Magyar Iparművészet, Magyar Mérnök- és Építész-Egylet heti Értesítője, Közlönye, Magyar Nemzetgazda, Magyar Paedagogia, Magyar-Zsidó Szemle, Nevelés, Orsz. Gyorsíró Közlöny, Országos középiskolai tanáregyesületi Közlöny, Pénzügyi Közlöny, Pester Lloyd, Pesti Hirlap, Pesti Napló, Reichsgesetzblatt, Religio, Rendeleti Közlöny a m. kir. honvédség számára, Revue de Hongrie, Turul, Vasárnapi Ujság.

c) *Múzeumok és könyvtárak*: Múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelősége, Múzeumok és könyvtárak orsz. tanácsa, A borsod-miskolczi közművelődési és múzeum-egyesület, Múzeum (Czartoryski), Kassai Múzeum, Bruckenthal-Múzeum (Nagy-szeben), Erdélyi Múzeum, K. K. Hofbibliothek (Bécs), Königliche Bibliothek (Berlin), Crerar Library (Boston), Székesfővárosi Könyvtár (Budapest), Imperial Library (Calcutta), Stadt-Bibliothek (Frankfurt), Königliche Bibliothek (München), Public Library (New-York), Bodleian Library (Oxford), Library of Congress (Washington).

d) *Magyar egyetemek és iskolák*: Budapesti egyetem, Budapesti egyetem rectori hivatala, Budapesti állatorvosi főiskola, Budapesti Pázmáneum-intézet, Kolozsvári egyetem, Egri érseki joglyceum, Nagyváradi jogakadémia.

e) *Külföldi egyetemek és iskolák*: Ann Arbor: University of Michigan, Basel: Universität, Berlin: Universität, Bern: Universität, Cambridge: University, Coimbra: Universidade, Czernowitz: Universität, Edinburgh: University, Göttingen: Universität, Habana: Universidad, Halle-Wittenberg: Universität, Karlsruhe: Technische Hochschule, Kopenhága: Universitet, Lausanne: Université, New-York: Columbia University, Oxford: University, Paris: Université, Paris: Écol pratique des hautes études, Prag: Universität, Princeton: University (New-Jersey, U. S. A.), Recife: Faculdade de Direito, Sidney: Uni-

versity, Strassburg: Universität, Stockholm: Universitet, Szent-Pétervári császári egyetem, Tübingen: Universität.

2. **Magánosok:** Dr. Agyal Dávid (Budapest), Dr. Árkövy József (Budapest), Baillache (Páris), Balch Thomas Wiking (Philadelphia), Dr. Balogh Jenő (Budapest), Dr. Bánffy Dezső (Budapest), Dr. Barbul Jenő (Budapest), Baumgarten Ferencz (Budapest), Beaven Murray L. R. (Oxford), Beghe Luigi (Livorno), Belléli Lazare (London), Julius Bertram (London), Bókay Árpád (Budapest), Breznay Béla (Budapest), Brunton Lander (London), Karl Calinberg (Darmstadt), Casson Herbert N. (Chicago), Countts John (London), Croke Lacy O'Byrne (London), Csengeri János (Kolozsvár), Della Torre testvérek (Padua), Dombovárý Géza (Budapest), Ifj. Dombovárý Géza (Budapest), Duc d'Orleans (Brüsszel), Duchatel et Warconier (Paris), Dr. Erményi Lajos, Erskine (London), Dr. Fabinyi Izidor (Budapest), Farkasházy F. Jenő (Budapest), Ferenczi György (Budapest), Ferenczi Sárika (Budapest), Dr. Ferenczi Zoltán (Budapest), Ferenczy Árpád (Sárospatak), Dr. Fitos Vilmos (Budapest), Flajšhaus Václav (Praga), Fraknoi Vilmos (Budapest), G. T. (Saint-Denis), Gehe et Co. (Dresden), Gerő Károly (Budapest), Goldziher Ignác (Budapest), Dr. Györi Tibor (Budapest), Gyulai Ágost (Budapest), Halmi Gyula (Budapest), Hanvay Zoltán (Budapest), Harrassowitz (Lipese), Havass Rezső (Budapest), Heller Bernard (Budapest), Dr. Hóman Bálint (Budapest), Huszár Vilmos (Budapest), Jelinek Emil (Bécs), Dr. Kaduc Károly (Prága), Kamza Max (Königsberg), Karl Ludvig (Budapest), Konkoly-Thege Miklós (Budapest), Dr. Kuncz Ödön (Budapest), Gr. Kun Gézáné (Kolozsvár), Me Leblois (Paris), Dr. Anna Levy (Rosenbach), Lorenzi Ernesto (Tranto), Dr. Magyary Géza (Budapest), Gr. Majláth József (Budapest), Mangold Ludwig (Budapest), Marczali Henrik (Budapest), Marr B. (Dux), Mattyasovszky Kasszián (Győr), Mayor John E. B. (Cambridge), E. Merck (Darmstadt), Mimiát Elia (Temesvár), Dr. Mooky András (Budapest), Mosso U. (Pisa), Murray Dávid (Glasgow), Nagy Olivér (Kassa), Némäti Kálmán (Budapest), Ortiz César Mantilla (Paris), Osztern Salamon (Budapest), Padua polgármestere, Dr. Pándy Kálmán (Budapest), Péchy Zsigmond (Pécsújfalu), Péter Mózes (Sepsiszentgyörgy), Pór Antal (Budapest), Dr. Preisz Hugó

(Budapest), Rakodeczay Pál (Budapest), Raymond Lausing George (New-York), Reiner Ferencz (Budapest), Dr. Reiner János (Budapest), Revel Camille (Paris), Dr. Henri de Rothschild (Paris), Saudeman G. A. C. (Oxford), Simonyi Zsigmond (Budapest), Strich M. (Berlin), Szalay Imre (Budapest), Szemere Miklós (Budapest), Tarnay János (Budapest), Tauszk Ferencz (Budapest), Thallóczy Lajos (Bécs), Tib [Me Loyez Le Roy] (Lille), Dr. Toldy László (Budapest), Dr. Vadász Elemér (Budapest), Várdai Béla (Budapest), Vaszary Kolos (Esztergom), Welch (Baltimore), Oskar Wieländer (Bécs), Dr. E. Witme (Jupille, Belgium), Young John (Glasgow), Zempléni Árpád (Budapest), Id. gr. Zichy N. János (Budapest).

A hazai és külföldi intézetekkel való könyvkölcsönzési forgalmunk az 1909. évben:

a) azon hazai intézetek és hatóságok, melyek az egyetemi könyvtártól könyvek kölcsönküldetését kérték:

Arad: állami főreáliskola,

Békéscsaba: állami felsőbb leányiskola,

Besztercebánya: kir. kath. főgymnasium, állami felsőbb leányiskola,

Brassó: erdélyi róm. kath. (status-)főgymnasium,

Budapest: központi papnevelde, Magyar nemzeti múzeum könyvtára, Országos magyar szépművészeti múzeum, III. ker. állami főgymnasium, X. ker. kőbányai állami főgymnasium,

Csík vármegye: főispánja, kir. tanfelügyelősége,

Czegléd: állami gymnasium,

Debreczen: ref. collegiumi nagy könyvtár, kereskedelmi és iparkamara,

Dés: állami főgymnasium,

Dorog: róm. kath. plébánia-hivatal,

Eger: állami főreáliskola,

Eperjes: ág. hitv. ev. jogakadémia, kir. kath. főgymnasium,

- Erzsébetváros: állami főgymnasium,
Esztergom: községi főreáliskola,
Felsőlövő: ág. hitv. ev. főgymnasium,
Fiume: m. kir. állami polgári fiúiskola,
Gömör-Kishont vármegye: kir. tanfelügyelősége,
Gyöngyös: állami főgymnasium,
Győr: állami főreáliskola,
Győr vármegye: alispáni hivatala,
Hajdúböszörmény: ref. főgymnasium,
Igló: ág. hitv. ev. főgymnasium,
Kalocsa: főszékesegyházi könyvtár,
Karczag: ref. főgymnasium,
Kassa: kir. állami jogakadémia, premontrei-rendi
kath. főgymnasium,
Kecskemét: ref. jogakadémia, ref. főgymnasium,
Késmárk: ág. hitv. ev. főgymnasium,
Kiskúnhalas: ref. főgymnasium, ref. főiskola könyv-
tára,
Kolozsvár: állami tanítóképző-intézet, M. kir. tud.-
egyetem bölcsészeti kara, M. kir. tud.-egyetemi könyv-
tár, Minorita-rendház, unitárius főgymnasium,
Lőcse: állami főreáliskola,
Lugos: állami főgymnasium,
Makó: állami főgymnasium,
Máramarossziget, ref. jogakadémia,
Miskolcz: ref. felsőbb leányiskola, ref. főgymnasium,
Nagybresztován: alesperes-tanfelügyelői hivatal,
Nagyenyed: ref. főgymnasium,
Nagy-Kikinda: állami főgymnasium,
Nagy-Kőrös: ref. főgymnasium,
Nagymihály: polgári fiúiskola,
Nagyölvéd: ref. lelkeszi hivatal,
Nagyszében: báró Bruckenthal-Múzeum,

Nagyvárad: felső kereskedelmi iskola, kir. jogakadémia, községi polgári fiúiskola,

Pannonhalma: szentbenedek-rendi központi főkönyvtár,

Pécs: községi polgári leányiskola, püspöki joglyceum, róm. kath. tanítóképző-intézet,

Petrozsény: állami főgymnasium,

Pozsony: kir. jogakadémia, állami tanítónőképző-intézet,

Pozsony-Eperjes: róm. kath. plébánia-hivatal,

Püspökladány: m. kir. oszloptelítő-telep,

Rákospalota: róm. kath. plébánia-hivatal,

Sárospatak: állami tanítóképző-intézet, ref. főiskola könyvtára,

Sátoralja-Újhely: kegy. róm. kath. főgymnasium,

Selmeczbánya: ág. hitv. ev. főgymnasium,

Szabadka: községi magyar tannyelvű főgymnasium,

Szeged: állami főgymnasium,

Szilágy-Somlyó: főkapitányi hivatal,

Szolnok: állami főgymnasium,

Temesvár: községi felsőkereskedelmi iskola, Szabad Lyceum vezetősége,

Újvidék: gör. kel. szerb főgymnasium, kir. kath. magyar főgymnasium,

Ungvár: kir. kath. főgymnasium, gör. kath. theologiai akadémia,

Veszprém: püspöki papnevelő-intézet,

Zalaegerszeg: állami főgymnasium,

Zsolna: állami főreáliskola.

b) Azon külföldi intézetek, melyek az egyetemi könyvtárból könyveket kölcsönöztek:

Bécs: K. u. k. Haus-, Hof- u. Staats-Archiv, K. k. Universitäts-Bibliothek, cs. és kir. közös pénzügyminis-
terium levéltára,

Brünn: Mährische Landesbibliothek,

Czernowitz: K. k. Universitäts-Bibliothek,

Graz: K. k. Universitäts-Bibliothek,

Krainburg: K. k. Kaiser Franz Joseph-Gymnasium,

Krakau: K. k. Jagello-Universitäts-Bibliothek,

Landskron (Böhmen): Landes-Gymnasium,

Prag: K. k. Universitäts-Bibliothek.

c) Azon belföldi intézetek és hatóságok, melyektől
tudós kutatók használatára könyveket, kéziratokat és
okmányokat kértünk kölcsön:

Biharmegyei és nagyváradi régészeti és történelmi
egylet múzeuma,

Budapest: M. tud. akadémia könyvtára, Országos
magyar iparművészeti múzeum könyvtára, Magyar nem-
zeti múzeum könyvtára, Nemzeti színház könyvtára,
Országos levéltár, Országos m. kir. színművészeti aka-
adémia könyvtára,

Debreczen: ref. főiskola könyvtára,

Eger: érseki könyvtár,

Esztergom: káptalani levéltár,

Gyulafehérvár: Batthyány-könyvtár, gör. kath. érseki
főhatóság könyvtára (Balázsfalva),

Kalocsa: érseki főegyházmegyei könyvtár,

Kassa: kir. állami jogakadémia könyvtára,

Késmárk: ág. hitv. ev. főgymnasium,

Kolozsvár: M. kir. tud.-egyetemi könyvtár, Erdélyi
múzeum-egylet könyvtára,

Miskolcz: városi levéltár,

Pozsony: ág. hitv. ev. lyceum könyvtára, ág.
hitv. ev. theologiai akadémia könyvtára,

Sárospatak: ref. főiskola könyvtára,
 Sopron: ág. hitv. ev. lyceum könyvtára,
 Újbánya sz. kir. r. t. város levéltára,
 Zágráb: egyetemi könyvtár.

d) Azon külföldi intézetek, melyektől tudós kutatók használatára könyveket és kéziratokat kölcsönözünk:

Bécs: K. k. Hofbibliothek, K. u. k. Haus-, Hof- u. Staats-Archiv, K. k. Technische Hochschule, K. k. Universitäts-Bibliothek,

Berlin: Königl. Bibliothek,

Göttingen: Königl. Universitäts-Bibliothek,

Graz: K. k. Universitäts-Bibliothek,

Hamburg: Stadtbibliothek,

Heidelberg: Universitäts-Bibliothek,

Krakau: K. k. Jagello-Universitäts-Bibliothek,

Lemberg: K. k. Universitäts-Bibliothek,

Milano: Accademia scient.-letteraria,

München: K. B. Hof- u. Staats-Bibliothek,

Prag: K. k. Universitäts-Bibliothek,

St-Florian: Stifts-Bibliothek,

Strassburg: Universitäts- u. Landesbibliothek.

e) A külföldi könyvtárakkal, tudományos intézetekkel és hatóságokkal való érintkezésünkről a következő jegyzék szól:

Bécs: Cs. és kir. közös pénzügyministerium levéltára, Cs. és kir. házi, udvari és állami levéltára, K. k. Hofbibliothek, K. u. k. Kriegs-Archiv, Bibliothek der k. k. statistischen Zentralkommission, Bibliothek der k. k. Technischen Hochschule, K. k. Universitäts-Bibliothek, Niederösterreichische Landes-Findelanstalt, Wiener Zweigverein der Deutschen Schillerstiftung,

Berlin: Königl. Bibliothek,

Bruxelles: Bibliothèque de l'université libre, Institut international de bibliographie,

Brünn: Mährische Landesbibliothek,

Bukarest: román tud. Akadémia,

Charkow: egyetemi könyvtár,

Czernowitz: K. k. Universitäts-Bibliothek,

Dorpat (Jurjew): egyetemi könyvtár,

Dresden: városi tanács,

Firenze: Biblioteca nazionale centrale,

Göttingen: Königl. Universitäts-Bibliothek,

Graz: K. k. Universitäts-Bibliothek,

Habana (Cuba): egyetemi könyvtár:

Hamburg: Stadtbibliothek,

Heidelberg: Universitäts-Bibliothek,

Helsingfors: egyetemi könyvtár,

Kasan: egyetemi könyvtár,

Kiel: egyetemi könyvtár,

Kijew: egyetemi könyvtár,

Krainburg: K. k. Kaiser Franz Josef-Gymnasium,

Krakó: K. k. Jagello-Universitäts-Bibliothek, herceg Czartoryski-Museum,

Landskron (Böhmen): Staats-Gymnasium,

Lemberg: K. k. Universitäts-Bibliothek,

London: British Museum,

Marburg: Universitäts-Bibliothek,

Marienbad: városi tanács,

Milano: Accademia scient.-letteraria könyvtára,

Moszkva: Egyetemi könyvtár,

München: K. B. Hof- u. Staatsbibliothek,

New-York: Columbia University Library,

Odessa: Egyetemi könyvtár,

Prag: K. k. Universitäts-Bibliothek,

Rakonitz: Realschule,

Róma: Aless. Volta műveinek kiadására kiküldött bizottság.

St-Florian: Stifts-Bibliothek,

Strassburg: Kais. Universitäts- u. Landesbibliothek,

Szt-Pétervár: egyetemi könyvtár,

Upsala: Kungl. Universitets-Bibliothek,

Utrecht: egyetemi könyvtár,

Varsó: egyetemi könyvtár,

Washington (U. S. A.): Carnegie-Institution, Government Printing Office, Smithsonian Institution,

Weimar: Deutsche Shakespeare-Gesellschaft.

B) Klinikák, intézetek, szemináriumok, múzeumok és gyűjtemények.

Tudományegyetemünk eme intézményei a lefolyt tanévben is nagy és eredményes tevékenységet fejtek ki.

Nagyban hozzájárult ezen eredményhez a Miniszter úrnak hathatós támogatása és áldozatkészsége, midőn folytonos fejlődésben levő intézményeinket kellő anyagi eszközökkel látja el.

Azon cél szolgálatában, hogy e fejlődést szemléltetővé tegyük, ide iktatjuk klinikáink, intézeteink, szemináriumaink, múzeumaink és gyűjteményeink pénzügyi adminisztrációjának legkiemelkedőbb mozzanatait tudománykarok szerint csoportosítva, annak hangsúlyozásával, hogy eme intézmények fenntartására rendelt rendes évi átalány a gazdasági hivatalnál nyert felhasználást.

a) Az orvostudományi karnál:

1. I. sz. bonctani, szövettani és fejlődéstani intézet.
Mikroszkopumok költségeinek fedezésére első részletül

utalványoztatott 3500 K (4308/1909—10. r. sz., 16.670/1910. III. 18. vkm. sz.).

Számlatartozásainak fedezésére kiutalványoztatott 786 K 94 f (5994/1909—10. r. sz., 64.750/1910. VI. 24. vkm. sz.).

A m. kir. pénzügyminiszter úr előzetes hozzájárulása folytán értesített a Miniszter úr, hogy az anatómiai intézet rajzolónöi állása a XI. fizetési osztálynak megfelelő illetményekkel, a napidíjak hitelénél elérendő megtakarítások terhére — az 1911. évi állami költségvetésben előírandó lesz (3144/1909—10. r. sz., 144.822/1910. I. 26. vkm. sz.).

2. *Egyetemi gyógyszerár.* Megengedte a Miniszter úr, hogy a takarítási munkák ellátására egy (ötödik) nap-számos asszony alkalmaztassék (4940/1909—10. r. sz., 36.181/1910. IV. 30. vkm. sz.).

Napidíjas okl. gyógyszerész alkalmazása 1909. évi október 1-től engedélyeztetett (1747/1909—10. r. sz., 114.671/1909. XI. 10. vkm. sz.).

Kisegítő szolga alkalmazása engedélyeztetett (5033/1909—10. r. sz., 25.281/1910. V. 10. vkm. sz.).

3. *I. sz. belklinika.* A III. gyakornok díjazására jutalomdíj címén 1000 K utalványoztatott (6300/1909—10. r. sz., 2685/1910. VII. 27. vkm. sz.).

Megengedte a Miniszter úr, hogy a klinika két pavillonjában az ápoló apácák száma épületenként kettővel szaporíttassék (2599/1909—10. r. sz., 115.385/1909. XII. 28. vkm. sz.).

4. *II. sz. belklinika.* Tudományos felszerelésre utalványoztatott 37.000 K (1660/1909—10. r. sz., 110.412/1909. XI. 16. vkm. sz.).

Az 1909. év folyamán szállított könyvek és folyóiratok 100 K 48 f-es számlatartozásának az 1910.

évben kifizetése engedélyeztetett (5379/1909—10. r. sz., 38.726/1910. V. 30. vkm. sz.).

5. *III. sz. belklinika.* Tudományos felszerelésre utalványoztatott 37.500 K (2735/1909—10. r. sz., 155.650. ex 1909/10. I. 6. vkm. sz.).

A klinikán alkalmazott ápoló apácák lelki gondozójául és miséző papjául kirendelt hitoktató részére évi tiszteletdíjul 500 K engedélyeztetett (5035/1909—1910. r. sz., 141.625. ex 1909/10. V. 6. vkm. sz.).

6. *I. sz. sebészeti klinika.* Röntgen-laboratoriumi felszerelésekre engedélyeztetett 5000 K (778/1909—1910. r. sz., 110.508/1909. IX. 28. vkm. sz.), mely összeg kiutalványozást is nyert (4512/1909—10. r. sz., 152.335. ex 1909/1910. III. 22. vkm. sz.).

Tudományos felszerelés költségeinek fedezésére kiutalványoztatott 19.908 K 07 f (4512/1909—10. r. sz., 152.335. ex 1909/1910. III. 22. vkm. sz.).

Műszekrények költségeinek fedezésére 2292 K 45 f és tudományos berendezés költségeire 14.317 K 13 f kiutalványoztatott (4745/1909—10. r. sz., 28.795. 1910. III. 31. vkm. sz.).

A Minister úr felhívta a klinika igazgatóját, hogy a klinika 1908—09. tanévi működését feltüntető évkönyv előállítási költségének részbeni fedezésére szolgáló 1000 K kiutalványozása iránti kérelmet az 1910. évi állami költségvetés szentesítése után újítsa meg (3563/1909—10. r. sz., 155.651. ex 1909/1910. II. 17. vkm. sz.).

A világi ápolónők alkalmazására vonatkozólag tett igazgatói jelentést a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette (1409/1909—10. r. sz., 80.164/1909. X. 21. vkm. sz.).

Fürdőmester alkalmazása engedélyeztetett azzal, hogy 100 K havi díjazása külön nem igényelhető (5540/1909—10. r. sz., 30.074/1910. VI. 8. vkm. sz.).

I. sz. sebészeti klinika. 1908. évben szállított 306 K 27 f-t kitevő műszer-számlának a gazd. javadalomból kifizetése engedélyeztetett (5541/1909—10. r. sz., 38.725/1910. VI. 5. vkm. sz.).

7. II. sz. sebészeti klinika. Megengedte a Minister úr, hogy a klinikán az ápolóapácák száma kettővel szaporíttassék (2599/1909—10. r. sz., 115.385/1909. XII. 28. vkm. sz.).

A sebészeti műtéttani előadásoknál alkalmazott három segéderő díjazása fejében az 1909—10. tanév I. felére tiszteletdíjul utaltványoztatott 750 K (2458. 1909—10. r. sz., 138.957/1910. XII. 21. vkm. sz.).

8. I. sz. szemészeti klinika. Lautenschlöger-féle mosdók és öblögetők beszerzési ára fejében kiutaltványoztatott 2256 K 09 f (1631/1909—10. r. sz., 117.478/1909. XI. 10. vkm. sz.),

a klinika felszerelésére pedig utolsó részletül 20.000 K (3342/1909—10. r. sz., 10.556/1910. I. 29. vkm. sz.).

9. II. sz. szemészeti klinika. Tudományos felszerelésre kiutaltványoztatott 37.000 K (1660/1909—1910. r. sz., 110.412/1909. XI. 6. vkm. sz.).

10. II. sz. női klinika. Laboratoriumi műszer-számla-tartozás kiegyenlítésére kiutaltványoztatott 191 K 16 f (2933/1909—10. r. sz., 148.900. ex 1909/1910. I. 10. vkm. sz.).

Gummikeztyűk és műszerek költségeinek fedezésére kiutaltványoztatott 244 K 70 f (3613/1909—1910. r. sz., 1276/1910. II. 8. vkm. sz.).

Tudományos felszerelésre kiutaltványoztatott 2589 K

44 f (3243/1909—10. r. sz., 146.591. ex 1909/1910. I. 29. vkm. sz.).

Ugyanezen célra kiutalványoztatott 12.980 K (3244/1909—10. r. sz., 146.433. ex 1909/1910. I. 29. vkm. sz.).

Műszerek beszerzési költsége fejében kiutalványoztatott 8343 K 39 f (4813/1909—10. r. sz., 43.418/1910. IV. 28. vkm. sz.)

s végül tudományos felszerelésre kiutalványoztatott 2874 K 47 f (5021/1909—10. r. sz., 47.614/1910. IV. 29. vkm. sz.).

11. *Törvényszéki orvostani intézet.* Az intézettel kapcsolatos hullaház részére hullaszállító-kocsik és ravatalozó-állványok költségei fedezésére utalványoztatott 1281 K 37 f (3561/1909—10. r. sz., 1/1910. II. 8. vkm. sz.).

12. *Közegészségtani intézet.* Az intézeti számlatartozások fedezésére kiutalványoztatott 2044 K (4309/1909—10. r. sz., 13.140/1910. III. 18. vkm. sz.).

13. *Gyermekgyógyászati intézet.* A „Stefánia“ gyermekkórház fenntartására évi hozzájárulásként 5000 K (3861/1909—10. r. sz., 19.635/1910. II. 24. vkm. sz.).

14. *Orr- és gégeszeti klinika.* A III. sz. belklinika régi épülete, kórodai és gondnoki felszerelési tárgyai a felállítandó gégeszeti tanszék és klinika céljaira rendeltettek (2253/1909—10., r. sz., 131.588/1909. XII. 11. vkm. sz.).

A gégeszeti tanszék részére 81.523/1904. vkm. számú rendelettel utalványozott 1000 K átalány 1908. év végével beszünttetett (5257/1909—10. r. szám, 46.980/1910. V. 18. vkm. sz.).

A klinika tudományos szükségleteinek fedezésére évi 1000 K, a szaksegédek díjazására pedig évi 1600 K

utalványoztatott s megengedte a Minister úr, hogy a fülgyógyászati tanár-segédi állás fedezete ideiglenesen e tanszék részére használtassék fel, a letétbe vett műszereket pedig kiszolgáltatni rendelte (6388/1909—10. r. sz., 70.184/1910. VIII. 17. vkm. sz.).

b) *A bölcsészettudományi karnál.*

1. *I. sz. chemiai intézet.* Az új szárnyépület tudományos eszközökkel való felszerelésére engedélyeztetett 50.000 K (26/1909—10. r. sz., 96.202/1909. VIII. 25. vkm. sz.), mely összeg kiutalványozást is nyert (1114/1909—10. r. sz., 108.101/1909. X. 1. vkm. sz.).

2. *II. sz. chemiai intézet.* Az új épület tudományos felszerelésére 30.000 K (1078/1909—10. r. sz., 112.392/1909. X. 2. vkm. sz.), majd 36.000 K (4404/1909—10. r. sz., 4998/1910. III. 30. vkm. sz.) utalványoztatott ki.

3. *Növénytani intézet és növénykert.* Növénytani gyakorlatoknál alkalmazott demonstratorok díjazása fejében az 1909—10. tanévre kiutalványoztatott 800 K (2263/1909—10. r. sz., 112.295/1909. XI. 14. vkm. sz.).

4. *Földrajzi intézet.* Az intézeti observatorium tudományos felszerelésére kiutalványoztatott 4000 K (2909/1909—10. r. sz., 125.021. ex 1909/10. I. 11. vkm. sz.).

5. *Művészettörténeti gyűjtemény.* A gyűjtemény tan szereinek rendbentartásával és kezelésével megbízott segéderő díjazása fejében az 1909—10. tanévre kiutalványoztatott 800 K (2299/1909—10. r. sz., 128.291/1909. XII. 3. vkm. sz.).

6. *Gyakorlati physikai tanszék.* Számlatartozások kifizetésére kiutalványoztatott 1299 K 16 f (5714/1909—1910. r. sz., 34.220/1910. VI. 10. vkm. sz.).

7. *Mathematikai seminarium.* Seminariumi correpetitorok díjazására 1909. évi szeptember—december hónapokra 400 K, az 1910. évtől kezdve pedig évi 1000 K

utalványoztatott (1242/1909—10. r. sz., 74.432/1909. X. 14. vkm. sz.).

Évi átalány fejében 1909. évi július hó 1-től kiutalványoztatott 600 K (1783/1909—10. r. sz., 114.610/1909. XI. 10. vkm. sz.).

Itt közlünk az egyetemi klinikák, intézetek, seminariumok, museumok és gyűjtemények administratiójának körébe tartozó több fontosabb intézkedést és néhány, a jövőre is kiható, elvi jelentőségű rendeletet is.

Az intézeti igazgató által aláírandó pótleltárba a leltári tárgyak mindenkor netto értékben veendőek fel, tehát a szállítási, csomagolási s kezelési költségek a tárgyak tiszta értékéhez nem adandók hozzá, a szállítók által netán nyújtott százalékos engedmény pedig a tiszta értékből nem vonandó le (74/1909—10. r. sz., 12.895/1909. VIII. 28. vkm. számv. sz. és 1876/1909—1910. r. sz., 22.333/1909. XI. 15. vkm. számv. sz.).

Egy konkrét esetből kifolyólag kimondotta a Minister úr, hogy a szállító cégek a náluk eszközölt beszerzésekről szóló számlákat még az illető évben mutassák be, különben azok kifizetése meg fog tagadtatni. Ha pedig a megrendelést foganatosító mulasztásából nem mutattatik be idején valamely számla, úgy annak kiegyenlítése a megrendelőt fogja terhelni (5541/1909—10. r. sz., 38.725/1910. VI. 5. vkm. sz.).

A ministeri számvevőség figyelmezteti a felelős számadókat, hogy az előző években gyökerező kiadások a következő évi átalány terhére nem számolhatók el, ilyenformán valamely évi átalány terhére csak az ugyanazon évben történt beszerzések költsége nyerhet elszámolást (75/1909—10. r. sz., 9554/1909. VIII. 28. vkm. számv. sz. és 5697/1909—10. r. sz., 8652/1910. VI. 17. vkm. számv. sz.).

A Minister úr kijelentette, hogy amennyiben az átalányok kezelésénél a túlkiadás a kellő takarékoság mellett is elkerülhetetlen lenne, úgy ezen körülmény még az illető költségvetési év vége előtt bejelentendő, hogy a szükséges összeget még a megfelelő évi javadalomból lehessen utalványozni (5994/1909—10. r. sz., 64.750/1910. VI. 24. vkm. sz.).

A Ministeri számvevőség hangsúlyozta, hogy a számadások mellékletét képező nyugtákon vagy nyugtázott számlákon a szabályszerű bélyegilleték lerovását mindig a pénzt felvevő vállalkozó vagy szállító cég tartozik teljesíteni; a bélyegilletéknek az átalányok terhére való lerovása tudomásul nem vehető (6017/1909—10. r. sz., 13.075/1910. VII. 5. vkm. számv. sz.).

A ministeri számvevőség hangsúlyozza, hogy az eddig követett azon eljárás, mely szerint a füzeteként megjelenő művek csak az utolsó füzet megjelenése után és egy szám alatt leltározatnak, helyes ugyan, de ellenőrzés céljából szükséges, hogy a még nem teljes művek is szerepeljenek az évenkénti pótleltárban s azért az ilyenek a pótleltár rendes tételei után jegyzetképen s a már megjelent füzetek értékének megfelelő árban szintén felveendők (4051/1909—10. r. sz., 23.260. ex 1909/1910. III. 12. vkm. számv. sz.).

A leltári állományban eszközlendő selejtezésekhez mindenkor előzőleg kikérendő a ministerium engedélye (4181/1909—10. r. sz., 20.906/1910. III. 17. vkm. számv. sz.).

A Minister úr kimondotta, hogy az egyetemi klinikák könyvszükségleteinek fedezésére 1910. évi január hó 1-től kezdődőleg klinikánként legfeljebb évi 1000 K fordítható, s az e czímen felmerülő több

kiadás megtérítése nem fog engedélyeztetni (5192/1909—10. r. sz., 3169/1910. V. 19. vkm. sz.).

Kimondotta a Minister úr, hogy a külön utalványozott átalányt élvező intézetek a gazd. hivatal rendelkezésére bocsátott javadalmat — esetleg nézeteltérést okozható szükségleteik kielégítésére nézve, — csak az intézetek tisztogatására és karbantartására szükséges cikkek, anyagok, szerelvények beszerzésére (p. o. seprők, rongyok, törülközők, szivacsok, lábtörölők stb.), továbbá az ú. n. nyári tisztogatások keretében eszköz-
lendő helyreállításokra, a tisztogatást eszköz-
lő munkások díjazására, a netán felmerülő átalakításokra és a mindenkor külön ministeri engedély alapján történő nagyobb beszerzésekre — ha t. i. azokat a ministerium a gazd. hivatali háziátalány terhére utalja — vehetik igénybe, ellenben minden egyéb kiadás az intézetek átalányai terhére számolandó el (3288/1909—10. r. sz., 128.481. ex 1909/1910. I. 29. vkm. sz.).

A Minister úr két ízben is hangsúlyozta, miszerint nem tartja megengedhetőnek, hogy az egyetemi vagy klinikai altisztek és szolgák hivalos kötelességük körébe eső, avagy rendes kötelességük mellett is minden megerőltetés nélkül jól elvégezhető munkákért külön díjazásban részesíttessenek, s felhívja a Senatust, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel hasson oda, hogy jövőben sem a klinikai, intézeti igazgatók, sem pedig a tanszékek tanárai külön díjazások természetével bíró kíváncsisággal az egyetem javadalmát ne terheljék; egyben a szóbanforgó külön díjazásokat az 1909. év végével beszüntetni rendelte. Egyúttal azonban kijelentette a Minister úr, hogy egész szolgálatuk lelkiismeretes ellátásával, de különösen a fűtőanyagok

kimutatandó takarékos felhasználásával érdemeket szerzett gépészek részére a gazdasági hivatal minden év végén megfelelő jutalmat hozhat javaslatba (1820/1909—10. r. sz., 82.421/1909. XI. 16. vkm. sz. és 5580/1909—10. r. sz., 15.081/1910. VI. 10. vkm. sz.).

Kimondotta a Minister úr azt is, hogy ezentúl az állandó rendes belső takarítási munkákat — az ablaktisztítás kivételével — kizárólag az állandóan alkalmazott szolgál- és cselédszemélyzet tartozik ellátni s az egyes intézetek, hivatalok és tanszékek a külön (előzetes) megrendelés alapján felfogadandó napszámos-munkaerőt csakis husvéti és karácsonyi, valamint a nyári nagy szünidő alatt rendezendő nagytakarítások alkalmával, illetőleg év közben kivételesen csak azon esetekben vehetik igénybe, ha az ilyen (a szolgál- és cselédszemélyzettel el nem végezhető) rendkívüli takarítás feltétlenül szükséges (4179/1909—10. r. sz., 1275/1910. III. 17. vkm. sz.).

IV. FEJEZET.

EGYETEMI HÁZTARTÁS.

A) Gazdasági hivatal.

A budapesti kir. magyar tudományegyetemi gazdasági hivatal 1909. évi gazdasági működésének főbb mozzanatait amidőn az alábbiakban ismertetjük, szükségesnek látjuk felemlíteni, hogy az elmúlt 1909. évben az új klinikák és intézetek felállítása, az új klinikák berendezése és a nemzetközi orvosi congressusra való előkészülés oly nagy terhet róttak a gazdasági hivatalra is, hogy ezt csakis az egész személyzet teljes odaadása, a kötelesség határát messze túlhaladó munkássága és buzgalma volt képes legyőzni.

A gazdasági hivatal az 1909. évben 11 klinika, 34 intézet s a Pasteur-kórház, valamint a gazdasági hivatalon kívül 6 hivatal személyi és dologi szükségleteinek a fedezéséről gondoskodott.

Erre a célra:

I. Az Egyetem czíménél:

a) a rendes kiadások alatt . . .	516.552 K 55 f,
b) a beruházások alatt . . .	80.000 „ — „
c) az átfutó kiadások alatt . .	17.344 „ 70 „
I., összesen	613.897 K 25 f.

II. A klinikák czíménél:

a) a rendes kiadások alatt . .	1,577.691 K 86 f,
b) az átmeneti kiadások alatt .	8.125 „ — „
Átvitel	1,585.816 K 86 f

	Áthozat	1,585.816 K 86 f
c) a beruházások alatt	361.531 „ 27 „	
d) az átfutó kiadások alatt . . .	11.763 „ 43 „	
II., összesen		1,959.111 K 56 f.

III. A Pasteur-kórház címénél:

a) a rendes kiadások alatt . . .	90.115 K — f,	
b) az átfutó kiadások alatt . . .	135 „ 72 „	
III., összesen		90.250 K 72 f,

vagyis az I., II. és III. alatt részletezett címeken a gazdasági hivatal együttvéve 2,663.259 K 53 f-t adott ki az 1909. évben. S ha ehhez a rendes bevételek címén befolyt s az állampénztárba beszállított 724.983 K 79 f-t hozzászámítjuk, úgy a gazdasági hivatal főpénztári naplójának 1909. évi összes forgalma 3,388.243 K 32 f-t tesz ki.

Ezen eredmény az 1908. évi pénztári forgalommal szemben 817.195 K 64 f emelkedést mutat, melyből a szükségletek tényleges emelkedésére — az 1908. évi eredménnyel szemben — 445.507 K 24 f esik, míg az ezenfelül még mutatkozó 371.688 K 40 f-nyi emelkedés a rendes bevételek címén befolyt s az állampénztárba beszolgáltatott többletből származik.

Az 1909. évi szükségletek fedezésére fordított 2,663.259 K 53 f az alábbiakból nyert fedezetet:

I. Az Egyetem címénél:

a) a nyújtott javadalomból . . .	516.552 K-55 f,	
b) beruházási bevételből	80.000 „ — „	
c) átfutó bevételből	17.344 „ 70 „	
I., összesen		613.897 K 25 f.

II. A klinikák czíménél:

a) a nyújtott javadalomból	1,577.691	K 86 f,
b) átmeneti bevételből	8.125	„ — „
c) beruházási bevételből	361.531	„ 27 „
d) átfutó bevételből	11.763	„ 43 „
II., összesen	1,959.111	K 56 f.

III. A Pasteur-kórház czíménél:

a) a nyújtott javadalomból	90.115	K — f,
b) átfutó bevételből	135	„ 72 „
III., összesen	90.250	K 72 f,

vagyis az I., II. és III. alatt részletezett címeken együttvéve . . 2,663.259 K 53 f bocsáttatott a gazdasági hivatal rendelkezésére az 1909. évi szükségletek fedezésére, mely összegből a gazdasági hivatal deficit nélkül látta el az egész kezelést.

A fentemlített s az állampénztárba beszolgáltatott 724.983 K 79 f rendes bevétel az egyes címeknél rovatok szerint a következőkép oszlik meg:

I. Az Egyetem czíménél:

a) ócska anyagok elárusításából befolyt	8.748	K 88 f,
---	-------	---------

II. a klinikák czíménél:

a) ápolási díjakból befolyt	557.709	„ — „
b) orvosok élelmezési váltsága fejében befolyt	11.465	„ 54 „

III. a Pasteur-kórház czíménél:

a) ápolási díjakból befolyt	147.060	„ 37 „
vagyis I., II. és III. címeken összesen a fenti összeg	724.983	K 79 f.

Ezen bevételi eredmény az 1908. évi eredménnyel szemben 371.688 K 40 f többletet mutat.

Az 1909. évben:

I. az Egyetem rendes személyi és dologi szükségleteire fordított 516.552 K 55 f-t,

II. a klinikák rendes személyi és dologi szükségleteire fordított 1,577.691 „ 86 „

III. a Pasteur-kórház rendes személyi és dologi szükségleteire fordított 90.115 „ — „

vagyis összesen 2,184.359 K 41 f

az állami költségvetésbe beállított rovatok és alrovatok szerint a következőkép oszlik meg:

I. Személyi járandóságok:

	Egyetem		Klinikák		Pasteur		Mindössze	
	K	f	K	f	K	f	K	f
1. Ruhailletmények .	861	861	.
2. Tiszteletdíjak	500	.	.	.	500	.
3. Napidíjak	93.418	29	172.126	60	6.983	25	272.528	14
4. Jutalm. és segélyek	200	.	1.000	.	530	.	1.730	.
I. Szem. járand. össz.	94.479	29	173.626	60	7.513	25	275.619	14

II. Dologi kiadások:

	Egyetem		Klinikák		Pasteur		Mindössze	
	K	f	K	f	K	f	K	f
1. Házbérek	2.178	2.178	.
2. Hivatal és irodai költségek	5.712	46	17.909	81	1.021	88	24.644	15
3. Fűtés	81.439	40	167.978	81	5 613	03	255.031	24
4. Világítás	78.228	25	118.080	03	6.271	76	202.580	04
5. Épület fennt. tak. park. fennt. . .	191.436	17	180.449	24	9.918	98	381.804	39
6. Vízdíjak	16.496	34	18.993	15	1 432	04	36.921	53
7. Kisebb kórházi és int. szükségek	6.836	26	31.629	46	1.511	31	39.977	03
8. Ágy- és ruhanem.	735	85	65.105	64	8.306	19	74.147	68
9. Élelmezés	556.839	71	45.899	82	602.739	53
10. Gyógyszer, gyógy- árú	98.775	95	1.351	58	100.127	53
11. Laborat. szükségl.	3.627	73	29.405	44	.	.	33.033	17
12. Műtő- és kötszer	1.891	69	102.271	72	10	14	104.173	55
13. Mosás	1.480	37	13.614	75	770	10	15.865	22
14. Fuvar. és temetk.	7.411	62	3.011	55	494	92	10.918	09
15. Az egyet. templ. fűtőberendezése	*24.599	12	24.599	12
II. Dologi kiad. össz.	422.073	26	1,404.065	26	82.601	75	1,908.740	27
I. II. Mindössze . . .	516.552	55	1,577.691	86	90.115	.	2,184.359	41

* Ezen összeg mint előirányzatnélküli rendes kiadás utalványoztatott.

Hogy a fenti rovatokon és alrovatokon feltüntetett szükségletek az egyes címeken belül az egyes klinikák és intézetek szerint hogyan oszlanak meg, azt a mellékelt A) és B) részletes kimutatások tüntetik fel.

A fenti részletezésből is kitetszőleg a gazdasági hivatal kiadásainak legtekintélyesebb; az összjavadalomnak több mint $\frac{1}{4}$ részét a klinikák s a Pasteur-kórház betegeinek, orvosainak, ápolóinak és a cseléd-ségnek élelmezésére fordított költségek teszik.

Az 1909. évben 491.154 volt az élelmezési napok száma; tehát több az 1908. évi eredménnyel szemben 83.387-tel.

Az egyetemi gazdasági hivatal az összes klinikák, a Pasteur-kórház, az „Egyetemek Kórházegylete“ és a gazdasági üzem szegődvényes és cseléd-személyzetének 1909. évi élelmezéséről összeállított élelmezési le-számolásban oly megfelelő pontos eredmények kimu-tatására törekedett, amelyek a ministerium és a klinikák részéről támasztott igényeknek, illetőleg a fogyasztásnak megfelelően a lehetőség mérvéig meg-állapíthatók voltak.

Ezen kimutatás adatai szerint a gazdasági hivatal főzőkonyhái az 1909. évben kiszolgáltattak összesen: 6,040.702 ételadagot, 602.739 K 53 f értékben (tehát az élelmezési költség — élelmiszerek ára — az 1909. évben, az 1908. évvel szemben 56.527 K 82 f-rel emelkedett).

Ennek alapján az 1909. évben üzemköltség nélkül, csak az élelmiczikákat véve figyelembe, egy élelmezési nap került: legdrágábbra a II. sz. belgyógyászati klini-kán 1 K 65 fillérbe, legolcsóbbra a II. számú szülészeti és nőgyógyászati klinikán, 1 K 04 fillérbe; a napi élelmezés átlaga 1 K 21 fillér volt.

A betegfelvételi iroda kimutatása szerint az egyetemi klinikák 1909. évi betegforgalma 11.253 volt 298.134 ápolási nappal, mely után 558.768 K 23 f ápolási díj folyt be; a Pasteur-kórház 1909. évi betegforgalma pedig 4205 volt, 63.668 ápolási nappal s ezek után 147.139 K 63 f ápolási díj folyt be, illetve szállíttatott be az állampénztárba.

Ezenkívül a II. számú szülészeti és nőgyógyászati klinikán a Röck Szilárd-féle alapítványi helyen 84 beteg 2206 ápolási napon át ápoltatott. Az ápolási díj összege ezen betegek után 5.956 K 20 f volt.

Az egyetemi gazdasági hivatal az összes egyetemi intézetek, klinikák és a Pasteur-kórház anyagi szükségleteit — nevezetesen az intézetek szükségleteinek biztosításával, beszerzése-, átvétele-, ellenőrzésével, nyilvántartása- és elszámolásával, a betegforgalommal járó administratív teendők ellátását, továbbá a betegek, orvosok, ápolók és alkalmazottak ételmezését, ezek fehérműinek mosatását; az épületek, épülettartozékok, parkok és az intézetek házi felszerelésének fenntartását, e szükségletek nyilvántartását és elszámolását — a következő I. szervei, illetve II. segéd szervei segélyével végezte.

A gazdasági hivatal áll:

1. az *igazgatóságból* (igazgató, 2 napidíjas írnok); ide érkeznek be az összes ajánlatok, egyéb beadványok, átiratok, egyetemi és ministeri intézkedések, a megrendelések, szállítási utalványok és számlák, — az ügdarabok szabályszerű iktatása, felszerelése és kiosztása, illetőleg a megrendelések, szállítási utalványok és számlák megfelelő ellátása és továbbítása végett.

Itt a gazdasági igazgatás minden ágazatában az egyetemi intézmények fejlődéséből folyó és az ügyvitelt

általában érdeklő különböző intézkedések közül különösen felemlítendő az irattár végleges és a kívánalmaknak megfelelő módon való rendezése, a rendszeres irattári kezelés behozatala, az iktatókönyvnek a modern igényeknek megfelelő berendezése, valamint az intézetek szükségleteinek a gazdasági hivatalnál való megrendelésére, a szükséges anyagok-, tárgyak- és munkáknak a vállalkozók, illetőleg a gazdasági hivatal műhelyeiben való megrendelésére vonatkozó reform. Az utóbb említett és úgy az intézeti megrendelések, valamint a szállítási utalványok rendszeres irattári kezelésbevétele mellett, főleg az intézetek gyorsabb és jobb kiszolgálása érdekében életbeléptetett szóbanforgó reform a jelzett elsőrendű cél mellett immár lehetővé teszi már most azt is, hogy a gazdasági hivatal intézetenként és vállalkozók szerint vezetett — kellő átmenet után, idővel egészen pontos — olyan feljegyzések birtokába jut, amelyek nélkül a gazdasági hivatal rendelkezésére bocsátott javadalmak kereteinek betartását biztosítani és ezzel az Egyetem háztartásában a multban évről évre nagyobb összegben jelentkezett túlkiadást elhárítani nem lehet.

Az idevonatkozó intézkedések hatása teljes mértékben csak az 1910. évi kezelés keretében fog mutatkozni. Ezek az eredmények igen hasznos alapot fognak nyújtani a gazdasági hivatal szervezeti szabályzatának tervbe vett és maholnap már halaszthatatlan átdolgozásához. Itt vezettetnek a személyi adatokra és szabadságolásokra, a természetbeni lakásokra, az alkalmazást keresőkre, a gazdasági hivatalhoz küldött megrendelésekre, a vállalkozóknak szóló szállítási utalványokra és a beérkezett számlákra vonatkozó nyilvántartások; itt kezelik az irattár és iktatókönyv.

A gazdasági hivatal további szerve az igazgatóság kobelében működő:

2. *gondnoki iroda* (1 gondnok, 1 ellenőr, 2 gondnoksegéd, 2 gazdasági segédtiszt, 3 díjnok és 1 gépíró), mely egyszersmind pénztára, számvivő, számadó és adminisztráló szerve a gazdasági hivatalnak.

Munkaköre:

- a) költségvetési előirányzat készítése,
- b) pénztári szolgálat, közigazgatási és pénztári számfejtés, pénzkezelés, naplózás,
- c) számviteli szolgálat, könyvelés, havi számadások, rovincsok és zárszámadás készítése,
- d) ingóvagyon leltár vezetése,
- e) ideiglenes alkalmazottak betegség és baleset elleni bejelentése és nyilvántartása,
- f) dologi szükségletek biztosításával járó verseny-tárgyalások, szerződések stb.,
- g) felterjesztések és levelezések, közigazgatási szolgálat,
- h) gazdálkodás, továbbá a raktárak, műhelyek és konyhák ellenőrzése.

A gondnoki hivatal által ellátott szolgálat körében a következő újításokról, illetőleg továbbfejlesztésről gondoskodtunk.

A költségvetési előirányzatoknak az ahhoz tartozó indokolás és eltérési kimutatásoknak a ministerium és a hivatal szükségleteinek megfelelő végleges alakban való berendezése mellett megváltoztattuk a zárszámadást, illetőleg az ezt kiegészítő táblázatokat olyképen, hogy ezentúl a gazdasági hivatal csak olyan adatokat fog közölni, amelyekért a felelősséget teljes mértékben viselheti és amelyek úgy az ellenőrzés, valamint tájékozódás és összehasonlítás szempontjából valóban szükségesek.

Az ilyen célzattal megváltoztatott zárszámadást ezentúl nem egyedül számadatokra épített, hanem közérdekű ismertető jelentéssel fogjuk kísérni és egyben az idevonatkozó nyilvántartások módosítása és kiegészítése mellett, gondoskodtunk arról is, hogy az intézetek, különösen a nagyobb fenntartási költséget igénylő klinikák évközben is legalább negyedévenként tudomást szerezzenek a különféle címeken igénybe vett összegekről.

Gondoskodtunk a számfejtési adatok, a szerződésekre vonatkozó nyilvántartások, továbbá a szabályrendeletek könyvének kiegészítéséről.

Tökéletesebbé igyekeztünk tenni a gazdasági hivatal által kezelt javadalmak terhére beszerzett vagyontárgyaknak az 1897. évi XX. t.-cz. megfelelő nyilvántartásba vételét; megindítottuk az egész Egyetem és elsősorban az új klinikák ingóvagyonának előreláthatólag több évre terjedő leltározását, részben elkészítettük a gazdasági üzem felszereléséről szóló leltárakat és elkészítettük a klinikák ágy- és fehérneműkészletének leltárát (anyagszámadását).

Ugyancsak nevezetes fejezet a gazdasági hivatal 1909. évi működésében a szükségleteknek lehetőleg egészen az 1907. évi III. t.-cz. kapcsán kiadott Közszállítási Szabályzatnak megfelelő módon való biztosítása, illetőleg annak a szükségletek beszerzése körül követendő egész eljárásnak 1910-ben remélhető végleges szabályozása érdekében való előkészítése is.

3. A *műszaki iroda* (műszaki felügyelő, 3 műszaki segéd).

A műszaki iroda referálta és az igazgató irányítása szerint intézte a műszaki dolgokat és vezette a műhelyeket. Teendője volt az összes egyetemi épü-

letekben előforduló átalakítások megtervezése, az idevonatkozó költségvetések elkészítése, az épületek karbantartására való felügyelet, az ezekkel járó helyszíni szemlék megtartása, a munkák kiadása s megrendelése; a végzett munkák felülvizsgálása s végül a beérkezett s a műszaki munkákra vonatkozó számlák felülvizsgálása, igazolása.

A műszaki iroda az 1909. évben 3390 rendelést adott ki. Ebből a vállalkozóknak kiadatott 1904, a házilag végzett munkákra pedig 1486 db esik.

A beérkezett s a műszaki iroda által átvizsgált, igazolt számlák összege körülbelül 291.120 K-t tett ki.

Mint a gazdasági hivatal működési körének egyik legfontosabb ágában, a műszaki szolgálatban is igyekezett a gazdasági hivatal a megrendelt munkák és a felhasznált anyag ellenőrzésének szigorítása mellett, a felmerült jogos kívánalmaknak megfelelni.

Az intézetek állandó kisebb szükségleteinek, valamint a nagy szünetekben évről évre elvégzendő tatarozások, valamint az élettani és közegészségtani intézetben és a II. számú szülészeti klinikán elvégzett kisebb átalakítások mellett befejeztük az egyetemi templom fűtési berendezését, elvégeztük a physikai épület tetőzetének megújítását, a II. vegytani intézet vízvezetéki, csatornázási és villamos-szerelő munkáit, elvégeztük az I. számú szülészeti és nőgyógyászati klinika Röntgen-laboratoriumával kapcsolatos átalakítási és szerelőmunkákat, elvégeztük a belső klinikai telephőzkonyháján szükségessé vált átalakításokat és toldaléképítkezést (új raktárak, tálalóhelyiségek stb.), elvégeztük a nemzetközi orvosi congressus által a kir. József-műegyetemtől átvett épületekben és a régi képviselőházban használt összes helyiségekben szüksé-

gessé vált helyreállítási, átalakítási és szerelőmunkákat, befejeztük az orvoskari központi épületben a gazdasági hivatal céljaira rendelt helyiségek helyreállítási, átalakítási és berendezési munkálatait, folytattuk az egyetemi gyógyszerár helyiségeiben szükséges munkákat, kicseréltük az I. számú belklinika szentkirályi-utczai épületének melegvízcső-hálózatát, gondoskodtunk a belső klinikai és múzeumkörüti telepek modern esti és éjjeli világításáról és végül jórészen befejeztük az említett telepek útjainak és parkjainak végleges át-, illetőleg kiépítését.

Mindezek mellett az igazgatás, valamint a műszaki szolgálat közötti kapcsolat szorosabbá tételével a műszaki szükségletek kielégítésében is arra törekedtünk, hogy a kincstár érdekeinek sérelme nélkül az intézetek kívánalmai is gyors és jó kiszolgálásban részesüljenek. Különös gondot fordítottunk arra, hogy az épületeken és azok tartozékain mutatkozó hiányok rendszeres pótlásával a nagyobb költséget igénylő romlásokat és károkat megelőzzük és hogy az e téren is mutatkozó fogyatkozások fokozatos megszüntetését mentől nagyobb mértékben előmozdítsuk.

4. *A betegfelvételi iroda* (1 irodavezető, 3 irodatiszt, 1 irodasegédtszt, 13 díjnok, 1 gépirónő).

Ez a betegek felvételével, elbocsátásával, az ápolási díjak behajtásával, az ezzel járó administrációval, könyveléssel foglalkozott.

Az 1909. évben beérkezett és elintézést nyert 496 ügydarab.

Kiállított 14.435 db betegfelvételi jegyzőkönyv s 15.188 db fejlap.

A betegfelvételi iroda kiállított továbbá még 28.870 db rendőrségi ki- és bejelentőlapot, 2906 db születési, 715 db halotti bejelentőlapot, 988 db statisztika-

tikai lapot, 1430 db halottvizsgálati bizonylatot és végül 14.667 db értesítőt küldött ki a közigazgatási hatóságoknak.

Ezenfelül idegen nyelvből 1154 db ügyiratot fordított át magyarra és a klinikai szegénysorsú betegek részére 43 esetben szerzett be ingyenes vasúti jegyet.

A betegfelvételi (nyilvántartási) iroda szolgáltatásban tett intézkedések közül ki kell emelnünk a nevezett irodának a pénzkezeléstől való felmentését, illetőleg a klinikai ápolási díjaknak közvetlenül a gazdasági hivatal pénztárába történt beutalását, valamint az említett iroda személyzetének decentralizálását.

Az első intézkedésre azért volt szükség, mert a betegnyilvántartási irodának pénzkezeléssel való megbízatása annak idején csak ideiglenesen történt, kényszerűségből, és mihelyt a gazdasági hivatal helyi viszonyai megengedték, a törvények rendelkezéseire és az ellenőrzés kívánalmaira való tekintettel megszüntetendő volt.

A személyzet decentralizálását a betegfelvétel és nyilvántartás körül felmerült bajok orvoslása, valamint a klinikák- és a gazdasági hivatalnak a vagyonkezelést érintő érdekei tették szükségessé.

II. Segédszervek.

1. *Az I. számú raktár* (raktárnok, raktári könyvelő) az élelmiczikkék, különféle kisebb házi és kórodai szükségletek kezelésével, kiadásával, illetve kiszolgáltatásával s ezeknek anyagszámadás útján szabályszerű elszámolásával foglalkozott.

Az I. számú raktár 1909. évi forgalma, a mintegy 500.000 K-nyi átfutó kezelés hozzászámításával, körülbelül 873.548 K 25 f-t tett ki; tehát az 1908. évi ered-

ménnyel szemben a forgalma mintegy 40.579 K 50 f-rel emelkedett.

2. *A II. számú raktár* (főgépész, illetve műhelyvezető). Ez a fém-, vasanyagok, villany-, gáz- és mindennemű idevonatkozó felszerelési cikkek beszerzésével, kezelésével és kiszolgáltatásával foglalkozott s 1909. évi forgalma 43.379 K 17 f-t tett ki. Az 1908. évvel szemben ezen raktárnak 36.023 K 33 fillérrel csökkent a forgalma.

Ezenkívül a szerszámok, állványok stb. megőrzésére külön még egy-egy raktár állt rendelkezésére. A raktárak közül az 1909. év folyamán már szűkített forgalmú II. számú raktárt a tényleges szükségletnek és a budapesti viszonyoknak megfelelően szintén redukált üzemű I. számú raktárral egyesítettük, egyben megvetettük alapját az épületekről összehordott és most már az esetleges felhasználás vagy másnemű értékesítés céljaira alkalmas, nyilvántartásba vett épülettartozékok, bútorok és egyéb felszerelési tárgyak, vas- és fémmeműek stb. raktárának.

Ezzel kapcsolatban gondoskodtunk arról is, hogy a helyi és a központi ellenőrzés, valamint az intézetek idevonatkozó kívánalmainak is inkább megfelelő új számadási rendszert, megfelelő előkészítés után, 1910. évi január hó 1-én életbeléptessük.

3. *A bádógos-, gáz-, villam-, víz-, mázoló- és műszerész-munkák részére szolgáló műhelyek.* Ezek élén áll a művezető. A munkások törzsszáma volt 30.

Ezen műhelyek az itt jelzett és ezzel kapcsolatos javítási és karbantartási munkák végzésével foglalkoztak. 1909. évben 47.865 K 57 f értékű anyagot dolgoztak fel s a munkások részére körülbelül 7.944 munkanap után 34.466 K 77 f munkabér fizettetett ki.

4. *A központi (belső telepen lévő) gépházzal kapcsolatos lakatos-, kovácsmunkák, gőzfűtési berendezések és karbantartások ellátására szolgáló műhely.*

Élén áll a főgépész (műhelyvezető), 1 segédgépész-szel; a munkások törzsszáma 15 volt.

A műhely az összes egyetemi épületek fűtőberendezéseinek átalakítását, javítását, az épületekben előforduló lakatos és kovácsmunkákat házilag készíti el, s végzi az összes, idetartozó javításokat. Az 1909. évben feldolgozott 7337 K 77 f értékű anyagot. A munkások részére körülbelül 288 munkanap után 12.762 K 52 f munkabér fizettetett ki.

5. *A kőműves-, kályhás-, ács-, állványozó-, beton- és famunkákat végző műhely, élén a főpallérrel.*

A munkások törzsszáma 24; azonban ez, a nyári hónapokban folyó nagy átalakítások és javítások alkalmával, 40—45-re is emelkedik.

A műhely az egyetemi épületekben előforduló összes kőműves-javításokon kívül a kisebb átalakításokat, építkezéseket, ács- és famunkákat, betonírozásokat, légesatornák és csatornahálózatok javítását, tisztítását, a parkok útainak jókarban-tartását szintén házilag eszközli.

Az 1909. évben a műhely körülbelül 15.000 K értékű anyagot dolgozott fel, a munkások részére pedig circa 7500 munkanap után 28.000 K munkabér fizettetett ki.

A műhelyeket az egész vonalon redukáltuk és megállapítottuk a személyzet állandó, leszállított létszámát.

A tapasztalatok u. i. azt mutatták, hogy a házi üzem, egy bizonyos határán túl, csak megdrágítja a műszaki szükségletek kielégítését, megnehezíti az ellenőrzést, megkönnyíti a

visszaélést és ezek folytán az így végzett munka minősége is rosszabbá válik.

Az említett határok közé visszaszorított házi üzemek ilyen módon való vezetésének jó következményei már is megállapíthatók.

6. Az összes egyetemi klinikák és a Pasteur-kórház betegei, orvosai, ápolói és cselédszemélyzetének ételmezését; a betegek és az ápolószemélyzet ruháinak a mosatását a gazdasági hivatal az 1909. évben két főző- és két mosókonyha segítségével végezte..

Ezeknek működését az alábbiakban ismertetjük:

A belső főzőkonyhán, élén az ételmezési tiszttel, a személyzet áll: 4 irgalmas testvérből, 1 mészárosból, 1 szakácsnőből, 10 cselédből és 1 konyhaszolgából.

A külső új főzőkonyhán, élén az ételmezési tiszttel, a személyzet áll: 3 szakácsnőből, 13 cselédből, 1 kezelőnőből, 1 mészárosból és 1 háziszolgából, vagyis az 1909. évben a klinikai és a Pasteur-kórházi betegek ételmezése körül összesen 38 személy nyert állandó alkalmazást.

A főzőkonyhák működésének megjavítására, az anyagok beszerzésében, elraktározásában, az ételek elkészítésében, kitálalásában és elszállításában mutatkozó bajok orvoslására, a feladat nagy fontosságának megfelelően, a legnagyobb gondot fordítottuk és azon voltunk, hogy a főzőkonyhák szolgáltatóképességének, tisztaságának és megbízhatóságának emelése mellett, a klinikák ételmezésének végleges szabályozását is előkészítsük.

Ezokból a rendelkezésre álló fedezethez képest kiegészítettük a főzőkonyhák személyzetét és felszerelését és kidolgoztuk a klinikai ételmezés ideiglenes szabályzatát, melyet a klinikai bizottság és az Egyetem

Tanácsának a pártoló hozzájárulása után a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi ministerium is remélhetőleg jóvá fog hagyni.

Ez a szabályzat lesz az alapja az 1910. év folyamán szerzendő tapasztalatok figyelembe vétele mellett kidolgozandó végleges szabályzatnak.

Ezzel azonban még korántsem biztosítottuk majd a minden tekintetben kifogástalan klinikai élelmezést. A jövő feladata, hogy a konyhák teljes felszerelésével ezt a méltán óhajtott és a központosítás folytán amúgy sem túlzott mértékű eredményt lehetővé tegye.

A *belső mosókonyha* személyzete 3 irgalmas testvér és 21 cseléd és 2 varrónő, vagyis összesen 26 alkalmazott.

A *belső mosókonyha* áll a mosódából, a gőzszáritóból és mángorlóból.

Az 1909. évben 886.554 ruhadarabot mosott ki.

A *külső mosókonyha* személyzete, élén a főmosónővel, áll: 19 cselédből és 1 varrónőből.

Az 1909. évben 586.780 ruhadarabot mosott ki, vagyis összesen 1,473.334 ruhadarab kimosása körül 47 személy nyert állandó alkalmazást.

A *belső mosókonyhán* gőzerőre berendezett 6 db mosó, 3 csavaró, 2 öblögető, 2 ruhaszáritó, 1 gőzvasaló, 2 mángorlógép, 3 lúgfőző és 2 fertőzött ruhakifőző.

A *külső mosókonyhán* pedig villanyerőre berendezett 5 db mosó, 1 öblögető, 3 csavaró, 1 vasaló, 2 mángorlógép, 2 gőzszáritó, 1 fertőtlenítő, 3 lúgfőző, 4 ruhakifőző, 1 keményítőfőző segítségével történik az ágy- és ruhaneműek mosása.

Megjegyeztetik, hogy a finomabb öltönydarabok kézzel mosatnak és vasaltatnak ki, részben a központi mosókonyhákon, részben a klinikák mosókonyháin.

A gazdasági hivatal pénztárából fizetett egyetemi és klinikai napi- és havibéres alkalmazottak törzsszáma az 1909. évben 534 volt.

Ezen általános ismertetés után, melyben az egyetemhez már nem tartozó Pasteur-intézet és kórház csak a vagyongazdálkodó szerv egysége folytán említetik fel, az alábbi adatokat közölhetjük még:

Az egyetemi klinikák és Pasteur-intézet 1910. évi szükségleteinek fedezésére átalányként első ízben és végösszegben 2,082.661 (kettőmilliónyolcvankétezer-hatszázhatvanegy) K-t utalványozott a Miniszter úr (2802/1909—10. r. sz., 154.008/1909. XII. 31. vkm. sz.);

melyhez pótlólag az egyetem és klinikák részére 64.473 K 23 f javadalmi átalány utalványoztatott, a következő megosztás szerint:

a gazdasági hivatal központi épületének és helyiségeinek átalakítási és bebútorozási költségeire 21.266 K 25 f,

a múzeum-körúti telep kertrendezési, útrendezési és világításberendezési munkáinak költségeire 6000 K,

a fizikai intézet épülete tetőzetének helyreállítására 4139 K 27 f,

az élettani intézet épületének átalakítási és helyreállítási költségeire 5500 K,

a gazdasági hivatali igazgató természetbeni lakásának átalakítási és helyreállítási költségeire 3000 K,

az egyetem díszlobogójának helyreállítási költségeire és pedellusi díszöltönyök s huszárruhák beszerzésére és javítására 1601 K,

az orvoskari könyvtár új szekrényeinek költségeire 3332 K,

az egyetemi gyógyszer-tár átalakítási költségeire 4228 K 53 f,

a Szentkirályi-utca 44., 46. és 48. sz. épületek előtti járda költségeinek fedezésére 3934 K 05 f,

az I. sz. szemklinika és I. sz. szülészeti klinika izoláló-pavillonja környékének rendezésére 446 K,

az I. sz. belklinika laboratóriumbeli berendezésére 10.000 K,

a templom előtti kert rendezésére és a bejáró átalakítására 996 K 13 f (4035/1909—10. r. sz., 156.450. ex 1909/1910. III. 3. vkm. sz.).

Külön engedélyezés tárgyát képezte még a klinikák céljaira bérbevett Mária-utca 40. és Mária-utca 38. sz. alatti házak 2000 K, illetve 5000 K évi bérösszege is (2802/1909—10. r. sz., 154.008/1909. XII. 31. vkm. sz.).

Megengedte a Miniszter úr, hogy a belső klinikai telep a gazdasági hivatal javadalma terhére 16.519 K 85 f költségösszeg erejéig rendeztessék (4115/1909—1910. r. sz., 3173/1910. III. 17. vkm. sz.).

Az I. sz. belklinika átalakítási költségeire a Miniszter úr 23.115 K-t utalványozott (2698/1909—1910. r. sz., 155.196. ex 1909/1910. I. 8. vkm. sz.), mely összeg az 1904. évi XIV. t.-cikkkel az egyetemi építkezésekre megszavazott hitelből annak idején engedélyezett 27.131 K 95 f-rel együtt képezi ezen klinika átalakítási és adoptálási költségeit (3138/1909—10. r. sz., 150.027. ex 1909/1910. I. 26. vkm. sz.).

A kórbonctani intézet hasznavehetetlenné vált villamos szellőztető berendezésének kijavítási költségeire 1543 K engedélyezettett a gazdasági hivatali javadalom terhére (4870/1909—10. r. sz., 43.927/1910. IV. 26. vkm. sz.); a II. sz. kórbonctani intézet részére beszerzett teherfelvonó beszerzési ára fejében pedig

300 K utalványoztatott a Miniszter úr által (3689/1909—1910. r. sz., 151.076. ex 1909/10. II. 17. vkm. sz.).

A közegészségtani intézet új helyiségeinek átalakítási és felszerelési költségeire 4040 K 25 f-t engedélyezett a Miniszter úr a gazdasági hivatali javadalom terhére (3139/1909—10. r. sz., 132.532/1910. I. 27. vkm. sz.).

Az egyetemi gyógyszertár helyiségeinek tűzrendészeti szempontból való átalakítási költségeire 21.353 K 53 f-t engedélyezett és utalványozott a Miniszter úr (3675/1909—10. r. sz., 125.916. ex 1909/1910. II. 23. vkm. sz.).

Az egyetemi templom fűtési és világítási berendezési költségeire 22.282 K 99 f engedélyeztetett (1480/1909—10. r. sz., 126.279/1909. X. 28. vkm. sz.), s a templom tatarozási költségeinek az 1911. évi költségvetésbe előjegyzését rendelte el a Miniszter úr (1621/1909—1910. r. sz., 108.186/1909. XI. 4. vkm. sz.).

Az egyetemi épületek részére szükséges pírshén szállítása tárgyában kötött szerződést a Minister úr jóváhagyta (2651/1909—10. r. sz., 147.002/1910. I. 10. vkm. sz.).

A Minister úr megengedte, hogy a gazdasági hivatal az egyetemi vagy klinikai célokra alkalmatlanná vált azon tárgyakat, melyeket anyagárukban eladni kár volna, mert esetleg más állami intézetekben még használhatók, előzetesen jóváhagyott jegyzék alapján, leltár mellett más állami intézeteknek átadhassa (1481/1909—10. r. sz., 72.995/1909. X. 29. vkm. sz.).

Az egyetemi templom fűtési költségeinek fedezésére az 1909—10. évi idényre 1320 K-t utalványozott a Minister úr, s a fűtési idényt október hó 15-től

április hó 15-ig terjedő időben azzal állapította meg, hogy a fűtő részére havi 20 K csak ezen időre lesz fizetendő (1480/1909—10. r. sz., 126.279/1909. X. 28. vkm. sz.).

A gazdasági hivatal részére a Minister úr 1910. évi január hó 1-től évi 100 K kocsibér-átalányt engedélyezett (4621/1909—10. r. sz., 11.644/1910. IV. 9. vkm. sz.).

A gazdasági hivatal részére szervezett kórházi segédtszti állásnak pályázat mellőzésével betöltése iránti kérelmet a Minister úr teljesíthetőnek nem találta (1308/1909—10. r. sz., 72.994/1909. X. 21. vkm. sz.).

ASCHER ISTVÁN, a gazdasági hivatal vezetésére kirendelt min. számtanácsos illetményei 1910. évi márczius hó 1-től a budapesti IX. ker. állampénztárnál folyósíttattak, s részére 1909. évi márczius hó 16-tól évi 1200 K tiszteletdíj utalványoztatott (4161/1909—1910. r. sz., 28.541/1910. III. 16. vkm. sz.).

BEDE GYULA gondnoksegédet a Minister úr gazdasági hivatali ellenőrré nevezte ki (1528/1909—10. r. sz., 127.804/1909. X. 31. vkm. sz.). BEDE GYULA 1909. évi november hó 24-én hirtelen elhalt. Temetésén a Rector Magnificus képviselőtében dr. KATONA MÓR, jog- és államtudománykari prodékán jelent meg; a központi tisztikar nevében pedig dr. MARGITAI ANTAL egyetemi tanácsjegyző koszorút helyezett a ravatalra (1834/1909—10. r. sz.). Özvegye, szül. SPEISINGER IRÉN részére a Minister úr 900 K végkielégítést és 600 K temetkezési járulékot engedélyezett (3570/1909—10. r. sz., 1279/1910. II. 8. vkm. sz.).

BEDE GYULA halálával megüresedett gazdasági hivatali ellenőri állásra dr. FÖLSINGER FERENCZ minist.

számellenőr neveztetett ki (5391/1909—10. r. sz., 52.427/1910. VI. 3. vkm. sz.).

FODOR IMRE az egyetemi gondnoksegédi teendők ellátására kirendelt ministeri számtisztnek a Minister úr 1909. évi július hó 6-tól havi 50 K tiszteletdíját engedélyezett (113/1909—10. r. sz., 88.957/1909. VIII. 28. vkm. sz.).

A Minister úr az üresedésben levő gazdasági hivatali gondnoksegédi állásokra FODOR IMRE és TITTEL SÁNDOR min. számtiszteket nevezte ki (2173/1909—10. r. sz., 143.191/1909. XII. 11. vkm. sz.), tiszteletdíjukat azonban 1909. évi deczember hó 15-ével beszüntette (3258/1909—10. r. sz., 145.936/1909/1910. I. 26. vkm. sz.). Nevezettek részére a Minister úr egyenként évi 12 m³ fájárandóságot és 100—100 K útiátalányt engedélyezett (4621/1909—10. r. sz., 11.644/1910. IV. 9. vkm. sz.).

Az egyetemi gondnoksegédek részére rendeletileg megállapított 12 m³ fájárandóságnak a műhelyvezető részére leendő engedélyezését a Minister úr elvi okokból teljesíthetőnek nem találta (6193/1909—10. r. sz., 49.339/1910. VII. 17. vkm. sz.).

SZTARICKAY ISTVÁN gazdasági hivatali tiszt gazdasági hivatali élelmezési tisztté neveztetett ki (3873/1909—10. r. sz., 144.497. ex 1909/1910. III. 3. vkm. sz.).

Ő cs. és apost. kir. Felsége Bécsben, 1909. évi nov. hó 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával Szöcs KÁROLY betegfelvételi irodavezetőnek a klinikai gondnoki címet és jelleget legkegyelmesebben adományozni méltóztatott (1880/1909—10. r. sz., 134.037/1909. XI. 24. vkm. sz.).

KOLUMBÁN FERENCZ napidíjas írnok és VARGA ÖDÖN napidíjas raktárnok élelmezési illetményeiknek meg-

szüntetése és ez alapon részükre élelmezési váltság czímén havi 40—40 korona megállapítása tárgyában tett gazdasági hivatali igazgatói intézkedést a Minister úr jóváhagyólag vette tudomásul (3604/1909—10. r. sz., 131.596. ex 1909/1910. II. 17. vkm. sz.).

ASCHER ISTVÁN gazd. hiv. ideigl. igazgató részére 1000 K, GALAMBOS EDE gondnok részére 900 K, SZÖCS KÁROLY gondnok részére 800 K, ROZINAY ISTVÁN műszaki felügyelő részére 700 K, BEDE GYULA ellenőr özvegye részére 600 K, TITTEL SÁNDOR gondnoksegéd, NAGY IMRE élelmezési tiszt, SZTARICKAY ISTVÁN élelmezési tiszt, KISS KÁROLY irodatiszt, SZABÓ JENŐ műszaki segéd, ROGGENBAUER JÁNOS műszaki segéd részére egyenként 400 K, UTI ISTVÁN irodatiszt, VÁRADI IMRE műhelyvezető és KOLUMBÁN FERENCZ írnok részére fejenként 300 K, FODOR IMRE gondnoksegéd, SZAITZ PÁL gazdasági segédtsiszt és PERKOVITS FERENCZ segédtsiszt részére fejenként 250 K, KOZMA SÁNDOR segédtsiszt részére 100 K, s végre dr. FÖLSINGER FERENCZ számellenőr részére 600 K jutalomdíjat engedélyezett a Minister úr (2538/1909—10. r. sz., 155.652. ex 1909/1910. I. 17. vkm. sz.).

TITTEL SÁNDOR részére 200 K rk. segély engedélyeztetett (657/1909—10. r. sz., 112.639/1909 IX. 29. vkm. sz.).

ROZINAY ISTVÁN műszaki felügyelő részére háromhavi (3146/1909—10. r. sz., 3167/1910. I. 26. vkm. sz.), ASCHER ISTVÁN gazdasági hiv. h. igazgató, GALAMBOS EDE gondnok, SZÖCS KÁROLY, FODOR IMRE, TITTEL SÁNDOR, KISS KÁROLY, ROSENBERGER GYULA, UTI ISTVÁN, SZTARICKAY ISTVÁN, VÁRADI IMRE részére 4—4 heti, — SZAITZ PÁL, PERKOVITS FERENCZ, KOZMA SÁNDOR, SZABÓ JENŐ, ROGGENBAUER JÁNOS, AMADINGER REZSŐ

részére 3—3 heti, — KOPÁR ERNŐ, TIRNA ÖDÖN, HORVÁTH ERNŐ, ÖZV. DEÁK JÁNOSNÉ, MÜHL REZSŐ, SZENTESSY KÁLMÁN, ÚJVÁROSSY BERTALAN, SZABÓ JÁNOS, CSALÓCZKY KÁROLY, FÁBRY LAJOS, SCHMOLL JÓZSEF, SZŐKE ÁRPÁD, GECSE REZSŐ, VARGA ÖDÖN és FÜRJ KÁLMÁN részére 2—2 heti szabadságidőt engedélyezett a Minister úr (5764/1909—10. r. sz., 59.723/1910. VI. 18. vkm. sz.).

KAISER FERENCZ gazd. hivatali szolga részére 1909. évi augusztus hó 1-től havi 20 K útiátalányt engedélyeztetett (1786/1909—10. r. sz., 122.044/1909. XI. 15. vkm. sz.).

A Minister úr megengedte, hogy a gazdasági hivatal főzőkonyháin összegyűlemlő ételhulladékok, moslék és csont eladásából az 1909. évben befolyt jövedelem egészben a gazdasági hivatal főzőkonyháin alkalmazott cselédleányok részére beszerzendő felsőruhákra és cipőkre, valamint azoknak időközönkénti pótlásaira és kiegészítésére fordíttassék, a jövőre azonban elrendelte, hogy a szóbanforgó jövedelem, mindenkor az év végén, $\frac{2}{3}$ részben a főzőkonyhák, $\frac{1}{3}$ részben pedig a klinikák szegődményes személyzetének jutalmazására használtassék fel, az egyetemi klinikai bizottság által jóváhagyandó felosztási tervezet alapján. A felhasználásról évenként okmányolt számadás mutatandó be (6254/1909—10. r. sz., 47.850/1910. VII. 19. vkm. sz.).

A Minister úr megengedte, hogy a külső klinikai telepen létesített központi főzőkonyhához a gazdasági hivatal egy felügyelőnőt (gazdasszonyt) alkalmazhasson, a II. sz. női klinikán alkalmazva volt gazdasszony évi 1000 K díjazásának terhére (6279/1909—10. r. sz., 47.857/1910. VII. 27. vkm. sz.).

B) Szükséglet, fedezet.

Az 1910. évi állami költségvetési előirányzat még meg nem jelenvén, adatok nem közölhetők.

C) Egyetemi alapítványok.

Az egyetemi rectori hivatal alapítványi pénztárának kezelése alatt álló alapítványokat az Egyetemi Tanács 1910 február 25-én tartott III. rendes ülésében tárgyalván, a tanácsi szám- és pénztárvizsgálók jelentésének meghallgatása után meglelégedéssel vette tudomásul:

hogy a hitelesen kimutatott vagyon a Magyar Általános Hitelbanknál letett értékpapírokban s a tanácsjegyző hivatalában őrzött vasszekrényben fenn tartással elhelyezett takarékpénztári könyvecskében hiánytalanul megvan s minden alap vagyona tárczák szerint szigorúan elkülönítve kezeltetik;

hogy a Magyar Általános Hitelbank 1910 január 10-ről keltezett kimutatása szerint őrzött és az I—XLII. számú alapítványokhoz tartozó értékpapírok neme s összegei a számadási adatoknak teljesen megfelelnek;

hogy az előző évi számvizsgálati zárlatnál feltüntetett értékpapírvagyon sértetlenül megvan, sőt az alaptőke újabb értékpapírvásárlás folytán 16.700 K *értékpapírnövekedést* mutat;

hogy tehát az I—XLII. alap összes *értékpapírvagyona* 1908 december 15-től 1,193.200 K-ról 1,209.900 K-ra emelkedett; takarékpénztárban kezelt vagyona pedig a vizsgálat lezárásakor 48.975 K 73 f volt s így a kettő együttvéve 1,258.875 K 73 f, amely szerint tehát az 1908 december 14-iki zárlat-

tal szemben 840 K 79 f abszolút vagyonszaporulatot mutat a rovincsolási leletek összehasonlító táblázata;

hogy a rectori hivatal alapítványi pénztárában kezelt I—XLII. alapítvány *pénztári kezelése teljes és kifogástalanul összehangzó.*

A fenti vagyonhoz számítandó még az ifjúsági egyesületeknek most már nagy értéket képviselő, főleg az utóbbi években beszerzett ingó és ingatlan vagyona.

Egyúttal elhatározta az Egyetemi Tanács, hogy az „Egyetemek Kórház-Egyletét“ terhelő 91.400 K-s hitelbanki folyószámla-kölcsön törlesztése érdekében az egyesület vezetőségét országos segély-actió megindítására hívja fel s ezen actiót erkölcsi támogatásában részesíti.

Végül a tanácsi szám- és pénztárvizsgálóknak megokolt indítványára az Egyetemi Tanács dr. MARGITAI ANTAL egyetemi tanácsjegyzőnek, mint alapítványi jogtanácsosnak, az alapok hűséges és a legapróbb részletekig pontos kezeléseért *egyhangúlag jegyzőkönyvi elismerését* fejezte ki (1925/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács 3846/1908—09. számú határozatát, melylyel dr. MARGITAI ANTAL egyet. tanácsjegyző és alapítványi jogtanácsosnak alapítványi jogtanácsosi tiszteletdíját az 1909. évtől kezdődőleg évi 1000 K-ban állapította meg, a Minister úr jóváhagyólag tudomásul vette és kimondotta, hogy az alapítványok kezelésével járó tényleges kiadások jövőben az alapítványok jövedelme terhére a jövedelmek aránya szerint számolandók el (1982/1909—10. r. sz., 29.774/1909. XI. 16. vkm. sz.). Ezen ministeri rendeletről megállapítható az egyetemi alapítványi jogtanácsosi cím jóváhagyása is, és ezzel ezen ügy végleges megoldást nyervén — az acta lezárattott.

A legutóbbi 10 évi alapítványi ügykezelésről a következő összefoglaló értesítést és kimutatást közölhetjük:

Az 1898—99. tanévben az értékpapírok állaga 437.620 forint volt, a takarékpénztári betét pedig 82.293 frt 05 kr., összesen tehát 519.913 frt 05 kr., vagyis 1,039.826 K 10 f.

1910 január 10-én pedig az értékpapírok állaga 1,209.900 K, vagyis 334.660 K-val több; a takarékpénztári betét pedig 48.975 K 70 f, vagyis 113.410 K 40 f-rel kevesebb; összesen tehát 1,258.875 K 73 f.

Eszerint 1910 január 10-én az értékpapír- és készpénzvagyomban az 1898—99-iki vagyonálladékkal szemben 219.049 K 63 f többlet mutatkozik.

Az értékpapírok szelvénykamatai évenként most már 48.597 K 02 f-re rúgnak.

a) Az egyetemi rektori hivatal alapítványi pénztára által

Sorszám	Az alap megnevezése	1899 augusztus 31.		
		Érték- papírok	Takarékp. betét	
			frt	kr
1	Horváth	30.200	3.526	37
2	Pasquich	19.900	1.570	03
3	Schwartner	9.250	3.193	17
4	Bene	19.000	2.180	24
5	Pray	1.400	94	92
6	Pauler A.	500	100	44
7	Schopper	950	25	28
8	Rupp	500	148	05
9	Beiktatási	11.450	892	45
10	Than	1.900	483	38
11	Margó A.	1.000	34	64
12	Majláth	2.900	830	68
13	Pauler B.	500	95	89
14	Lyka	500	59	31
15	Jendrassik	500	43	95
16	Bitá	1.050	49	38
17	Bujánovits	2.450	118	10
18	Margó B.	500	68	.
19	Korányi	700	204	81
20	Arenstein	1.000	330	36
21	Rökk A)	22.650	2.357	09
22	" B)	33.250	1.119	39
23	Andreics
24	Szitányi
25	Budapest
26	Senger	11.250	1.741	50
27	Joghallgatók	58.200	4.013	97
28	Orvostanhallgatók	36.400	4.628	01
29	Bölcsészettanhallgatók	9.900	6.011	82
30	Gyógyszerészettanhallg.	31.500	1.049	01
31	Egyetemi Kör	1.000	26	91
32	Margó C.	500	19	22
33	Egyet. Kórház	45.400	15.340	58
34	Mensa Acad.	51.070	20.015	91
35	Gróf Vigyázó M.	20.200	2.986	65
36	" " Kh.	10.150	1.706	92
37	Kautz	2.040	19
38	Ált. E. Segély-egy.	5.186	43
39	Jogh. Tud.-egy.
40	Természettudom. Szövets.
41	Hegyi M. és neje
42	Bpesti Egyet. Turista Egy.
Összesen		437.620	82.293	05

kezelt alapok összehasonlító vagyonálladási kimutatása.

1908 december 8.			1910 január 10.			J e g y z e t	Sorszám
Érték- papírok	Takarék- betét		Érték- papírok	Takarék- betét			
kor.	kor.	fill.	kor.	kor.	fill.		
60.400	13.253	58	64.400	4.789	85		1
41.500	2.289	41	41.500	3.081	73		2
27.100	1.527	48	27.100	1.687	22		3
48.600	101	61	48.600	2.301	45		4
3.400	155	02	3.400	163	38		5
1.200	114	92	1.200	168	49		6
1.900	76	06	1.900	74	65		7
1.400	98	10	1.400	157	95		8
24.500	631	58	24.500	960	39		9
4.400	109	18	4.400	366	43		10
2.000	118	48	2.000	40	50		11
8.700	187	32	8.700	517	64		12
1.500	29	70	1.500	113	13		13
1.200	206	59	1.200	283	66		14
1.000	97	80	1.000	158	80		15
2.100	77	42	2.100	123	28		16
11.000	384	51	11.000	684	91		17
1.300	87	62	1.300	166	82		18
2.000	87	.	2.000	207	45		19
2.100	306	56	2.100	263	63		20
49.500	140	63	49.500	1.273	23		21
70.200	881	87	70.200	1.852	84		22
.		23
500	492	14	500	531	74		24
100	316	01	100	432	59		25
25.900	1.661	04	25.900	1.849	13		26
149.400	.	.	152.600	1.498	32		27
99.100	3.596	45	106.100	2.739	49		28
61.800	2.626	44	61.800	3.412	94		29
70.400	118	95	70.800	1.380	41		30
200	22	75	200	8	84		31
1.000	137	07	1.000	119	44		32
120.900	16.056	16	121.400	6.065	04		33
167.300	16.041	59	167.500	7.803	29		34
45.600	95	29	46.000	219	24		35
29.500	54	98	29.800	610	71		36
5.200	192	21	5.200	297	54		37
43.200	2.215	61	43.200	1.442	07		38
800	28	54	800	576	02		39
800	88	03	800	138	83		40
4.500	129	24	4.500	397	56		41
.	.	.	700	25	10		42
1,193.200	64.834	94	1,209.900	48.975	73		

b) A „*Budapesti Egyetemi Athletikai Club*“ javára a rectori hivatali letétnapló szerint őrzött különböző értékek összevonatván, mint az egyesület alaptőkéje, az alapítványi pénztár kezelése alá vétetett és XLIII. alapítványi számot nyerte el (3051/1909—10. r. sz.). Ezen alap az a) kimutatásban (204. lapon) nem foglal-tatik, állása 1910 augusztus 31-én értékpapírban 1000 K, takarékpénztári betétben 81 K 60 f.

Dr. BREZNAY BÉLA egyet. ny. r. tanár úr 1892—1893. tanévi Rector Magnificus 1893 augusztus hóban tett 1000 forintos Mensa-alapítványának takarékpénztári könyve, mely eddig a Mensa-alappal együttesen kezeltetett — az adományozó kívánságához képest beváltatván — mint külön „*Dr. Breznay-Mensa-alap*“ XLIV. sz. a. vétetett alapítványi kezelés alá (4737/1909—10. r. sz.). Ezen alap az a) kimutatásban (204. lapon) nem foglaltatik, állása 1910 augusztus 31-én értékpapírban 3800 K, takarékpénztári betétben 171 K 12 f.

Ifj. Bátori 'Sigray Pál alapítványa czímén a „*Joghallgatók Segítő-Egyesülete*“ javára, Pesti hazai első takarékpénztári záloglevelekben való elhelyezés kötelezettsége mellett, 2000 K adományoztatott néhai ifjabb BÁTORI 'SIGRAY PÁL hagyatékából testvérei: Dr. BÁTORI 'SIGRAY BÉLA, Dr. TÓTH BÉLÁNÉ, BÁTORI 'SIGRAY HERMIN és BÁTORI 'SIGRAY ISTVÁN által (3867/1909—10. r. sz.).

Békés vármegye törvényhatósága által 181/1900. k. gy. számú határozattal a Mensa Academica Egyesület részére megszavazott 6000 K alapítványról a szabályszerű alapítólevelet a vármegye alispánja megszerkesztette s a tervezetet az Egyetemi Tanácsnak hozzászólás végett megküldötte. A Senatus a tervezetre észrevételeit megtette és értesítette a törvényhatóság első tisztviselőjét az alapítvány elfogadásáról (1819/

1909—10. r. sz.). Az alapítólevelet Békés vármegye törvényhatósági bizottsága 71. k. gy.—3036. ikt./1910. sz. a., szabályszerű tárgyalás után elfogadta, a Senatus 1819/1909—10. számú határozatának megfelelő szokásos záradékolás után pedig a törvényhatóság útján a Minister úrhoz jóváhagyás végett felterjesztette (5919. 1909—10. r. sz.).

Néhai Gelléri Szabó János 1896. évi február hó 18-án kelt végrendeletében a budapesti egyetemi ifjúság Mensa Academiajának alapítványul 2000 K-t hagyományozott, 1903. évi június hó 5-én kelt fiókvégrendeletében pedig 30.000 K alapítványt tett a budapesti tudományegyetem és műegyetem részére azzal, hogy kamatai ösztöndíjakul adassanak évenként 3 jóerkölcsű, szorgalmas tanulónak. A hagyatéki tárgyalás 1910. évi márczius hó 23-án a kir. közjegyző által megtartatván, — azon Egyetemünk és a Mensa Academica képviselőjében Dr. MARGITAI ANTAL egyetemi tanácsjegyző és alapítványi jogtanácsos vett részt. A hagyatéki bírói átadása még nem történt meg — így az alapítvány és hagyomány sem volt rendeltetésének eddigelé átadható. (3967/1909—10. r. sz.).

Kisfaludy Lipthay Pál alapítványa sem volt még rendeltetésének átadható. A végrendeleti örökösök által indított hagyatéki perben a tanúkihallgatások befejeztetvén, legutóbb a szakértői szemle folytatott le a kecskeméti kir. törvényszék, mint perbírótság által (4471/1909—10. r. sz.).

Az *Andreics-féle hagyatéki ügy* végleges rendezése érdekében a Minister úrhoz felterjesztés intéztetett (1546/1909—10. r. sz.).

Néhai Dobos Ferencz volt budapesti lakos végrendeletében a budapesti tudományegyetemi és műegye-

temi hallgatók segélyezésére rendelt és mindkettő között egyenlő arányban felosztva hagyományozott 8000 K biztosítása céljából a hagyatéki ingatlanon feljegyezve volt korlátozás a budapesti kir. törvényszék jogerős ítélete alapján $\frac{4}{10}$ részben nyilvánkönyvileg töröltetett, az ingatlan törvényes (köteles) osztályrészt nem képező többi részén azonban változatlanul fenntartatott. Végrendelkező egyetlen gyermeke még életben levén, az utóöröklési jog a hagyományra nézve nem nyílt meg, — így az alapítvány sem volt birtokba vehető (238/1909—10. r. sz.).

Boldogult dr. HÖGYES ENDRE egyet. ny. r. tanár által rendezett gyűjtésből kifolyólag időközi kamatokkal együtt 1006 K 73 f-re és 60 K-ra aranyban szaporodott összeg 1905. évi április hó 26-án dr. GENERSICH ANTAL akkori orvoskari dékánnak dr. HÖGYES FERENCZ úr által azon kívánság kíséretében adatott át, hogy az összegből az orvostudományi kar által kezelendő „hydropholiai alap” létesíttessék s kamatai a Kar által meghatározandó célra fordíttassanak. Az orvostudományi kar tanári testülete az alapítványt elfogadta és elhatározta, hogy az 1908. évi június hó 30-iki kelettel történt elszámolás szerint 1184 K 94 f-t kitevő és takarékpénztárban, vagy pupilláris biztosítékkal bíró értékpapírban elhelyezendő összegből „Högyes-féle hydropholiás alap” elnevezés alatt és saját kezelése mellett, oly alapítványt létesít, melynek kamatai kerek összegben meghatározott mennyiségben oly pályamunkák jutalmazására fordíttassanak, melyeket az orvostudományi kar tanártestület e Pasteur-munkakörbe tartozó tudományos és kísérleti pályakérdésekre 1911—12. tanévtől kezdődőleg négyévenként tűz ki. Pályázhatnak ezen díjra a budapesti Egyetem hallgatói és a gya-

korlati évet töltő orvosdoctorok. A kerek összegben meghatározandó pályadíjon felül eső kamat a tőkéhez csatolandó. A pályadíjat az orvostudományi kar tanártestülete a többi egyetemi pályadíjakra nézve megállapított módon hirdeti ki és ítéli oda; a kiosztás az egyetemi évforduló ünnepélyen történik meg.

Az 1908. évi június hó 23-án tartott X. folytatólagos rendes tanártestületi ülésen megállapított alapítólevelet a Minister úr jóváhagyta (5346/1909—10. r. sz., 39.601/1910. V. 24. vkm. sz.).

c) *Értékpapír-kisorsolás. Alaptőkésítés.*

A „Bölcsészettanhallgatók Segítő-Egyesületé”-nek tulajdonát képező 14.251. számú, 2000 K névértékű, $3\frac{1}{2}\%$ -os magyar földhitelintézeti záloglevél, az Egyetemek Kórházegylete tulajdonát képező 8842. számú 200 K névértékű, 4% -os magyar földhitelintézeti, talajjavítási záloglevél és az általános Egyetemi Segélyegylet tulajdonát képező 14.922. számú, $3\frac{1}{2}\%$ -os, 200 K névértékű, magyar földhitelintézeti záloglevél 1909. évi április 1-i esedékességgel kisorsoltattak (4760., 4567., 4759/1909—10. r. sz.).

A Bölcsészettanhallgatók Segítő-Egyesülete tulajdonát képezett, 1909 október 1-i esedékességgel kisorsolt, 200 K névértékű, $3\frac{1}{2}\%$ -os magyar földhitelintézeti záloglevél helyébe ugyanilyen értékben $3\frac{1}{2}\%$ -os magyar földhitelintézeti záloglevél vásároltatott (849/1909—10. r. sz.).

Alaptőkésítés.

A Joghallgatók Segítő-Egyesülete alap javára 4% -os pesti hazai első takarékpénztári záloglevelek 2.000 K,
Horváth-alap javára 3.200 „

Pasquich-alap javára	500 K,
Schwartner-alap javára	1.000 „
Majláth-alap javára	300 „
Arenstein-alap javára	200 „
Rökk B) alap javára	900 „
Budapest székesfőváros alapja javára	200 „
Senger-alap javára	400 „
Joghallgatók S. E. alap javára . .	3.800 „
Bölcsészethallgatók S. E. alap javára	2.200 „
Gyógyszerészhallgatók S. E. alap javára	500 „
Egyetemek Kórház-Egylete alap javára	500 „
Gróf Vigyázó Mensa-alap javára . .	400 „
„ „ Kórház-alap javára . .	300 „
dr. Kautz-alap javára	100 „
Hegyi M. és neje alap javára . . .	400 „
Budapesti Egyet. Athletikai Club alap	
javára	1.000 „
dr. Breznay Mensa-alap javára . .	3.800 „
összesen: 21.700 K	

névértékű 4⁰/₀-os magyar koronajáradék-kötvények vásároltattak a rectori hivatal alapítványi pénztára által.

Az alapítólevelek rendelkezései értelmében pedig:
a *gróf Vigyázó Kórház-alapítvány* 1908 október 29-től 1909 október 19-ig befolyt s az administratív kiadások levonása után 1132 K 79 f-t kitevő szelvénykammat jövedelmének $\frac{4}{5}$ része: 906 K 23 f az általános Egyetemi Kórházalapba utaltatott be; $\frac{1}{5}$ része pedig alaptőkésítésre fordítottatott (1085/1909—1910. r. sz.),

a *gróf Vigyázó Mensa-alapítványnál* pedig 1908 október 29-től, 1909 október 23-ig befolyt s az administratív kiadások levonása után 1764 K 67 f-t

kitevő szelvénykamat jövedelmének $\frac{4}{5}$ része: 2110 K 58 f az általános Mensa-alapba utaltatott; $\frac{1}{5}$ része pedig alaptőkésítésre fordítottatott (1084/1909—10. r. sz.).

D) Építkezés.

Az 1908—09 tanévi évtörténetben jelentettük (IV. fejezet, D) pont), hogy a Senatus a műegyetemi és felszabaduló központi épületi helyiségek mikénti felhasználása kérdésének előkészítésére 5 tagú inter-facultásos bizottságot küldött ki.

Ezen bizottság — a Tanács által 1909. évi nov. hó 29-én tartott II. folyt. rendes ülésben a bölcsészettudományi kar képviselőivel kiegészítetvén (1120/1909—10. r. sz.) — megállapodásait és javaslatait elsőben a műegyetemi helyiségekre nézve, majd a központi épület felszabaduló helyiségeire nézve külön-külön terjesztette a Senatus elé.

A *műegyetemi helyiségekre* vonatkozó javaslat folytán a Tanács 1909. évi december hó 17-én tartott I. rendkívüli üléséből tett felterjesztést, 8 pontba foglalt javaslat és kérelem alakjában, a Minister úrhoz.

E felterjesztésben annak hangsúlyozásával, hogy a területi elhelyezkedés kérdésében a bölcsészettudományi kar véleménye lehet az irányadó, rámutatott arra is, hogy óhajtott volna a humaniorák, továbbá az embertani intézet és az egyetemi observatorium külön-külön bejelentett igényeinek kielégítése is.

Felkérte a Minister úr figyelmét arra is, hogy a közegészségtani intézet a műegyetemi telep udvari épületében helyeztessék el, rámutatott továbbá a szolgák bentlakásával járó károsításokra és a szolgálakások egészséges elhelyezésének szükségére, s végül egy szükséglakásnak fenntartására.

A felterjesztés az épület souterrain-részeiben a „Budapesti Egyetemi Athletikai Club“-nak megfelelő helyiségek berendezését és az „Egyetemi Turista Egyesület“-nek kisebb helyiség átengedését is szorgalmazta.

Az egész főépületet egyébként a Tanács (a tanár-vizsgáló-bizottság elhelyezésére a Minister úr által célba vett helyiségekkel együtt) a bölcsészettudományi kar részére kérte átengedni, — s annak felemlítése mellett, hogy a bölcsészettudományi kar szükségleteit teljesen kielégítő megoldás az volna, ha az Eszterházy-utczai úgynevezett építészeti pavillon is teljes egészében a Kar szükségleteire engedtetnék át, a lehető legnyomatékosabban foglalt állást az egyetemmel semmi néven nevezendő összefüggésben nem álló és nem is egyenrangú „Keleti Kereskedelmi Akadémiá“-nak ezen épületrészben való elhelyezése ellen s végül fontosnak jelezte ama kérdés eldöntését is, hogy a kérdésben forgó épületek telekkönyvileg kinek a tulajdonát képezik? (1120/1909—10. r. sz.)

A felszabaduló *központi épületi helyiségek* felhasználása kérdésével a Senatus 1910. évi márczius hó 10-én tartott VI. rendkívüli ülésében foglalkozott s hozzájárult ama bizottsági javaslatához, amely a hittudományi, továbbá a jog- és államtudományi karok területi elhelyezkedésére vonatkozott. A rectori hivatal irattára és a kebelbeli quaestura számára megfelelő helyiséget rendelt s kimondotta annak szükségét is, hogy a rectori hivatal irodai helyiségei megfelelően kibővíttessenek, végül pedig az ügy sürgősségére való tekintettel, a szükséges átalakítások fogamatba vétele iránti kellő intézkedések megtételét a Rector Magnificus figyelmébe ajánlotta (3003/1909—10. r. sz.). E tanácshatározat végrehajtásában előterjesztés tételét a Minister úrhoz,

melyben nyomatékosan kérelmezte a Tanács úgy a műegyetemi, mint a központi épületi helyiségek szükséges átalakítási munkái sürgős fogamatba vételének elrendelését (3003/1909—10. r. sz.).

Előterjesztéseinkre a Minister úr, előző rendelkezése (3677/1908—09. r. sz., 40.793. ex 1908/1909 I. 21. vkm. sz.) egy részének hatályon kívül helyezése mellett, az országos középiskolai tanárvizsgáló-bizottság részére a régi műegyetem főépületében kijelölt helyiségeket a bölcsészettudományi kar céljaira engedte át, a tanárvizsgáló-bizottságot pedig az Eszterházy-utczai ú. n. építészeti pavillon földszíntjén rendelte elhelyezni; kilátásba helyezte, hogy a volt műegyetemi helyiségek átalakítása ügyében az érdekeltekkel folytatandó szóbeli megbeszélések alapján fog érdemlegesen határozni (3287/1909—10. r. sz., 143.582. ex 1909/1910. II. 2. vkm. sz.), majd közölte az Egyetemi Tanácsal, hogy ez épületekben eszközzendő átalakítási munkálatokról készített költségvetést átdolgoztatta s a munkálatok sürgős fogamatosításához szükséges költségek biztosítása iránt a tárgyalást a m. kir. pénzügyminister úrral egyidejűleg folyamatba tette (5144/1909—10. r. sz., 32.016/1910. V. 17. vkm. sz.), — ezt megelőzőleg pedig arról értesített a Minister úr, miszerint utasította a gazdasági hivatalt, hogy a központi épületben, a hittudományi kar céljaira szükséges új helyiségek elengedhetetlen átalakítási munkáinak megállapítására nézve, a hittudománykari dékánnal egyetértőleg járjon el s a munkálatok házilag fogamatosítás mellett várható költségeire nézve költségvetést terjesszen be (4403/1909—10. r. sz., 34.228/1910. IV. 1. vkm. sz.).

Egyébként a régi műegyetemi épületek a Minister úr rendelkezése folytán (517/1909—10. r. sz., 89.905/

1909. IX. 21. vkm. sz.) tudományegyetemünk céljaira a kebelbeli gazdasági hivatal által 1909. évi december hó 14-én és folytatólag 15-én és 16-án átvétettek a műegyetemi gondnokságtól (2464/1909—10. r. sz.); majd megengedte a Minister úr, hogy a régi műegyetemi épületesoport központi épületi kapus-helyiségében telefon-állomás rendeztessék be és a gazdasági hivatali igazgató ugyanezen épületben levő magánlakásába ezen telefonnal egybekötött mellékállomás berendeztessék (4114/1909—10. r. sz., 27.317/1910. III. 12. vkm. sz.).

Budapest székesfőváros tanácsa értesítette a Minister urat, hogy az új klinikai telepet körülvevő Szigony-, Staffenberger- és Balassa-utczák zajtalan asfalt-burkolattal való ellátására a székesfőváros az 1910. évi ideiglenes közmunka-programmba 50.000 K-t vett fel, ellenben a közelmúltban nagy költséggel készített és teljesen jókarban levő Üllői-út burkolatának kicserélését a főváros szükségesnek nem tartja. A burkolások a főváros költségén fognak ugyan eszközöltetni, de a burkolási szabályrendelet értelmében az úttestek mentén fekvő ingatlanokat terhelő burkolási járulék a tulajdonosokra ki fog vettetni (5524/1909—10. r. sz., 54.935/1910. VI. 4. vkm. sz. és 112.785. II. ex 1909/1910. V. 9. fővárosi tanácsi sz.).

A Szent Margit-szigeten elhelyezendő növénykert céljaira szolgáló terület kijelölése és az ezzel kapcsolatos kérdések rendezése tárgyában a fővárosi közmunkatanács, m. kir. pénzügyministerium és a m. kir. vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium meghatalmazottai által felvett jegyzőkönyvi megállapodásokat a pénzügyminister úrral egyetértőleg a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr jóváhagyta s

elrendelte, hogy a fenntartási tervezet és költségvetés, a jóváhagyás és legszükségesebb fenntartási költségek kiutalványozása végett felterjesztessék. Kimondotta a Minister úr azt is, hogy a sziget kereskedelmi kertészte, ha az elmaradó bevétel megfelelő más úton pótolható nem volna, egyelőre fenntartandó lesz (4629/1909—10. r. sz., 35.464/1910. IV. 13. vkm. sz.).

A „Budapesti egyetemi közkórház építési bizottsága” tárgyalásait még mindig nem fejezhette be.

Ámbár a külső klinikai telep új épületei és a belső új klinikai épületek rendeltetésüknek már átadattak, a folyó tanévben az egyes épületek felülvizsgálata, a felmerült hiányok pótlása, a tudományos és klinikai felszerelési tárgyak biztosítása képezte az építési bizottság feladatát; ezek mellett az egyes tételeknél elért megtakarítások terhére eszközölt létesítmények s a gazdasági üzem céljaira szolgáló épületek biztosítása képezte tanácskozásainak tárgyát. A megállapított hitel keretén belül a leszámolások folyamatban vannak (6087/1909—10. r. sz.).

V. FEJEZET.

EGYETEMI KORMÁNYZAT.

В. П. ПЕТРОВ

ГОТОВИ КОМАНДЫ

A) Rectorválasztás.

Az 1910/11. tanévi dékánok és rectori elektorok megválasztását a tudománykarok szabályszerű módon és időben végezték.

Dékánok lettek:

a hittudományi karon: dr. HANUY FERENCZ;

a jog- és államtudományi karon: dr. DOLESCHALL ALFRÉD;

az orvostudományi karon: dr. TANGL FERENCZ;

a bölcsészettudományi karon: dr. BÉKEFI REMIG.

Rectorválasztókul kiküldte:

a hittudományi kar: dr. SZÉKELY ISTVÁN, dr. DUDEK JÁNOS, dr. HANUY FERENCZ és dr. LUKSICS JÓZSEF nyilv. r. tanár;

a jog- és államtudományi kar: dr. MARISKA VILMOS, dr. CONCHA GYÖZŐ, dr. MAGYARY GÉZA és dr. DOLESCHALL ALFRÉD nyilv. r. tanár;

az orvostudományi kar: dr. KÉTLY KÁROLY, dr. RÉCZEY IMRE, dr. DOLLINGER GYULA és dr. BÓKAY JÁNOS nyilv. r. tanár;

a bölcsészettudományi kar: dr. LENGYEL BÉLA, dr. TÖRÖK AURÉL, dr. FINÁCZY ERNŐ és dr. KATONA LAJOS nyilv. r. tanár urakat.

A választók 1910. évi június hó 8-án szabályszerű ülést tartottak, melyen általános szavazattöbbséggel dr. RÉCZEY IMRE orvostudománykari nyilv. rendes tanár

urat választották meg az 1910—11. tanév Rector Magnificusául. Az utolsó évtizedekben harmadszor ismétlődő eset, hogy az electorok bizalma az egyetem kormányzói méltóságába saját kebeléből ültetett Rector Magnificust. (Az 1874—75. tanévben dr. KOVÁCS JÓZSEF (1521/1873—74. r. sz.), az 1891—92. tanévben pedig dr. báró EÖTVÖS LÓRÁND (1602/1890—91. r. sz.) szintén a rectori electorok sorából nyerte el a rectori méltóságot.)

Dr. RÉCZEY IMRE a választást köszönettel elfogadta és a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr által e hivatalában megerősítettet (5317., 5338., 5339., 5341., 5318., 5410., 5342., 5845/1909—10. r. sz., 6096/1909—10. r. sz., 67.915/1910. VII. 12. vkm. sz.).

B) Rectori hivatal.

Az évek óta kérelmezett egyetemi adminisztratív tisztviselői állások rendszeresítése ügyében tett előző tanévi (3444/1908—09. r. sz.) szerves javaslatunk megvalósítását a Senatus azon alkalomból, hogy az egyetemi könyvtári tiszti személyzet által betöltött állások arányosítása tárgyában kelt könyvtárigazgatói jelentést pártolással terjesztette fel, *ismételve szorgalmazta* (3350/1909—10. r. sz.), midőn pedig 1910. évi május hó 4-én tartott IV. r. ülésében az egyetemi költségvetés ügyével foglalkozott, ennek kapasan is felkérte a Minister úr figyelmét az adminisztratív tisztviselői állások rendszeresítési ügyére. Felterjesztésében hangsúlyozta, hogy a beállítani kért adminisztratív tisztviselői állások *csak az első berendezkedés szükségének kielégítését vannak hivatva szolgálni*. Ezen szükséglet kielégítése azonban most *már tovább nem halasztható* s midőn a 3444/1908—09. számú szerves javaslatban

foglalt tisztviselői állások költségvetési beállítását másodízben szorgalmazza, csak a kényszerítő szükség parancsszavának enged (4413/1909—10. r. sz.).

A Miniszter úr a kebelbeli gazdasági hivatal javaslatára kimondotta, hogy jövőben az egyetemi alkalmazottak által természetben birt lakásokban a gazdasági pénztár terhére csak azon javítások eszközölhetők, amelyek az 1896. évi m. kir. pénzügyminiszteri szolgálati szabályok 137. §-ában 1—5. pontok alatt felsorolt s az állami alkalmazottak saját költségén eszközözlendő javításokon kívül esnek, s figyelmeztette a gazdasági hivatalt, hogy e rendelkezések az egyetemi altisztek és szolgák által birt természetbeni lakásoknál is alkalmazandók. Ha pedig a most megnevezettek a lakások tisztántartásáról kellően nem gondoskodnának, a klinikákon kívánatos tisztaság érdekében a felmerülő hiányok pótlására nyomatékosan figyelmeztetendők (1746/1909—10. r. sz., 84.184/1909. XI. 10. vkm. sz.). Ezen rendeletnek a szolgákra és altisztekre alkalmazása ellen a gazdasági hivatalnak utólagosan aggályai merültek fel, másrészt pedig annak kimondását is kérte, hogy a tanársegédi lakások a természetes kopás és elhasználás tekintetében mint hivatalos helyiségek kezeltessenek (2424/1909—10. r. sz.), az orvostudományi kar pedig általában az egyetemi alkalmazottak természetbeni lakásainak karbantartása iránt tett előterjesztést (2603/1909—10. r. sz.), mire a Rector Magnificus rámutatott a felvetett kérdés sokoldalúságára és felterjesztésében hangsúlyozta, hogy *a szabályozás egyöntetűen eszközözlendő, úgy, hogy az minden vonatkozásban és minden alkalmazottra nézve egyenlő elbánást biztosítson, máskülönben a szabályozás kielégítő eredményre nem vezethet* (2603/1909—10. r. sz.). A Miniszter úr

válaszában kimondotta, hogy előző rendelkezésének (84.184/1909. XI. 10.) megváltoztatását, miután az a szolgálati szabályok rendelkezései alól való kivételt jelentene, másrészt mint a természetbeni lakást nem élvezőkkel szemben méltánytalan kérelmet, teljesíthetőnek nem találta (6250/1909—10. r. sz., 2702/1910. VII. 23. vkm. sz.).

Ő császári és apostoli királyi felsége Bad-Ischlben, 1910. évi július hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. MARGITAI ANTAL egyetemi tanácsjegyző és alapítványi jogtanácsosnak, buzgó működésével szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Ezen kitüntetés jól megérdemelt jutalma azon buzgó közszolgálati működés elismerésének, melyet érdemes tanácsjegyzőnk két évtizedes egyetemi szolgálatával az egyetemi hatóságok részéről is osztatlanul kiérdemelt (6337/1909—10. r. sz., 3089/eln. 1910. VIII. 11 vkm. sz.).

Az elmúlt tanévben megkezdett gyakorlathoz képest s az akkor kifejtett elvi alapon azon cél szolgálatában, hogy érdemes, régebb idő óta szolgáló díjnokaink egy része minősítésének megfelelő magasabb szolgálati címben részesüljön, másrészt azon reményben, hogy a fizetéstelen kinevezési okmány jó szolgálat és szerves javaslataink valóra válása esetén a korhatárt még meg nem haladott egyéneknél fizetéses kinevezési okmánynyal lesz becserélhető s így az ideiglenes szolgálatban eltöltött évek egy része a szolgálati időbe be lesz számítható: a Rector Magnificus az Egyetemi Tanács egyhangú hozzájárulásával *fizetéstelen egyetemi fogalmazóvá*, a rectori hivatal kebelében: dr. ILLÉS IMRE egyetemi fizetéstelen fogalmazó helyére a hit-

tudományi kartól egyidejűleg a rectori hivatalhoz berendelt DUNAY JENŐ díjnokot és BELLER JÁNOS rectori hivatali díjnokot, a bölcsészettudományi kar kebelében pedig: HORVÁTH JENŐ kari díjnokot, — *fizetéstelen egyetemi irodatiszté*, a jog- és államtudományi kar kebelében RÓNYAI SIMON REZSŐ kari díjnokot, az orvostudományi kar kebelében pedig KALAPOŠ JÓZSEF kari díjnokot, *fizetéstelen egyetemi irodasegédtsztté* a rectori hivatal kebelében LÁSZLÓ ALBERT rectori hivatali díjnokot nevezte ki. A kinevezéseket a Minister úr megerősítette (5340/1909—10. r. sz., 6252/1909—10. r. sz., 73.603/1910. VII. 27. vkm. sz.; 6232/1909—10. r. sz., 73.602/1910. VII. 19. vkm. sz.; 6233/1909—10. r. sz., 73.604/1910. VII. 21. vkm. sz.; 6253/1909—10. r. sz., 73.601/1910. VII. 27. vkm. sz.) és *kilátásba helyezte, hogy az 1911. évi állami költségvetésbe beállítandó 3 egyetemi tollnoki állomásra módjában lesz a Rector Magnificusnak a költségvetési tervezet törvényerőre emelkedése után kinevezéseket fogatosítani* (6267/1909—10. r. sz., 73.600/1910. VII. 23. vkm. sz.).

Az 1909. évi állami költségvetésben az egyetemi növénykertnél rendszeresített intézői állás javadalma terhére a Rector Magnificus MAGYAR GYULA dahleni porosz királyi osztálykertészt a X. fizetési osztálynak megfelelő illetményekkel ideigl. minőségű tudományegyetemi kertésszé nevezte ki (2175/1909—10. r. sz.) s a Minister úr a kinevezést jóváhagyta (2428/1909—1910. r. sz., 154.324/1909. XII. 24. vkm. sz.).

Dr. ILLÉS IMRE fizetéstelen egyetemi fogalmazó a pozsonyi kir. jogakadémiához titkárrá neveztetvén ki (5283/1909—10. r. sz., 52.181/1910. V. 28. vkm. sz.), a tud.-egyetemen viselt állása alól 1910. évi június hó 1. napjától felmentetett (5283/1909—10. r. sz.).

A rectori hivatalhoz beosztott SZIKRAY EMIL díjnak részére 1909. év szeptember havára napi 3 K, WALD LEÓ ÁRPÁD díjnak részére pedig 1909 október 1-től kezdve napi 3 K napidíjat engedélyezett a Minister úr (1872/1909—10. r. sz., 107.471/1909. XI. 19. vkm. sz.).

NAGY KÁLMÁN és GÁL ZSIGMOND quaesturai díjnakok napidíj-illetménye 1909. évi szeptember hó 1-től és MÉSZÁROS KÁROLY rectori hivatali díjnak napidíja 1910. évi január hó 20-tól egyenként 4—4 K-ban állapítottatott meg (3242/1909—10. r. sz., 136.286 ex 1909/1910. I. 27. vkm. sz.).

A quaesturában alkalmazott kisegítő napidíjasok díjazására az 1909. évtől kezdődőleg a Minister úr a díjnoktartási javadalom terhére évi 450 K-t engedélyezett (432/1909—10. r. sz., 73.958/1909. IX. 20. vkm. sz.).

A quaestura 1908. évi díjnoktartási javadalmánál felmerült túlkiadás fedezésére a Minister úr 555 K 40 fillért utalványozott (3242/1909—10. r. sz., 136.286. ex 1909/1910. I. 27. vkm. sz.).

„Az orvosi karra vonatkozó érvényes, fontosabb törvények, rendeletek, szabályok és határozatok“ cím alatt összeállított gyűjtemény nyomtatási költségeinek megtérítéseül a Minister úr 1673 K 80 f-t utalványozott (5793/1909—10. r. sz., 46.350/1910. VI. 18. vkm. sz.).

Az orvostudománykari dékáni hivatal 1909.évi irodai szükségleteinek fedezésére 606 K-t (4224/1909—10. r. sz., 16.669/1910. III. 17. vkm. sz.), a bölcsészettudománykari dékáni hivatal 1909. évi irodaátalányának pótlására pedig 332 K 35 f-t (5359/1909—10. r. sz., 30.228/1910. V. 21. vkm. sz.) utalványozott a Minister úr.

Az egyetemi alkalmazottak, altisztek és szolgák jutalmazási és segélyezési átalányának az 1907. évi átalány mérvének megfelelően, 1200 K pótalánynyal leendő kiegészítése iránti kérelmeink (267., 320/1909. 1910. r. sz.) a Minister úr által teljesíthetők nem lévén (113.741/1909. XI. 16., 113.742/1909. XI. 16., vkm. sz.), e czímen az 1910. évre is 2200 K utalványoztatott (4014/1909—10. r. sz., 130.816/1910. III. 3. vkm. sz.), 15.845/1910. VI. 15. vkm. számú rendeletével pedig a Minister úr kimondotta, hogy az egyetem rectorának kezéhez kiutalványozott segélyezési javadalom az orvoskari alkalmazottak segélyezésére is szolgál, amennyiben azok illetményeiket a költségvetés *XXI. fejezete 3. czímének terhére élvezik*; míg a gazdasági hivatal igazgatójának kezébe utalványozott 1000 K-s segélyezési javadalom csak a klinikai alkalmazottaknak segélyezésére fordítható (5724/1909—10. r. sz., 15.845/1910. VI. 15. vkm. sz.).

Az egyetemi templom részére szükséges szőnyeg beszerzésére 1112 K 40 f-t engedélyezett a Minister úr (4005/1909—10. r. sz., 1280/1910. III. 2. vkm. sz.).

A tudományegyetemek orvosi karainál a belügy-ministerium részéről kormányképviselőül megbízott (275/1908—09. r. sz.) dr. CHYZER KORNÉL ministeri tanácsos elhunytá folytán belügyi kormányképviselőül dr. TÉRY ÖDÖN minist. osztálytanácsos, közegészségügyi főfelügyelő, helyetteséül pedig dr. FRANK ÖDÖN, közegészségügyi főfelügyelő bízott meg (5453/1909—10. r. sz., 55.590/1910. VI. 2. vkm. sz.).

A külföldi orvosdoctori oklevelek honosítási kérdésének végleges szabályozása czéljából 1910. évi május hó 11-én a vallás- és közoktatásügyi ministeriumban megtartott értekezletre meghívást nyertek: dr. LIEBERMANN LEÓ,

dr. RÉCZEY IMRE, dr. GRÓSZ EMIL, dr. LENHOSSÉK MIHÁLY és dr. PREISZ HUGÓ egyetemi ny. r. tanárok (4681/1909—10. r. sz., 42 357/1910. IV. 18. vkm. sz.).

Az 1909. évben Budapesten megtartott XVI. nemzetközi orvosi congressus alkalmából megalakult orvosi továbbképzés nemzetközi bizottságának megkeresésére a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr *az orvosi továbbképzés porosz nemzetközi bizottságába* a magyar kormány képviselőiül dr. TÓTH LAJOS ministeri tanácsost, dr. báró MÜLLER KÁLMÁN főrendiházi tag, címz. rk. tanárt, dr. báró KORÁNYI SÁNDOR és dr. GRÓSZ EMIL egyetemi ny. r. tanárokat küldötte ki (4755/1909—10. r. sz., 31.825/1910. IV. 18. vkm. sz.).

Dr. KROMPECHER ÖDÖN egyet. címz. nyilv. rk. tanár, a II. számú kórboncztani tanszék adjunctusa, a rákbetegség tanulmányozása tárgyában 1910. évi október hó 1—5-ig Párisban megtartott II. nemzetközi értekezletre, mint egyik kormányképviselő kiküldetett (5979/1909—10. r. sz., 63.291/1910. VI. 23. vkm. sz.).

A *budapesti középiskolai tanárképző-intézet* elnökévé dr. báró EÖTVÖS LORÁND egyet. tanár, igazgatójává dr. PETZ GEDEON egyet. ny. r. tanár, a tanárképző-intézeti tanács tagjaivá pedig dr. BEÖTHY ZSOLT, dr. ENTZ GÉZA, dr. FINÁCZY ERNŐ, dr. FRÖHLICH IZIDOR, dr. LÁNCZY GYULA, dr. PAUER IMRE és dr. PONORI THEWREWK EMIL egyet. ny. r. tanárok 1909. évi szeptember hó 1-től számítandó öt tanévi időtartamra kinevezettek; a tanácsjegyzői teendőkkel pedig dr. WITTMANN FERENCZ műegyetemi ny. r. tanár bízott meg (95/1909—10. r. sz., 90.990/1909. VIII. 29. vkm. sz.).

A *budapesti országos középiskolai tanárvizsgáló-bizottság* elnökévé dr. BEÖTHY ZSOLT cz. ministeri tanácsos, egyet. ny. r. tanár, alelnökévé dr. FINÁCZY ERNŐ egyet.

ny. r. tanár, dr. ERŐDI BÉLA kir. főigazgató, dr. HEGEDÜS ISTVÁN egyet. ny. r. tanár és dr. SCHACK BÉLA kir. főigazgató, ügyvezető alelnökké és jegyzővé pedig dr. WITTMANN FERENCZ műegyetemi ny. r. tanár az 1910—1911. tanév kezdetétől számított 5 évre szóló megbízással kinevezettek (6286/1909—10. r. sz., 67.897/1910. VII. 21. vkm. sz.).

A *kolozsvári orsz. középiskolai tanárvizsgáló-bizottság* elnökségét felhatalmazta a Minister úr, hogy a folyó iskolai évben a francia nyelv és irodalomból tartandó vizsgálatokhoz dr. HARASZTI GYULA budapesti tudományegyetemi tanárt meghívhassa (4924/1909—10. r. sz., 34.819/1910. IV. 29. vkm. sz.).

Tiszteletbeli doctori oklevelet nyertek a lefolyt tanévben:

gróf APPONYI ALBERT vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister az orvostudományi kartól, az orvosi kar intézményeinek kiváló gondozásáért és azon meleg érdeklődésért, amelyet a lefolyt XVI. nemzetközi orvosi congressus alkalmával az orvosi tudományok iránt ezek képviselőivel szemben tanusított. A díszoklevelet a dékánokból álló küldöttség élén a Rector Magnificus nyújtotta át (398., 1996/1909—10. r. sz., 139.890/1909. XI. 26. vkm. sz.), —

KHERNDL ANTAL kir. József műegyetemi ny. r. tanár a bölcsészettudományi kartól, mint a műszaki tudományok legkiválóbb művelője s a műegyetem seniora, tekintettel az elméleti és gyakorlati tudományok terén kifejtett munkásságára és szerzett érdemeire. Az ősz tudósnek a díszoklevél szűkebb tanácsi ülésen adatott át a Rector Magnificus által (1569., 3286/1909—10. r. sz., 12.557/1910. II. 2. vkm. sz.), —

MIKSZÁTH KÁLMÁN író a bölcsészettudományi kartól,

írói működése 40 éves évfordulójának alkalmából. Az oklevél-átadás mozzanatáról az I. rész 48. lapján számolunk be (2238., 4242/1909—10. r. sz., 29.561/1910. III. 23. vkm. sz.), —

GOLDMARK KÁROLY zeneszerző a bölcsészettudományi kartól, születésének 80. évfordulója alkalmából. A díszoklevelet a Rector Magnificus üdvözlőiratával egyetemben a bölcsészettudományi kar dékánja juttatta el a kitüntetett kezeibe, aki az Alma Mater kitüntetését hálásan köszönte meg (4881., 5438/1909—1910. r. sz., 58.291/1910. VI. 3. vkm. sz.).

Dr. BALOGH SÁNDOR fővárosi ügyvéd jubiláris jogtudori díszoklevéllel történt kitüntetését (6140/1908—1909. r. sz.) rendkívül megleghangú, hálás levélben köszönte meg (574/1909—10. r. sz.).

Az egyetemi helyiségek használatára vonatkozó kérvények elbírálásánál kellő gond fordítottatott arra, hogy a cél közelebbi megjelölése mellett legalább vázlatosan bemutattassék az előadás tárgya és megjelöltessenek az előadók is.

A folyó tanévben a következő használati engedélyek adattak ki:

A Sándor-utczai régi országházépület nagytermére:

a „*Magyar Úrinők Egyesületének*“ felsőbbkörű tudományos előadások tartására (533/1909—10. r. sz.) és matinéra (2588/1909—10. r. sz.);

a „*Magyar Tanítók Túrista-Egyesületének*“ felolvasásokra (674. és 1669/1909—10. r. sz.);

az „*Erzsébet-Népakadémiának*“ népszerű tudományos előadásokra (881/1909—10. r. sz.);

a „*Magyar Túrista-Egyesületnek*“ a honismeret és túristaság köréből előadások tartására (1646/1909—10. r. sz.);

a „*Magyar Testnevelési Congressusnak*“ congressus céljaira (1939/1909—10. r. sz.);

a „*Petőfi-Társaságnak*“ a Petőfi-Ház javára rendező matinékra (2102., 2655., 3135. és 3825/1909—10. r. sz.);

R. KOVÁCS LAURA szavalóművésznőnek szónoklati és szavalókurzus tartására (2143/1909—10. r. sz.);

a „*Budapesti Athletikai Clubnak*“ országos birkózó-verseny céljára (2609. és 2775/1909—10. r. sz.);

a „*Törekvés Sport-Együletnek*“ országos birkózó-verseny céljára (2694/1909—10. r. sz.);

a „*Budapesti Ref. Ifjúsági Egyesületnek*“ a Szent földről vett előadások tartására (3321. és 3531/1909—10. r. sz.);

az „*Országos Kossuth-Szövetségnek*“ Kossuth-gyász-ünnep tartására (3681/1909—10. r. sz.);

az „*Egyetemi Kör*“ irodalmi szakosztályának felolvasó-ülés céljára (4117/1909—10. r. sz.);

a „*Magyar Athletikai Szövetségnek*“ atletikai versenyre (4027/1909—10. r. sz.);

a „*Bethlen Gábor Körnek*“ Mikszáth-ünnepély tartására (4395/1909—10. r. sz.);

a „*Magyar Gyermektanulmányi Társaságnak*“ nyilvános előadások tartására (4958/1909—10. r. sz.);

a „*Magyarországi Nőegyesületek Szövetségének*“ szülői értekezlet megtartására (5009/1909—10. r. sz.).

Ugyanazon épület II. számú tantermére:

R. KOVÁCS LAURA szavalóművésznőnek a 2143. 1909—10. sz. engedély hatályon kívül helyezésével szónoklati és szavalókurzus tartására (2786/1909—10. r. sz.);

s végül ugyanazon épület III. számú tantermére:

dr. DIENES VALÉRIÁNAK a philosophia köréből előadások tartására (3004/1909—10. r. sz.).

Az I. sz. chemiai intézet nagytermére:

a „*Kir. Magyar Természettudományi Társulatnak*“ népszerű előadások céljaira (1234/1909—10. r. sz.).

A régi műegyetemi épület K. jelzésű tantermére:

a „*Magyar állami altisztek és szolgák országos nyugdíjpótló és segélyző egyesületének*“ közgyűlés megtartásának céljára (1116/1909—10. r. sz.);

az „*Állami tisztviselők országos szövetségének*“ közgyűlés tartására (4366/1909—10. r. sz.);

az „*Országos Gépészszövetségnek*“ nagygyűlés megtartására (4913/1909—10. r. sz.);

a „*Kir. Magyar Természettudományi Társulatnak*“ népszerű előadások tartására (6234/1909—10. r. sz.).

Ugyanezen épület könyvtári helyiségeire:

a „*Nemzeti Sport és Automobil*“ szerkesztőségének repülőgép-kiállítás céljára (4297/1909—10. r. sz.), s végül

ugyanezen épület II. emeleti helyiségeire:

a „*Magyar Úrinők Egyesületének*“ irodai helyiség céljaira (3512/1909—10. r. sz.);

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR festőművésznak képkiállítás rendezésére (5024/1909—10. r. sz.).

A központi egyetemi épület kupolatermére:

a „*Budapesti Egyetemi Athletikai Clubnak*“ céllövészeti előadások megtartására (1964. és 2098/1909—1910. r. sz.);

a „*Barcsay-utczai főgymnasium Gyorsíró Körének*“, gyorsírási verseny megtartására (3246/1909—10. r. sz.);

a „*Budapesti Egyetemi Athletikai Clubnak*“ kardvívó-bajnoki verseny megtartására (3585/1909—10. r. sz.);

az „*Egyetemi Kör*“ irodalmi szakosztályának felolvasóülésre (3843/1909—10. r. sz.);

R. KOVÁCS LAURA szavalóművésznőnek szavalócursus czéljaira (3910/1909—10. r. sz.).

Ugyanezen épület jog- és államtudománykari I. sz. tantermére:

a „*Magyar Társadalomtudományi Egyesületnek*“ társadalomtudományok körébe vágó előadás megtartására (1029. és 3007/1909—10. r. sz.).

Ugyanezen épület jog- és államtudománykari II. sz. tantermére:

R. KOVÁCS LAURA szavalóművésznőnek szónoklati és szavalóoktató-tanfolyam megtartására (3868/1909—1910. r. sz.).

E helyen közöljük az egyetemi közigazgatási kormányzat körébe tartozó fontosabb intézkedéseket és egyes, jövőre kiható elvi határozatokat is.

Gróf APPONYI ALBERT vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr 1910. évi január hó 17-én vált meg magas állásától, mely alkalommal Egyetemünk Tanácsához köszönőiratot intézett, a Tanács nevében pedig a Rector Magnificus a távozó ministertől őszinte köszönet és élénk sajnálkozás kifejezése mellett feliratilag búcsúzott el (2732/1909—10. r. sz., 187/elh. 1910. I. 17. vkm. sz.).

Közvetlen utóda: dr. SZÉKELY FERENCZ úr 1910. évi január hó 22-ről keltezett iratával értesítette a Senatust, hogy a ministerium ideiglenes vezetésével megbízott (2916/1909—10. r. sz., 253/elh. 1910. I. 22. vkm. sz.).

Gróf ZICHY JÁNOS, Ő császári és apostoli kir. Felségének Bécsben, 1910. évi márczius hó 1-én kelt legfelsőbb elhatározásával vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerré kineveztetvén, márczius hó 5-én kelt iratával értesítette a Tanácsot kormánnyra lépéséről. A Minis-

ter urat az Egyetemi Tanács küldöttségileg és felirati-lag üdvözölte (3920/1909—10. r. sz., 790/eln. 1910. III. 5. vkm. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1910. évi január hó 19-én tartott II. rendkívüli üléséből kelt egyhangú határozat végrehajtásában felterjesztés intéztetett a Minister úrhoz a lelépett gróf APPONYI ALBERT vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister arczképének az Egyetem részére megfestése iránt (2740/1909—10. r. sz.). A Minister úr készséggel adta beleegyezését, hogy az arczkép 2000 K költség erejéig a gazdasági hivatal javadalma terhére BRAUNECKER STINA bárónő festőművész által megfestessék, minek folytán a Rector Magnificus a művésznőnek a megbízást megadta (4231/1909—10. r. sz., 30.068/1910. III. 23. vkm. sz.).

A Miniszter úr a folyó tanévi megnyitó ünnepélyen elhangzott beszámoló-, székfoglaló- és tanév-megnyitó ünnepi beszédeknek különlenyomatként az egyetemi hallgatók között leendő díjtalan kiosztás végett 8000 példányban leendő kinyomatását engedélyezte, az egyetemi nyomda jövedelme terhére (393/1909—10. r. sz., 109.529/1909. IX. 18. vkm. sz.; 723/1909—10. r. sz., 111.707/1909. IX. 24. vkm. sz.).

A cs. kir. szab. déli vaspályatársaság üzletigazgatósága értesítette a rectori hivatalt, hogy nyugállományban levő államtisztviselők részére félárú menetjegy váltására jogosító arcképes igazolványt nem engedélyezhet (5468/1909—10. r. sz.).

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr értesített, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter nincs azon helyzetben, miszerint egyetemi tanár lakásán berendezni kívánt *távbeszélő-állomás* után 50% előfizetési díjmérséklést engedélyezhessen, mert a fennálló sza-

bályzat értelmében a közhasználatú távbeszélőnél a rendes előfizetési díjakból mérséklés csupán hatóságoknak, hivataloknak és közintézeteknek nyújtható, azon állomások után, amelyek hivatalos helyiségben, kizárólag közügyek intézésére rendeztetnek be. Ezen szabály alól kivételt tenni elvi okokból nem lehet (5002/1909—1910. r. sz., 42.362/1910. V. 3. vkm. sz.).

Az egységes egyetemi szabályzatrevizionális munkálatokra a Miniszter úr által engedélyezett és a felvétel napjától rectori rendelkezés alatt állott átalány gyanánt kezelt 2000 K előlegnek az 1908—09. tanévben történt állampénztári visszafizetése alkalmából tett ama jelentésünkre (5659/1908—09. r. sz.), mely a szabályzatrevizionális munkálatok történeti előzményeinek és akkori állásának aktaszerű hitelességgel történt ismertetése mellett *rámutatott a tárgyi okokra is, amelyek a munkálatok folytatását és befejezését meggátolták*, a Miniszter úr döntése a folyó tanévben érkezett le. A leirat a számadási felmentvényt azzal adta meg, hogy a szabályzatrevizionális munkálatokat végzett dr. MARGITAI ANTAL egyetemi tanácsjegyző jelentését tudomásul vette (6035/1908—10. r. sz., 59.469/1910. VII. 3. vkm. sz.).

Ezzel kapcsolatban merült fel azon eszme, hogy • *a mai élőjog*, az elszórtan, vagy egyes konkrét ügyek elintézése kapcsán kibocsátott elvi kijelentéseket tartalmazó rendelkezések, sőt a régibb, egészen a latin világig visszamenő időből származó s ma is még érvényes szabályzatok, mint normatívumok *összegyűjtessenek*, rendszerbe foglaltassanak, hogy ily módon a kellő anyag összehordatván, alapját képezhesse a végleges egységes egyetemi szabályzatnak. Ezirányú felterjesztésünkben (3259/1909—10. r. sz.) foglaltakat a Miniszter úr helyeslőleg vette tudomásul és értesített, hogy a

kérdést bővebb megfontolás tárgyává tenni szándékozik (5793/1909—10. r. sz., 46.350/1910. VI. 18. vkm. sz.).

A Miniszter úr nyomatékosan felkérte az Egyetemi Tanácsot, miszerint hasson oda, hogy az ünnepi alkalmakkor a Mátyás-templomban tartatni szokott *hivatalos istenítiszteleteken* a tanári kar és az egyetem tisztviselői lehetőleg teljes számban jelenjenek meg (6327/1909—10. r. sz., 3149/eln. 1910. VIII. 10. vkm. sz.).

Az *egyetemi rendelkezési alap* növelése tárgyában kelt múlt tanévi felterjesztésünkre (3847/1908—09. r. sz.) a Minister úr a magántanárokkal való hivatalos érintkezés és magántanári tandíjjutalék kezelési költségeinek elszámolását a magántanári tandíjjutalékok számlája terhére engedélyezte és *megengedte, hogy az értékes nyomtatványok előállítási költségének, a negyedévenként érvényesített nyomtatványszámlák alapján való megtérítése, illetve a nyomtatványok előállítási árának az állampénztárba való szállítása a közigazgatási év végére legyen halasztható* (1764/1909—10. r. sz., 28.626/1909. XI. 16. vkm. sz.).

Egy felmerült esetből kifolyólag a Minister úr utasította a fizetést teljesítő állampénztárt, hogy az illetményekre vonatkozó, elveszett *fizetési könyvecske* helyett, a 102.665/1906. évi pénzügyministeri körrendeletben foglaltak szem előtt tartásával, új fizetési könyvecskét állítson ki s az eszközlendő fizetéseket annak alapján teljesítse (4892/1909—10. r. sz., 20.198/1910. IV. 22. vkm. sz.).

Egy fölmerült konkrét esetből kifolyólag, *havidíjas szolgálati minőségben eltöltött időnek* nyugdíj tekintetében való *beszámítása* iránti kérvényt érdembeli tárgyalás nélkül visszaküldvén, — kimondotta a Minister úr, hogy a minis-tertanács 1875. évi július hó 13-án hozott határozatából

kifolyólag bizonyos szolgálati időnek nyugdíj tekintetében beszámítása vagy be nem számítása az érdekelt tényleges szolgálata alatt nem, hanem csakis akkor vehető bírálat alá, amikor szabályszerű nyugellátása tárgyalás alá kerül (6119/1909—10. r. sz., 61.004/1910. VII. 9. vkm. sz.).

A Minister úr utasította az Egyetemi Tanácsot, hogy a *horvátnyelvű beadványok*, illetve átiratok, a gyors elintézés szempontjából lefordítás végett iktatásuk után azonnal a m. kir. belügyministerium által egyidejűleg utasított belügyministeri fordító-osztályhoz lesznek közvetlenül megküldendők. A fordító-osztály a lefordításról soron kívül fog gondoskodni a fordítást a díjjegyzékkel együtt szintén közvetlenül küldi meg a fordítási díj kiegyenlítése végett. A fordítási díj a quaestura által esetről-esetre lesz a belügyministerium részére megküldendő (2103/1909—10. r. sz., 85.778/1909. XI. 27. vkm. sz.).

A *külföldről beszerezhető cikkek* tárgyában a következő körrendelet intézkedik:

„Hivatali elődömnök múlt évi márczius hó 3-án 1070. sz. alatt kelt rendeletére való hivatkozással azon cikkek jegyzékét, melyek a hatóságok beszerzéseiről szóló kimutatások szerint rendszeres szükségletet képeznek, de hazánkban ezidőszerint elő nem állítatnak, ide zárva azzal az értesítéssel küldöm meg a tek. Tanácsnak, hogy a jegyzékben felsorolt cikkeknek külföldről leendő beszerezhetőjére *az engedélyt az 1910. év tartamára* már most megadom. Figyelmeztetem azonban a tek. Tanácsot egyúttal arra is, hogy a jegyzékben fel nem sorolt cikkeknek külföldről leendő beszerzéséhez az 1907. évi III. t.-cikk 13. §-a értelmében az engedély a jövőben is *minden egyes esetben külön* eszközlendő ki.“

A jegyzék a következő:

Actafűzőgép, ampèreméter (iskolai célokra belföldön is készül), arabsmégza (gummi arabicum) darabos (oldott hazánkban is készül), ár, asbestlemez, asbest-zsinór, bársony (plüss készül az országban), biztosítótű, czérnagomb, czipőgomb, czipész-varrógép, czipésztű, ébresztőóra, fénymásoló milliméterpapiros, forgópisztoly, gomgostű, grafit, gummi, ágybetét, gyűszű-habkő, hajnyírógép, hegedűhúr, higany, horgolótű, hőmérő, írógép (írógépszalag készül az országban), írógép-párna, ívlámpaszén, kaloriméter, kókusz-lábszönyeg, kötőtű, légsúlymérő, linoleum, lithographiai kő, másolóvászon, mérőpálcza (összehajtható), mérőszalag vászonból, microscop (iskolai célokra belföldön is készül), milliméterpapiros tekercsekben (ívekben belföldön is készül), mimeograph sokszorosítókészülék, nedvességmérő, olló (irodai és sebészeti olló hazánkban is készül), óra (zsebórát és villamos üzemű órát belföldön is gyártanak), óraüveg, palatábla, palavessző, parafa (parafakő-czikk az országban is készülnek), planiméter, platinacsésze, polyméter, raffiaháncs, rajzvászon, schapirograph, sokszorosítókészülék, számológép (iskolai célokra belföldön is készül), szíjgyártó-tű, szivacs, töltény pisztolyokhoz, üveggyöngy, üvegtoll, varrógéptű, varrótű, vetítógép, voltméter (iskolai célokra hazánkban is készül) (3290/1909—10. r. sz., 126/el. 1910. II. 4. vkm. sz.).

A Minister úr, a kereskedelemügyi minister úrral egyetértőleg a Magyarországon nem gyártott *orvosi műszereknek* indokolt esetben és előzetes engedély nélkül *külföldről leendő beszerezhetési jogával* a gazdasági hivatalt kivételesen egyszersmindenkorra felruházta oly esetekre, amidőn külföldi beszerzésnek az 1907. évi III. t.-czikk 19. §-a, illetőleg ennek végrehajtása tárgyában kiadott

utasítás értelmében kikérendő előzetes engedély akár az oktatás, akár a gyógyítás kárával járna. Köteles lesz azonban ilyenkor minden egyes esetben a gazdasági hivatal a megtörtént külföldi beszerzésre az engedélyt utólag kikérni és igazolni tartozik azt is, hogy azokat elsősorban a hazai ipar révén próbálta eredménytelenül beszerezni (6421/1909—10. r. sz., 86.045/1910. VIII. 12. vkm. sz.).

A Minister úr utasította a tudománykarok dékánjait, hogy jövőben mindazon esetekben, midőn *több*, de főképen különböző állású *segédtanerő* (adjunctus, tanársegéd, gyakornok, vegyész-növendék stb.) *választásának* megerősítéséről van szó — minden egyes jelöltre nézve külön-külön teendő felterjesztés (78/1909—10. r. sz., 75.075/1909. VIII. 27. vkm. sz.).

A Minister úr kimondotta, hogy a katonai szolgálatra *bévonult orvosgyakornok* azon időre, míg a klinikánál szolgálatot nem teljesít, még megbízott gyakornoknak sem levén tekinthető, katonai szolgálati ideje alatt illetményekben nem részesíthető (3292/1909—10. r. sz., 127.017 ex 1909/1910. II. 3. vkm. sz.).

A kötelező kórházi gyakorlati évet eltöltő orvosgyakornokok ingyenes élelmezésben való részesítését a Minister úr elvi szempontból teljesíthetőnek nem találta (5156/1909—10. r. sz., 17.486/1910. V. 19. vkm. sz.).

Egy felmerült esetből kifolyólag értesített a Minister úr, hogy gyakornok (műtő-növendék, vegyész-növendék) 800 K jutalomdíjának 1000 K-ra felemelését azért nem engedélyezte, mert csak kellő minősítés mellett van helye magasabb jutalomdíj engedélyezésének; a doctori szigorlatra bocsátás iránti engedély ugyanis még nem jelenti a pályavégzettséget (6102/1909—10. r. sz., 69.441/1910. VII. 9. vkm. sz.).

A III. számú belklinikán működő ápolónővérek lelkipásztorának, mint nem kinevezett klinikai lelkésznek, a belklinika épületében természetbeni lakás engedélyezése iránti kérelmét a Minister úr teljesíthetőnek nem találta (6118/1909—10. r. sz., 55.577/1910. VII. 9. vkm. sz.).

Az élve bonczolás (vivisection) korlátozása tárgyában 45.763/1887. II. 3. vkm. sz. a. kelt következő szabályrendeletet a Minister úr azzal küldi meg, hogy az a klinikákon és intézetekben kifüggesztendő s a rendelet intézkedései szigorúan betartandók.

„1. Eleven állatokon való bonczolást (vivisection) egyedül komoly tudományos vizsgálódás, vagy fontos oktatási célból csak *tanár*, vagy legfeljebb *tanársegéd* végezhet, vagy végeztethet a maga jelenlétében és felelősségére.

2. Ily kísérleteknél az állatokat, ahol azt a kísérlet céljainak veszélyeztetése nélkül tenni lehet, mindig, úgy mint eddig is, el kell előbb altatni.

3. Oly kísérleteknél, melyek más alsóbbrendű állatokon teljesen kielégítő eredménnyel végezhetők, csak ezeket és nem magasabbrendű állatokat kell igénybe venni“ (3253/1909—10. r. sz., 4379/1910. I. 18. vkm. sz.).

Gróf GORCEY PÁL, mint végrendeleti végrehajtó, értesítette a Tanácsot, hogy boldogult Zámory Mária alapítványi hölgy, néhai nagybátyja, Beöthy Ákos könyvtárát azzal a célzattal vette át a többi érdekelt örökösöktől, hogy azt közcélra fogja felajánlani. Mint-hogy Zámory Mária 1910. évi április hó 28-án elhunyt, ezen nemes szándékának keresztülvitele a végrendeleti végrehajtóra maradt. Az általános örökös: gróf CSÁKY GYÖRGYÉ, szül. Majthényi Sarolta bárónővel egyetértőleg

a Beöthy Ákos féle könyvtárt tehát minden ellenszolgáltatás nélkül, de azzal a kikötéssel adományozza Egyetemünknek, hogy ezen könyvtár külön helyiségben, mint „Beöthy Ákos könyvtár“ helyeztessék el. Az Egyetemi Tanács jelen tanévi legutolsó üléséből dr. MAGYARY GÉZA jog- és államtudománykari dékánt kérte fel a könyvtár megsejmlélése és tájékoztatás iránt (5933/1909—10. r. sz.).

Rector Magnificus az Egyetemi Tanács előzetes hozzájárulásával a következő körlevelet bocsátotta ki:

„Körlevél valamennyi közvetlen szolgálati főnökségnek.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr 89.005/1901. XII. 20. vkm. számú magas rendeletének s az Egyetemi Tanács folyó évi január hó 19-én tartott II. rk. üléséből kelt határozatának végrehajtásában, utalással hivatali elődöm 2569/1901—02. számú előző köriratára, ismételten felkérem, hogy mindazon esetekben, amidőn jövőben napidíjas (napibéres) szolgák alkalmazásának szüksége merül fel, az ily természetű igényeket kizárólag a Rector Magnificus útján méltóztassák érvényesíteni. A most számjelzett magas rendelet ugyanis a gazdasági hivatali Utasítás 27. §-ának a jelzett szolgák alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit a kinevezési jogrendnek megfelelően ily értelemben módosítván, a napidíjas (napibéres) szolgák felfogadásánál (alkalmazásánál) hozzájárulásom előzőleg mindig kikérendő, mert különben a rendszeresített altiszti és szolgai állomások betöltésénél azon helyzet áll elő, hogy a 3624. eln. 1908. VIII. 24. vkm. sz. szabályrendelet hatálya alatt ezen előzetes hozzájárulásom nélkül felfogadott napidíjas szolgák az igazolványos altisztek után mint igényjogosultak jelentkeznének, ami pedig

az 1806. évi Ratio Educationis 158. §-án alapuló százados rectori kinevezési jogot illusoriussá tenné s egészben absorbeálná.

A magam részéről hangsúlyozni kívánom, hogy a rectori joghatósággal velejáró jogaimat a szabályszerű előfeltételek betartása esetén ezután is a collegiális és concilians érintkezés szellemében kívánom gyakorolni, s a lehetőség határain belül készséggel fogom a jövőben is teljesíteni s figyelembe veszem a megnyilvánuló óhajokat, de ez óhajok kielégítése odáig nem terjedhet, hogy az egységes vezetés rovására a Rector csak mint a bevégzett tények executiv közege szerepeljen.

Hivatali elődöm már 2569/1901—02. szám alatti köriratában is hangsúlyozta, miszerint „szolgálati rendtartás csak úgy képzelhető, ha az egyetem rectora a kinevezést, előléptetést, áthelyezést, kirendelést, be rendelést, nyugdíjazást, fegyelmi hatalmat s a fedezetről való gondoskodást *tényleg* gyakorolja, ami a collegiális és concilians érintkezést egyáltalán nem zárja ki; csak a jogi lehetőségek tiszteletben tartását jelenti.“ (2317/1909—10. r. sz.)

Elvi jelentőségű és fontosabb határozatok a tanulmányi kormányzat köréből:

Rector Magnificus elhatározásából, arra való tekintettel, hogy az I. félévi beíratások csak 1909. évi szeptember hó 6-án vették kezdetüket, a rendes beíratások határideje három nappal, tehát szeptember hó 15-ig meghosszabbított (144/1909—10. r. sz.).

A jog- és államtudományi kar azon határozatát, mely a colloquiumokra és vizsgálatokra jelentkezők nagy számára való tekintettel a jelen tanév II. félévégi tanári aláírások határidejéül május hó 23., 24. és 25. napjait tűzte ki, a Minister úr jóváhagyólag

tudomásul vette (5095/1909—10. r. sz., 54.340/1910. V. 19. vkm. sz.).

Az 1910—11. tanév I. félévi tanrend jóváhagyásával kapcsolatban a következő félévi tanrend-tervezetek összeállításánál leendő megvalósítás céljából különös figyelmébe ajánlotta a Minister úr a Senatusnak, hogy azokból a főcollegiumokból, melyeknek kettős, vagy hármas képviselőjük van, az egyik tanár lehetőleg a *délutáni órákban* tartsa előadásait. *Ugyanis különösen a jogi és bölcsészettudományi karon sok olyan előadás tartatik, melyeket önképzés, ismereteik felújítása, illetve fejlesztése céljából a délelőtti és déli órákban hivatali teendőikkel elfoglalt felnőtt egyének is látogatnának, ha előadások a délutáni, illetve a kora esti órákban is tartatnának* (6361/1909—10. r. sz., 83.049/1910. VIII. 12. vkm. sz.).

Egy felmerült concret esetben kimondotta a Minister úr, hogy a „sub auspiciis Regis” felavatásokra csakis iskolai évre vonatkozólag tehető javaslat, *irányadó tehát e tekintetben azon tanév, melyben a folyamodó utolsó szigorlatát letette* (2378/1909—10. r. sz., 150.895/1909. XII. 18. vkm. sz.).

Romániában az érettségi vizsgálatok eltöröltetvén a Minister úr tudomásulvétel és miheztartás végett s az eddig fennállott eljárás fenntartása mellett közli, hogy ezeket a nyolczosztályú, teljes lyceumokban bevezetett általános (záró) vizsgálat (Examen jénéral) helyettesíti, melyről lyceális végbizonyítványok adatnak ki. Ezen végbizonyítványok tulajdonosaiknak Romániában a következő jogokat biztosítják:

I. A „section classique moderne” végbizonyítvánnyal rendelkezők beíratkozhatnak a jogi, orvosi karra, vagy a bölcsészettudományi kar történelmi, vagy modern filológiai tanulmányaira és a gyógyszerészetre;

II. Akik „section classique“ végbizonyítványt kaptak, azok beiratkozhatnak a jogi, orvosi, irodalmi és theologiai karokra s végül

III. Akik a reál-irányú (section réale) végbizonyítványt nyerték el, azok a matematika, természet-tudományi és orvosi karra, az irodalmi karnál azonban csak a philosophiai licenciatusra iratkozhatnak be (1176/1909—10. r. sz., 117.144/1909. X. 14. vkm. sz.).

A Minister úr közli, hogy a németalföldi 1909. évi 208. számú királyi rendelet szerint a magyarországi gymnasiumokon vagy főreáliskolákon szerzett érettségi bizonyítványok a németalföldi tanintézetek részéről kiállított s a delfti technikai főiskolába való belépésre jogosító bizonyítványokkal is egyértékűeknek ismertettek el (Hivatalos közlöny, 1909. évi 18. szám).

Arra való figyelemmel, hogy egy rk. hallgatói minőségben beiratkozott nőhallgató felvételét görög-pótlós érettségi bizonyítvány alapján a Minister úr a bölcsészettudományi kar kebelén belül nem valamely szakra, szakcsoportra való megszorítással engedélyezte — az érintett nőhallgatónak megengedtetett, hogy a természettan-vegytani szakcsoport helyett a modern philologiai szakcsoport tárgyait, a görög nyelvből való kiegészítő érettségi vizsgálat letételére megszabott egy évig rk. hallgatói minőségben hallgathassa (296/1909—10. r. sz.).

Rendkívüli hallgatói minőségben frequentált két félév után s a rendes hallgatóul leendő felvételre szóló ministeri engedély birtokában volt nőhallgató azon félévei, melyeket a ministeri engedély kinyerése után is rendkívüli hallgatói minőségben töltött el, hivatalból, administratív úton, rendes féléveknek átíratnak (2340/1909—10. r. sz.); egy más esetben pedig szabályos

előminősültség (érettségi bizonyítvány és gyógyszerész-mesteri oklevél) birtokában volt rendes bölcsészettan-hallgatónak megengedtetett, hogy az orvostudományi karba való átiktatása, figyelemmel a gyógyszerész-tudorság előfeltételét képező tárgyak szabályszerűleg történt lehallgatására, visszaható erővel foganatosíttassék (3744/1909—10. r. sz.).

A Minister úr kimondotta, hogy polgári iskolai tanítói oklevél nem jogosít rendes bölcsészethallgatóul leendő felvételre s az ily előképzettség mellett rendkívüli hallgatói minőségben eltöltött rendkívül félévek rendes félévek gyanánt be nem számíthatók (4381/1909—10. r. sz., 32.601/1910. III. 30 vkm. sz.).

A Minister úr, arra való tekintettel, hogy az elemi és polgári iskolai tanítónői oklevéllel bíró nők csupán a hazai tanítónőképző-intézeti tanárok képzésének érdekében, a tényleges szükségletnek megfelelő korlátozott számban és csak azon esetben vehetők fel rendkívüli hallgatókul, ha igazolni tudják, hogy az e czélból szervezett collegium tagjai, s az ily módon felvett nők is azonnal elvesztik beíratkozásra való jogukat, mihelyt megszűnnek az érintett collegium tagjai lenni, — egy külföldön végzett, illetőleg külföldi egyetemről jövő s elégséges tanítónői bizonyítványt felmutató folyamodót a bölcsészettudományi karba rendkívüli hallgatói minőségben beíratkozásra irányuló előzetes engedély iránti kérelmével elutasított (591/1909—10. r. sz., 102.751/1909. IX. 21. vkm. sz.). Ebből szabályként az is megállapítható, hogy *a külföldi egyetemre szóló felvételi engedély hazai egyetemen joghatálygyal nem bír.*

Azon körülmény, hogy a nőhallgatók felvétele tárgyában (35.138/1904. VIII. 7. vkm. sz., 4660/

1903—1904. r. sz.) kiadott szabályrendelet életbe léptetése előtti időben a nőhallgató felvételi engedélyt nyert, tanulmányainak szabályszerű befejezte után pedig tudorrá avattatott, — még nem menti fel a nőhallgatót újabbi felvételi engedély kinyerése szempontjából érettségi bizonyítványának bemutatásától, mert a különböző idők különböző felvételi előfeltételei mellett csak az érettségi bizonyítvány alapján lehet a felvételi engedély ügyében érdemlegesen határozni (1178/1909—10. r. sz., 118.458/1909. X. 19. vkm. sz.).

Azon czélból, hogy a hiányzó okmányok beíratkozási ügyben pótoltassanak, egy nőhallgató részére az egyetemi anyakönyvek adatainak megfelelő „Hivatalos bizonyítvány“ állíttatott ki (655/1909—10. r. sz.) s ezen „Hivatalos bizonyítvány“ alapján ideiglenesen és rendkívüli hallgatói minőségben beíratkozási engedélyt is nyert (696/1909—10. r. sz.).

(Lásd még V. fejezet C) 279. oldalt.)

A Minister úr ismételve kimondotta, hogy rendkívüli fél éveknél rendes fél év gyanánt beszámítása iránti kérelem — csak szigorlatra, vagy tanári vizsgára bocsátás, illetve az absolutorium kinyerése szempontjából (az utolsó fél évben) lévén tárgyalás alávehető — mint nem időszerű, tárgyalható nem volt (153/1909—1910. r. sz., 98.574/1909. IX. 6. vkm. sz.).

A Minister úr hangsúlyozta, hogy a 102.834/1906. XI. 6. vkm. sz. szabályrendeletében kimondott azt az elvet, miszerint fél év beszámítására irányuló kérvények kivétel nélkül csak a végbizonyítvány kiadása iránti kérvény kapcsán vehetők tárgyalás alá, az orvostudománykari fél év-beszámításokra is kívánja alkalmazni. Egyúttal elrendelte, hogy minden olyan esetben, mikor valaki ministeri engedély alapján bocsáttatik

alapvizsgára, illetve szigorlatra, a vizsgálat sikeréről szóló és az indexbe bevezetni szokott végzés szövegében az engedélyező ministeri rendeletre hivatkozás történjék (2842/1909—10. r. sz., 153.088/1908. vkm. sz.).

A Minister úr, arra való figyelemmel, hogy a rendkívüli félének a szabályszerű tanfolyamba rendes félénkül beszámítása a méltányos esetekben más karokon is kedvezően szokott elbíráltatni, rendkívüli gyógyszerészhallgatói minőségben eltöltött 4 félének 3 rendes félév gyanánt és gyógyszerésztudorsághoz bocsátás céljából beszámítását engedélyezte (4112/1909—10. r. sz., 4913/1910. III. 8. vkm. sz.); egy más esetben pedig 4 rendkívüli gyógyszerészhallgatói minőségben eltöltött félének 2 rendes félév gyanánt leendő kivételes beszámítását rendelte el (2120/1909—10. r. sz., 131.593/1909. XI. 30. vkm. sz.), ez utóbbi beszámítás fennforgása esetén sem adott azonban engedélyt gyógyszerésztudorsághoz való bocsátásra (5845/1909—1910. r. sz., 63.565/1910. VI. 22. vkm. sz.) azon alapon, hogy a beszámítás figyelembe vétele mellett is csak 4 rendes félévet tudott folyamodó kimutatni a gyógyszerésztudorsághoz szükséges 6 rendes félév helyett, melyből a gyógyszerészmesteri oklevél megszerzése előtt 4 félév, utána pedig 2 félév frequentálandó (5275/1909—10. r. sz.).

A Minister úr egy bölcsészethallgatónak eddigi tanulmányai alapján a gyógyszerészeti tanfolyam I-ső évének tanulmányai alól való felmentését azzal engedélyezte, hogy a jövő tanév szeptember havában a physikából és vegytanból elővizsgálatra bocsátható, tartozik azonban mint másodéves gyógyszerésztan-hallgató a növénymikroskopi gyakorlatokban részt venni

és annak igazolása után a növénytanból elővizsgálatra jelentkezni köteles (6189/1909—10. r. sz., 69.020/1910. VII. 15. vkm. sz.).

Egy concret esetben — annak megállapítása mellett, hogy az óraátszámításnak egymásután következő 3 félév között lehet csak helye, még pedig csakis akként, hogy a közbenső félév hiányzó óráihoz akár a közvetlen megelőző, akár a közvetlen következő félév óratöbblete számítható hozzá — felterjesztés intéztetett a Minister úrhoz annak kimondása végett, hogy az óraátszámítás kérdésében, miként a jog- és államtudományi kar, úgy a többi karok is saját hatáskörben, végérvényesen határozzanak (3625/1909—10. r. sz.). A Minister úr pedig kimondotta, hogy nem támaszt észrevételt az ellen, hogy a jog- és államtudományi kar tanulmányi és vizsgálati szabályzatának 28. §-ában körülírt „óraátszámítás“ az ezen §-ban megállapított módon és feltételek mellett — per analogiam — a bölcsészettudományi karon is alkalmazásba vétésék (4159/1909—10. r. sz., 33.417/1910. III. 22. vkm. sz.).

A rendkívüli hallgatói minőségben beíratkozott hallgatónak rendes hallgatóul való átíratkozása iránti eljárás különbözik a rendkívüli féléveknek a tanulmányi időbe való beszámítási eljárásától. Az elsőt a tft. szab. 20. §. I. jegyzet 2. pontja, az utóbbit pedig a tft. szab. 33. §. I. jegyzet 2., 4. és II. jegyzet 10. pontjai szabályozzák (2457/1909—10. r. sz.).

A Minister úr egy concret esetből kifolyólag kimondotta: „hogy az egyik tudománykarból a másik tudománykarba szándékolt átlépés a 84.962/1902. vkm. számú szabályrendelettel szabályozott utólagos beíratkozástól különbözik. Miután ugyanis az egyik karról a

másik karra való átlépés szorosan véve az egyik karon kellő időben megkezdett tanulmánynak a másik karon való folytatását jelenti, az átlépés lehetősége nem az átlépés időpontjától, hanem az elhagyott karon folytatott tanulmánynak és az újonnan választott karon folytatni szándékoltnak összefüggésétől, rokonságától függ, amely összefüggés megállapítása a dolog természete szerint csak a két kari dékánnak, mint tanulmányi felügyelőnek hatáskörébe tartozhatik“ (1975/1909—10. r. sz., 134.502/1909. XI. 26. vkm. sz.). A tudománykarokkal közölt eme rendelet elvi kijelentése ellen a jogi kar felterjesztést intézett a Minister úrhoz, mely szerint az utólagos beiratkozás és az átlépés tekintetében csak a tanulmányi szabályzat és a 84.962/1902. vkm. számú rendelet által hangsúlyozott felvételi, *beiktatási* időpont lehet irányadó, s nem az egyik karon folytatott és a másik karon folytatni szándékoltnak tanulmányok rokonsága, mely esetben legfeljebb a tanszokok közötti rokonság révén tanidő beszámításának esete foroghat fenn. A Senatus 1910. évi május hó 4-én tartott IV. r. ülésében mérlegelvén a jog- és államtudományi kar aggályait és indokait — azokat magáévá tette és pártolólág terjesztette fel a Minister úrhoz (3842/1909—10. r. sz.). A Minister úr, annak hangsúlyozásával, hogy a karok autonom hatóságainak a kötelessége öröködni affelelt, hogy a részükre biztosított joggal való élés — amire úgylis csak a legkritkább esetben van alkalom — visszaélésre ne vezessen, a 134.502/1909. XI. 26. vkm. számú rendelet hatályon kívül helyezése iránti kérelmet teljesíthetőnek nem találta (6148/1909—10. r. sz., 55.487/1910. VII. 12. vkm. sz.).

A Minister úr kimondotta, hogy a végbizonyítvány kiadása előtt, tehát kedvezményes időben csak azok

bocsáthatók szigorlatra, akiknél tanulmányi szempontból a végbizonyítvány kiadásának semmiféle akadálya nincs; ellenben azok, akiknek a végbizonyítvány kiállításához ministeri engedélyre van szükségük — ezen engedély megadása előtt szigorlatra nem bocsáthatók (4776/1909—10. r. sz., 45.679/1910. IV. 28. vkm. sz.).

A Minister úr egyszersmindenkorra felhatalmazta a jog- és államtudományi kar dékánját, hogy az ugyanazon karnál már sikerrel letett szigorlat tárgyait a szigorlatra, vagy államvizsgára jelentkezőknek, illetve az ugyanazon karnál sikerrel letett államvizsga tárgyait az államvizsgára jelentkezőknek betudhassák s ez alapon a jelöltet abból a tárgyból, melyből a jelzett módon már képesítést szerzett, az újabb kérdeztetés kötelezettsége alól saját hatáskörében felmenthesse. A sikerrel letett szigorlat, vagy államvizsga tárgyai azonban csak az esetben képezhetik beszámítás tárgyát, ha a jelölt új szigorlatára, illetve államvizsgájára *ugyanannál* a karnál jelentkezik, amelynél korábbi, beszámítani kért szigorlatát, illetve államvizsgáját letette. Más egyetemen, vagy jogakadémián letett szigorlat vagy államvizsga a jelzett célból nem vehető figyelembe. Végül kimondotta a Minister úr, hogy ezen szabályrendelet és intézkedéseivel ellenkező minden kérvény — felfolyamodás kizárásával — a dékán által elutasítandó (1865/1909—10. r. sz., 113.038/1909. XI. 17. vkm. sz.).

Egy felmerült concret kérelem elintézésében a Minister úr ismételve kimondotta, hogy a szigorlati évre már meghosszabbított ösztöndíjnak a szigorlati évet nem közvetlenül követő egyévi önkéntesi szolgálat fele idejére meghosszabbítása iránti kérelem —

miután az ösztöndíjak élvezetében megszakításnak nincs helye — nem teljesíthető (2223/1909—10. r. sz., 143.425/1909. XII. 10. vkm. sz.).

Az orvosszigorlati év I. felére engedélyezett ösztöndíj második részlete egy esetben — arra való figyelemmel, hogy a budapesti egyetemre nyert állami versenyvizsgálati ösztöndíj élvezete mellett a szigorlóorvos harmadik szigorlatát a kolozsvári egyetemen tette le — kivételesen folyósítottatott (3430/1909—10. r. sz., 154.320. ex 1909/1910. II. 3. vkm. sz.).

Egy joghallgatónak ösztöndíját a berlini tud.-egyetemen folytatott tanulmányi idejére a Minister úr azzal hagyta meg, hogy a dékán az ösztöndíjrészlet kiutalványozása szempontjából az ösztöndíjas nyugtáját a berlini egyetem látogatási bizonyítványa alapján akadály nélkül láttamozhatja (5832/1909—10. r. sz., 63.968/1910. VI. 22. vkm. sz.).

A Minister úr egy kérvény elintézésében értesített, hogy a Gervay-féle ösztöndíjra csak középiskolai tanulók tarthatván igényt ez ösztöndíj élvezete tudományegyetemi hallgatók részére meg nem hosszabbítható (6082/1909—10. r. sz., 34.043/1910. VII. 4. vkm. sz.).

A legfelsőbb magán- és családi alapok vezérigazgatósága értesítette Egyetemünket, hogy az egyetemi tanulmányi idejüket betöltött ösztöndíjasokat jövőben közvetlenül fogja értesíteni a Ferencz József—Erzsébet, illetve Ferencz József aranyösztöndíjak meghosszabbítása iránti kérelmek benyújtási határnapjáról (3607/1909—10. r. sz.).

A Minister úr egy esetben megengedte, hogy az 1909—10. tanévre mint szigorlati évre meghosszabbított, de betegség miatt fel nem vett ösztöndíj folyósí-

tását a hallgató az esetben kérelmezhesse, ha a szigorlatot az 1910. év szeptember havának végéig sikerrel leteszi. Ugyanezen leírátában ismételve hangsúlyozta, hogy az ösztöndíjak a szabályok értelmében *a teljes 8 félévi egyetemi tanfolyam elvégzése után csak egy éven át élvezhetők és pedig vagy szigorlati tanidő, vagy katonai szolgálat czímén* (6334/1909—10. r. sz., 82.210/1910. VIII. 4. vkm. sz.).

Újrafelvételi kérelem alapján foglalkozott az Egyetemi Tanács egy joghallgató féléveinek megsemmisítése ügyével, illetőleg féléveinek megsemmisítése tárgyában a Minister úr által is jóváhagyott rendelkezés megváltoztatásának kérdésével. Azon új tényállás alapján, hogy az érdekelt joghallgatónak, mint köztisztviselőnek, már eredetileg is megvolt felettes hatóságától az engedélye a beíratkozásra és megvolt a lehetőség arra is, hogy az előadásokat látogathassa, — amit különben a leczkekönyvből kitűnő félévvégi tanári és dékáni aláírások is támogattak — pártoló felterjesztés intéztetett a Minister úrhoz (923/1909—10. r. sz.). A Minister úr a kérelemnek helyt adott és 144.979/1907. II. 11. vkm. számú rendeletének hatályon kívül helyezése mellett, az érdekelt joghallgató leczkekönyvébe bevezetett féléveinek érvényességét elismerte (1583/1909—10. r. sz., 122.041/1909. XI. 3. vkm. sz.).

A katonaképző- és nevelő-intézetekben tanárokkal alkalmazott és tényleg működő tényleges katonatisztek tudományszakukban leendő alapos kiképezhetése czéljából megengedte a Minister úr, miszerint ezen tanárjelöltek, feltéve hogy gymnasiumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány birtokában vannak, egy, heti 15 órás és három, heti 10 órás rendes félév hallgatása után tanári alapvizsgálatra, majd pedig egy, heti

15 órás és három, heti 10 órás rendes félév hallgatása után tanári szakvizsgára s végül egy félévi időköz után paedagogiai vizsgára bocsáttassanak s ezen vizsgák sikeres kiállása után részükre a rendes középiskolai tanári oklevél kiadassék. Kötelességükké tette azonban katonatiszt-tanárjelölteknek a Minister úr, hogy minden félév elején, a beíratás előtt a tárgyak kiválasztása végett a tanárképző-intézet elnökénél, illetve az ezen célra kijelölt tanárnál jelentkezzenek s minden félévben a lehallgatott tárgyakból jó sikerrel colloquáljanak, különben a félév dékánilag láttamoztatni és vizsgára jogosító szabályszerű félév gyanánt betudatni nem fog, e célból a sikeres colloquiumokat igazolni nem tudó katonatiszt-tanárjelöltektől a dékán a félévvégi consetálást tagadja meg. Végül elrendelte a Minister úr, hogy az ily kedvezményt élvező katonatiszt-tanárjelöltek részére a heti 15 órás 2 félévi és heti 10 órás 6 félévi tanulmány befejezése után a bölcsészettudománykari végbizonyítvány kiadassék (3858/1909—10. r. sz., 94.344. ex 1909/1910. II. 23. vkm. sz.).

A Minister úr elrendelte, hogy a debreczeni ref. collegium kebelében lévő bölcséleti tanfolyam görög-latin és magyar-latin szakcsoportokat hallgatott tanárjelöltjeinek tanulmányai a középiskolai tanári vizsgálatoknál a jövőben teljes egészükben beszámíttassanak, illetőleg az ily hallgatók ezentúl ugyanolyan feltételek mellett bocsáttassanak középiskolai tanári vizsgálatokra, mint a magyar egyetemek hallgatói (1121/1909—10. r. sz., 115.148/1909. X. 14. vkm. sz.).

Ugyancsak elrendelte a Minister úr azt is, hogy a debreczeni ref. collegium bölcséleti tanfolyamát hallgatott magyar-német és latin-német szakcsoport hall-

gatóinak tanulmányai a középiskolai tanári vizsgálatoknál épen úgy beszámíttassanak, mint az a 115.148/1909. X. 14. vkm. szám alatt a görög-latin és magyar-latin szakcsoportos tanárjelöltekre elrendeltetett, egyben megengedte, hogy a debreczeni philosophiai tanfolyam hallgatói — tetszésük szerint — harmadik tárggyul a philosophiát is választhassák, s ebből mint harmadik tárgyból középiskolai alap-, illetve szakvizsgálatra jelentkezessenek (5038/1909—10. r. sz., 30.259/1910. V. 6. vkm. sz.).

A bécsi cs. kir. egyetemtől a zágrábi gyógyszerési diploma alapján Ausztriában folytatható gyakorlat tárgyában kiadott és 1910. évi április hó 12-én 38.318. 1909. sz. a. kelt osztrák cs. kir. belügyministeri rendelet tárgyalás alatt áll (5161/1909—10. r. sz.).

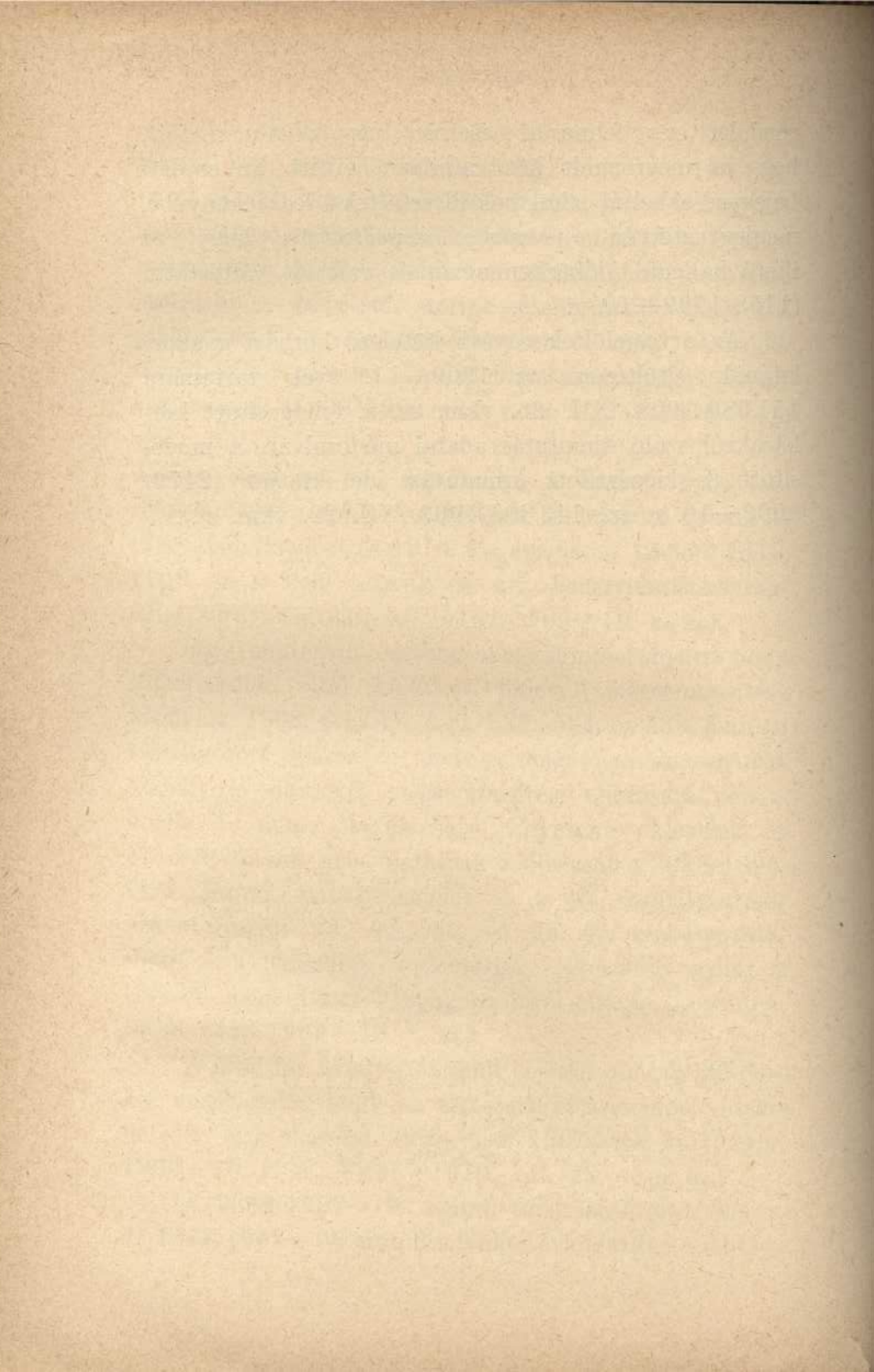
Egy előfordult esetben megállapítást nyert, hogy Egyetemünk által kiállított oklevél megsemmisítése körül az 1868. évi LIV. t.-cz. 529., 531. és 533. §-aiban szabályozott eljárás — mely a magánjogi viszonyokat szabályozó okiratok megsemmisítési eljárására vonatkozik — nem alkalmazható. Egyetemi oklevelek és bizonyítványok másodlatainak kiállítását a 3038/1895. vkm. számú szabályrendelet és a tft. szabályzatnak ezt kiegészítő 93., 94., 95. és 96. §§. szabályozzák, miért is a hatásköri összeütközés elkerülése végett a tévesen megindított közpolgári bírói eljárás beszüntetett (343/1909—10. r. sz.).

A Minister úregy felmerült concret esetből kifolyólag megengedte, hogy az elveszett kórházi könyvecske helyett egy másolat (másodlat) állíttassék ki (6249/1909—10. r. sz., 71.967/1910. VII. 23. vkm. sz.).

A 2389/1907—08. számú tanácshatározat, illetve az 1847/1907—08. számú anyakönyvkiigazítási szabály-

rendelet egy felmerült esetben úgy alkalmaztatott, hogy a megrongált két cím lap helyett az eredeti bejegyzésekkel új címlapok illesztettek a leczkekönyvbe, megjegyeztetvén *e hivatalos részmásodlaton*, hogy az illető hallgató időközben nevét és vallását változtatta (1158/1909—10. r. sz.).

Az orvosjelöltek egyévi kötelező kórházi gyakorlatának eltöltésére az 1909—11. évek tartamára 151.580/1908. XII. 26. vkm. sz. a. feljogosított kórházakról szóló kimutatás adatai módosulván, a módosított és kiegészített kimutatást ide iktatjuk (2479/1909—10. r. sz., 143.306/1909. XII. 22. vkm. sz.).

KIMUTATÁSA

az egyévi kötelező kórházi gyakorlat eltöltésére az 1910—1911. évek tartamára feljogosított kórházaknak, illetőleg gyógyintézeteknek és az azokba felvehető gyakornokok számának.

(Kiadatott a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek a m. kir. belügy-miniszterrel egyetértőleg kibocsátott 1909. évi december hó 22-én 143.306. sz. alatt kelt rendeletével.)

Sorszám	Kórház, illetőleg gyógyintézet	Belgyógyászati	Sebészeti	Születészeti és nőgyógyászati	Szemészeti	Helyenfertőző
		osztály ágyainak száma				
1	Aradi vármegyei közkórház	84	106	14	36	31
2	Bajai városi közkórház	32	40	.	.	10
3	Balassagyarmati közkórház	67	42	.	.	.
4	Békéscsabai községi közkórház	55	55	.	.	.
5	Brassói állami szemkórház	84	.
6	Budapesti állami szemkórház	110	.
7	Budapesti balparti közkórházak	909	547	67	103	250
8	Budapesti jobbparti közkórházak	300	95	80	40	.
9	Budapesti egyetemi klinikák	484	272	324	152	.
10	Budapesti m. kir. bábaképzőintézet	50	.	.
11	Budapesti lipótmezei áll. elmeegógyint.
12	Budapesti angyalföldi „
13	Budapesti „Stefánia“ gyermekkórház
14	Budapesti izr. hitközség kórháza	68	55	46	24	.
15	Budapesti „Bródy Adél“ gyermekkórház
16	Budapesti „Bethesda“ kórház	40	40	.	.	.
17	Budapesti „Erzsébet“ szegényházi kórház	141	67	.	22	.
18	Budapesti poliklinikai egyesületi kórház	25	25	.	.	.
19	Budapesti „Fehérkereszt“ gyermekkórház	70	.	.	.
20	Debreczeni m. kir. bábaképzőintézet	75	.	.
21	Debreczeni városi közkórház	130	62	.	24	.
22	Diósgyőri gyártelepi kórház	10	25	.	.	.
23	Erzsébet királyné szanatórium
24	Esztergomi városi közkórház	90	36	.	.	6
25	Fiumei városi közkórház	134	163	12	68	.
26	Győri városi közkórház	81	42	25	.	.
27	Gyulai vármegyei közkórház	97	99	31	9	.
28	Hódmezővásárhelyi szemkórház	52	.
29	Kaposvári vármegyei közkórház	71	60	19	36	32
30	Kassai m. kir. bábaképzőintézet	50	.	.
31	Kolozsvári „Karolina“ orsz. kórház	98	105	86	56	32
32	Komáromi városi közkórház	60	50	5	.	11
33	Marosvásárhelyi állami kórház	50	74	22	.	10
34	Máramaroszigeti vármegyei közkórház	46	31	22	.	10
35	Medgyesi városi kórház	50	64	.	.	22
36	Miskolci vármegyei közkórház	54	73	26	13	.
37	Munkácsi városi közkórház	58	26	10	5	30
	Átvitel					

osztály ágynak száma					osztályon a gyakornokok maximális száma											Sorszám	
Bőr- és buja- kóros	Gyermek- gyógyászati-	Elmebeteg, ill. idegbeteg,	Fül- és gége- beteg	Tüdőbeteg	Összesen	Belgyógyászati	Sebészeti	Szállás- és nőgyógyászati	Szemészeti	Hevenyfertőző-	Bőr- és buja- kóros	Gyermek- gyógyászati	Elmebeteg, ill. idegbeteg,	Fül- és gége- beteg	Tüdőbeteg	Összesen	
71	21				363	3	4		1	1	3					12	1
27	172				281	1	1				1		6			9	2
15	226				350	2	1						9			12	3
					110	2	2									4	4
					84				3							3	5
					110				4							4	6
412	80	46			2414	36	21	2	4	10	16		3	2		94	7
100	100	100			815	12	3	3	1		4	4	4			31	8
100	170				1502	19	10	12	6		4		6			57	9
					50			2								2	10
	700				700								28			28	11
	300				300								12			12	12
	148				148							5				5	13
					193	2	2	1	1							6	14
	117				117							4				4	15
					80	1	1									2	16
	254				484	5	2						10			17	17
					50	1	1									2	18
	100				170		2					4				6	19
					75			3								3	20
74	16				306	5	2				3					10	21
					35		1									1	22
				126	126										5	5	23
	2				134	3	1									4	24
82	41				500	5	6		2		3		1			17	25
32	8				180	3	1	1			1					6	26
53	387				676	3	3	1			2		15			24	27
					52				2							2	28
64	150				432	2	2		1	1	2		6			14	29
					50			2								2	30
113	239				729	4	4	3	2	1	4		9			27	31
56	18				200	2	2				2					6	32
62					218	2	3				2					7	33
68	275				452	1	1				2		11			15	34
16					152	2	2									4	35
72	88				326	2	2	1			2		3			10	36
24					153	2	1			1						4	37
						120	81	31	27	14	51	17	123	2	5	471	

Sorszám	Kórház, illetőleg gyógyintézet	Beteggyógyászati	Sebészeti	Szülészeti és nőgyógyászati	Szemészeti	Hegyenfertőző
		osztály ágynak száma				
	Áthozat . . .					
38	Nagykállói állami elmeegógyintézet
39	Nagyszebeni városi közkórház	108	119	.	.	30
40	Nagyszebeni állami elmeegógyintézet
41	Nagyszombati vármegyei közkórház . . .	97	66	.	.	14
42	Nagyváradai vármegyei közkórház	117	122	.	19	.
43	Nagyváradai m. kir. bábaképzőintézet	57	.	.
44	Nagyváradai „Staroveczky“ gyermekkórház
45	Nyíregyházai vármegyei közkórház . . .	56	38	6	14	54
46	Nyitrai vármegyei közkórház	86	59	7	.	.
47	Pécsi városi közkórház	203	103	.	26	.
48	Pécsi m. kir. bábaképzőintézet	80	.	.
49	Pozsonyi állami közkórház	145	88	.	43	57
50	Pozsonyi m. kir. bábaképzőintézet	45	.	.
51	Pozsonyi „Ferencz József“ gyermekkórház
52	Rimamurány-salgótarjáni rt. gyári kór- háza Ózdön	25	25	.	.	.
53	Sátoraljaújhelyi vármegyei közkórház . .	40	40	.	.	6
54	Segesvári vármegyei közkórház	100	110	.	.	16
55	Szabadkai városi közkórház	39	74	.	95	31
56	Szegedi állami szemkórház	78	.
57	Szegedi városi közkórház	75	60	15	.	27
58	Szegedi m. kir. bábaképzőintézet	39	.	.
59	Szekszárdi vármegyei közkórház	55	68	20	5	17
60	Szekszárdi m. kir. bábaképzőintézet	25	.	.
61	Székesfehérvári vármegyei közkórház . .	59	52	6	.	12
62	Szentesi vármegyei közkórház	56	45	15	.	.
63	Szolnoki vármegyei közkórház	87	42	.	.	13
64	Szombathelyi m. kir. bábaképzőintézet .	.	.	30	.	.
65	Temesvári szülőház	50	.	.
66	Ungvári városi közkórház	68	43	.	.	9
67	Ungvári m. kir. bábaképzőintézet	25	.	.
	Összesen . . .	4650	3478	1384	1114	730

Bőr- és buja- kóros	Gyermek- gyógyászati	Elmebeteg, ill. idegbeteg.	Fül- és gége- beteg	Tüdőbeteg	Összesen	Belgyógyászati	Széleseti	Szülészeti és nőgyógyászati	Szemészeti	Hevenyfertőző-	Bőr- és buja- kóros	Gyermek- gyógyászati	Elmebeteg, ill. idegbeteg.	Fül- és gége- beteg	Tüdőbeteg	Összesen	Sorszám
osztály ágya'nak száma						osztályon a gyakornokok maximális száma											
						120	81	31	27	14	51	17	123	2	5	471	
.	.	200	.	.	200	8	.	.	8	38
96	.	.	.	16	369	4	4	.	.	1	3	12	39
.	.	300	.	.	300	12	.	.	12	40
.	177	3	2	5	41
134	.	362	.	.	754	4	4	.	.	.	5	.	14	.	.	27	42
.	57	.	.	2	2	43
.	36	.	.	.	36	1	.	.	.	1	44
54	222	2	1	.	.	2	2	7	45
.	.	122	.	.	274	3	2	4	.	.	9	46
24	.	350	.	.	706	8	4	.	1	.	.	.	14	.	.	27	47
.	80	.	.	3	3	48
137	.	387	.	.	857	5	3	.	2	2	5	.	15	.	.	32	49
.	45	.	.	2	2	50
.	90	.	.	.	90	3	.	.	.	3	51
.	50	1	1	2	52
.	.	120	.	.	206	1	1	4	.	.	6	53
34	260	4	4	.	.	.	1	9	54
66	.	40	.	.	345	1	3	.	3	1	2	.	1	.	.	11	55
.	78	.	.	.	3	3	56
75	.	54	.	.	306	3	2	.	.	1	3	.	2	.	.	11	57
.	39	.	.	1	1	58
22	.	155	.	.	342	2	2	6	.	.	10	59
.	25	.	.	1	1	60
30	.	15	.	.	174	2	2	.	.	.	1	5	61
.	.	18	.	.	134	2	1	3	62
20	.	43	.	.	205	3	1	1	.	.	5	63
.	30	.	.	1	1	64
.	50	.	.	2	2	65
50	.	30	.	.	200	2	1	.	.	.	2	.	1	.	.	6	66
.	25	.	.	1	1	67
2183	591	5435	46	142	19.753	170	119	44	36	21	75	21	205	2	5	698	

C) A tanács tárgyalásán átment fontosabb ügyek.**1. Iktatókönyv.**

Az Egyetem Rectorának és Senatusának az 1909—10. tanévben vezetett iktatókönyve 6470 számot tüntet fel.

A fenti számból 6321 darabot a Rector elnöki hatáskörben intézett el; a tanácsjegyző szerkesztésében megjelenő jelen évtörténet is *egy* ügyszám; az Egyetemi Tanács elé pedig 149 ügydarab utaltatott.

2. Tanszéki ügyek.

Dr. KLUG NÁNDOR halálával megüresedett élettani tanszék betöltésének kérdésével az Egyetemi Tanács 1909. évi október hó 29-én tartott ülésében foglalkozott s a tanártestületi határozattal egyező előadói javaslat egyhangú elfogadásával felterjesztést intézett a Minister úrhoz (359/1909—10. r. sz.). E tanszék a felterjesztés értelmében töltetett be. (Lásd: Tanári kinevezések.)

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr előzetes felhatalmazása alapján az orr- és gégészeti rendkívüli tanszéknek pályázat mellőzésével, meghívás útján leendő betöltését indítványozó orvostudománykari javaslattal az Egyetemi Tanács 1910. évi február hó 25-én tartott III. rendes ülésében foglalkozott s a hozott egyhangú határozat értelmében tett felterjesztésre (3567/1909—10. r. sz.) a tanszék tényleg betöltetett. (Lásd: Tanári kinevezések.)

Az Egyetemi Tanács 1910. évi február hó 25-én tartott III. rendes ülésében vette tárgyalás alá a bőr- és bujakórtani tanszék betöltésének kérdését s javaslatának megtételével egyidejűleg hangsúlyozta az 5323/1906—07. sz. a. felterjesztett tanszéketöltési szabályzat-tervezet szentesítésének szükségét is, arra való tekin-

tettel, hogy a kívánatos összhang és egyöntetűség a tanszékbetöltési eljárásnál az intézményes szabályozás által helyreállíttassék (2578/1909—10. r. sz.).

A Senatus felterjesztésére e tanszék már be is töltetett. (Lásd: Tanári kinevezések.)

Dr. MAYR AURÉL nyilv. r. tanárnak az 1905—06. tanévben történt nyugalomba vonulásával megüresedett indogermán összehasonlító nyelvtudományi tanszéknek a kiírt pályázat útján való betöltése iránt a Senatus 1910. évi február hó 25-én tartott III. rendes üléséből intéztetett fölterjesztés a Minister úrhoz (2628/1909—10. r. sz.).

Dr. BERGER EV. JÁNOS nyilvános r. tanárnak az 1908—09. tanévben bekövetkezett elhalálozása folytán megüresedett ószövetségi szentírási tanszék betöltésének ügyével az Egyetemi Tanács 1910. évi február hó 25-én tartott III. rendes ülésében foglalkozott s a hittudományi kar javaslatának egyhangú elfogadásával intézett érdemleges felterjesztést a Minister úrhoz (3031/1909—10. r. sz.). E tanszék a fölterjesztés értelmében tényleg be is töltetett. (Lásd: Tanári kinevezések.)

Dr. THANHOFFER LAJOS nyilv. r. tanárnak az 1908—1909. tanév folyamán bekövetkezett halála folytán megüresedett II. számú boncztani tanszék betöltésének ügyével az Egyetemi Tanács 1910. évi június hó 17-én tartott V. r. ülésében foglalkozott s a hozott egyhangú határozat végrehajtásában érdemleges fölterjesztés intéztetett a Minister úrhoz (5321/1909—10. r. sz.).

Dr. SCHOLTZ ÁGOSTON ny. r. tanárnak az 1907. év folyamán történt nyugalomba vonulásával megüresedett matematikai tanszék betöltése kérdésével az Egyetemi Tanács 1910. évi február hó 25-én tartott III. r. ülésén

foglalkozott, s a bölcsészettudományi kar pályázat mellőzésével, meghívás útján való betöltést indítványozó javaslatát a maga részéről azzal egészítette ki, hogy „ámbar a Senatus továbbra is fenn akarja tartani Egyetemünk azon traditióját, hogy tanszékei rendszerint nyilvános pályázat mellett töltsenek be, mégis, amennyiben a jelen esetben a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr a pályázattól eltekinthetne, a bölcsészettudományi kar javaslatát elfogadásra ajánlja“. A felterjesztés ily értelemben intéztetett a Minister úrhoz (2060/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács f. évi június hó 17-én tartott V. r. ülésében foglalkozott a bölcsészettudományi karon szükséges új tanszékek felállításának kérdésével s a tanártestületi előterjesztést, mely a II-ik növénytani, II-ik állattani tanszék, a keleti népek ókori történetének tanszéke, II-ik földrajzi tanszék, II-ik latin philologiai tanszék, III-ik matematikai tanszék, csillagászati tanszék, II-ik elméleti fizikai tanszék, organikus kémiai tanszék, a semi philologiai tanszék mellett egy rendkívüli tanszék és a II-ik francia philologiai tanszék felállítására vonatkozik, azon véleménynyel terjesztette fel a Minister úrhoz, hogy ámbar a tanártestületi előterjesztés a rendszeresítendő tanszékeket illetőleg nélkülözi a sürgősségi sorrend megállapítását, azt mégis bemutatja a II. növénytani tanszék betöltésének sürgősségére való tekintettel; felkéri azonban a figyelmet arra, hogy más tudománykarokon is szükséges lenne az egyes tudományszakoknak tanszéki széttagolása, úgy, miként az a bölcsészettudományi karon a kémiai, fizikai és matematikai szakmáknál történik. A tudomány érdekében áll ugyanis, hogy a testvérkarokon is kielégíttessenek az ilyenmű igények (4779/1909—10. r. sz.).

A II. párhuzamos élettani tanszék felállítása kérdésével, 1909. évi november hó 29-én tartott II. folytatólagos rendes ülés ama határozatából (360/1909—10. r. sz.) kifolyólag, hogy e tanszék szervezésére vonatkozó orvostudománykari javaslat a karhoz újabb, az egyetemi szabályrendeleteknek és az összes alakiságoknak megfelelő tárgyalás céljából visszaküldessék, a Senatus 1910. évi június hó 17-én tartott V. rendes ülésében ismételve foglalkozott s az ügy állását lényegesen módosító kari javaslat elfogadásával felterjesztést intézett a Minister úrhoz a régi műegyetem különálló tantermének az élettani előadások céljaira átengedése, másfelől pedig még egy tanársegédi és egy szolgai állás rendszeresítése iránt (5322/1909—10. r. sz.).

Egy tanszéketöltési kérdésben a Senatus által elfoglalt álláspontra vonatkozólag megállapítható, hogy az Egyetemi Tanács akkor, amidőn az összes tárgyatok és az illető kar kebelében felmerült összes indítványok mérlegelésével a maga legjobb meggyőződése szerint javaslatát megtette, jogkörét nem lépte túl és csak saját hatáskörében járt el. Nem követett tehát el szabálytalanságot azáltal, hogy a maga részéről a kari kisebbség véleményéhez csatlakozott (5286/1909—1910. r. sz.).

Itt kell megemlékeznünk az egyetemi gyorsírástanítás kérdéséről is.

A Senatus ugyanis 1909. évi november hó 27-én tartott II. r. ülésében egyhangúlag elhatározta, hogy a gyorsírástanítás, mint a tudományos oktatás fontos segédeszközének tekinthető kézi ügyesség, Egyetemünkön állandó intézmény gyanánt szerveztessék s annak oktatásával, gyorsírástanítói minőségben, megfelelő szakember olyformán nyerjen megbízást, hogy a meg-

bízott ne legyen kénytelen a kebelbeli ifjúsági gyorsíró-egyesülettel való együttműködést előfeltétel gyanánt tekinteni, hanem mint önálló gyorsírástanító működjek. Ezen állás nyilvános pályázat alapján s az Egyetemi Tanács által volna betöltendő, az eljárás megállapítása s a szervezés iránti véleményes jelentéstételre azonban a bölcsészettudományi kart kérte fel (1041/1909—10. r. sz.). A bölcsészettudományi kar véleményes jelentését a Tanács 1910. évi június hó 17-én tartott V. r. ülésében tárgyalta s a javaslat elfogadásával felterjesztést intézett a Minister úrhoz a gyorsírástanítói állásnak a IX. fizetési osztálynak megfelelő javadalommal leendő költségvetési beállítása és az állásnak a bölcsészettudományi kar jelölése alapján a Rector Magnificus által leendő betöltése iránt (3789/1909—10. r. szám).

3. Tanulmányi és kormányzati ügyek.

Az egyetemi tanári (leczkepénz-, tandíjjövedelem) tandíjjutalék kérdése az Egyetemi Tanácsot 1910. évi július hó 1-én tartott VI. rendes ülésében foglalkoztatta, amikor is az 56.570/1909. VI. 9. vkm. számú (6319/1908—09. r. sz.) sérelmes rendelet orvoslására alkalmas módozat megállapítása céljából beérkezett jog- és államtudománykari elaboratumot és az orvostudományi, valamint a bölcsészettudományi karok előterjesztéseit tárgyalta. Annak hangsúlyozásával — hogy a hittudományi kar képviselői a többi karok javaslataihoz hozzájárultak — a Senatus felterjesztést intézett a Minister úrhoz, hogy a legfelsőbb közoktatás jól felfogott érdekében, az 56.507/1909. VI. 9. vkm. számú rendelet hatályon kívül helyezése mellett, az 1900. évi 32.498. vkm. számú rendelettel

kibocsátott szabályzat a tandíjjutalékban való részese-
dést kimondó 4. §-ának az újonnan kinevezendő taná-
rokra nézve továbbra is fenntartása és ezen részesedés
biztosítása nélkül ezideig kinevezett egyetemi tanárookra
való visszaállítása iránt legfelsőbb helyen előterjesztést
tenni méltóztassék (5733/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1910. évi február hó 15-én
tartott III. rendes ülésében hozott határozatával — egy
hírlapi cikkben és egy, az Egyetemi Tanácshoz be-
nyújtott memorandumban egy egyetemi tanár egyéni
becsületére vonatkozólag foglalt meggyalázó kifejezések
miatt — a budapesti kir. ügyészségnek, figyelemmel
az 1896. évi XXXIII. t.-cikk 2. §-ának 3. bekezdé-
sére, az 1878. évi V. t.-cz. 270. §-ának 2. pontja értel-
mében, az 1878. évi V. t.-cz. 258—259. §§-aiba ütköző
és a 262. §. szerint minősülő becsületsértés, illetve
rágalmazás vétsége miatt a bűnvádi eljárásnak hivatal-
ból leendő megindíthatására a felhatalmazást megadta
(3609/1909—10. r. sz.).

A Miniszter úr 5067/1908—09. számú tanácsi
felterjesztésünk elintézésében kimondotta, hogy a ma-
gántanári képesítő-szabályzat 29. §-ának módosítását
szükségesnek nem tartja, mert ezen §-t mindig úgy
értelmezte, hogy a *venia legendi* megszüntető kétéves
szünetelési idő az egyetemi tanulmányi idő beosztása
következtében célszerűen csak *a tanulmányi félévek*
szerint, vagyis négy félévnek számítható. Kimondotta
egyúttal azt is, hogy amennyiben valamelyik magán-
tanár alapos okból az előadások megtartása alól a
minisztériumtól felmentést, tehát mintegy szabadságot
nyer, ezen felsőbb intézkedés a szünetelési idő meg-
kezdését, illetve tovább folytatását az engedélyezett
szabadságidő tartamára felfüggeszti (1155/1909—10.

r. sz., 84.201/1909. X. 14. vkm. sz.). A tudománykarokkal közölt eme rendelet első része a magántanári képesítő-szabályzat 29. §-át minden kétségen felüli világításba helyezte, második részében azonban novum gyanánt olyan elvet mond ki a jövőre nézve, amely a szabályzatban ismeretlen. Ezért a jog- és államtudományi kar a rendeletnek a felmentésre vonatkozó része ellen előterjesztéssel élt s kérte a Miniszter urat, hogy ezen részt újabb megfontolás tárgyává tenni, illetve a kar által követett eddigi eljárási módot tovább is fenntartani méltóztassék. A Senatus 1910. évi július hó 1-én tartott VI. r. ülésében a jog- és államtudományi kar előterjesztését magaévé tette és pártolólág terjesztette fel a Miniszter úrhoz (5534/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács 5067/1908—09. számú határozatából kifolyólag a kebelbeli quaestura által a magántanárokról vezetett törzskönyvi kimutatást a Senatus 1910. évi július hó 1-én tartott VI. r. ülésében tárgyalta s megállapította azon magántanárok névsorát, akik a legutolsó négy félévben előadást nem tartottak. Ezzel kapcsolatban felhívta a három világi kart, hogy a szünetelő magántanárokkal szemben a habilitacionális szabályzat 29. §-a értelmében járjon el. Másrészt megállapította azt is, hogy a magántanári törzskönyvekben az előadások hirdetésével és tartásával vonatkozásban álló adatok feltüntetéséről is gondoskodni kellene, mihez képest a quaestura által bemutatott magántanári törzskönyvi űrlapmintának egy-egy példányát a karoknak megküldötte (5554/1909—10. r. sz.).

A máskarbeli doktorok magántanári képzése ügyében a múlt tanévben kiküldött interfakultásos bizottság által megszövegezett szabályzat-tervezetet, mint javaslatot, a Senatus 1910. évi július hó 1-én

tartott VI. r. ülésében vette tárgyalás alá s érdemleges határozat helyett abban állapotodott meg, hogy a bizottsági jegyzőkönyveket, a bizottsági szabályzattervezetet a tanácsi határozattal együtt sokszorosíttatja és a tudománykaroknak oly kérelemmel adja ki, hogy a javaslatot illetőleg a tudománykarok nyilatkozzanak.

A bizottsági javaslatot szószerinti szövegében ide iktatjuk:

„A határos szakokból való magántanári képesítés szabályzata.

(Függelék a magántanári képesítő-szabályzathoz.)

1. §.

Tekintve, hogy a karok nem tisztán a tudományok logikai rendszere és osztályozása alapján, hanem életpályák és gyakorlati célok szerint s történeti fejlődés útján alakultak, minek következtében egy és ugyanazon tudományszak több karhoz is iure proprio hozzátartozhatik: az ilyen közös szakokból minden kar habilitálhat, melyen az illető szaknak rendszerezített tanszéke van, vagy amelynek valamely tantárgyába az illető szak, mint rész, beletartozik.

2. §.

A közös szakoktól meg kell különböztetni a határszakokat, melyek két különböző kar tárgyaiba nyúlnak bele s ennél fogva részben egyik, részben másik kar tanulmányi körébe tartoznak.

3. §.

Minden karnak joga van a saját körébe nyúló határszakból a határos kar valamely rokon szakán működő nyilvános, vagy magántanárnak megbízást adni akár feltétlenül, akár a saját körébe rágó ismeretek szóbeli és írásbeli beigazolása után. Ez utóbbi esetben a jelöltet kari szempontból megfelelő habilitationális eljárásnak veti alá.

4. §.

Ha a határszakból való magántanári habilitáció esete áll elő, akkor az illetékesség megállapítása azon kar feladata, melynél a kérvény beadatott.

5. §.

Az illetékesség megállapítása úgy történik, hogy a határszakos, vagy olyannak látszó habilitációra vonatkozó kérvény már a képesítés első fokán, a személyes minősítés elbírálása előtt háromtagú, lehetőleg szakértő bizottságnak adatik ki, mely jelentést tesz, hogy a habilitáció tárgyát határszaknak és a kar hatáskörébe tartozónak ítéli-e vagy nem? A kar ezt a kérdést ülésén megvitatja s erről eszmecsere után külön, nyílt szavazással határoz.

6. §.

Mintán a kar a határszakokat ily módon megállapította és azután folyamodó személyes minősültségét (a magántanári kép. szab. 8. §-a szerint) titkos szavazással kimondja: a folyamodónak idegen szakbeli irodalmi műveit átteszi a határos idegen karhoz, azon kéréssel, hogy ez folyamodó megfelelő szakképzettségéről véleményt adjon. Ha ismert szakemberről van szó, az idegen kar e véleményt további vizsgálat nélkül is megadhatja és pedig ülésben; ha azonban szükségét látja, folyamodó műveit két szakemberrel (véleménykülönbség esetén egy harmadikkal) megbíráltatja és esetleg a folyamodót ugyanazon bírálók közbejöttével ülésben colloquiumnak is alávetheti. A bírálat és vizsgálati jelentés meghallgatása után az idegen kar a folyamodó határszakbeli képzettségéről ülésben véleményt ad. Mivel a karok az egyetem egysége következtében kötelesek egymás céljait és a tudomány általános érdekeit előmozdítani, a határszakos kar megokolt véleményét mielőbb, de legkésőbb a következő félév végéig a habilitáló karnak beszolgáltatni tartozik.

7. §.

Ha az idegen kar véleménye folyamodóra kedvezőtlen, a habilitáló kar a további eljárást beszünteti.

8. §.

Ha pedig az idegen kar véleménye kedvező, a habilitáló kar az eljárást a magántanári kép. szab. rendelkezései szerint folytatja, tehát folyamodó irodalmi műveit a saját kari szempontjából is szabály szerint megbíráltatja, folyamodót a maga szakából colloquiumnak veti alá, vele próbaelőadást tartat, illetőleg ezek alól, ha jónak látja, őt felmenti, végül pedig az általános szabályzat szerint habilitálja“ (987/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács 5821/1908—09. sz., ama határozatából kifolyólag, hogy a magántanári képviselők a tanártestületi teljes ülésen ünnepélyes fogadalmat tartoznak letenni, — melyben a hivatali titoktartás kötelezettsége is bennfoglaltatik — a bölcsészettudományi kar magántanárainak képviselői, mivel a titoktartás kötelezettsége miatt megbízóikkal szemben vállalt kötelezettségeiknek eleget nem tehetnek — képviseltségükről való lemondásukat bejelentették. A Senatus 1910. évi június hó 17-én tartott V. r. ülésében foglalkozott ezen ügygyel s fenntartotta 5821/1908—09. számú határozatát, de arra való figyelemmel, hogy néha valóban szükség lehet arra, hogy a magántanári képviselők megbízóikat *a reájuk vonatkozó kari határozatokról* tájékoztassák, „felhatalmazta a karokat arra, hogy ahol a tájékoztatás csakugyan szükséges vagy czélszerű, a magántanári képviselőket *kifejezett kérelmükre* megbízóikkal szemben a titoktartás kötelezettsége alól *esetről-esetre* felmenthessék“ (2784/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1910. évi május hó 4-én tartott IV. r. ülésében foglalkozott az egyetemi költség-

vetés összeállítása ügyében kelt jog- és államtudománykari előterjesztéssel, a hittudományi, továbbá jog- és államtudománykari 1911. évi költségvetési előirányzatokkal. A Senatus a költségelőirányzatokat pártolólag terjesztette fel a Minister úrhoz s egyúttal bemutatta a tanácshatározat meghozatala után beérkezett bölcsészettudománykari hasonló tárgyú felterjesztést is (4413/1909—10. r. sz.).

Az egyetemi nyomtatványjövedelem fokozása, az értékes nyomtatványok, valamint az egyetemi anyakönyvek és pénztárkönyvek stb. bekötési költségei tárgyában kelt előterjesztéseinkre (4877/1908—09. és 5257/1908—09. r. számok) a Minister úr elrendelte, hogy az értékes nyomtatványok előállítási költségeire vonatkozó számlák az Egyetemi Tanácsnak megküldessenek. Hozzájárult a Minister úr ahhoz is, hogy az Egyetemi Tanács a f. tanév II. felétől kezdve *administratív nyomtatványköltség* czímén minden hallgatótól félévenként 80 fillér szedését elrendelhesse, mely összegért minden hallgatónak a tanrend és származási lap 1—1 példánya minden további díj fizetése nélkül lesz kiszolgáltatandó. Kimondotta azonban azt is, hogy a *magyar nyelvű tanrend előállítási költsége* ismét teljes összegében lesz megtérítendő.

Az értékes nyomtatványok kötési költségére vonatkozólag megállapította a Minister úr, hogy azok ezután is a nyomtatványjövedelem terhére lesznek elszámolandók.

Az administratív és egyetemi anyakönyvi szolgálatból 1908. év I. feléig bezárólag felmerült és ideiglenesen a nyomtatványjövedeleből fedezett kötési költségek megtérítéseül 768 K 75 fillért utalványozott, az 1909. évre kért 700 K, illetve az 1910. évtől kez-

dödőleg kért 500 K quaesturai könyvkötési átalány engedélyezését fedezet hiányában ezidőszertel teljesíthetőnek nem találta, kilátásba helyezte azonban, hogy a quaesturai irodaátalánynak megfelelő összeggel való felemelését az 1911. évi költségvetés keretében fogja megkísérteni, addig is elrendelte, hogy a quaesturai administratio és anyakönyvi szolgálattal járó *kötési költségek az eddigi módon a nyomtatványjövdelem terhére* lesznek kiegyenlítendőek (2013/1909 — 10. r. sz., 55.701/1909. XI. 16. vkm. sz.).

Ezen rendeletnek a nyomtatványjövdelem fokozására vonatkozó részével az Egyetemi Tanács 1910. évi május hó 4-én tartott IV. rendes ülésében foglalkozott s a következő egyhangú határozatot hozta:

„1. Az 1910/11. tanév I. felétől kezdődőleg minden beíratkozó hallgatónak egy tanrend és egy származási lap a beíratkozást megelőzőleg díjmentesen szolgáltatassék ki, a beíratkozásnál pedig administratív nyomtatványköltség címén 1 K vételeztessék be a quaestura által.

2. E két nyomtatványnak díjmentes kiszolgáltatását a quaestura a hallgató lecke-könyvének előmutatása ellenében eszközli és a kiszolgáltatás tényét az index azon lapján, mely az illető tanfélévi beíratkozás bejegyzésére szolgál, kézi bélyegzővel tanúsítja.

3. Az egy példányon felüli, vagy a nem hallgatók részére való árusítást készpénzért az eddigi árusítók eszközlik.

4. Hogy a tanrend és származási lap díjmentes kiszolgáltatása a quaesturát a beíratkozás végrehajtásában ne akadályozza, arra a célra a beíratkozási rendes határidő 12 napjára és a tandíjmentesek beíratkozásának 3 napjára 1 kisegítő-erőt alkalmaz, a nyom-

tatványjövedelem terhére. A jelzett 15 nap alatt a hallgatóságnak 92—95⁰/₀-a láttatnék el a szükséges nyomtatványokkal, a fennmaradó százalék ellátását azután a quaestura minden nehézség nélkül eszközölheti.

5. A hallgatóság ez intézkedésekről hirdetményileg értesítendő, s a rendelkezések úgy a tanrendbe, mint a tft. szabályzatba felveendő, a karok pedig értesítendő.

6. Jelentés teendő a Minister úrnak, hogy a nyert engedély az 1910/11. tanév I. felétől kezdve lép életbe.

Elhatározta az Egyetemi Tanács azt is, hogy a hivatalos czélokot szolgáló (félévenként 1500) tanrendi példányok előállításának költségének a kincstári nyomtatványátalány terhére leendő áthárítása iránt szintén előterjesztést tesz a Minister úrhoz (3579/1909—10. r. sz.).

E tanácshatározat végrehajtásában kelt előterjesztésünkre a Minister úr megengedte, hogy adminisztratív nyomtatványköltség czímén 1 K szedését a Senatus az 1910/11. tanév I. felétől elrendelhesse s egyúttal elrendelte, hogy félévenként 660—660 darab tanrendi példány előállításának költsége a *kincstári nyomtatványátalány terhére átháríttassék* (6268/1909—10. r. sz., 58.354/1910. VII. 27. vkm. sz.).

Ugyancsak tanácsi tárgyalás tárgyát képezte a fent számjelzett 55.701/1909. XI. 16. vkm. sz. magas rendeletnek azon része is, mely a quaesturai adminisztrációval és anyakönyvi szolgálattal felmerült könyvkötési költségeknek a nyomtatványjövedelem terhére leendő fedezését rendeli el, s az Egyetemi Tanács 1910. évi február hó 25-én tartott III. r. ülésében

hozott egyhangú határozatával kimondotta, hogy ezen „könyvkötési költségeknek — habár csak ideiglenesen is — a nyomtatványjövedelem terhére való áthárításához hozzá nem járulhat, s úgy ezen ügy sürgős orvoslását, mint a quaesturai irodaátalány felemelésének mielőbbi kieszközlését a Rector Magnificus figyelmébe ajánlja“ (1925/1909—10. r. sz.). Ezen tanácshatározat végrehajtásában felterjesztés intéztetett a Minister úrhoz, hogy tekintettel az amúgy is szegényes nyomtatványjövedelemre és arra, hogy a quaesturai administratio és anyakönyvi szolgálattal kapcsolatos könyvkötési költségek más czél szolgálatában merülnek fel, az 55.701/1909. XI. 16. vkm. sz. rendelet utolsó pontjának hatályon kívül helyezése mellett ezen könyvkötési költségek az államkincstár terhére számoltassanak el (4023/1909—10. r. sz.).

A Minister úr, annak elvi megállapítása mellett, *hogy eme könyvkötési költségek jogosan sem a quaesturai irodaátalány, sem a nyomtatványjövedelem terhére át nem utalhatók*, arra való tekintettel, hogy költségvetési fedezetről mindeddig gondoskodni még nem lehetett, rendelkezését fenntartotta (6257/1909—10. r. sz., 43.602/1910. VII. 27. vkm. sz.).

Az 1925/1909—10. sz. tanácsi határozat azon részének végrehajtásában, mely a quaesturai irodaátalány felemelésére vonatkozik, a Rector Magnificus szintén felterjesztést intézett (4022/1909—10. r. sz.).

A Minister úr, annak hangsúlyozása mellett, hogy az évek közötti hitelátruházás törvényileg van tilalmazva, s az elmúlt évet terhelő tartozások kiegyenlítése legkésőbb a póttartalványozási negyed végeig kérelmezendő, illetőleg a késedelem elháríthatatlan oka igazolandó, a quaestura 1909. évi irodai szükségleteinél

felmerült számlatartozásainak fedezésére 575 K 70 f-t utalványozott s kimondotta, hogy a quaestura iroda-átalányának 1000 K-ra való felemelését indokoltnak tartja, s a többlet törvényhozási engedélyezése iránt javaslatot tesz (6036/1909—10. r. sz., 41.193/1910. VI. 29. vkm. sz.).

Az Egyetemi Tanács a lefolyt tanévben két ízben foglalkozott a tandíjmentességi szabályzat kiegészítésének és módosításának kérdésével és 1909. évi okt. hó 9-én tartott I. rendes ülésében a tandíjmentességi szabályzat némely szakaszainak alábbi módosításában, illetve kiegészítésében állapodott meg:

„1. §. Tandíjmentességben csak oly rendes egyetemi hallgató részesülhet, aki szegénységét, tanulmányi jó előmenetelét s az előadások szorgalmas látogatását hitelesen bizonyítja.

Ezen feltételek mellett mindaddig, míg a tandíjmentességi szabályzat 2. §-a hatályban van, tandíjmentességben részesíthetők az ösztöndíjas hallgatók is, tekintet nélkül ösztöndíjuk nagyságára.

Ily feltételek mellett tandíjmentességben a gyógyszerész-hallgatók is részesülhetnek, de az első félévben csupán azok, akik a 4. §-ban kifejezett követelményeknek megfelelnek.“

4. § első bekezdése kiegészítendő ily módon:

„Általános jó érettségi bizonyítvány alapján fél tandíjra adható mentesség.”

5. § első bekezdése a következőképen egészítendő ki:

„Azokról, akik bárminemű ösztöndíjat, vagy segélyt élveznek, félévenként hiteles kimutatás készítendő, hogy az a tandíjmentességi kérvények elbírálásánál tekintetbe vétessék.”

10. § kiegészítendő így:

„A tandíjmentességért folyamodók azonban, kivétellépen a szabály alól, gyakorlatokra mégis előjegyezhetik magukat.”

14. §-ban ezen szó elé:

„tantárgyaknak“ „jog- vagy államtudományi“ kitétel iktatandó.

Az orvostudományi karra vonatkozó különös határozmányok: 19. §-a a következőképen módosítandó:

„A tandíjmentességre nézve:

a) a második és harmadik félévben egész tandíjmentességben részesülhet az a hallgató, aki az előző félévben az anatómiából kitűnően, és két más kötelező tárgyból legalább jól colloquált, fél tandíjmentességben pedig az, aki az említett három tárgyból legalább jól colloquált;

c) az ötödik félévben az I. szigorlat eredménye irányadó az előző félévi colloquiumok mellett teljes tandíj elengedésben részesülhet az, aki a szigorlatot legalább jó eredménynyel, fél-tandíjmentességben, aki azt elégséges eredménynyel tette le. Colloquiumok a negyedik félévről nem kívántatnak meg;

d) a hatodik félévtől kezdve egész tandíjelengedésben részesülhet az a hallgató, aki az első orvosi szigorlatot legalább jó eredménynyel tette le, s aki az előző félévről egy fő tárgyból kitűnő és kettőből legalább jó eredménynyel colloquált, fél-tandíjmentességben pedig az részesülhet, aki az első orvosi szigorlatot legalább elégséges jellel tette le s három fő tárgyból legalább jól colloquált.“

21. § második bekezdése a következő új rendelkezéssel egészítendő ki:

„Addig is, amíg a budapesti kir. m. tud.-egyetemen megfelelő tanszékek nem rendszerezésittetnek s ennek folytán a bölcsészettudományi kar hallgatói szaktanulmányaik befejezése céljából műegyetemi előadások hallgatására is utalva vannak; a műegyetemi rendes, ny. rk., illetve helyettes tanároknál tett colloquiumok az igazolványnak tanusítványa mellett szintén számításba veendő.“

22. § helyett az alábbi szövegezés teendő:

„A tandíjmentességi colloquiumok részére kijelölt szaktárgyak heti óraszám: legalább tizenkettő (12). E tizenkét órászámban azonban négy (4), a természettudományi szakokban azonban hat (6) gyakorlat is lehet; a rabbijelöltek, akik felső tanulmányaik szabadon választandó két évében csak 12 óra hallgatására köteleztetnek, szintén 12 ny. rendes, vagy ny. rk., illetve helyettes tanároktól tartott colloquiumi óraszámot tartoznak kimutatni.“

24. §. első bekezdésének első mondata az alábbi módon pótlendő:

„A negyedik félév folyamán mindkét szaktárgyból sikerült tanári alapvizsgálat után a colloquiumok mellőzésével az ötödik félévre egész tandíjmentesség adható“.

Ugyanezen § második bekezdése pedig a következő szavakkal egészítendő ki:

„Ha a szakvizsgálatot sikerrel letették.“ (358/1909—10. r. sz.)

Majd 1909. évi november hó 27-én tartott II. r. ülésében az alábbi kiegészítéseket és módosításokat fogadta el:

A 15. § C) pont gyanánt kiegészítendő:

„c) kivételesen a szótöbbséggel képesítettnek is engedélyezhető teljes tandíjmentesség, ha az alapvizsga tárgyaiból előzőleg ielesen vagy jól colloquált és szegénysége teljesen beigazolt.“

A 21. § második bekezdése:

„A folyamodó a dékáni hivatalban colloquiumi formulárét köteles a dékán által megállapított záros határidőig kivenni. Ezzel jelentkezik az illető tanároknál, akik a tandíjmentességi colloquiumokat záros határidőig tartják és az így kitöltött, tanári aláírásokkal hitelesített colloquiumi jegyzéket a folyamodó meghatározott időben a folyamodóval a dékánnak adja.“

A 23. § második bekezdése:

„Elégséges colloquiumi osztályzat figyelembe nem vétetik, vagyis tandíjmentességben nem részesülhet, akinek a köteles óraszámban akárcsak egy elégséges osztályzata van;“ továbbá

a 24. § második bekezdése:

„tandíjmentességben ötödéves rendes hallgatók is részesülhetnek“ (1517/1909—10. r. sz.).

Ezen kiegészítések a bölcsészettudományi kar 1904/05. tanévi VII. rendes ülésének határozatából, a nevezett karban az utóbbi tanévek folyamán irányadóknak tekintettek, sőt azok felvételéről a tft. szabályzatban is történt gondoskodás.

A 21. és 24. §-ok folytatólagos kiegészítését az Egyetemi Tanács már az 1909. évi október hó 9-én tartott I. rendes ülésével határozta el, amidőn a kiegészítés szövegét is megállapította.

Ugyanekkor állapította meg a 22. § szövegét is (lásd: 358/1909—10. r. sz.), mely bővítését tartalmazza azon szövegnek, amit a bölcsészettudományi kar ugyancsak az 1904—05. tanévi VII. évi rendes ülésében szövegezett meg s azóta irányadóul is tekintett. A 22. § szövege tehát az Egyetemi Tanács 1909. évi október hó 9-én tartott I. rendes ülésének határozatán alapszik.

Mindkét tanácshatározatban foglalt módosítások és kiegészítések jóváhagyása tárgyában felterjesztés intéztetett a Minister úrhoz (1517/1909—10. r. sz.).

A tanfélévek új beosztása tárgyában kelt orvostudománykari javaslattal az Egyetemi Tanács 1910. évi június hó 17-én tartott V. rendes ülésében foglalkozott s egyrészt arra való tekintettel, hogy a karok és Tanács csak a múlt tanév végén tárgyalták ezen ügyet s három kar az eddigi időbeosztás mellett fog-

lalt állást, amely állásponthoz akkor a Tanács is csatlakozott s hogy most ismét csak azon egy kar, mely akkor más állásponton volt, tett ez irányban előterjesztést és így annak újabb tárgyalása előtt szükségképp a többi karok is meghallgatandók volnának, másrészt figyelemmel arra, hogy módjában van a Senatusnak akármikor később, esetleg a jövő tanév folyamán is, ha annak szüksége mutatkoznék, természetesen a többi karok meghallgatásával, az ügyet újból tárgyalni, mi annál czélszerűbbnek mutatkozik, mert hiszen az orvoskari szigorlati rendnek az orvoskari dékán által bejelentett tervezete, illetve annak esetleges végleges megállapítása után tehet esetleg az orvosi kar az eddig egymással szembeálló két álláspontot egymáshoz közelebb vivő közvetítő javaslatot; amely a jelen kérdés általános megnyugvás melletti megoldását megkönnyítheti, sőt siettetni is alkalmas lehet, — kimondotta, hogy ezidőszerint nem tartja időszerűnek ezen kérdéssel foglalkozni s azért ezúttal az orvostudománykari javaslat felett napirendre tért (2017/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1910. évi július hó 1-én tartott VI. rendes ülésében tárgyalta az orvostudományi karhoz az orvosképzés reformja ügyében benyújtott memorandum, szabályrendelet-tervezet és tanrend alapján hozott orvostudománykari javaslatot. A Senatus elhatározta, hogy a javaslatot a hiányok kiemelésével és az orvoskari prodékán írásban benyújtandó felszólalásának csatolása mellett a Minister úrhoz azzal terjeszti fel, hogy amennyiben a Minister úr ezen ügy elintézésének rendjén a tanfélévek új beosztását illetőleg is dönteni óhajtana, erre nézve döntés előtt a többi tudománykarok és a Senatus véle-

ményének meghallgatása céljából az egész ügyet a tanácshoz származtassa vissza, tekintve, hogy ez a kérdés az összes karokat egyaránt közelről érinti és érdeklí, melyre nézve tehát valamennyi kar meghallgatása és megokolt véleményének ismerete szükséges (5719/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1910. évi július hó 1-én tartott VI. r. ülésében, azon alkalomból, hogy egy bölcsészeti-kari nőhallgatótól az általa hallgatni kívánt jog- és államtudománykarbeli collegiumra nézve az illető tanár a tanári beírást megtagadta, foglalkozott a jog- és államtudományi karnak a tft. szab. 3. §-a értelmezése tárgyában kelt javaslatával és e javaslat ellen írásban is megokolt különvéleménnyel. A Senatus a tárgyalás során megállapította, hogy a tft. szab. 5. §-ának azon része, — mely kimondja, „hogy a beiktatott hallgatónak jogában áll bármely más karbeli előadásokat is hallgatni” — a nőhallgatókra nem vonatkozik s a nőhallgatók az orvostudományi és bölcsészettudományi karokon kívül más tudománykarokon előadásokat nem hallgathatnak, mihez képest felterjesztést intézett a Minister úrhoz, hogy ezen hiteles szabálymagyarázatot magas döntésével megerősíteni méltóztassék (4864/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács a lefolyt tanévben ismételten foglalkozott az Egyetem helyiségeinek idegen célokra leendő átengedése ügyével. A Senatus a bölcsészeti-kari intézeteknek a bölcsészettudományi kar által is magáévá tett ama előterjesztését, mely az 5986/1906—07. sz. a. kelt és 88.455/1907. vkm. számú rendelettel jóváhagyott tanácshatározat megszüntetését szorgalmazza, a tudománykaroknak véleményes jelentéstétel végett kiadta (4971/1909—10. r. sz.).

Itt kell megemlítenünk, miszerint a Senatus, arra való figyelemmel, hogy a régi műegyetemi épület kerti tantermének a M. kir. természettudományi társulat részére átengedése kapcsán az átengedést kérelmező társulat által készítendő nagy előadói asztal és felszerelésének átvételéről is volt szó, a Senatus 1910. évi július hó 1-én tartott VI. r. üléséből felterjesztést intézett a Minister úrhoz elhatározásának közlése iránt, vajjon hajlandó-e az engedély 5 éven belüli visszavonása esetén a szóbanforgó befektetések akkori becsérték szerinti költségeit az egyetemi javadalom terhére engedélyezni? (5669/1909—10. r. sz.)

Az Egyetemi Tanács 1909. évi nov. hó 27-én tartott II. r. üléséből, figyelemmel azon kényszerhelyzetre, hogy népes Egyetemünk tudománykarai a legmagasabb pártfogás alatt történő felavatást évenként és összesen csak két jelölt számára eszközölhetik ki, ellentétben a bécsi egyetemmel, hol hármas kitüntetés van szokásban, holott erre Magyarország, mint souverain állam, a paritásos viszonymál fogva is igénynyel bírna első s a világ legnépesebb főiskolái közé tartozó egyetemére nézve, felterjesztést intézett a Minister úrhoz, hogy a „promotio sub auspiciis Regis“ felújítására vonatkozó szabályrendelet 2. pontjának olyatén módosítására nézve méltóztassék a legfelsőbb helyen előterjesztést tenni, miszerint: „minden iskolai évben a budapesti tud.-egyetem összes karainak hallgatói közül legfeljebb csakis *három* hozható legfelsőbb kitüntetésre javaslatba“ (736/1909—10. r. sz.).

Az Egyetem hivatalos kiadványainak a külföldi és hazai intézetek, hatóságok és testületek részére megküldésekor használatban levő magyar-, latin-, német-, angol- és franczianyelvű kísérőlevelek űrlapjai a f.

tanévben a szaktanárok által revideáltattak s a revideált űrlapokat a Senatus használatra elfogadta (4103/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács 1910. évi június hó 17-én tartott V. rendes ülésében foglalkozott az egyetemi altisztek és szolgák szolgálati viszonyainak rendezése ügyével és a 3194/1908—09. számú tanácshatározat végrehajtásában megszerkesztett rendbüntetői eljárásra vonatkozó szabályzattervezettel s elhatározta, hogy az egyetemi altisztek és szolgák összes szolgálati viszonyaira vonatkozó egységes szabályzattervezet elkészítésével dr. MARGITAI ANTAL egyet. tanácsjegyzőt bízta meg, ezen szabályzattervezetet pedig a jövő évi pro-rector elnöklete mellett dr. MAGYARY GÉZA tanácsi előadó s a klinikusok képviselőjében a klinikai bizottság elnökéből álló háromtagú bizottság által letárgyaltatja, hogy a bizottsági javaslat ezután érdemleges határozathozatal végett a jövő tanév folyamán az Egyetemi Tanács elé legyen terjeszthető (4015/1909—10. r. sz.).

A gyógyszerészdoctori fok eltörlése tárgyában kelt orvos- és bölcsészettudománykari előterjesztéseket az Egyetemi Tanács pártoló javaslattal terjesztette fel a Minister úrhoz (354/1909—10. r. sz.).

4. Fegyelmi ügyek.

Az utóbbi tanévek rectorainak és tanácsának atyai jóindulattal párosult szigorúsága mind jobban-jobban érezteti hatását a hallgatóságnak a szabályok iránti megfelelőbb magatartásában. S ha elvétele foglalkozott is a Senatus a lefolyt tanévben hallgatók ellen indított fegyelmi ügyekkel — azok lefolyásai, az ítélet kizsa-

bását illetőleg korántsem voltak általában oly súlyosak, mint az előző tanévek fegyelmi esetei.

Sajnos, egy esetben egy hallgatót, mint visszaesőt, tanári aláírások meghamisításaért mégis kénytelen volt az Egyetemi Tanács az egyetemtől örökre elutasítani s az esetet a m. kir. igazságügyi minister úr 42.173/1907. X. 10. számú átiratához képest (4708/1907—08. r. sz.) az 1878. évi V. t.-cz. 391. §-ába ütköző közokirathamisítás büntettének jelenségei miatt a budapesti kir. ügyészségnek feljelenteni, azzal, hogy a védekezés módjából ama gyanu is felmerült, miszerint terhelt beszámíthatósága nem áll minden kétségen felül, miért is elmebeli állapota is megvizsgálendő volna (5007/1909—10. r. sz.).

A joggyakorlat fejlődése szempontjából meg kell említenünk, hogy a vizsgáló biztos idézésére meg nem jelent, vagy nem a székhelyen tartózkodó hallgatók az illetékes büntető kir. járásbíróság útján hallgattattak ki (5006. és 5007/1909—10. r. sz.).

Az Egyetemi Tanács — arra való figyelemmel, hogy az érdekelt hallgató az egyetem kötelékébe nem tartozik — egy felmerült esetben a fegyelmi eljárást megszüntette ugyan, határozatilag kimondotta azonban, hogy ama félév, melyben a hamis tanári aláírás előfordul, hivatalból megsemmisíttetik s elrendelte annak anyakönyvi feljegyzését, miszerint az érdekelt oly cselekményt követett el, mely érdemettlenné tette őt arra, hogy megelőző rk. félére az egyetemi tanfolyamba beszámíttassék (1505/1909—10. r. sz.).

D) Részvét.

A Rector Magnificus és a Senatus a lefolyt tanévben a következő részvétiratokat küldötték:

VII. EDUARD angol király Ő Felsége halála alkalmából a budapesti brit főconsulatusnak (5077/1909—1910. r. sz.),

dr. URBANIC FERENCZ egyetemi tanár halála alkalmából a zágrábi Ferencz József tud.-egyetem tanácsának (9/1909—10. r. sz.),

dr. RAPAICS RAJMUND egri főszékesegyházi kanonok, egyetemünk volt ny. r. tanára, dékánja és rectora elhunyt alkalmából az egri székeskáptalannak és rumverti RAPAICS RICHÁRD m. kir. udvari tanácsosnak (548/1909—10. r. sz.),

dr. ZLATARSKI N. GYÖRGY egyetemi tanár halála alkalmából a sofiai egyetem tanácsának (1195/1909—1910. r. sz.),

dr. FEHÉR IPOLY pannonhalmi főapát halála alkalmából a pannonhalmi szentbenedek rendi conventnek (1317/1909—10. r. sz.),

nagyapponyi gróf APPONYI LAJOS magyarországi udvarnagy elhunyt alkalmából özv. nagyapponyi gróf APPONYI LAJOSNÉNAK (2131/1909—10. r. sz.),

dr. HOSTINSKY OTTOKÁR egyetemi tanár halálakor a prágai Károly Ferdinánd cseh egyetem tanácsának (2876/1909—10. r. sz.),

SZEMERÉNYI-WEIDENHOFER MÁRIA, néhai dr. Semmelweis Ignác, Egyetemünk volt tanárának özvegye elhunyt alkalmából az elhunyt leányának, SZEMERÉNYI MARGITNAK (3552/1909—10. r. sz.),

id. KMETY KÁROLY elhunyt alkalmából dr. KMETY KÁROLY egyet. ny. r. tanárnak (3684/1909—10. r. sz.),

RAKOVSZKY ISTVÁN államszámvevőszéki elnök elhunyt alkalmából özv. RAKOVSZKY ISTVÁNNÉNAK, az elhunyt özvegyének és a m. kir. állami számvevőszék elnökségének (3791/1909—10. r. sz.),

dr. SCHWARTZ OTTÓ min. tanácsos elhunytá alkalmából a selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskola igazgatóságának (4088/1909—10. r. sz.),

dr. BOGNÁR ISTVÁN nagyváradi latin szertartású kanonok, Egyetemünk volt tanára, dékánja és rectora elhunytá alkalmából a nagyváradi latin szertartású káptalannak (4791/1909—10. r. sz.),

MIKSZÁTH KÁLMÁNNAK, Egyetemünk tiszteletbeli doctorának elhunytá alkalmából özv. MIKSZÁTH KÁLMÁN-NÉNAK (5262/1909—10. r. sz.),

dr. KATONA LAJOS, Egyetemünk ny. r. tanárának halála alkalmából özv. dr. KATONA LAJOSNÉNAK (6251/1909—10. r. sz.).

E) Segélyezések.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr a lefolyt tanévben a következő útiátalányokat, illetve segélyeket folyósította:

dr. PASTEINER GYULA ny. r. tanár részére a müncheni IX. nemzetközi művészettörténeti congressuson való részvétel céljaira 400 K-t (1143/1909—10. r. sz., 108.141/1909. X. 5. vkm. sz.),

dr. BÓKAY ÁRPÁD és dr. GRÓSZ EMIL ny. r. tanárok részére a párisi III. nemzetközi physiotherapiái congressuson való részvétel céljaira fejenként 1000 K-t (3874/1909—10. r. sz., 21.365/1910. II. 28. vkm. sz.),

dr. MÁGOCSY-DIETZ SÁNDOR ny. r. tanár részére a bruxellesi III. nemzetközi növényteni congressuson való részvétel céljára 800 K-t (4931/1909—10. r. sz., 148.485. ex 1909—1910. IV. 25. vkm. sz.),

dr. NÉKÁM LAJOS ny. r. tanárnak 1000 K-t a bőr- és bujakórtani tanszék mellé létesítendő klinika

belső és tudományos felszerelésének összeállítása czéljából teendő külföldi tanulmányi út költségeire (6283/1909—10. r. sz., 74.385/1910. VII. 21. vkm. sz.),

dr. KROMPECHER ÖDÖN cz. ny. rk. tanár részére a párisi II., nemzetközi rákbetegséget tanulmányozó értekezletre történt kiküldetés költségeire 800 K-t (5979/1909—10. r. sz., 63.291/1910. VI. 23. vkm. sz.),

dr. VÁMBÉRY RUSZTEM egyetemi magántanár részére az Egyesült államokban a washingtoni börtönügyi congressussal kapcsolatban a börtönügy terén teendő tudományos tanulmányai elősegítésére 1000 K-t (5177/1909—10. r. sz., 12.113/1910. V. 19. vkm. sz.),

dr. DOSAINÉ RÉVÉSZ MARGIT elme- és idegkórtani klinikai gyakornoknak psychiatriai és pszichológiai tanulmányok folytatására 1000 K-t (5191/1909—10. r. sz., 22.821/1910. V. 7. vkm. sz.),

A jog- és államtudományi karnál alkalmazott GRESZ BÉLA díjnoknak 300 K segélyt (1673/1909—10. r. sz., 118.518/1909. XI. 3. vkm. sz.), RÓNYAI SIMON REZSŐ díjnoknak 400 K (4345/1909—10. r. sz., 33.418/1910. III. 22. vkm. sz.), dr. NYAKAS JÁNOS egyetemi fogalmazónak az alap- és államvizsgálati bizottságok körül teljesített munkálatai jutalmául 400 K (6093/1909—10. r. sz., 70.015/1910. VII. 4. vkm. sz.) jutalomdíjat engedélyezett a Minister úr.

Néhai dr. GYULAI PÁL, volt egyetemi ny. r. tanár leányának, GYULAI FODOR DÁNIELNÉ szül. GYULAI ARANKÁNAK 1000 K temetési segély engedélyeztetett (3993/1909—10. r. sz., 8433/1910. III. 3. vkm. sz.).

Ő cs. és apost. királyi Felségétől nyert legfelsőbb felhatalmazás alapján néhai dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD ny. r. tanár GIZELLA, HEDVIG és MARGIT nevű árváinak 1909. évi augusztus hó 22-ig engedélyezett, egyenként

540 K-t kitevő kegydíját (273/1909—10. r. sz., 88.592/1909. VIII. 31. vkm. sz.) és néhai dr. WENCZEL GUSZTÁV ny. r. tanár ETELKA nevű árvájának 1909. évi decz. hó 31-ig engedélyezett 400 K kegydíját (3137/1909—1910. r. sz., 151.784. ex 1909/1910. I. 21. vkm. sz.) további három év tartamára, esetleg korábban bekövetkezhető másnemű ellátásukig a Minister úr meghosszabbította.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelsőbb elhatározása alapján néhai FONTAINE ANDOR volt egyetemi quaestor özvegyének 1910. évi július hó 16-tól évi 880 K kegydíj utalványoztatott ki (6401/1909—10. r. sz., 79.201/1910. VIII. 13. vkm. sz.).

F) Altisztek és szolgák.

Rendszeresített állás van jelenleg 134, és pedig:

a) altiszti állás	61,
b) szolgai „	73.

Tényleg be van töltve:

altiszttel	56,
szolgával	71,
üres	7.

Kinevezés volt e tanévben:

a) az altiszti létszámban	2,
b) a szolgai „	3.

A folyó tanévben a megnyílt II. számú szemészeti klinika részére egy szolgai állás rendszeresített (783/1909—10. r. sz., 69.420/1909. IX. 29. vkm. sz.), a stomatológiai klinikán rendszeresített gépkezelő-kapusi állás pedig, mely eddig a kapusok részére megállapított illetményekkel volt ellátva, az altiszti jelleg érintetlen

hagyása mellett gépészi állássá minősítettett át és a XI. fizetési osztálynak megfelelő javadalmazással látatott el, arra való figyelemmel, hogy az 1909. évi költségvetésben az elme- és idegkórtani klinika részére rendszeresített gépészi állomásra a közel jövőben előreláthatólag szükség nem lesz (4028/1909—10. r. sz., 114.198. ex 1909/1910. III. 10. vkm. sz.).

Egy felmerült concret esetben a korengedély mellett alkalmazott egyetemi szolga végkielégítés iránti kérelmét a Minister úr az 1885. évi XI. t.-cz. értelmében elutasította (5040/1909—10. r. sz., 19.716/1910. V. 10. vkm. sz.), özvegye részére azonban méltányosságból 200 K temetkezési segélyt engedélyezett (5695/1909—10. r. sz., 44.051/1910. VI. 8. vkm. sz.).

(Havidíjas szolgálati minőségben eltöltött időnek nyugdíj tekintetében beszámítása iránti kérdést l. a 234. lapon.)

ZSINKA JÓZSEF volt könyvtári napibéres szolga, igazolt szolgálatképtelenségére való tekintettel, az 1885. évi XI. t.-cz. 27. §-a alapján 120 K nyugellátásban részesítettett (5193/1909—10. r. sz., 36.182/1910. V. 10. vkm. sz.),

RAKICS GÁBOR altiszt pedig 400 K rendkívüli segélyben részesült (6227/1909—10. r. sz., 72.910/1910. VII. 29. vkm. sz.).

A Rector Magnificus a következő körrendeletet adta ki:

„A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minister úr 58.914/1902. IX. 2. vkm. sz. rendeletének végrehajtásában rectori elődeim által 417/1902—03. és 761/1908—09. szám alatt kibocsátott rendelkezésekke kapcsolatban *ismételve* figyelmeztetem a hallgatóságot, hogy az egyetemi alkalmazottaknak (altiszteknek és szol-

gáknak) szigorúan tiltva van hivatalos munkakörükön kívüleső bármilyen megbízatásokat is elfogadni.

Ezen tilalom fennáll tehát még az olyan hivatalos cselekményeknél, tanusításoknál is (*félérvégi* index-egyeztetés stb.), melyek nem követelik meg a hallgató személyes megjelenési kötelezettségét“ (2590/1909—10. r. sz.).

A Minister úr kimondotta, hogy az ideiglenes minőségben kinevezett és egy évnél hosszabb idő óta kifogástalan szolgálatot teljesítő altisztek és szolgák állásukban véglegesítendőek (5087/1909—10. r. sz., 37.484/1910. V. 3. vkm. sz.), — s a véglegesítésről esetről-esetre jelentés teendő (2261/1909—10. r. sz., 136.274/1909. XII. 9. vkm. sz.).

A Minister úr értesítette a Senatust, hogy a jövőre nézve az évi 1400 K., avagy ennél több fizetéssel és a megfelelő tiszti lakpénzzel, de ruhapénz nélküli gépészi alkalmazott a „gépész“ elnevezéssel, ellenben az évi 1400 K-n aluli fizetéssel, altiszti lakpénzzel és ruhailetménynyel javadalmazott gépkörűli alkalmazott a körülményekhez képest „gépkezelő“ vagy „gépápoló“ vagy „fűtő“ elnevezéssel illetendő. Természetesen, az altiszti jelleg mindkét esetben változatlanul marad, amint ezt a 4600, M. E. 1906. számú kormányrendelet 10. §-a rendeli (5087/1909—10. r. sz., 37.484/1910. V. 3. vkm. sz.).

Egy felmerült concret esetből kimondotta a Minister úr, hogy a XI. fizetési osztályba sorozott gépészek altiszti jellege fenntartatván, reájuk nézve a szolgálati szabályok 140. §-ának azon része, mely a XI. fizetési osztályú tisztviselőknek 2 szobából, továbbá 1—1 kamrából, konyhából, padlásból és fáskamrából álló lakást biztosít: nem alkalmazható (3997/1909—10. r. sz., 128.480. ex 1909/1910. III. 5. vkm. sz.).

A lefolyt tanévben 1 altiszt és 2 szolga fegyelmi ítélettel sujtatott, egy szegődményes szolga pedig büntetésből a szolgálatból elbocsáttatott.

Itt kell megemlítenünk, miszerint a közel egy évtizeddel ezelőtt megkezdett gyakorlatot, *a feltételes elítélés intézményének* a fegyelmi eljárásban történt alkalmazását a Minister úr helyénvalónak találta (2587/1909—10. r. sz., 141.623/1909. XII. 28. vkm. sz.).

Az altisztek és szolgák létszámából a lefolyt tanévben a következők haltak el: PÁNYOKI JÓZSEF 1909. évi október hó 17-én, HOFFMANN MIHÁLY 1910. évi április hó 6-án, SZEKÉR GÉZA 1910. évi május hó 5-én, PINTÉR FERENCZ és HORVÁTH ISTVÁN 1910. évi július hó 31-én.

